

Η ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ ΣΤΟ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ

TONY ΚΛΙΦ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Η ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΤΟΥ ΦΑΣΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ

ΟΙ ΜΑΖΕΣ ΜΠΑΙΝΟΥΝ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

ΤΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

ΤΑ ΔΥΟ ΑΠΟΤΥΧΗΜΕΝΑ ΠΡΑΣΙΚΟΠΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΕΞΙΑΣ

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΑΔΙΕΞΟΔΟ

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Πορτογαλική επανάσταση άρχισε στην Αφρική. Οι εξεγέρσεις στην Αγκόλα στις αρχές του 1961, που κατά μέρος επηρεάστηκαν από την αποχώρηση των Βελγών από το Κόγκο το 1960, είχαν σαν αποτέλεσμα να χάσουν προσωρίνα τον έλεγχο οι Πορτογάλοι στο μεγαλύτερο κομμάτι της Βορείας και κεντρικής Αγκόλας. Η μαζική πολεμική προσπάθεια που ήταν αναγκαία για το ξανακέρδισμα εστώ και μερους του ελέγχου των περιοχών που χάθηκαν, καθώς και ο ανταρτοπολεμος που ακολούθησε, φορτώθηκαν όλα πάνω στην αδυνατή Πορτογαλλική οίκονομία.

Η κατάσταση χειροτέρεψε όταν το FRELIMO άρχισε τις επιχειρήσεις στη Μοζαμβίκη κατά τα τέλη του 1964 και όταν οι ανταρτικές δυνάμεις του PAIGG απελευθέρωσαν μεγάλα κομμάτια της Γουίνεας Μπίσαο.

Στις αρχές του 1974, ένας στρατός 200.000 ανδρών κατατρώγε το μισό προϋπολογισμό μιας από τις φτωχότερες χώρες της Δυτικής Ευρώπης, μπλεγμένος σε μια σειρά από πολέμους στην Αφρική που ήταν αδύνατο να κερδισθούν ή να σταματήσουν από τους διαδοχούς της δικτατορίας του Σαλαζάρ.

Στα 1920 ο Λένιν έλεγε για τα επαναστατικά κινήματα στις αποικίες "οι επαναστατικές μαζές των χωρών όπου δεν υπάρχει προλεταριάτο ή είναι μικρό, οι καταπιεσμένες μαζές των αποικιών, των ανατολικών χωρών, μπορούν να παίξουν ένα μεγάλο ρόλο στην ανατροπή των ιμπεριαλιστικών καθεστώτων και του καπιταλιστικού συστήματος στις αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, τις μητροπόλεις του ιμπεριαλισμού". (V.I. LENIN Collected Works, Vol. 31, p232)

Στην περίπτωση των μεγάλων δυτικών καπιταλιστικών δυνάμεων, οι μεγάλες αλλαγές που έγιναν στη δομή της οικονομίας τους, τις βοήθησε στα χρόνια μετά το 1945 να αποφύγουν το κόστος και τις συνέπειες ατελειωτών αποικιακών πολέμων. Τους δόθηκε η δυνατότητα να παραχωρήσουν τυπική ανεξαρτησία και στη τοπική αρχούσα τάξη των πρώην αποικιών τους, ενώ παράλληλα διατηρούσαν στις περισσότερες περιπτώσεις αμειωτό τον έλεγχο (εμμεσα βεβαίως) τόσο στην οικονομική όσο και στην πολιτική ζωή αυτών των χωρών. Έτσι γεννήθηκε η νεοαποικιοκρατία.

Φυσικά η ανεξαρτησία δεν τους χάριστηκε, και όχι μόνο δεν τους χάριστηκε, αλλά αγοράστηκε με αίμα. Στο Βιετναμ, στην Ινδονησία, στη Μαλαισία, στην Αιγύπτο, στην Κενυά, στην Αλγερία, στην

Αυτό το περιοδικό γραφτηκε από τον Τονυ Κλιφ, μέλος της Κεντρικής Επιτροπής των "ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΞΙΣΤΙΣΤΩΝ" (INTERNATIONAL SOCIALISTS) της Βρετανίας, οργάνωση της Επαναστατικής Αριστεράς με βάση μέσα στο εργατικό κίνημα.

Για περισσότερες πληροφορίες για τους σκοπούς και την τακτική των "ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΞΙΣΤΙΣΤΩΝ", γράψτε στη διεύθυνση:

Greek Committee
8 Cottons Gardens
LONDON E2

Κυπρό, στην Ανατολική Αραβία, οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις πολεμήσαν σκληρά και υπερασπίστηκαν κάθε κομμάτι γης, απαντώντας στα κτυπήματα των κινήματων με δολοφονικές επιθέσεις και αγρία καταπίεση που ξεπερνάει οτιδήποτε εκάναν οι Πορτογάλλοι στην Αφρική. Αλλά το χαρακτηριστικό αυτών των πολέμων που άλλοτε διεξαγονταν με επιτυχία και άλλοτε όχι, ήταν πως έγιναν μέσα στο γενικό στρατηγικό πλαίσιο της αποχώρησης από την άμεση αποικιοκρατική εξάρτηση και τη μεταβίβαση στην έμμεση αποικιοκρατική εξάρτηση. Δηλαδή την νεο-αποικιοκρατία. Φυσικά, υπήρχαν και εξαιρέσεις, προφανώς αρκετά σημαντικές εξαιρέσεις, αλλά γενικά έμειναν στο να είναι εξαιρέσεις και τίποτα περισσότερο. Ο Πορτογαλλικός ιμπεριαλισμός ήταν συγχρόνως, και πολύ αδύνατος και καθόλου ευλυγιστός για να υιοθετήσει νεοαποικιοκρατική στρατηγική εγκαίρως. Τα 13 χρόνια των αποικιακών πολέμων οδήγησαν άμεσα στην ανατροπή της ίδιας της δικτατορίας μέσα στην Πορτογαλία.

Η δικτατορία θα είχε ανατραπεί πολλά χρόνια νωρίτερα, και αν αυτό δεν έγινε οφείλεται στο γεγονός ότι ο Πορτογαλλικός καπιταλισμός ήταν γέρα μπλοκαρισμένος μέσα στο διεθνές καπιταλισμό και δεχόνταν την αμερίστη βοήθεια και συμπαράστασή του. Σ' όλο το 19ο αιώνα ο εγγλεζικός καπιταλισμός κυριαρχούσε στην Πορτογαλλική οικονομική ζωή. Από αυτό εξ' αλλού βγαίνει και η φράση που λένε οι Άγγλοι "ο πάλος μας συμμαχος". Έμμεσα η εγγλεζική αρχούσα τάξη έλεγχε την Πορτογαλλική αυτοκρατορία και καρπονούνταν πολλά από αυτή την υποθεση. Αυτός άλλωστε είναι και ο λόγος που οι Πορτογαλλικές αποικίες επέζησαν από το αλληλοφάγωμα των ΗΠΑ, της Γερμανίας, της Γαλλίας, της Αγγλίας και της Ιαπωνίας για το ποιος θα φτιάξει αυτοκρατορία στα χρόνια πριν τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Επέζησαν γιατί ήταν ένα εξάρτημα της Βρετανικής αυτοκρατορίας.

Ο Πορτογαλλικός φασισμός δεν έπεσε ούτε κατά την κρίση της δεκαετίας του τριάντα ούτε και κατά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Ο Σαλαζάρ, όπως και ο Φρανκ, επέζησαν της πτώσης του Χίτλερ και του Μουσολίνι. Όταν άρχισε ο "ψυχρός πόλεμος" η Πορτογαλλική αυτοκρατορία έγινε μια από τις κολώνες του "ελεύθερου κόσμου" και ένα από τα ιδρυτικά μέλη του ΝΑΤΟ (1949). Παράλληλα, μοντέρνα όπλα και καινούργιες τεχνικές καταπίεσης αποκτήθηκαν με αυτή την συμμαχία. Οι Αφρικανικοί πόλεμοι δεν θα κρατούσαν για πολύ αν έλειπε ο Νατοϊκός εξοπλισμός σε όπλα και άλλο πολεμικό υλικό.

Το ΝΑΤΟ δίνει στη δικτατορία καινούργια παράταση ζωής αλλά όχι όμως και για πάντα. Ο Διεθνής καπιταλισμός με τις αντιθέσεις του υπεσκαπτε βαθεία τη δομή της Πορτογαλλικής κοινωνίας. Το ξένο κεφάλαιο άρχισε να μπαίνει σε τεραστίες ποσοότητες στη Πορτογαλία. Η διείσδυση των πολυεθνικών εταιριών έγινε για να εκμεταλευθούν το αφθονό, φθινό και καλά αστυνομοκρατούμενο εργατικό δυναμικό. Το αποτέλεσμα ήταν μια σχετικά γρήγορη ανάπτυξη της λίγο πριν τελεματωμένης οικονομίας και μια αξιοσημείωτη αύξηση του αριθμητικού δυναμικού της εργατικής τάξης.

Όταν όμως στις 25 του Απριλίου του 1974

μία μερίδα των αξιωματικών του στρατού ανέτρεψε τον Καετανό, τον διαδοχό του Σαλαζάρ, ένα κύμα εργατικών αγώνων δημιουργήσε σχεδόν σε μία νύχτα ένα μάζικο, εργατικό κίνημα. Και αυτό το κίνημα, με όλες του τις αυταπάτες και τις πολιτικές του αδυναμίες, βρίσκεται σε ψηλότερο επίπεδο από οποιοδήποτε άλλο κίνημα στην Ευρώπη. Αυτό το κίνημα έχει αποτρεφεί μέχρι τώρα την παγίωση ενός νέου συντηρητικού καθεστώτος - είτε αυτό είναι στρατιωτικό, είτε φασιστικό, είτε σοσιαλδημοκρατικό - και για πρώτη φορά μετά από τόσα χρόνια μπαίνει στο πρόγραμμα η προοπτική της Σοσιαλιστικής Επανάστασης μέσα σε μια Ευρωπαϊκή χώρα. Οι συνέπειες είναι τεραστίες. Η ιστορία των τελευταίων δεκαοκτώ μηνών στη Πορτογαλία είναι μία εξαιρετική απεικόνιση του συσχετισμού και της αλληλεξάρτησης γεγονότων φαινομενικά διαφορετικών.

Οι Αφρικανικοί πόλεμοι, η ανάπτυξη της Κοινής Αγοράς, όλα αυτά παίξανε σημαντικό ρόλο στη δημιουργία της σημερινής κατάστασης στη Πορτογαλία. Η ήττα της αντεπανάστασης που απειλεί την Πορτογαλία και το παρόν της εξουσίας από τους Πορτογάλους εργάτες, θα ήταν γεγονότα που θα τραντάζαν το καπιταλιστικό σύστημα σ' όλες τις μεγάλες Ευρωπαϊκές χώρες.

Οι κυρίαρχες τάξεις το ξέρουν πολύ καλά αυτό. Αυτός είναι και ο λόγος που η τηλεόραση, ο τύπος και το ραδιοφωνό σ' ολοκληρωτό το κόσμο - που για χρόνια αγνοούσαν την βαρβαρή φασιστική δικτατορία - διαθέτουν τώρα τεραστίο χρόνο και χώρο για να παρουσιάσουν τις δυνάμεις της αντιδράσης στην Πορτογαλία σαν τους προαπαιτούμενους της "δημοκρατίας".

Το αποτέλεσμα είναι ακόμη αγνώστο. Η επαναστατική κατάσταση υπάρχει στη Πορτογαλία, μια κατάσταση κατατεμαχισμού της εξουσίας - μια κατάσταση που οδηγεί στην μη ύπαρξη εξουσίας -. Αυτό όμως δεν μπορεί να συνεχιστεί για πολύ έτσι. Η κρίση θα λυθεί ή από την εργατική τάξη ή από τις δυνάμεις της αντιδράσης. Τέτοιου είδους καταστάσεις είναι τα μεγαλύτερα δοκιμαστήρια για κόμματα, προγράμματα και πολιτικές. Σε τελευταία ανάλυση, όλες οι πολιτικές τάξεις μέσα στο εργατικό κίνημα θα κρίθουν είτε από την προθυμία τους και την ικανότητα τους να οδηγήσουν την εργατική τάξη προς την εξουσία αυτή τη στιγμή της κρίσης, είτε από τη συνεισφορά τους στην ήττα της. Σήμερα η Πορτογαλία είναι "Λυδία λίθος" για τις οργανώσεις εκείνες που ισχυρίζονται ότι είναι σοσιαλιστικές ή κομμουνιστικές.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΚΕΔ: Κίνημα ενοπλών δυνάμεων. Αρχικά ήταν μια μικρή ομάδα μογιμικών αξιωματικών που οργάνωσε το πραξικόπημα της 25ης του Απριλίου 1974. Το συμβούλιο του έγινε από τα πιο συμμαχικά πεδία διαμάχης μεταξύ της αριστεράς και της δεξιάς στο στρατό. Η συνέλευση κυριαρχείται από αξιωματικούς αλλά περιέχει και μερικούς υπαξιωματικούς και φαντάρους.

COPCON: Σωμα ηπειρωτικών επιχειρήσεων. Είναι σωμα στρατού για επιχειρήσεις μέσα στην Πορτογαλία. Ο όρος επίσης σημαίνει ένα μικρό αριθμό αποσπασμένων μονάδων που συνήθως χρησιμοποιούνται για σκοπούς εσωτερικής ασφαλείας. Αυτές οι μονάδες είναι από τις πιο ριζοσπαστικοποιημένες στην Πορτογαλία. Αρχηγός τους είναι ο στρατηγός Καρβαλίο.

ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ: Σωμα αξιωματικών με μεγάλη ισχύ στα χέρια του. Πιθανόν πιο σημαντικό και από την ίδια την κυβέρνηση.

ΡΙΔΕ/ΔΓΣ: Πρώην φασιστική μυστική αστυνομία.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ: Η κυβέρνηση της Πορτογαλίας.

PSP: Πορτογαλική μυστική Αστυνομία. Παραστρατική φασιστική Αστυνομία. Υπάρχει ακόμη σαν ένα πειθαρχημένο ενοπλό σωμα.

GNR: Εθνική Δημοκρατική Φρουρά. Ένα άλλο παραστρατιωτικό τμήμα της αστυνομίας. Υπάρχει ακόμη.

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

Δεξιές ομάδες, σχηματισμοί:
PCS: Χριστιανικό Κοινωνικό Κομμα. Παρανομή ομάδα της ακρας δεξιάς.

CDS: Κεντρικοί Δημοκράτες. Ένας άλλος σχηματισμός της ακρας δεξιάς. Και τα δύο αυτά κομμάτια είναι σανίδα σωτηρίας για τους πρώην φασιστές.

PPD: Λαϊκοί Δημοκράτες: Ισχυρίζονται ότι είναι σοσιαλδημοκράτες αλλά στην πραγματικότητα είναι δεξιό αντιεργατικό κομμα.

ELP: Πορτογαλικός απελευθερωτικός στρατός. Μυστική τρομοκρατική οργάνωση με βάση την Ισπανία. Μέλη της είναι φασιστές και μέλη της ΡΙΔΕ.

ΡΕΦΟΡΜΙΣΤΙΚΟΙ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ:

PS: ΕΚΠ. Σοσιαλιστικό Κομμα. Το μεγαλύτερο κομμα από άποψη ψήφων. Η ηγεσία του είναι η δεξιότερη από όλα τα σοσιαλδημοκρατικά κομμάτια. Μέχρι πρόσφατα τουλάχιστον, είχε την υποστήριξη από αρκετούς εργάτες, πολλοί δε από αυτούς πίστευαν ότι ήταν ένα πραγματικά σοσιαλιστικό κομμα.

Είναι αναμφισβήτητο το κύριο κέντρο οργάνωσης για την Πορτογαλική και διεθνή κυρίαρχη τάξη. Αριστερά αντιπολιτευόμενοι διωχνονται κάθε τόσο από την ηγεσία του κομματος.

PC: Μεγάλο γραφειοκρατικό κομμα, με σημαντική υποστήριξη στον κρατικό μηχανισμό, στην γραφειοκρατία των συνδικάτων και σε τμήματα της εργατικής τάξης. Κατά παράδοση Μοσχοβιτικό.

ΚΕΝΤΡΙΣΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ:

MES: Κίνημα σοσιαλιστικής αριστεράς. Καθοδηγείται από μεσοάστους αριστερούς αλλά έχει κάποια υποστήριξη από την εργατική τάξη.

LUAR: Συνδεσμός για Ενωμένη Επαναστατική Δράση. Χαλαρή οπλισμένη ομάδα με παρελθόν ενοπλής δράσης. Έχει κάποια επήρρηση μέσα στους εργάτες.

Υπάρχουν επίσης ένας αριθμός από μικρές τροτσκιστικές ομάδες, καμία από τις οποίες δεν έχει σημαντική βάση.

Οι κεντριστικές ομάδες περιλαμβάνουν όλες τις πολιτικές αποχρώσεις. Πολλές από αυτές προσπαθούν επιμονά να σπασουν την απομόνωση τους με το να προσπαθούν να επηρεάσουν το ΚΚΠ. Δεν μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο.

ΜΑΟΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ: Βλέπε ξεχωριστά.

ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ:

FRELIMO: Απελευθερωτικό κίνημα στη Μοζαμβίκη.

PAIGC: Απελευθερωτικό κίνημα στη Γουινέα-Μπίσας.

MPLA: Απελευθερωτικό Κίνημα στην Αγκόλα. Έχει υποστήριξη από τη Μόσχα.

FNLA: Δεξιο, απελευθερωτικό κίνημα της Αγκόλας. Υποστηρίζεται από την ΣΙΑ, Ζαίρ και Κίνα.

UNITA: Δεξιο "απελευθερωτικό" κίνημα στην Αγκόλα. Υποστηρίζεται από τη ΣΙΑ.

Η ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΤΟΥ ΦΑΣΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ

Η βασική αντικειμενική προϋπόθεση για την επανάσταση είναι το αδιέξοδο του παλιού καθεστώτος. Εκτός από τ' άλλα συμπτώματα μιας επαναστατικής κατάστασης, ο Λένιν τονίζει τα παρακάτω: όταν είναι αδύνατο για τις αρχουσες τάξεις να διατηρήσουν την εξουσία τους χωρίς καμία αλλαγή. Όταν υπάρχει κρίση στην μια ή στην άλλη της μορφή, ανάμεσα στις "άνω-τερες τάξεις", τότε η κρίση της πολιτικής της αρχουσας τάξης, δημιουργεί το ρήγμα μέσα από το οποίο η δυσανεκσία και η αγανάκτηση των καταπιεσμένων τάξεων εκδηλώνεται προς τα έξω. Για να γίνει μια επανάσταση συνήθως δεν φτάνει "οι τάξεις που είναι από κάτω να μη θέλουν" να ζήσουν άλλο με το παλιό τρόπο. Είναι επίσης αναγκαίο οι "αποπάνω τάξεις να είναι κι αυτές ανυπόμονες" να ζήσουν με το παλιό τρόπο. (V.I. Lenin, Collected Works, Vol 21, pp213-14)

Όσο βαθύτερη είναι η κρίση, τόσο περισσότερα διαφορετικά κομμάτια της αρχουσας τάξης φιλονικούν μεταξύ τους. Όσο πιο βαθιά η κρίση και μεγαλύτερη η γενική εχθρότητα των μαζών προς το καθεστώς, τόσο μεγαλύτερα τα ρήγματα, και οι διαμάχες της αρχουσας τάξης. Αυτό ακριβώς συνέβη και στην Πορτογαλία.

Η καταρρευση του φασιστικού καθεστώτος στην Πορτογαλία ήταν ακριβώς το αποτέλεσμα του γεγονότος ότι η κυρίαρχη τάξη έχασε την εμπιστοσύνη της, ότι τα πράγματα θα μπορούσαν να συνεχίσουν με τον παλιό τρόπο.

Το πραξικοπημα, που ανетρεψε τον Καetano στις 25 του Απριλη 1974, ήταν έργο του Κινήματος των Ενοπλων Δυνάμεων (ΚΕΔ), που αποτελείτο από 400 αξιωματικούς μεσαιου βαθμού. Αλλά η επιτυχία του εξαρτήθηκε από τη διαθεση και τις ανησυχίες των πιο ισχυρών επιχειρηματικών κυκλών και των ανωτερων αξιωματικών του στρατού που ανησυχούσαν για το μέλλον του καπιταλισμού στην Πορτογαλία, εβλεπαν τον Καetano πολύ δυσκαμπτο και ανυπόφορο να τους λύση τα προβλήματα. Όταν το καθεστώς του Καetano άρχισε να καταρρέει, κανένα σημαντικό κομμάτι της κοινωνίας δεν ήταν διατεθειμένο να του παρασταθεί.

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΕΤΙΣ ΑΠΟΙΚΙΕΣ

ήταν στην Γουινέα και ήταν κυριολεκτικά βολτομένος σε ατελείωτους πολέμους στην Μοζαμβίκη και την Αγκόλα. Το έξοδα του πολέμου έτρωγαν σχεδόν τον μισό κρατικό προϋπολογισμό. Επι πλεον, για τις πιο μεγάλες επιχειρήσεις η Γουινέα και η Μοζαμβίκη ήταν μια υπόθεση με ελάχιστο ενδιαφέρον. Στα τελευταία δεκα χρόνια το ποσοστό εξαγωγών της Πορτογαλλίας στις αποικίες μειώθηκε από 25% σε 11,3%, ενώ οι πωλήσεις στην Ευρώπη αυξήθηκαν από 49% σε 65%. Δεν είναι και τόσο εκπληκτικό όταν άνθρωποι σε υψηλές θέσεις άρχισαν να αναρωτιούνται αν δεν θα ήταν προτιμότερο να αντικαταστήσουν την αποικιοκρατική διοίκηση με μία ντοπία, ενώ την ίδια στιγμή θα κρατούσαν στα χέρια τους τα βασικά οικονομικά ποστα όλων αυτών των χωρών, όπως έκαναν οι Εγγλέζοι στη Ζαμπία, στην Κενυα, στην Νιγηρία κλπ.

Ενας ακόμη λόγος που αποδυναμώνε το καθεστώς του Καetano ήταν η οικονομική κατάσταση της εδίας της Πορτογαλλίας.

Η οικονομική βάση της κυριαρχής τάξης δεχτηκε σημαντικές αλλαγές μέσα στα τελευταία 20 χρόνια.

Η οικονομία της χώρας παραμένει από τις πιο οπισθοδρομικές της Ευρώπης με κατά κεφαλή εισοδήμα μόνο τα δυο τρίτα του Ισπανικού. Μια κάποια βιομηχανική ανάπτυξη όμως πραγματοποιήθηκε και σταδιακά η Πορτογαλία άρχισε να αλλάζει πρόσωπο. Από μια χώρα κυρίαρχα αγροτική γίνονταν μια χώρα όπου η βιομηχανία έπαιζε σημαντικό ρόλο. Στα 1950, ο μισός πληθυσμός ασχολούνταν με την γεωργία, αλιεία και δασοκομία, και μόνο το ένα τέταρτο εργαζόνταν στην βιομηχανία. Προς το τέλος της δεκαετίας του 60, το ποσοστό στην βιομηχανία αυξήθηκε σε 35,5% και αντίστοιχα μειώθηκε το ποσοστό ανθρώπων στη γεωργία κλπ, στο 33,5%.

Αυτή η αλλαγή βασίστηκε στη μαζική εισροή ξένου κεφαλαίου στην Πορτογαλία και στις Πορτογαλικές αποικίες. Στα χρόνια 1943-1960 το συνολικό επενδεδυμένο κεφάλαιο στην Πορτογαλία ήταν 2 δισεκατομμύρια εσκούδος. Στα χρόνια 1961-1967 αυξήθηκε στα 20 δισεκατομμύρια.

Μόνο μέσα στο 1971 το ιδιωτικό κεφάλαιο επενδύσεων ήταν 3 ή 4 φορές μεγαλύτερο από της περιόδου 1943-60.

Στα χρόνια 1961-71 το ξένο κεφάλαιο επένδυσε το 66,9% του συνολικού νέου επενδυόμενου κεφαλαίου στην Πορτογαλία. (Burchett pp 203-4)

Το Αμερικανικό και το Γερμανικό κεφάλαιο άρχισαν να μπαίνουν στην Πορτογαλία με πολύ μεγαλύτερο ρυθμό από ότι το εγγλέζικο. Παρ όλα αυτά, το συνολικό Βρετανικό κεφάλαιο είναι ακόμη μεγαλύτερο από οποιοδήποτε άλλο.

Η Πορτογαλία έγινε η ημιαποικία των αναπτυγμένων δυτικών ιμπεριαλιστικών χωρών. Υπάρχουν στην Πορτογαλία 200 εταιρίες συνδεδεμένες με εγγλέζικο κεφάλαιο με συνολικές επενδύσεις 300 εκατομμυρίων λιρών Αγγλίας. Περιλαμβανονται μέσα σ αυτές οι: PLESSEYS, GEC, BABCOCK AND WILCOX, BRITISH LEYLAND, BICC, BRITISH STEEL CORPORATION, ROOTES-CHRYSLER, METAL BOX. Άλλες διεθνείς εταιρίες, χαρακτηριστικά η ΙΤΤ, είναι επίσης εκεί.

Ο σκοπός των πολυεθνικών ήταν να εκμεταλευθούν το φθινό εργάτικο δυναμικό της Πορτογαλλικής εργατικής τάξης. Στη Λισαβόνα, ο μέσος βδομαδιατικός μισθός για 45 ώρες δουλειά την εβδομάδα ήταν μεταξύ των 500 και 700 δρχ. Σε άλλα μέρη οι μισθοί ήταν ακόμη χαμηλότεροι. Σε μερικές περιοχές η παιδική θνησιμότητα ήταν γύρω στο 10% και και οι Πορτογάλλοι έχουν το μικρότερο οριο ζωής στην Ευρώπη.

Ο πιο οπισθοδρομικός καπιταλισμός της Ευρώπης ήταν φυσικό να χτυπηθεί πιο σκληρά μέσα στην εξελισσόμενη παγκοσμιοποίηση. Ο πληθωρισμός ήταν ήδη ο ψηλότερος από κάθε άλλο μέρος μετά την Ελλάδα. Υπολογίζεται ότι στα τέλη του Μαρτίου του 1974, είχε ήδη φθάσει το 30%. Το αναποφευκτό επακόλουθο ήταν συνεχής αναταραχή στην βιομηχανία όπου η σκληρή καταπίεση ήταν αδυνατονατηνσταμάτηση.

Την ίδια στιγμή, οι τεραστίες δαπάνες εξοπλισμών για τους αποικιακούς πολέμους έκαναν αδύνατη ακόμη και την παραμικρότερη προσπάθεια για να αντιμετωπισθούν τα κυριώτερα προβλήματα που στην πλειοψηφία τους αντιμετώπιζαν οι Πορτογάλλοι. Πιο σημαντικό για την κυρίαρχη τάξη ήταν το γεγονός πως οι εξοπλισμοί ετρώγαν χρήματα από την επέκταση της βιομηχανίας, χρήματα απα-

ραιτήτα για να ανταποκριθεί στον συναγωνισμό των Ευρωπαϊκών βιομηχανιών.

Το Εγγλέζικο περιοδικό "Οικονομιστ", έγραφε πριν τρία χρόνια: "Πολλοί από τους διακεκριμένους νέους ανθρώπους που ανεβαίνουν σε καιρίες θέσεις στις τραπεζές και στις υπηρεσίες του υπουργείου οικονομικών, είναι έτοιμοι να χρησιμοποιήσουν την επιχειρηματολογία ότι αντίτιμο για την παραμονή τους στην Αφρική είναι ότι χρήματα που προωρίζονταν για προγράμματα ανάπτυξης μέσα στη Πορτογαλία πηγαίνουν χαμένα με το να διοχετεύονται αλλού." (Economist, 28 Feb. 1972).

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΠΙΝΟΛΑ

Το πραξικοπήμα τελικά έγινε όταν μερικά από τα μεγαλύτερα Πορτογαλλικά μονοπώλια έκριναν πως ήρθε ο καιρός για την αλλαγή. Ένα από αυτά, το CHAMPALIMAUD, που ελέγχει τραπεζές και την βιομηχανία χαλυβός, για καμπόσο καιρό ακολουθούσε μια "φιλελεύθερη" γραμμή, αντικαθρεφτιζοντας με αυτό τον τρόπο το γεγονός ότι ήταν πιο πολύ συνδεδεμένο με μια ομάδα τεχνοκρατών εκπαιδευμένων στο εξωτερικό και που κατά τα πρώτα χρόνια του Καετανο είχε κάποια επήρρηση

στα πράγματα. Αυτοί ήταν στενά συνδεδεμένοι με την εφημερίδα "Εξπρές", που υποστήριξε μια πολιτική μεταρρυθμίσεων και φελελευθερισμού. Μ' αυτούς συνδεδεμένους ήταν και ο πρώην υπουργός Παιδείας Βέλγκο Σίμας (αποφοίτος του Μαντισέστερ και του Καίμπριτζ) που είχε αρχίσει την μεταρρύθμιση του απαρχαιωμένου εκπαιδευτικού συστήματος με την δημιουργία τεχνικής και επαγγελματικής παιδείας.

Λίγο πριν το πραξικόπημα ένα άλλο από τα μεγάλα μονοπώλια, το CUF, που κατέχει το 10% του βιομηχανικού δυναμικού της Πορτογαλλίας, κινήθηκε προς την αντιπολίτευση εναντίον στην κυβέρνηση. Το CUF έχει πολλές επενδύσεις στην Αφρική και κατά παραδοχή ήταν πολύ πιο συντηρητικό στην θεωρηση της πολιτικής της αποαποικιοποίησης. Προσφατά όμως άρχισε να ανησυχεί τρομερά για το αποτέλεσμα των αποικιακών πολέμων. Ο εκδοτικός οίκος που δημοσίευσε το βιβλίο του Σπινολά και που υποστήριξε την πολιτική λύση στο θέμα των πολέμων στην Αφρική, ήταν ιδιοκτησία του CUF.

Αυτή η αναγνώριση για την ανάγκη μιας αλλαγής από μερους των μονοπωλίων, συνεπείεσε με την αύξηση της δυσανεκτικότητας στο στρατό και ειδικά μέσα στους αξιωματικούς μεσαίου βαθμού. Αυτή η δυσανεκτικότητα είχε για αίτια της οικονομικούς λόγους. Οι φανταροί κακοπληρώνονταν και είχαν θητεία τέσσερα χρόνια. Υπήρχε τρομερή ανάγκη για αξιωματικούς, έτσι πολύ αξιωματικοί καριέρας είχαν κάνει πολλές φορές κατ' επανάληψη θητεία στις αποικίες και ακόμη και εφέδροι μέχρι 36 χρόνων είχαν ξανακληθεί για να υπηρετήσουν. Πολλοί εργάτες, όταν εφθάναν στην ηλικία να στρατευθούν, προτιμούσαν να μεταναστεύσουν παρά να υπηρετήσουν. Υπολογίζεται ότι γύρω στις 100.000 λιποτακτές βρίσκονταν στην Ευρώπη.

Η δυσανεκτικότητα στο στρατό συνέχιζονταν και μεγάλωνε ακόμη και όταν ο Καετανό έδωσε αύξηση. Εγίναν πολλές διαδηλώσεις στην στρατιωτική ακαδημία. Όλο και περισσότερο η απαίτηση για καλύτερες οικονομικές συνθήκες έδινε θέση στην απαίτηση να δοθεί τέλος στους αποικιακούς πολέμους.

Στην Πορτογαλλία την ίδια, υπήρχε επίσης πίεση για να τερματισθούν οι αποικιακοί πόλεμοι. Γίνονταν συχνά διαδηλώσεις και υπήρχε μια σημαντική κίνηση κατά του πολέμου ανάμεσα στους καθολικούς παπάδες.

Ο στρατηγός Σπινολά ήταν το πρόσωπο που ταιριαζε καλύτερα για να προσεγγίσει αφ' ενός τα μεγάλα μονοπώλια από τη μια μεριά, και από την άλλη, την κίνηση των λοχαγών στο στρατό.

Το παρελθόν του Σπινολά σαν οπαδός του Φρανκ και του Χίτλερ, του έδινε τα διαπιστευτήρια σαν συντηρητικού εμπιστοσύνης. Σαν διοικητής και αρχηγός του στρατού στη Γουινέα-Μπισάο, ο Σπινολά ακολούθησε μια τακτική που ο Δρ. Μανουέλ Μποάλ, ένας από τους ηγέτες του απελευθερωτικού κινήματος PAIGC, την περιέγραφε σαν "συστηματική τρομοκρατία". "Βομβαρδίζει άσπλα χωριά στην απελευθερωμένη ζώνη, κατέστρεψε τα σπαρτά και παντοτε εκαίγει τα λιβάδια με το σάνο στο τέλος της ξηρής περιόδου για

να μας εμποδισή να φτιαχούμε καλύβες για την εποχή των βροχών... Είναι ένας άνδρας με χέρια βαμμένα στο αίμα και ένα χαμόγελο στο πρόσωπο". Ένα από τα πολλά του έργα ήταν που βοήθησε να δολοφονηθούν τον αρχηγό του PAIGC Αμίλκαρ Καμπράλ.

Όταν ο Σπινολά εβγάλε το συμπέρασμα πως οι πόλεμοι στην Αφρική δεν ήταν δυνατό να κερδισθούν, διαχώρισε τη θέση του από το καθεστώς του Καετανό. Το βιβλίο του, "Η Πορτογαλλία και το Μέλλον", δημοσιεύτηκε το Φλεβάρη του 1974 και ήταν πραγματική βόμβα. Ήταν η πρώτη φορά που άνθρωπος σε τόσο υψηλή θέση παραδεχόνταν καθαρά πως λύση στρατιωτική στους αφρικανικούς πολέμους ήταν αδύνατη.

Οι πραγματικές προτάσεις του Σπινολά για την κατάσταση ήταν ένα μίγμα φιλοδοξίας και ουτοπίας. Δεν μιλούσε για πλήρη ανεξαρτησία για τις αποικίες, αλλά προτιμούσε φράσεις όπως "σχήμα κρατους πολυεθνικού τυπου" και μια "ομοσπονδιακή λύση με γερή αλληλουποστήριξη". Οι ελπίδες του ότι θα μπορούσε να γίνει πολιτική συμφωνία με τις απελευθερωτικές δυνάμεις, ήταν ένας αργοπορημένος νεοαποικιοκρατισμός. Όμως για την απελπιστική κατάσταση που βρίσκονταν ο Πορτογαλλικός ιμπεριαλισμός, αυτές οι προτάσεις φαινονταν σαν οι καλύτερες δυνατότες.

Αν και δεν έπαιξε κανένα ρόλο στην οργάνωση του Απριλιανικού πραξικόπηματος -πραγματι δεν είχε καμία σχέση με το ΚΕΔ- ο Σπινολά ήταν ο άνθρωπος που φυσιολογικά ωφελήθηκε από αυτή την κατάσταση. Εγίνε προεδρος με την εγκρίση και των αρχηγών του ΚΕΔ και του Καετανό. Ο Καετανό φυσικά ήταν πολύ χαρούμενος που αφένος παρέδωσε την εξουσία σε συντηρητικό πρόσωπο εμπιστοσύνης, αφετέρου, του δόθηκε η ευκαιρία να το σκάσει.

ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΛΑΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Το πρόβλημα του Σπινολά ήταν πως δεν μπορούσε να εφαρμογή το πρόγραμμα του για να ικανοποιηθή τις νέες ανάγκες των μεγάλων Πορτογαλλικών επιχειρήσεων, χωρίς να απαλλάγει από το παλιό καθεστώς. Και οι ενοπλές δυνάμεις φυσικά δεν μπορούσαν να το κανόν αυτο χωρίς να ακινητοποιήσουν και να παραλύσουν τις καταπιεστικές δυνάμεις που κρατούσαν τις μαζές του λαού κάτω από διαρκή έλεγχο για τόσα χρόνια.

Η κατάσταση του παλιού καθεστώτος απαιτούσε περισσότερα πράγματα από την απλή αντικατάσταση ενός ή δυο ανδρών στην κορυφή. Μέσα στον γραφειοκρατικό μηχανισμό του κράτους, στις ενοπλές δυνάμεις, στην αστυνομία, υπήρχαν άνθρωποι που οφείλαν το ανεβάσμα τους στην ιεραρχία στις μεθόδους του Καετανό και του προκατόχου τρου, του Σαλαζάρ. Οι αξιωματικοί του ΚΕΔ φοβόνταν πως εάν δεν τους ξεκαθάρισουν γρήγορα, θα ξαναοργανωνόνταν για να αναχαιτίσουν την αλλαγή. Τότε, σε περίπτωση επανόδου στο προηγούμενο καθεστώς, οι αξιωματικοί του ΚΕΔ θα την είχαν ασχίμα. Και ξέραν ότι θα τους

περιμεγαν τα βασανιστήρια της τόσο φημισμένης μυστικής αστυνομίας.

Τρία χρόνια νωρίτερα, ένας ανώτατος κυβερνητικός υπάλληλος έδηλωνε στον "Οικονομιστή": Η Πορτογαλία είναι ένα καζάνι που βράζει. Το καπάκι έχει μείνει για παρα πολύ χρόνο κλειστό και αν κανένας ανοήτος το ανοίξει αποτομα, όλα θα τινάχουν στον αέρα". ("Οικονομιστής", 26 Φεβ. 1972). Αυτό ακριβώς ήταν που ο Σπινολα έτρεξε να κάνει. Επρεπε να εμποδίσει την άσκηση εξουσίας από την μυστική αστυνομία για να προστατεύσει τους φιλοκαπιταλιστές οπαδούς του. Αλλά όταν το έκανε αυτό, αναποφευκτα έδωσε το δικαίωμα στις μαζες να εκφράσουν όλη τους την αγανάκτηση που συσσωρευονταν εδώ και μισό αιώνα.

Στην έκρηξη που ακολούθησε, μια διαδικασία ριζοσπαστικοποίησης έλαβε χώρα πολύ περισσότερο απ' ό,τι θα μπορούσε να φαντασθεί ο Σπινολα. Δεν σκοπεύε να ξεγυμνώσει εντελώς την μισητή μυστική αστυνομία, αλλά αυτό ακριβώς έγινε σαν αποτέλεσμα της αυθόρμητης μαζικής πίεσης.

Σαν άρχισε η καθάριση, πήρε μονη της το δρόμο από εκεί και πέρα. Τα δεσμά που έδεναν γέρα στο χώμα τις καταπιεσμένες τάξεις στην Πορτογαλία εδώ και μισό αιώνα, θρυψελίστηκαν. Στα εργοστάσια, στα μέσα επικοινωνίας, στους δρόμους, οι εργάτες άρχισαν να στρέφονται εναντίον σε όλους αυτούς που τους είχαν προκαλέσει τόσες πληγές στο παρελθόν. Ο στρατός αναγκάστηκε πολλές φορές να προστατεύει από το λυντσαρισμό μέλη της PIDE. Αξιωματικοί στέλνονταν στα εργοστάσια για να ζητήσουν τον τερματισμό απεργιών όπου οι εργάτες ζητούσαν την απόλυση των φασιστών διευθυντών. Σε όλες σχεδόν τις βιομηχανίες άρχισαν αγώνες για μαζικές αυξήσεις στους μισθούς.

Η αστική τάξη κατάλαβε τελικά πως το κίνημα που σκοπό είχε αρχικά να διορθώσει τα "κακώς κείμενα" της εξουσίας της, της ξεφυγε από τα χέρια. Από τα τραγούδια της "λευθερίας" και της "ενοχής" που τραγουδούσαν τον Μαν, άρχισαν να ουρλιάζουν για την αναρχία που επικρατούσε, μέχρις ότου ένα κομμάτι της υποστήριξε τα αποτυχημένα δεξιά πραξικοπήματα του Σεπτεμβρίου του 1974 και του Μαρτίου του 1975. Όμως η αποτυχία των πραξικοπημάτων και η πτώση του Σπινολα, οξύνε τα προβλήματα της αστικής τάξης και επιβεβαίωσαν πως οι μήνες που θα έρχονταν στην Πορτογαλία, θα ήταν πραγματικά πολύ ασχημοί γι αυτήν. Διαβάζοντας αναφορές από τα γεγονότα στη Λισαβόνα μετά την 25η του Απριλίου 1974, στο μυαλό μας έρχονται καθαρά οι περιγραφές του Μαρξ για τα γεγονότα της επανάστασης του Φλεβάρη του 1848 στο Παρίσι, όταν ένα κομμάτι της αστικής τάξης ανατράπηκε από κάποιο άλλο μέλην βοήθεια των μεσαίων τάξεων και της εργατιάς.

"Η κυβέρνηση που βγήκε από τα όδοφραγάματα του Φλεβάρη αναγκαστικά είχε μια συνθεση που αντικαθρεφτιζε τις διαφορές δυνάμεις που πήραν μέρος στη νίκη. Δεν μπορούσε να είναι τίποτα άλλο παρα μια συνθεση από διαφορές τάξεις..... αυτή ήταν η επανάσταση του Φλεβάρη, το κοινό ξέσηκωμα με τις ψευδαισθήσεις του, την ποίηση του, το εξωπραγματικό του περιεχόμενο και φρασολογία...

"Στο μυαλό του προλεταριάτου, που μπερδευε την αριστοκρατία του χρημάτων (τραπεζιτική) με την αστική τάξη γενικά... η διακυβέρνηση της αστικής τάξης καταργήθηκε σαν ανακηρυχθηκε η δημοκρατία. Εκείνη την εποχή όλοι οι βασιλικοί μετασχηματίστηκαν σε δημοκράτες και όλοι οι εκατομμυριούχοι του Παρισιού σε εργάτες. Η φράση που αντιστοιχεί σ αυτή τη θεωρητική καταλύση των ταξικών σχέσεων, ήταν, συναδελφωση, τελία συναδελφωση και αδελφωση. Αυτή η ευχαρίστη αφαιρεση από τον ανταγωνισμό των τάξεων, η συναισθηματική συμφιλίωση των αντικρουόμενων ταξικών συμφερόντων, αυτή η εξωπραγματική ανύψωση πάνω από την ταξική διαμάχη, αυτή η συναδελφωση ήταν το πραγματικό συνθήμα της επανάστασης του Φλεβάρη. Το παρισινό προλεταριάτο οργιάσε κυριολεκτικά με το μεγαλοψυχο παραλήρημα της αδελφωσης" (Karl Marx, The Class Struggles in France 1848-1850, p.33, Progress Publishers, Moscow edition

Αλλά ο ενθουσιασμός του Φλεβάρη του 1848 κυριολεκτικά θρυψελίστηκε τέσσερις μήνες αργότερα όταν οι βασικές ταξικές αντιθέσεις της μοντερνας κοινωνίας φάνηκαν πραγματικά ότι είναι πιο σημαντικές από τις προσωρινές διαφορές συμφερόντων μέσα στην ίδια την αρχούσα τάξη. Οι αστοί δημοκράτες στρέψαν την εξουσία τους στρέφοντας τα όπλα των ενοπλών δυνάμεων εναντίον στην εργατική τάξη..

"Συμφιλίωση, η συμφιλίωση των τάξεων που βρίσκονται σε ανταγωνιστική σχέση, των τάξεων όπου η μια εκμεταλλεύεται την άλλη, αυτή η συμφιλίωση που διακηρυχτηκε το Φλεβάρη, που γραφτηκε με κεφαλαία γράμματα στο Παρίσι σε κάθε άνθρωπο, σε κάθε στρατοπέδο, στην ουσία δεν σημαίνει τίποτα άλλο παρα την καθάριση έκφραση του εμφυλίου πολέμου. Ένα εμφύλιο πόλεμο στην πιο τρομερή του μορφή, τον πόλεμο του κεφαλαίου εναντίον στους εργαζομένους. Αυτή η συμφιλίωση καήκε μπροστά στα μάτια του Παρισιού το απόγευμα της 25ης του Ιουνίου 1848 όταν το Παρίσι της αστικής τάξης φωτιζονταν από το Παρίσι του προλεταριάτου που καιγονταν, αιμοράγουσε και θρηνούσε μέχρι θανάτου. Η συναδελφωση κράτησε τόσο όσο τα συμφέροντα της αστικής τάξης ήταν συνδεδεμένα με τα συμφέροντα του προλεταριάτου. (Karl Marx, The Class Struggles in France p.50)

Το μάθημα του 1848 έχει επαναληφθεί δεκάδες φορές από τότε. Οποτεδήποτε ένα κομμάτι της κυρίαρχης τάξης στρέφεται εναντίον στο καθεστώς μιας αυταρχικής κυβέρνησης για την καλύτερη εξυπηρέτηση του, πάντα μιλάει για "εθνική ενότητα", "λαϊκή ενότητα" ή "αντιφασιστική ενότητα" Αυτό αφινη ελευθερή την κυρίαρχη τάξη να σπασει την ενότητα όταν οι συνθήκες είναι πιο καταλλήλες για τη δικιά της νίκη.

ΟΙ ΜΑΖΕΣ ΜΠΑΙΝΟΥΝ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

Οι μάζες των εργατών δεν περιμένουν την κυβέρνηση ή τους εργατοπατέρες να τους πουν τι να κάνουν, αλλά αμέσως και αποτελεσματικά μπήκαν στην ιστορική σκηνή. Η καταρεύση του φασιστικού καθεστώτος μεγάλωσε τις ελπίδες τους. Οι επαναστάσεις είναι ανυπομονές, το ίδιο και οι επαναστατικές μάζες. Οι καταπιεσμένες μάζες αναζητούσαν ριζικές αλλαγές στη ζωή τους, πιο ανοιχτούς ορίζοντες.

Οι επαναστάσεις σπανε το φράγμα ανάμεσα στους επί μέρους οικονομικούς αγώνες και στις γενικές πολιτικές μάχες. Κάθε μορφή αγώνα ενθαρρύνει τις άλλες και το αντιστρόφιο.

Οι βδομάδες και οι μήνες που ακολούθησαν την 25 του Απριλίου του 1974 αποδείξαν περιτρώνα πόσο λάθος καναν εκείνοι που βλέπουν ένα σινικό τοίχος ανάμεσα στους επί μέρους αγώνες για οικονομικές μεταρρυθμίσεις και στο πολιτικό αγώνα για την επανάσταση, και πόσο σωστά ήταν τα λόγια της Ρόζας Λουξεμβούργκι όταν έλεγε ότι στην επαναστατική περίοδο ο οικονομικός αγώνας εξελίσσεται σε πολιτικό αγώνα και αντιστρόφως.

"Το κίνημα δεν πάει μόνο προς μια κατεύθυνση, δηλαδή από τον οικονομικό αγώνα στον πολιτικό αγώνα, αλλά επίσης πάει και προς την αντίθετη κατεύθυνση. Κάθε σημαντική πολιτική δράση των μαζών, μετά το αποκορύφωμά της, γένα μια σειρά από μαζικές οικονομικές απεργίες. Και αυτός ο νόμος δεν εφαρμόζεται μόνο στις επί μέρους μαζικές απεργίες, αλλά και στην ίδια την επανάσταση στο σύνολό της. Με την εξαπλώση ξεκαθάρισμα και ήλιμακωση του πολιτικού αγώνα, όχι μόνο οι οικονομικοί αγώνες δεν οπισθοδρομούν, αλλά αντίθετα εξαπλώνονται και συγχρονως γίνονται πιο οργανωμένοι και εντονότεροι. Υπάρχει μια "αμφιπλευρή" εξάρτηση ανάμεσα στα δύο είδη αγώνων. Κάθε καινούργια επίθεση και νίκη στο πολιτικό επίπεδο δίνει μια τρομερή ώθηση στο αγώνα στο οικονομικό επίπεδο από την άποψη ότι συγχρονως και ευρηνή τους ορίζοντες των εργατών για την βελτίωση των συνθηκών ζωής τους και παραλληλικά ενισχύει την ορμή τους να το πραγματοποιήσουν και αυξάνει την μαχητική τους διάθεση.

Μετά από κάθε κύμα πολιτικών αγώνων που φθάνει στο αποκορύφωμά, ένα γόνιμο υπολείμμα παραμένει από το οποίο βλαστίζουν χιλιάδες οικονομικοί αγώνες. Και το αντιστρόφιο επίσης ισχύει. Ο

συνεχής αγώνας των εργατών κατά του κεφαλαίου τους συντηρεί σε κάθε διαλείμμα της πολιτικής μάχης. Έτσι μπορούμε να πούμε πως οι οικονομικοί αγώνες αποτελούν κατά κάποιο τρόπο το μόνιμο ρεζερβουάρ της δύναμης της εργατικής τάξης, από το ποίο οι πολιτικοί αγώνες πάντα ρουφούν καινούργια δύναμη. Η ακουραστική οικονομική μάχη του προλεταριάτου οδηγεί κάθε στιγμή σε μεμονωμένες αλλά αποτομές διαμάχες εδώ και εκεί, από τις οποίες εκφυγνύνται απίστευτοι πολιτικοί αγώνες σε τεραστία κλίμακα.

"Με μια λέξη, ο οικονομικός αγώνας είναι ο παραγοντας που προωθεί το κίνημα από ένα πολιτικό σημείο στηρίξης σε ένα άλλο. Ο πολιτικός αγώνας περιοδικά κανει γόνιμο το έδαφος για τον οικονομικό αγώνα. Οι αιτίες και τα αποτελέσματα αλλάζουν μεταξύ τους συνεχώς. Έτσι βλέπουμε πως τα δύο αυτά στοιχεία, το οικονομικό και το πολιτικό δεν έχουν καμία τάση να διαχωρίζονται μεταξύ τους την περίοδο των μαζικών απεργιών στη Ρωσία, ούτε και ότι αλληλοαναιρούνται όπως θα έλεγαν μερικοί με διάφορες φαντασιώσεις. (Rosa Luxemburg, *Ausegewählte Reden und Schrifte*, Berlin 1955, Vol. 1, pp. 201-2)

Μετά την 25η του Απριλίου 1974, το πρώτο άμεσο καθήκον για το κίνημα, ήταν η ανασυνταξη και η αναρρωση του λίγο πολύ μετά από τα τόσα χρόνια φασιστικής καταπίεσης, και δεύτερο, το ενωμά των εργατών όλης της χώρας σε κοινό φορέα, γιατί με τον τεραστίο αριθμό των σωματείων που υπήρχαν μέσα σε ένα εργοστάσιο και την απομόνωση του ενός τοπού δουλειάς από τον άλλο, η εργατική τάξη ήταν εντελώς διαιρεμένη.

Η Πορτογαλική εργατική τάξη ανέλαβε το έργο της ενοποίησης της στα χέρια της. Στα εργοστάσια περά για περά σ' όλη την Πορτογαλία, εκλεχθηκαν επιτροπές που ανέλαβαν την διεξαγωγή αγώνων για τα προβλήματα των εργατών όχι μόνο σε τοπικό επίπεδο, αλλά σ' ολοκληρές βιομηχανίες και σ' όλα τα μονοπωλία.

Στην βιομηχανία ηλεκτρονικών δημιουργήθηκε ένωση που είχε αντιπροσώπους από όλες τις εταιρίες ηλεκτρονικών, την PLESSEY, STC, IIT κλπ. Οι εργάτες σε πολλά εργοστάσια, η τμήματα των εργατών, αρχισαν να εκδίδουν κανονικά εφημερίδες και ενημερωτικά φυλλάδια για τους εργάτες. Σε μερικές περιπτώσεις, όπως στις βιομηχανίες μαλλιών και υφασμάτων, στους λιμενεργάτες, στις βιομηχανίες χαλυβός, οι εφημερίδες αυτές δεν βγαίνουν μόνο για ένα εργοστάσιο, αλλά για ολόκληρο τον κλάδο της βιομηχανίας.

Αυτό δεν είναι εναλλακτική λύση σε σχέση με τα σωματεία, αλλά αποτελούνται από αντιπροσώπους εκλεγμένους από την εργατική βάση των σωματείων που υπάρχουν στους χώρους δουλειάς, και σκοπό έχουν να δώσουν μια υπεύθυνη και δημοκρατική ηγεσία στο εργοστάσιο. Η επιτροπή του εργοστασίου συντονίζει τους αγώνες σε μια ημερήσια βάση και όλες οι αποφάσεις που καθορίζουν την γραμμή του αγώνα παίρνονται σε μαζικές συνελεύσεις. Οι διαπραγματεύσεις με την διεύθυνση αναφέρονται σε όλη τη

καθαρισμός εργατών με οικονομία
Οφέλη των εργατών

Βάση των εργατών.

Απο την αρχή, τα οικονομικά και πολιτικά αιτήματα ήταν δεμένα μεταξύ τους στις εργατικές επιτροπές. Η καθαρότητα σημαίνει κατι πολύ παραπάνω από το κίνημα των μελών της μυστικής αστυνομίας. Βαθεία και αποτελεσματικά πραγματοποιημένη η καθαρότητα, σημαίνει σε τελευταία ανάλυση, την καταστροφή του αστικού μηχανισμού. Κι αυτό γιατί ένα σύστημα με κυτταρο τα εργατικά συμβούλια, σημαίνει έλεγχο πάνω σε κάθε πτυχή της κοινωνικής ζωής, στις τραπεζές, στις εκκλησίες, στα σχολεία, στα πανεπιστήμια, στους διευθυντές των υπηρεσιών και των εργοστασίων. Μια πλήρης καθαρότητα σημαίνει καταστροφή ολοκλήρης της κοινωνικής ιεραρχίας από διευθυντές επιχειρήσεων μέχρι τον τελευταίο επιστατή.

Στις μεγάλες εταιρίες, ειδικά στις πολυεθνικές, οι οικονομικοί αγώνες δεν νούνταν και πηγαίνουν χερί-χερί με τους αγώνες για καθαρότητα όλων των μελών της διεύθυνσης ή της διαχείρισης που με τον οποιοδήποτε τρόπο ήταν συνδεδεμένοι με το φασιστικό καθεστώς. "Σε μερικές περιπτώσεις αυτό σήμαινε την απολυση όλων". (Συνεντευξη που έδωσε ο Αντονιο Μαρτίνς ντος Σαντος, μέλλος της διοίκησης του σωματείου εργατών μετάλλου της Λισσαβώνας, στο Socialist Worker, July 27).

Κατά την διάρκεια του Μαη 1974, πάνω από 200.000 εργάτες στους τομείς κλειδιά όπως η υφαντουργία, τα ναυπηγεία οι μεταφορές, ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, ηλεκτρονικά, ταχυδρομεία, τραπεζές κλπ., απεργήσαν για καλύτερους μισθούς και συνθήκες εργασίας, έχοντας επίσης σαν βασικό τους αίτημα την καθαρότητα.

Στο Λισαβέ 8.400 εργάτες που απεργούσαν, κατέλαβαν τα ναυπηγεία της Μαρκουείρα και της Ροχα ντο Κοντε ντε Ορμπίντος. Βασικά τους αιτήματα ήταν 9.000 δρχ. κατώτερος μισθός και εβδομάδα 40 ωρών.

Στην υφαντουργία, γύρω στους 6.000 εργάτες του Λανιφιτίσιος, της Κορβίδα, του Τορντοζεντο και Άντες ντε Σερα, αποφασίσαν να αρχίσουν απεργία στις 12 του Μαη για να υποστηρίξουν το αίτημα τους για 900 δρχ. το μήνα αύξηση. Η απεργία αμέσως ξαπλώθηκε σε εργοστάσια στο Οπορτο στην Καστανείρα ντε Πέρα, στο Κασιέλο Μπρανκο, στο Πορταλεγκρε, στο Μίρα ντε Αίρε και στο Αλεαρ.

Στις 13 του Μαη γύρω στους 1300 μεταλλορυχούς, αρχίσαν απεργία στο Πανασκουείρα. Τα αιτήματά τους ήταν 7.000 δρχ. κατώτερος μισθός, κάθε χρόνο δώρο ένα μηνιαίο, δωρεά φαρμακευτική περιθαλψή, και ένα μήνα διακοπές το χρόνο. Η απεργία τελείωσε στις 20 του Μαη με όλα τα αιτήματα των εργατών ικανοποιημένα.

Οι εργάτες της Φαιαρστούν στην Λισσαβώνα, στο Αλκοτσετε, στο Πορτο, και στην Κοιμπρά, αρχίσαν απεργία στις 13 του Μαη και κατέλαβαν τελικά τις εγκαταστάσεις. Απαιτήσαν την καθαρότητα των μελλών της διοίκησης που ήταν συνδεδεμένα με το φασιστικό καθεστώς και τελικά ξαναγύρισαν στη δουλειά στις 20 του Μαη.

Μέχρι το τέλος του Ιουνιού, σημαντικοί αγώνες είχαν κερδηθεί. Η καθαρότητα, αν και με κανένα τρόπο δεν μπορούμε να

πουμε πως ήταν πλήρης, είχε σαν αποτέλεσμα το ξεκαθάρισμα των πιο γνωστών δεξιών από τις υπηρεσίες, τις εφημερίδες, το ραδιοφωνό, την τηλεόραση, τους οργανισμούς αυτοδιοίκησης, την εκκλησία και τα εργοστάσια από ακρή σε ακρή της Πορτογαλλίας. Το πιο επιμονό και βάθε ξεκαθάρισμα επιχειρήθηκε στα εργοστάσια όπου ήταν ακόμη ζωντανή στη μνήμη της εργατικής τάξης η καταπίεση που ακολούθησε το τεραστίο απεργιακό κύμα που είχε ξεσπάσει λίγο πριν την αλλαγή.

Για τις πολυεθνικές εταιρίες, η νομοθεσία που πέρασε η κυβέρνηση καθυστερώντας κατώτερο όριο στα ημερομίσθια και η δυναμικότητα και αποφασιστικότητα με την οποία αγωνίστηκε η εργατική τάξη για να εφαρμοστεί, καθώς και το γεγονός ότι με τους αγώνες αυτούς αναπτύχθηκε η οργάνωση στη βάση, σήμανε το τέλος του καθεστώτος της υπερεκμετάλλευσης και του φτηνού και καταπιεσμένου εργατικού δυναμικού. Εταιρίες όπως η PLESSEY, TIMEX και ITT, αρχίσαν να παίρνουν τα κεφάλαιά τους πίσω και προσπάθησαν να κλείσουν τμήματα των επιχειρήσεων τους και να φύγουν. Πολλές από τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις φάληρσαν και εκλείσαν ή απλώς εγκαταλείφθηκαν από τους ιδιοκτήτες τους.

Ο αγώνας κατά των απολύσεων αρχισε τον Ιουνιό του 1974. Μέχρι το Σεπτέμβριο του 1975 300.000 εργάτες ήταν χωρίς δουλειά, και αυτό μόνο στη βιομηχανία. Τα αξεπέραστα προβλήματα του Πορτογαλικού καπιταλισμού συνεχίσαν να σπρωχνουν την εργατική τάξη να οργανώσει την άμυνα της.

Πολλά εργοστάσια έχουν καταληφθεί από τους εργάτες και οι εργατικές επιτροπές που εξέλεγχαν αμέσως μετά την 25η του Απριλιού του 1974, πήραν στα χέρια τους την παραγωγή. Φυσικά τα αφεντίκα δεν υποχώρησαν χωρίς μάχη. Προσπαθήσαν να εισαγάγουν τον νόμο περί απεργιών εναντίον στους εργάτες. Στην Τσαρμίνια, ένα μικρό εργοστάσιο ρουχών εξή από τη Λισσαβώνα, προσπάθησαν να πληρώσουν τους εργάτες με επιταγές που δεν είχαν αντίκρισμα. Ο Αυστριακός διευθυντής εφυγε κρυφά στο εξωτερικό και οι εργάτες, κυρίως γυναικες, ίδρυσαν κοπεραιτίβα για να πουλουν τα προϊόντα τους στο λαό. Στην Εθροφίλ που φτιαχνει πλαστικά, συνθετικές κλωστές, σχοινία, τσουβαλία κλπ, και που λειτουργούσε με 40% έκτακτους εργάτες, ο διευθυντής προσπάθησε να ρίξη εξή την επιχείρηση. Οι εργάτες σε απάντηση κατέλαβαν το εργοστάσιο και συνεχίσαν την παραγωγή. Δεν επέτρεψαν στους ιδιοκτήτες να ξαναπαρουν στα χέρια τους το εργοστάσιο και απαιτούν κρατικοποίηση χωρίς αποζημίωση, κατά από εργατικό έλεγχο.

Στην "Τίντουρα Πορτογαλία", το μεγαλύτερο δίκτυο βαφειώνσε ολή τη χώρα, οι ιδιοκτήτες απάντησαν στα αιτήματα των εργατών με απολύσεις και λοκ αουτ. Οι εργάτες κατέλαβαν το εργοστάσιο και ξαναρχίσαν δουλειά. Οι ιδιοκτήτες, αν και ισχυρίζονταν πως η εταιρία αντιμετώπιζε οικονομική κρίση, ξεκίνησαν μια πολυεξοδή καμπάνια στο ραδιοφωνό και στον τυπό, για να συκοφαντήσουν τους εργάτες. Τα σχέδιά τους όμως ναυάγισαν γιατί οι εργάτες του ραδιοσταθμού σάμποαρίσαν την καμπάνια

τους και αρχισαν να αναμεταδίδουν τις αποψεις των εργατων πανω στα γεγονοτα.

Ενα καινουργιο κυμα αγωνων κατα των απολυσεων σαρωνει την Πορτογαλλια απο το Γεναρη. Μεσα στις πρωτες εξη βδομαδες αυτου του χρονου, εγιναν περισσοτεροι απο 250 αγωνες γυρω απο αυτο το ζητημα.

Οι απεργιες δεν ειναι πια η κυριαρχη τακτικη που χρησιμοποιειται σε αυτους τους αγωνες. Αντιθετα, ενας συνεχως αυξανομενος αριθμος εργοστασιων εχουν καταληφθει. Μερικα, οπως η αλυσιδα των Νατριπολ σου-περμακετς, ειναι κατω απο τον ελεγχο των εργατων και σε ενα αριθμο απο περιπτωσεις οι εργατες απαιτησαν κρατικοποιηση, οπως στην CUF, ενα τεραστιο μονοπωλιο που εχει κρατικοποιηθη, καθως και την επιπλοποιεια Νεφιλ.

Ενα μελος της εργατικης επιτροπης της Νεφιλ περιεγραψε την τακτικη των εργατων ως εξης: "Δεν εχουμε καμια ψευδαισθηση για το αν ειναι δυνατον να υπαρξη διαχειριση απο τους εργατες μεσα σε καπιταλιστικο καθεστως". Το χρησιμοποιουμε ομως σαν οπλο, σαν λυση αναγκης. Επρεπε να αναλαβουμε το εργοστασιο για να ζησουμεοταν το εγκατελειψε ο ιδιοκτητης στις 27 του Δεκεμβρη...Σκεπτομαστε να απαιτησουμε απο την κυβερνηση την κρατικοποιηση του κατω απο τον ελεγχο μας. Δεν θελουμε την ψευτοκρατικοποιηση που βοηθαει μοναχα τους ιδιοκτητες".

Στο εργοστασιο Στανταρντ Ελεκτρικα στο Τασκε, που ειναι ιδιοκτησια της IIT, ανακοινωθηκε η απολυση 150 εργατων απο ενα συνολικο αριθμο 1800. Στους υπολοιπους βαλανε μειωμενο ωραριο. Αμεσως εγινε τεραστια συναξη των εργατων που παρακολουθηθηκε απο αντι-ροσωπειες εργατων αλλων εργοστασιων ηλεκτρονικων. Υιοθετηθηκε η ακολουθη γραμμη: Η κυβερνηση πρεπει να παρημετρα για να σταματηση τις απολυσεις, ολοι οι απολυμενοι εργατες να επαναπροσληθουν, αμεση αποχωρηση ολων των στρατιωτικων δυναμεων απο τις αποικιες, κυβερνητικο νομο για τον ελεγχο των υπερκερδων των πολυεθνικων, το ανοιγμα καινουργιων δουλειων, και το οτι θα πρεπει να αρχιση διαδικασια για την απελευθερωση της Πορτογαλλιας απο τον ιμπεριαλισμο.

Την πρωτη βδομαδα του Μαη 1975, 150.000 εργατες απεργουσαν για καλυτερους μισθους και συνθηκες εργασιας. Ηταν κυριως εργατες της χημικης βιομηχανιας και προσωπικο των ξενοδοχειων, που οπως και στην Αγγλια, ειναι απο τους πιο κακοπληρωμενους απ ολους τους εργατες.

Τελευταια, 280.000 εργατες της υφαντουργιας και της βιομηχανιας ρουχων αρχισαν να κανουν σαμποταζ στη δουλεια τους. Ζητουσαν βδομαδα εργασιας 40 ωρων. Οι υφαντουργοι επισης ζητουσαν αργια το Σαββατο και οι εργατες ρουχων αργια στις καθερωμενες τοπικες αργιες, καθως επισης και κατωτερο μισθο 1.500 δρχ. την εβδομαδα.

Ενα μεγαλο ποσοστο απο αυτους τους εργατες δουλεουν για τις πολυεθνικες εταιριες (η Courtaulds και ICI εχουν επενδυσει στην Πορτογαλλια). Οι εται-

ριες αυτες φερνουν απο το εξωτερικοτις πρωτες υλες, τις επεξεργαζονται στην Πορτογαλλια λογω των φτηνων εργατικων και μετα το μεγαλυτερο ποσοστο της παραγωγης το ξαναεξαγουν στην Ευρωπη. Οι εργατες οργανωσαν μεγαλες διαδηλωσεις στο Οπορτο και στην υφαντουργικη πολη Κοβιλα.

Στις 25 του Ιουνη, πανω απο 3.000 εργατες της Πορτογαλλικης αεροπορικης Εταιριας TAP, περικυκλωσαν τα κεντρικα γραφεια της εταιριας και παγιδευσαν τους διευθυντες μεσα, ζητοντας την ικανοποιηση των μισθολογικων τους αιτηματων που επι 15 μηνες ζητουσαν.

Για να εκτιμησουμε το μεχρι που εχουν φτασει οι εργατικοι αγωνες, πρεπει να σημειωσουμε οτι γυρω στις 300 επιχειρησεις βρισκονται κατω απο τον ελεγχο των εργατων.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Μια απο τις πιο αξιολογες μαχες των εργατων, σημαντικη απο οικονομικη, πολιτικη αλλα και ιδεολογικη σκοπια, ηταν η μαχη για τον ελεγχο των μεσων επικοινωνιας.

Πρωτα ξεκινησε η μαχη της Τζουρναλ ντο Κομερσιο. Ξεκινησε τον Απριλη του 1974 αμεσως μετα το πρωτα πραξικοπημα και συνεχιστηκε για πεντε μηνες. 1 Οι εργατες προβαλαν στην διευθυνση αιτηματα μισθων συνθηκων δουλειας, και πανω απο ολα, το διωξιμο των φασιστων υποστηρικτων του προηγουμενου καθεστωτος. 2 Δημοσιογραφοι, τυπογραφοι και υπαλληλοι των γραφειων, συμφωνουσαν ομοφωνα. Η διοικηση δεχτηκε να συζητησει ολα τα αιτηματα τους εκτος απο ενα: το αιτημα να διωχτη ο διευθυντης Καρλος Μασαντο, που κατηγορουνταν απο τους εργατες οτι ηταν αντιδραστικος, ανικανος και εκμεταλευονταν σκληρα τους εργατες.

Η αρνηση της διοικησης να απολυση τον Καρλος Μασαντο, οδηγησε σε απεργια και καταληψη της Τζουρναλ ντο Κομερσιο.

Στη διαρκεια της καταληψης, οι εργατες εβγαλαν απεργιακη εφημεριδα παρα τις προειδοποιησεις του στρατου να μην το κανουν. Αμεσως μετα την δημοσιευση της απεργιακης εφημεριδας, ο στρατος εκλεισε την Τζουρναλ ντο Κομερσιο. Οργανωθηκαν πικετοφοριες και οι εργατες βοηκαν διαφορους τροπους επικοινωνιας με το λαο. Με δημοσιες συγκεντρωσεις, εκδηλωσεις, και με τη δημοσιευση ενημερωτικου δελτιου της απεργιας, μαζευσαν χρηματα. Η ενοτητα τους και η ταξιση τους συνειδηση παρακινησε σε συμπαρασταση τους πολλα κομματια της εργατικης ταξης. Αναμεσα στις εκδηλωσεις συμπαραστασης ηταν και μια εικοσιτετραωρη απεργια συμπαραστασης ολων των ημερησιων εφημεριδων της Λισαβωνας, εκτος της "Ο Σεκουλο". Εργατες απο διαφορα εργοστασια προσφεραν τους μισθους μιας μερας για τις αναγκες της απεργιας, και αυτοι που εργαζονταν στο ραδιοφωνο και την τηλεοραση, αφιερωσαν χρονο και χωρο για να παρη δημοσιότητα ο αγωνας των απεργων.

Στις 29 του Αυγούστου ο στρατός κατέλαβε την Τζουρναλ ντο Κομερσίο.

Η Απεργία τελείωσε όταν στις 28 του Σεπτεμβρίου, κατά την διάρκεια του αποτυχημένου δεξιού πραξικοπήματος, ο ιδιοκτήτης της εφημερίδας που ήταν μπλεγμένος στην υπόθεση, έφυγε από τη χώρα. Τότε, οι εργάτες της εφημερίδας την κατέλαβαν.

Η δεύτερη μάχη για τα μέσα ενημέρωσης έγινε με την Ρεπουμπλικά. Η υπόθεση της Ρεπουμπλικά άρχισε στις αρχές του 1975 όταν οι τυπογράφοι άρχισαν να ανησυχούν για την πτώση των πωλήσεων της εφημερίδας. Φοβήθηκαν ότι θα γίνουν απολύσεις και ζήτησαν να συζητηθούν με τη διεύθυνση το θέμα της εξασφάλισης των δουλειών τους. Ζήτησαν να πληροφωρηθούν για τη γενική κατάσταση, καθώς και για την πολιτική γραμμή της εφημερίδας.

Ο εκδοτής Παουλ Ρέγκο, αρνήθηκε την οποιαδήποτε κουβέντα πάνω στο θέμα. Αντιθέτως, άρχισε τις απολύσεις των εργατών. Γύρω στους 17 δημοσιογράφοι που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο ήταν σε αντίθεση με ότι γίνονταν, διώχτηκαν.

Ο Παουλ Ρέγκο είναι μια ενδιαφέρουσα φυσιογνωμία. Είναι μια από τις ηγετικές μορφές του σοσιαλιστικού κομματος. Ήταν υπουργός πληροφοριών στην κυβέρνηση του Σπινολά και κατά την διάρκεια της θητείας του σταμάτησε την κυκλοφορία τεσσάρων εφημερίδων. Μία από αυτές ήταν και η Ρεπουμπλικά στην οποία έβαλε και προστίμο. Το λιγότερο που μπορούμε να πούμε για αυτόν, είναι ότι "δεν ήταν και πολύ δημοφιλής" ανάμεσα στους εργάτες.

Στην περίοδο που ο Ρέγκο ήταν εκδοτής της, η εφημερίδα έκανε στροφή και από το να είναι μια ανεξάρτητη "εφημερίδα ειδήσεων" όπως ήταν γνωστή, έγινε μια εφημερίδα που προσεγγίζει πολύ στο ΣΚ. Εφτάσε μάλιστα στο σημείο κατά την διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας, να αποκλείει δηλώσεις από οποιοδήποτε άλλο πολιτικό οργανισμό, εκτός από το ΣΚ. Αν τυχαίνει να τους δώσει χώρο, δεν ήταν πάνω από δύο γραμμές. Η αλαζονεία του Ρέγκο οδήγησε τους εργάτες στο να κατεβούν σε απεργία στις 2 του Μαΐ.

Μετά από πολλές διαπραγματεύσεις, οι εργάτες και η διεύθυνση έφτασαν σε κάποια συμφωνία στις 7 του Μαΐ. Περιείχε κατ'απαιτηση των τυπογράφων, την ακόλουθη παράγραφο: "Η εφημερίδα δεν θα είναι κομματική, από την άποψη ότι δεν θα αντικατοπτρίζει την κυριαρχία κανενός κομματος στις στήλες της. Όλα τα προοδευτικά κομματα θα πρέπει να έχουν ίση μεταχείριση και η ειδησεογραφική τους κάλυψη θα γίνεται μόνο με βάση την σημασία των γεγονότων που αφορούν το κάθε κομμα".

Ο Ρέγκο καταπάτησε την συμφωνία. Όταν οι εργάτες απήτησαν να την καταλάβουν, ο Ρέγκο ζήτησε από το ΚΕΔ να την κλείσει.

Όταν η ΚΟΠΚΟΝ πήγε να του δώσει τα κλειδιά για να την ξανανοίξει, ο Ρέγκο τους ζήτησε να πάνε μαζί του για να τον βοηθήσουν να διώξει κάποιους δεκαπενταριά εργάτες, ένας αριθμός που έδινε ότι είχε σκοπό να απολύσει ολοκληρή την δεκαπενταμελή εργατική

επιτροπή.

Ο ταγματάρχης της ΚΟΠΚΟΝ δεν ήταν καθόλου διατεθειμένος να το κάνει. Κατέβηκε κάτω στα τυπογραφεία της Ρεπουμπλικά, αναζητήσε ένα μέλος της εργατικής επιτροπής που ανήκε στο ΣΚ και του έδωσε αυτόν του τα κλειδιά για να ξανανοίξει την εφημερίδα.

Όλη η καμπάνια του καπιταλιστικού τύπου που περιεγράφε την μάχη γύρω από το θέμα της Ρεπουμπλικά σαν διαμάχη του ΚΚΠ και του ΣΚ, είναι ένα μεγάλο ψέμα, κυριολεκτικά φουσκές. Στην πραγματικότητα, τα μέλη του ΚΚΠ στην εργατική επιτροπή της Ρεπουμπλικά, είναι μειοψηφία, δυο στους δεκαπέντε. Η Ρεπουμπλικά στη γραμμή της γενικά, αντανάκλα πιο πολύ τις απόψεις της "Επαναστατικής Αριστεράς" και πολύ συχνά κάνει κριτική στο ΚΚΠ.

Μια άλλη πολύ σημαντική μάχη για τα μέσα ενημέρωσης έγινε γύρω από την υπόθεση του Ραδιο Ρενασένσα.

Ο ραδιοφωνικός σταθμός ήταν πάντα στα χέρια της καθολικής εκκλησίας. Ακόμη και μετά την πτώση του φασιστικού καθεστώτος, συνέχισε την πολύ δεξιά πολιτική του γραμμή. Για παράδειγμα, ο ραδιοσταθμός αρνήθηκε να ανακοινώσει τις δηλώσεις του Σοάρες και του Κουνιαλ σαν πατήσαν το ποδι τους στο αεροδρόμιο αμμέσως μετά την αλλαγή. Στους επόμενους μήνες πολλές προστριβές έγιναν ανάμεσα στους εργάτες και την διεύθυνση του σταθμού, κυρίως εξ αιτίας των απολύσεων.

Στις 19 του Φλεβάρη του 1975, μια γενική απεργία άρχισε σε όλα τα παραρτήματα του ραδιοσταθμού. Αλλά όταν ξεσπάσε το πραξικόπημα στις 11 του Μαρτί, οι εργάτες αποφάσισαν να γυρίσουν πίσω στη δουλειά και έβαλαν τον ραδιοσταθμό στην υπηρεσία της εργατικής τάξης.

Οι εργάτες περίμεναν πως αφού ο ιδιοκτήτης του σταθμού ήταν ένας από τους πιο αντιδραστικούς στην Πορτογαλία, θα μπορούσαν τώρα να δερδίσουν την υπόθεσή τους. Αλλά αυτό δεν επρόκειτο να γίνει. Στις 14 του Μαρτί, η κυβέρνηση όρισε μια μικτή επιτροπή για να διευθύνει τον ραδιοσταθμό. Στην επιτροπή ήταν ένας αντιπρόσωπος από το υπουργείο εργασίας, από την κυβέρνηση, τους τεχνικούς κλπ.

Οι εργάτες δεν ικανοποιήθηκαν καθόλου και στις 27 του Μαΐ κατέλαβαν τον σταθμό της Λισσαβώνας. Ο σταθμός του Οπορτο παρέμεινε στα χέρια της ιεραρχίας της Καθολικής εκκλησίας.

Στις 17 του Ιουλίου η κυβέρνηση ανακοίνωσε στους εργάτες πως ο ραδιοσταθμός θα γύριζε στα χέρια της εκκλησίας. Τότε οι εργάτες αρνήθηκαν να τον παραδώσουν. Τις επόμενες τρεις μέρες, ξεσπάσαν πολλές μαζικές διαδηλώσεις σε υποστήριξη των εργατών του Ραδιο Ρενασένσα.

Τότε το ανώτατο επαναστατικό συμβούλιο του ΚΕΔ ακύρωσε την κυβερνητική απόφαση. Οι εργάτες ανέλαβαν πλήρη έλεγχο του σταθμού. Η ηγεσία τους ανήκε κατά πλειοψηφία στην Επαναστατική Αριστερά. Το προγράμμα του σταθμού βγαίνει από γενική συνέλευση των εργαζομένων. Ανακοινώνονται τακτικά πληροφορίες από τους αγώνες

που γίνονται σ' όλο τον κόσμο. Για τους αγώνες που γίνονται στα εργοστάσια, στις εργατογειτονίες κλπ., δίνεται μια πλατεία ενημέρωση.

Την ιδεολογικοπολιτική σημασία του Τζουρνάλ ντο Κομερσίο, της Ρεπουμπλικά και του Ραδίο Ρενασένσα, τη βλέπουν και οι δύο αντιμαχόμενες δυνάμεις, -τόσο η Επαναστατική Αριστερά όσο και η αντι-δραστική αστική τάξη- σαν σύμβολα της δύναμης τους.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΣΤΙΣ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ

Κάθως το εργοστάσιο καταλαμβάνονταν το ένα μετά το άλλο από τους εργάτες και εκλεγόνταν εργατικές επιτροπές για να τα διευθύνουν, αρχισαν να γίνονται εργατικές κινητοποιήσεις και στις γειτονίες, όπου οι εργάτες προσπάθησαν να παρουν κάτω από τον έλεγχο τους και άλλους τομείς που παίζουν σημαντικό ρόλο στη ζωή τους, όπως η υγεία, οι συγκοινωνίες, η εκπαίδευση και το θέμα της στεγής.

Αμέσως μετά την αλλαγή της 25ης του Απριλίου, οι οικογενείες που ζούσαν στις παραγκές του Μπαίρο ντα Μπραβίστα στα περίχωρα της Λισσαβώνας, κατέλαβαν ένα οικοδομικό συγκρότημα που έμενε άδειο τα τελευταία τρία χρόνια. Αυτό το οικοδομικό συγκρότημα, καθώς και πολλά άλλα καινούργια συγκροτήματα στα περίχωρα της Λισσαβώνας, ήταν μέρος του σχεδίου καποιου κερδοσκοπού που σκοπεύε να στεγάσει εκεί οικογενείες που ζούσαν στο κέντρο της πόλης, σε σπίτια με τεράστια κερδοσκοπική αξία. Αυτά τα σπίτια στο κέντρο της πόλης, θα γκρεμιζόνταν και στη θέση τους θα κτιζόνταν μεγάρα για να στεγάσουν κεντρικά γραφεία καποιας τραπεζας, εταιρίας, η πολυτελή ξενοδοχεία.

Ένα στρατιωτικό απόσπασμα, που είχε ακόμη φρεσκές τις εμπειρίες των γεγονότων της 25ης του Απριλίου, παραταχθηκε με διαταγή να τους πετάξει έξω και να τους εξαναγκάσει να γυρίσουν πάλι πίσω στις παραγκές. Ο αξιωματικός υπηρέσιας, ένα νεαρό μέλος του ΚΕΔ, αντιμετώπισε αποφασιστική αντίσταση από όλη την κοινότητα. Προσπαθώντας να εφαρμοση το συνιθισμένο τρόπο που χρησιμοποιούσαν στους αποικιακούς πολέμους στην Αφρική, πήγε κατευθείαν εκεί που νομιζε πως ήταν το ασθενέστερο σημείο: σε μια γρια χήρα, που μόλις πριν λίγο είχε με-τακομηση με τα εξή παιδιά της σε ένα διαμερισμα με δυο δωμάτια, ηλεκτρικό, νερό και μπάνιο. Αυτή του απάντησε: "Καλύτερα να με σκοτώσης τώρα, εδώ, παρά να φυγω. Σε όλη μου τη ζωή είχα για πατάμα το χῶμα. Τουλάχιστον να πεθάνω σε ένα κανονικό πατάμα". Ο αξιωματικός κοντοστάθηκε για λίγο. Έξω οι άντρες, οι γυναίκες και τα παιδιά που είχαν μαζευτεί για να αντισταθούν στην εξωση, μίλούσαν στους φανταρους και τους έλεγαν: "Στις παραγκές που ζούσαμε μπορεί να βάλουν καποτε και σας. Θυμηθείτε πως και εσείς είστε κομ-ματι του εργαζομένου λαού. Γυρίστε τα όπλα εναντία στους κερδοσκοπούς και όχι εναντία στ αδελφία και στις αδελφές σας".

Ο αξιωματικός καταλαβε και παίρνοντας το απόσπασμα μαζί του, έφυγαν. Η κατα-ληψη είχε νομιμοποιηθη από το ΚΕΔ.

Σε μια χώρα όπου παγω από δυο εκατομμυρια ζουν σε ερείπια η παράγκες, τα σπίτια που είναι ακατοίκητα δεν επιτρεπεται πια να μένουν άδεια. Κατα-λαμβάνονται αμέσως. Αριστερά κομματα, συνδικατα και συνελεύσεις των εργατο-γειτονιών, υποστηρίζουν το κίνημα της καταληψης όπου εκατοντάδες σπίτια και άλλα οικοδομηματα που δεν κατοικούνται η δεν χρησιμοποιούνται όπως θαπρεπε, καταλαμβάνονται και διαμορφώνονται σε παιδικούς σταθμούς, κέντρα αναψυχής, κλινικές, γεροκομεία, και σε ότι άλλα εξυπηρετεί τις ανάγκες κάθε εργατικής γειτονίας.

Στις 9 του Μαρτί, η γενική συνε-λεύση των επιτροπών γειτονίας του Οπορτο, αποφάσισε να καταλαβει ένα συγκροτημα τεσσάρων πολυκατοικιών που είχε 24 διαμερίσματα και ανηκε στο υπουργείο δικαιοσύνης. Το συγκροτημα είχε μείνει αχρησιμοποίητο για 15 χρόνια.

Στο Κάσκε, προαστίο της Λισσαβώνας, οι εργάτες της περιοχής κατέλαβαν μια αθλητική λέσχη της αριστοκρατίας και σχημάτισαν επιτροπή που θα αναλαμβα-νε να την μετατρέψει σε νηπιαγωγείο για να αφίνουν τα παιδιά τους οι εργα-ζόμενοι της περιοχής.

Στο Αρείρας ντε Κίμα, στις 27 του Μαρτί, ένα τεράστιο μέγαρο που ανηκε σε καποιο τσιφλικά που ζούσε στο εξω-τερικό, καταληφθηκε από τους κατοίκους της περιοχής. Σχημάτισαν μια επιτροπή που ανέλαβε να το μετατρέψει σε κλινική, νηπιαγωγείο, κινηματογράφο και πολιτι-στικό κέντρο.

Στη Λισσαβώνα οι εργαζόμενοι του Πορτογαλικού Ινστιτούτου Ρευματολογίας, κατέλαβαν ένα κτίριο στο κέντρο της πόλης, άδειο επί εννιά χρόνια, και το μετέτρεψαν σε κέντρο για συστηματική θεραπεία της αρρώστειας που μέχρι σημε-ρα, η θεραπεία των αρρώστων ήταν ανεπα-ρκής στην Πορτογαλλία.

Ένα άλλο άδειο κτίριο στη Λισσα-βώνα, το ξενοδοχείο της "Φρανκφουρτης", που ήταν κυριολεκτικά ερείπιο και ακα-τοίκητο επί δυο χρόνια, ήταν ο στόχος των εργατουπαλλήλων της Λισσαβώνας, που τελικά το κατέλαβαν στις 7 του Απριλίου. Οι εργαζόμενοι οργάνωσαν ομάδες για να το καθαρίσουν, να το επισκευάσουν, και να το φυλανε το βραδυ. Εβγαλαν μαλίστα και μια ανακοίνωση που εξηγούσε τους λόγους της καταληψης. Σκοπεύαν να φτιάξουν "νηπιαγωγείο, βιβλιοθήκη, καντίνα και δωμάτια όπου οι εργάτες θα μπορούσαν να μαζευονται κα να συζητούν, να διαβάζουν η ότι άλλο, έτσι ώστε να συνειδητοποιούνται ταξικά και να δια-μορφώνουν μια πιο σωστή πολιτική συνει-δητοποίηση, αναπτύσσοντας το πνευμα της συνεργασίας".

Στο Κοροίος, ένα άλλο ξενοδοχείο πολυτελείας κατελήφθη στις 7 του Μαρτί από κατοίκους της περιοχής. Ένα μέλος της επιτροπής που το κατέλαβε, δήλωσε: "Οι εργαζόμενοι θα αφιερώσουν τον χρόνο τους για να μετατρέψουν αυτό το ξενοδοχείο πολυτελείας των πλουσιών, σε ένα χώρο όπου οι εργάτες θα ξεκουράζονται, και θα διασκεδάζουν. Θα το μετατρέψουν

σε μια καντίνα του εργαζομένου λαού, σε ένα κέντρο για τη φροντίδα των παιδιών, σε ένα κέντρο για τους ηλικιωμένους. Οι εργάτες θέλουν να δείξουν σ' αυτούς που τους εκμεταλλεύονται, αλλά και να αποδείξουν και στους ίδιους τους εαυτούς τους, πως είναι ικανοί να λύσουν τα προβλήματα τους μόνοι τους."

Οχι μόνο αδειά κτίρια, αλλά και διαφορές τοπικές υπηρεσίες, και κυρίως κλινικές και νοσοκομεία επιταχτήκαν από τις επιτροπές των γειτονιών, που τώρα λειτουργούν σαν κέντρα υγείας για την κάλυψη των αναγκών των ανθρώπων της γειτονίας.

Μια ομάδα εργατών στην Μαφρα, απέφασε να καταλάβει ένα μεγάλο κτίριο γιατί είδαν πως είχαν την ανάγκη ενός χώρου όπου θα μπορούσαν να αφήνουν τα παιδιά τους την ημέρα, όσο αυτοί δουλεύουν. Οι εργάτες μοίρασαν προκηρύξεις στον κόσμο όπου εξηγούσαν το σκοπό της κατάληψης και παρακινούσαν το λαό να πάρει μέρος στην κατάληψη και να βοηθήσει στη δημιουργία του νηπιαγωγείου.

Στην Ατζουντα, μια επιτροπή γειτονίας κατέλαβε ένα μεγάλο που ανήκε στην οικογένεια Ατζεβεντο ε Σιλβα, που είναι ιδιοκτήτες μια εταιρίας που παράγει ηλεκτρικά εξαρτήματα. Στα τελευταία πέντε χρόνια, μέρος του μεγάρου χρησιμοποιούνταν σαν αποθήκη της εταιρίας και το υπόλοιπο εμνε αχρησιμοποίητο. Τώρα το μεγάλο θα χρησιμοποιηθεί σαν νηπιαγωγείο για τα παιδιά των εργαζομένων της περιοχής. Οι εργάτες απαιτούν την άμεση απομακρυνση όλων των υλικών που έχει ακόμα εκεί η εταιρία, και την απαλοποίηση του χωρίς αποζημίωση.

Οι κάτοικοι της Αλαντρα κατέλαβαν το μεγάλο ενός ντοπιού τσιφλικά καθώς και το οικοπεδο γύρω του, για να φτιάξουν νηπιαγωγείο και σχολείο που τους ήταν πολύ ανάγκη. Άμεσα φτιάχτηκε μια επιτροπή από εθελόντες που ανέλαβε τη λειτουργία του νηπιαγωγείου και ήδη φροντίζει 57 παιδιά. (Omr Common Struggle, No8, June 1975)

ΤΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

ΤΟ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΙ
ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΠΙΝΟΛΑ

Αμέσως μετά την 25η του Απριλίου, το ΚΚΠ μπήκε στην κυβέρνηση του Σπινολά. Η κυβέρνηση σχηματίστηκε κάτω από την προεδρία του Παλμα Καρλός, ενός συντηρητικού καθηγητή της νομικής που ήταν νομικός σύμβουλος σε πολλές μεγάλες Πορτογαλλικές εταιρίες. Η κυβέρνηση συνασπισμού ήταν ένα συνοδυλευμα από τις πιο αντιφατικές πολιτικές δυνάμεις όπως το Λαϊκό Δημοκρατικό Κόμμα, κόμμα στην υπηρεσία της μεγαλοαστικής τάξης, με δυο κομμουνιστές υπουργούς και τεσσερεις σοσιαλιστές. Το υπουργείο εργασίας το ανέλαβε το ΚΚΠ. Για να ανταποδώσουν την ευγνωμοσύνη τους για τη συμμετοχή τους στην κυβέρνηση, οι ηγέτες του ΚΚΠ διακήρυξαν πως με κανένα τρόπο δεν θα πρέπει να παρθούν μέτρα που θα μπορούσαν να διαταράξουν τον Πορτογαλλικό καπιταλισμό.

Πρώτα απ' όλα, στο άμεσο μέλλον η Πορτογαλλία δεν θα μπορούσε και δεν θα πρέπει να πάει πιο πέρα από τα όρια που βάζει ο καπιταλισμός-ετσι διακήρυχνε ο Αλβαρο Κουνιάλ, γενικός γραμματέας του ΚΚΠ σε ένα λόγο του τον Ιούνιο του 1974. "Είναι αναγκαίο, μια για πάντα να εγκαταλείψουμε κάθε αντίληψη πως στην Πορτογαλλία υπάρχει μια λαϊκή κυβέρνηση που να είναι σε θέση να κάνει βαθιές κοινωνικές αλλαγές. Επίσης δεν πρέπει να τρεφουμε αυταπάτες πως στις σημερινές συνθήκες οι εργάτες μπορούν να πιέσουν για τέτοιου είδους αλλαγές. Η κυβέρνηση σχηματίστηκε με τον συνασπισμό ενός πλατιού φάσματος κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων που το πρόγραμμα τους, το προγράμμα του Κινήματος Ενοπλών Δυνάμεων, δεν προβλέπει βαθιές μεταρρυθμίσεις της κοινωνικοοικονομικής δομής. Αυτό είναι το πρώτο σημείο. Ένα άλλο σημείο που πρέπει να έχουμε υπ όψη μας είναι ότι το ίδιο το πρόγραμμα της αντιμονοπωλιακής στρατηγικής υπονοεί την χρησιμοποίηση εκτακτών μέτρων. Αυτά τα μέτρα μπορούν ευκολά να εφαρμοσθούν χωρίς να αλλάξουμε την σημερινή μορφή της Πορτογαλλικής κοινωνίας. Έχει γίνει μικρή προοδος προς αυτή την κατεύθυνση. Πρέπει να προχωρήσουμε

προς την ίδια κατεύθυνση." (Α. Κουνιάλ, Pela Revolucao Democratica e Nacional, Lisbon 1975, pp211-2).

Καί προσέθεσε παρακάτω: "Στις σημερινές πολιτικές συνθήκες οι απαιτήσεις που προβάλουν οι εργάτες πρέπει να είναι ρεαλιστικές, δεν πρέπει να είναι σε ένα επίπεδο που να μην αντέχουν οι βιομηχανίες ή, η εθνική οικονομία... υπάρχουν μερικοί ιδιοκτήτες που δημαγωγικά ισχυρίζονται πως είναι διατεθειμένοι να δώσουν οτιδήποτε που ζητήσουν οι εργάτες (ακόμη και αν δεν ζητούν τίποτα). Παρακινούν τους εργάτες να απεργήσουν και γρήγορα

προσπαθούν να φορτώσουν αυτά τα βάρη στην πλάτη του κράτους ή των καταναλωτών οδηγώντας έτσι τη χώρα πίσω στον φαύλο κύκλο του πληθωρισμού που τόσο πολύ γνωρίσαμε στις μέρες του φασισμού.. Οι εργάτες δεν θα υποστηρίξουν απεργίες που ενθαρρύνονται ή υποστηρίζονται από τα αφεντικά που κάνουν ταχάτε τους γενναίους. Οι εργάτες δεν θα βγάλουν το φίδι από την τρύπα προς όφελος των εκμεταλλευτών τους. Οι εργάτες δεν θα πρέπει να πέσουν θύματα του φασισμού και της αντιδράσης. Οι εργάτες πρέπει να δείξουν ότι καταλαβαίνουν πως στις τωρινές περιστάσεις, η απεργία (που είναι σίγουρα νομικά κατοχυρωμένη και αναφαίρετο δικαίωμα στη μάχη για την επιτεύξη διαφορών στοχών), πρέπει να χρησιμοποιηθεί μόνο σαν τελευταίο μέσο όταν όλα τα άλλα μέσα έχουν αποτύχει". (Στο ίδιο βιβλίο, σελ. 210)

Αιτήματα για υπερογκές αυξήσεις στους μισθούς είναι "αντεπαναστατικό" δήλωσε. "Ένα τυπικό παράδειγμα αντεπαναστατικής δράσης είναι η πρόσφατη υποκίνηση απεργιών από την διαχείριση των μεγάλων εταιριών και από τους εκπροσώπους της παλιάς κυβέρνησης στις δημοσίες υπηρεσίες. Αυτοί οι άνθρωποι που τόσα χρόνια ζούσαν από την εκμετάλλευση των εργατών, ξαφνικά "υπερασπίζονται" τους εργάτες, παραχωρώντας αυξήσεις και μισθούς πολύ υψηλότερους από εκείνους που απαιτούν τα συνδικάτα, αυξήσεις που με κανένα τρόπο δεν μπορούν να ικανοποιηθούν στην κατάσταση που βρισκόμαστε σήμερα. Παρακινούν τους εργάτες να απεργούν και να μαχόνται εναντίον στην κυβέρνηση."

"Βλέπουμε εδώ ακριβώς σε τι αποσκοπεί η οργανωμένη επίθεση. Αποβλεπεί μόνο στο να δημιουργήσει ένα κλίμα ανασφάλειας στην κοινωνία, έτσι ώστε να παραλύσει στην κυριολεξία τις μεταφορές, να εμποδίσει τη διανομή των βασικών αγαθών, να διαταράξει την οικονομία, να καταστρέψει τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, να δημιουργήσει ανησυχία στον κόσμο και να ενθαρρύνει την συγκρούση ανάμεσα στις μαζές και στις ενοπλές δυνάμεις".

"Η μεγάλη πλειοψηφία από τους εργοδότες είναι σίγουρα σε θέση να ικανοποιηθούν όχι βεβαίως όλες τις "μη ρεαλιστικές" απαιτήσεις που μερικοί δημαγωγοί κάνουν τους εργάτες να ζητούν, αλλά τις πραγματικά αναγκαίες αυξήσεις μισθών και τις άλλες σημαντικές και δικαίες διεκδικήσεις". (Στο ίδιο βιβλίο, σελ. 213)

Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

είναι σε πιο δύσκολη θέση να δώσουν απαντήσεις, έτσι οι εργάτες θα πρέπει να δείξουν εγκράτεια όταν προβάλουν τέτοιες απαιτήσεις στους: "...εκείνοι που μπορούν, πρέπει να πληρώνουν παραπάνω, και εκείνοι με τις μικρότερες δυνατότητες πρέπει να πληρώνουν λιγότερα". (Στο ίδιο βιβλίο)

Και, δικαιολογημένα, φτάνει μέχρι το σημείο να πη: "Οι εχθροί μας ισχυρίζονται πως οι κομμουνιστές απειλούν τις μικρές επιχειρήσεις... Η αλήθεια είναι πως οι κομμουνιστές υπερασπίζονται, όχι μόνο τα συμφέροντα της εργατικής τάξης και της αγροτιάς, αλλά όλων των τάξεων και των μέσων στρωμάτων. Μικροί κτηματίες, μικροί βιομήχανοι, μικροί επιχειρηματίες - όλοι αυτοί μπορούν να βλέπουν εμάς τους κομμουνιστές σαν τους πραγματικούς προασπιστές των νομιμών συμφερόντων τους". (Στο ίδιο βιβλίο).

Η ίδια γραμμή αντιθέσης στις "υπερβολικές" αξιώσεις των εργατών προωθήθηκε και από την Ιντερσυνδικαλ που επηρεάζεται παρα πολύ από το ΚΚΠ. Ο Αντερό Μαρτίνς, εκπρόσωπος του συνδικατού τραπεζιτικών υπαλλήλων, εκφράζει την αποψη της πλειοψηφίας της Ιντερσυνδικαλ λέγοντας: "Στις περισσότερες περιπτώσεις η Ιντερσυνδικαλ παίρνει μέτρα με σκοπό να αποφύγει την περίπτωση όπου μεγάλες ομάδες από εργάτες κατεβαίνουν σε απεργία, ενώ στις περιπτώσεις όπου ήδη έχουν κατεβεί σε απεργία, συζητά το πρόβλημα μαζί τους και με κάθε τρόπο τους παρωτρυνεί να γυρίσουν πίσω στη δουλειά".

Τέτοιες αποψεις φυσικά δεν περιορίζονταν στα λόγια. Επανειλλημενώς μεταφρασθήκαν σε πράξεις. Όταν οι πρώτες μεγάλες απεργίες άρχισαν μετά τις 25 του Απριλίου, το ΚΚΠ έβαλε όλα του τα δυνατά για να τις σταματήσει.

Στις βδομάδες που ακολούθησαν κάθε μεγάλη βιομηχανία χτυπήθηκε από απεργίες και καταλήψεις. Το ΚΚΠ όχι μόνο διατάζε τους δικούς του συνδικαλιστές να υποστηρίξουν αποψεις εναντίον στις απεργίες, αλλά προχώρησε και μέχρι το σημείο να διαδίδει συκοφαντίες. Ισχυρίζονταν πως η απεργία των αρτεργατών και των εργατών μεταφορών στην Λισαβόνα ήταν δημιούργημα των "φασιστών". Όταν 35.000 ταχυδρομικοί (το 97% του συνολικού δυναμικού) απέργησαν, το ΚΚΠ ισχυρίζονταν πως οι δεξιοί για μια ακόμη φορά ήταν πίσω από την απεργία και πως η επιτροπή που διηύθυνε την απεργία δεν ήταν αντιπροσωπευτική. Υποστήριξε το μέτρο να χρησιμοποιηθεί ο στρατός για το σπάσιμο της απεργίας και οργάνωσε συγκεντρώσεις στους δρόμους και διαδηλώσεις έξω από τα ταχυδρομεία εναντίον στους απεργούς.

Ο Κουνιάλ δήλωνε: "Η απεργία των ταχυδρομικών (CTT) είναι ένα παραδειγμα απεργίας που δεν θα έπρεπε ούτε να ξεκινήσει αλλά ούτε και να πραγματοποιηθεί. Είναι ένα παραδειγμα απεργίας που όχι μόνο είναι αχρηστή, αλλά ζημιώνει τους εργαζομένους. Πρώτα και κυρία, μερικά από τα αιτήματα, όπως η εβδομάδα 35 ωρών είναι εξωπραγματικά, δημαγωγία που από οικονομική σκοπία με κανένα τρόπο δεν μπορούν να υποστηρίχουν. Οι συζητήσεις όμως προχωρούν. Η απεργία

με κανένα τρόπο δεν ήταν δικαιολογημένη. Είναι ξεκάθαρο πως εκείνοι που την προκάλεσαν δεν σκοπεύαν σε μια βελτίωση των συνθηκών δουλειάς των εργατών... Ο σκοπός αυτών των ανθρώπων δεν ήταν η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου. Ο σκοπός τους ήταν να παραλύσουν μια υπηρεσία ουσιαστική για τη ζωή της χώρας, να διαταράξουν την οικονομική και κοινωνική ζωή και να στρέψουν τους εργάτες εναντίον στην κυβέρνηση". (Στο ίδιο βιβλίο, σελ. 210-211)

Μα είναι ποτε δυνατόν το αίτημα για βδομάδα 35 ωρών να είναι ανεδαφικό τη στιγμή που η μαζική ανεργία μαστίζει την Πορτογαλία;

Υπερβολικές απαιτήσεις για αύξηση απειλούν το εθνικό συμφέρον και την Πορτογαλία, σύμφωνα με τον Κουνιάλ. "Αυτά τα γεγονότα δείχνουν πως στον αγώνα για το τελείο ξεριζώμα του φασισμού και την προασπίση της ελευθερίας, ανοίγεται νέο μετώπο όπου συμμετέχει ολος ο λαός: Το μετώπο όπου δίνεται ο αγώνας για να εμποδισθεί η διάλυση της οικονομίας και η βαθειά οικονομική κρίση".

"μια σοβαρή οικονομική κρίση που θα χτυπάει πλατιά στρώματα του πληθυσμού και που θα σημαίνει οξύνση της κοινωνικής διαμάχης, δεν θα φερη μαζί της μόνο ένα κύμα ανεργίας και νέα σοβαρά οικονομικά προβλήματα για τους εργάτες, αλλά και θα προετοιμάσει το έδαφος για την αντεπαναστάση".

"Για την άμυνα των εργατικών συμφερόντων, την προασπίση του εθνικού συμφέροντος, την ελευθερία και τη δημοκρατία, το ζωτικό συμφέρον του Πορτογαλικού λαού είναι να αποφύγει μια τέτοια κρίση και να κάνει ότι μπορεί για να την ξεπεράσει". (Στο ίδιο βιβλίο)

Ο Χαρόλντ Ουίλσον πολύ δύσκολα θα μπορούσε να τα πη καλύτερα. Όλα αυτά έδωσαν ένα καλό μάθημα στους ταχυδρομικούς. Όταν τον Σεπτέμβριο η κυβέρνηση που υποστηρίζονταν ακόμη πιστά από το κομμουνιστικό κομμα έβγαλε ανακοίνωση που καλούσε για μια "Μέρα εθελοντικής εργασίας" για την διασώση της εθνικής (διαβάσε καπιταλιστικής) οικονομίας, η ηγεσία του συνδικατού των ταχυδρομικών έβγαλε την ακολούθη ανακοίνωση:

"Το CPS (Επιτροπή για την οργάνωση στα Συνδικατά) πιστεύει πως οι αγώνες των σκληρά εργαζομένων μαζών, με πρωτοπορεία πάντα το προλεταριάτο, πρέπει να συνεχισθούν. Γι αυτό, καλούμε όλους τους ταχυδρομικούς να πάνε στους τόπους της δουλειάς τους εκείνη την ημέρα. Το CPS τονίζει πως το να παρεί κάποιος μέρος σ αυτή την ημέρα εργασίας είναι εντελώς εθελοντικό και οι εργάτες πρέπει να πάρουν απόφαση σύμφωνα με την επαναστατική τους συνείδηση. Πρέπει να χρησιμοποιήσουμε αυτή τη μέρα για την ανύψωση της συνείδησης, τη βελτίωση της οργάνωσης και για να επιταχύνουμε τον αγώνα που έχουμε ήδη αρχίσει για την καθάρση της διοίκησης που ήταν συνδεδεμένη με το παλιό καθεστώς, για το κερδίσιμα υψηλότερου βιοτικού επιπέδου και για το χτίσιμο του συνδικατού μας... Το CPS προτείνει: το ημερομίσθιο που θα ζητηθεί γι αυτή την Κυριακή να είναι το ίδιο όπως

και για τις αλλες μερες της εβδομαδας, εφ' οσον αυτη η εργασία ειναι εθελοντικη.

"Το CPS προτεινει αυτα τα χρηματα που θα παρουμε για την παραπανω μερα δουλειας να πανε στο ταμειο του συνδικατου για υποστηριξη των εργατων που απολυθηκαν και για συντροφους που απεργουν. Συμβουλευουμε αυτους που ενδιαφέρονται, πως τετοιου ειδους συνεισφορες θα ειναι παλι εθελοντικες.

"Οπως ολοι ξερουμε, δεν ειμαστε συνηθισμενοι να δουλευουμε Κυριακες, ετσι θα ηταν φυσικο να βγει λιγοτερη δουλεια. Το CPS λοιπον, καλει να χρησιμοποιησουμε τα διαλλειματα και τις περιόδους ξεκουρασης για συζητηση της σημερινης κρισης, και να αυξησουμε την επαγρυπνηση μας και τον αγωνα κατα του φασισμού και της καπιταλιστικης εκμεταλευσης. Ας μετατρεψουμε αυτη την Κυριακη δουλειας σε μερα αγωνα για καθαρωση της διοικησης, για το χτισιμο μαζικων συνδικατων, για αγωνα εναντια στον φασισμό και την καπιταλιστικη εκμεταλευση". (Our Common Struggle, No 3, November 1974). Φυσικα η ιδεα πως η ημερα εργασιας θα μπορούσε να χρησιμοποιηθαι για καλυτερη οργανωση των συνδικατων, οτι θα πληρωνονταν με το βασικο ημερομισθιο και πως θα ηταν απιθανο να δουλεψουν τοσο πολυ οσο τις κανονικες μερες της εβδομαδας, με κανενα τροπο δεν ηταν αυτο που ειχε στο μυαλο της η κυβερνηση (Our Common Struggle, No 3, Nov. 1974).

ΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΝΟΜΟΔΙΑΤΑΓΜΑ

Η ηγεσια του ΚΚΠ υποστηριζε το εργατικο νομοδιαταγμα που εφτιαξε η κυβερνηση του Σπινολα. Παρα το γεγονος οτι ο νομος νομιμοποιουσε για πρωτη φορα μετα απο 40 χρονια την απεργια, στην πραγματικοτητα εβαζε τετοιους περιορισμους που ηταν πιο αυστηροι απο την "εργατικη νομοθεσια" που ψηφισαν οι Τορυδες στην Αγγλια οταν ηταν στη κυβερνηση.

Τα δυο πρωτα αρθρα στο Νομοδιαταγμα εξασφαλιζε στους Πορτογαλλους εργατες το δικαιωμα να απεργουν μονο σαν αρχη και περιεγραφε την απεργια ως εξης: "...σαν τη συλλογικη αλληλεγγυη των εργατων για να προσπεισουν και να προαγουν τα συλλογικα τους επαγγελματικα ενδιαφεροντα".

Εχοντας ετσι κατοχυρωσει τα δικαιωματα των εργατων, ο νομος συνεχιζε με αλλα 29 αρθρα, γεματα απο συνθηκες, περιορισμους και εξαιρεσεις που κυριολεκτικα αναιρουνσαν ολα τα προηγουμενα δικαιωματα. Το τελικο αποτελεσμα ηταν ενας νομος που σκοπο ειχε να αναχαιτιζει και να καταπιεζει τους αγωνες της εργατικης ταξης καθε στιγμη.

Πρωτα και κυρια, εξαιρουνταν οι εξης απο το δικαιωμα της απεργιας: Ο στρατος, η αστυνομια, οι δικαστικοι, οι αξιωματικοι των φυλακων και οι πυροσβεστες. Φτιαχτηκε δε ενας ειδικος νομος που καταπιανονταν ειδικα με τα δικαιωματα των δημοσιων λειτουργων και υποαλληλων στα κρατικα ιδρυματα.

Κατα δευτερο λογο τα ειδη των

απεργιων που επιτρεπονταν κατα απο αυτο το νομο ηταν τρομερα περιορισμενα. Ηταν παρανομο να απεργεις με "πολιτικα κινητρα". Ηταν παρανομο να απεργεις σε συμπαρασταση με τους εργατες ενος αλλου εργοστασιου. Μεμονομενες απεργιες απο ενα τμημα του εργατικου δυναμικου μιας εταιριας ηταν παρανομες, καθως επισης παρανομη ηταν και η καταληψη των εργοστασιων η των χωρων δουλειας απο τους απεργους. Η μονη μορφη αλυσιδας που επιτρεπονταν ηταν μονο εξω απο τοπους δουλειας για να εμποδιστη η εταιρια να προσλαβη απεργοπαστες. Οι απεργιες που γινονταν ενω δεν ειχε ακομη εξαντληθει ο χρονος απο την προηγουμενη συλλογικη συμβαση, ηταν παρανομες. Αυτο σημαινε πως αν οι εργατες υπεγραφαν μια συμβαση για τους μισθους με την διευθυνση της εταιριας για δυο χρονια π.χ., βρισκονταν κυριολεκτικα με δεμενα τα χερια μεχρις οτου ληξη η συμβαση. Στο μεταξυ, ο πληθωρισμος θα τους κατατρωγε τα μεροκαματα.

Εμειναν ομως μερικα παραθυρακια οπου η απεργια ηταν νομιμη, και γι αυτο ο κυριος ογκος της νομοθεσιας αφιερωθηκε στο να δημιουργηση περιπλοκες νομικες διαδικασιες και περιορισμους στις πραξεις των απεργων ωστε καθε απεργια σημαινε για τους εργατες ακροβασία πανω σε λεπτο σκονι με ενα τεραστιο κενο απο κατω τους, την παρανομια. Καμμοια απεργια δεν επιτρεπονταν πριν την παρελευση 30 ημερων συζητησης με την διευθυνση, και ο χρονος μετρουσε απο την ημερα που οι εργατες παρουσιαζαν γραπτως τα αιτηματα τους στην διευθυνση. Επιπλεον χρειαζονταν αλλες επτα μερες για να ειδοποιηθαι ο διευθυντης και το υπουργειο εργασιας. Η απεργια απαγορευονταν αν τα αιτηματα των εργατων ειχαν ικανοποιηθαι ειτεστο συνολο τους ειτε "σε ενα σημαντικο βαθμο", και κριτης αυτου του τελευταιου που ηταν εντελως αυθαιρετο, φυσικα οριζονταν το υπουργειο εργασιας.

Ενα σημαντικό χαρακτηριστικο αυτου του νομου ηταν η προσπάθεια του να γραφειοκρατικοποιησιν τη δραση των ιδιων των εργατων.

Μια απεργια ηταν νομιμη μονο οταν διεξαγονταν μεσω ενος επισημου συνδικατου η συνδικατων που αντιπροσωπευαν την πλειοψηφια των εργατων στο εργοστασιο. Εκτος απο αυτο, μια απεργιακη επιτροπη επρεπε να εκλεγη και τα στοιχεια των μελων της επρεπε να ανακοινωθουν στην διευθυνση και στο υπουργειο εργασιας. Μια επιτροπη απο την στιγμη που εξελεγονταν δεν μπορούσε να αλλαξη για τους επομενους εξι μηνες. Το πασιμο της αποφασης για απεργια θα επρεπε να εχει την υποστηριξη της πλειοψηφιας των εργατων μεσα στο εργοστασιο και οι αποντες κατα τη διαρκεια της ψηφοφοριας υπολογιζονταν σαν να ψηφιζαν εναντια στην απεργια.

Συμφωνα με αυτον το νομο, απαγορευτηκε στους ιδιοκτητες το λοκ-αουτ σαν παρανομο, αλλα στο μερος αυτο της νομοθεσιας υπαρχουν χιλια παραθυρακια. Ετσι τα λοκ-αουτ επιτρεπονταν αν οι εργατες προσπαδουσιν να καταλαβουν το εργοστασιο, αν κατεστρεφαν προϊοντα

η μηχανήματα, αν παρεβαίναν οποιαδήποτε υποσημείωση του εργατικού νομού, η αν για οποιοδήποτε τεχνικό λόγο δεν ήταν πρακτικό να κρατήσουν το εργοστάσιο ανοικτό. Όλες αυτές οι υποσημειώσεις ήταν τόσο αορίστες, σκοπιμα φτιαγμένες έτσι, για να βοηθήσουν την διεύθυνση της κάθε εταιρίας στις μανούβρες της. Αλλά το δυνατό χαρτί σ' ολό αυτό το παιχνίδι το έχει η κυβέρνηση που έχει κρατήσει για τον εαυτό της το δικαίωμα να παρεμβαίνει για να σπαζεί απεργίες αν κατά την γνώμη της η απεργία είναι "εναντία στα εθνικά συμφέροντα".

Ο νόμος επεφύλασσε ποινές με βαρεία προστίμα για κάθε παραβίαση της καθορισμένης διαδικασίας και στη περίπτωση βίας κατά τη διάρκεια της απεργίας, φυλάκιση μέχρι 6 μήνες. (Our Common Struggle, No 2, Oct. 1974).

Στην πραγματικότητα όμως η δύναμη της εργατικής τάξης ήταν τέτοια που ο νόμος έμεινε τελικά στα χαρτιά.

Τον Αυγούστο του 1974, οι εργάτες της TAP, των Πορτογαλικών Αεροπορικών Γραμμών, εκείνη την εποχή ένα από τα πιο οργανωμένα και συνειδητοποιημένα κομμάτια της εργατικής τάξης, είχαν αρχίσει αγώνα εναντία στην διεύθυνση που αναγκάσε την κυβέρνηση να προσπαθήσει να ελέγξει την απεργία. Ο στρατός σταλθηκε για να επιβάλει τον νόμο με συλλήψεις και απολύσεις των πρωτοπορών εργατών

Οι εργάτες της TAP συντομα εβγαλαν τα συμπεράσματα τους από τον αγώνα. Σε μια προκήρυξη που κυκλοφορήσαν στις 25 του Αυγούστου του 1974, αναρωτιούνται: "Τι είδους κυβέρνηση είναι αυτή που φτιάχνει νόμους εναντία στους εργάτες και δεν καταργεί τους φασιστικούς νόμους;"

"Τι είδους κυβέρνηση είναι αυτή που καταπιέζει τους εργάτες που μαχονται για τα δίκαια αιτήματα τους και που επιτρέπει στους χαφιέδες της PIDE και στους περιβοητούς αντιδραστικούς να παραμένουν στην ουσία στις θέσεις τους; Επιτέλους τι είδους κυβέρνηση είναι αυτή που τοποθετεί στην TAP ένα λακε των Τσαμπαλιμαούντ (ένα τεραστίο Πορτογαλικό μονοπώλιο) που με την καθάρση της Σιντερουγία (εθνικής χαλυβουργίας) τον πετάξαν έξω τη στιγμή που εμείς εδώ αγωνιζόμαστε για καθάρση;"

"Αυτή η κυβέρνηση δεν είναι στο πλευρό μας. Είναι μια κυβέρνηση που ταυτίζεται με τα αφεντικά. Για μας τους εργάτες επιφυλάσσει απολύσεις, αύξηση του κόστους ζωής και καταπίεση. Για τα αφεντικά εξασφαλίζει τις προϋποθέσεις ώστε να μας εκμεταλλευονται καλύτερα." (Joanna Rollo, International Socialism, April 1975)

Μετά το Σεπτέμβριο του 1974, οι εργάτες της TAP έπαψαν να είναι οι πιο μαχητικοί για παρα πολλούς λόγους. Ένας λόγος είναι ότι οι εργάτες της TAP πληρώνονται καλά, ένας δεύτερος λόγος, ότι η διεύθυνση μετά από κάμποσες απεργίες, κατώρθωσε να διασπάσει την ενότητα των εργαζομένων, μεταξύ των υπαλλήλων και των εργατών. Οι υπάλληλοι είναι η πλειοψηφία του προσωπικού της TAP και βρίσκονται κάτω από την επιρροή του ΣΚ.

Παρομοία, 4.000 εργάτες των

ναυπηγείων του Λισαβέ, οργανώσαν απεργία για ένα απογεύμα και βάδισαν προς το Υπουργείο εργασίας. Στη διαδήλωση, οι εργάτες φέρουσιν τις μπλε φόρμες τους και τα χρωματιστά τους κράνη. Ιδιαίτερη εντύπωση έκανε η πειθαρχία τους, η οργάνωση τους και η ενότητα τους στη διάρκεια της διαδήλωσης. Στην πορεία τους ενώθηκε και μια μεγάλη αντιπροσωπεία από τους εργαζομένους των ταχυδρομείων και εκατοντάδες άλλων που στρέξαν σε συμπαρασταση. Σ' ολή τη διάρκεια της η διαδήλωση χειροκροτούνταν από τον κόσμο που είχε μαζευτεί απ' όπου περνούσαν. Η διαδήλωση αρχίζει με ένα μεγάλο πανό που έγραφε "ΚΑΤΩ Ο ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ". Ένα άλλο βασικό σύνθημα της διαδήλωσης ήταν "ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΑΠΕΡΓΙΑ, ΝΑΙ - ΔΟΚ-ΑΟΥΤ, ΟΧΙ". Έτσι ο προσφάτος αντι-απεργιακός νόμος έγινε ο πρωταρχικός στόχος των διαδηλωτών.

Οι εργάτες αγνόησαν εντελώς την απαγόρευση της διαδήλωσης που ανακοινώθηκε από την κυβέρνηση και το ΚΕΔ την προηγούμενη μέρα, όπως επίσης αγνόησαν και την επιδείξη δυνάμεως του στρατού που κατέβασε εκατοντάδες στρατιώτες και τεθωρακισμένα οχήματα στους δρόμους που απεκλείσαν κυριολεκτικά την περιοχή γύρω από το υπουργείο εργασίας. Το πρώτο κομμάτι της διαδήλωσης σταματήθηκε για μισή περίπου ώρα από ένα παρατεταγμένο τμήμα της ΚΟΠΚΟΝ κατά μήκος του δρόμου. Οι εργάτες απευθυνθήκαν άμεσα στους φανταρούς αγνοώντας την ύπαρξη των αξιωματικών. Τους εξήγησαν την αντεργατική φύση του νομού περί απεργίας. Απευθυνόμενοι στους φανταρούς, τους λέγαν πως "...είναι παιδιά εργατών, αδελφία εργατών και μελλοντικοί εργάτες..". Μερικοί από τους φανταρούς ξέσπασαν σε κλαυμάτα. Όταν οι αξιωματικοί είδαν πως έχαναν τον έλεγχο των φανταρών, αναγκάστηκαν να αφήσουν την πορεία να περάσει. (Our Common Struggle, No 2, Oct. 1974)

Ο ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΑΤΩΤΕΡΩΝ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΩΝ

Κατά τους τελευταίους μήνες του φασιστικού καθεστώτος, έγιναν παρα πολλές απεργίες. Στην PLESSEY, STANDARD, GRUNDIG, GENERAL INSTRUMENTS, LUSITANIA, BRITISH LEYLANDS, SIGNETICS, ITT, FABRICA DE LEINAS UNIAO, FABRICA LEO, και πολλές άλλες.

Ο στόχος της Ιντερσυνδικαλ που ήταν κάτω από τον έλεγχο του ΚΚΠ, ήταν οι 7.000 δρχ. το μήνα που ήταν και η βασική απαίτηση στους περισσότερους αγώνες που γίνονταν.

Η κυβέρνηση που σχηματίσθηκε μετά την αλλαγή, καθόρισε με νόμο το κατώτερο όριο μισθών σε ολή τη χώρα στις 4.000 δρχ. το μήνα. Αυτός ο νόμος δεν εκάλυπτε τους αγροεργάτες τους οικιακούς βοηθούς και οποιονδήποτε που δούλευε σε επιχείρηση με λιγότερο από πέντε εργάτες.

Οι ηγέτες του ΚΚΠ δήλωσαν την υποστήριξη τους σ' αυτόν τον νόμο και αποκέρυξαν την απαίτηση για κατώτερο όριο τις 7.000 δρχ. τον μήνα, σαν μη ρεαλιστική απαίτηση. Παράλληλα αρνήθηκαν την

υποστήριξη τους στις πολυαριθμες απεργίες που είχαν τις 7.000 δρχ. σαν κεντρικό τους αίτημα. Και αυτό παρα το γεγονός ότι από το 1973 που η Ιντερσυνδικαλ για πρώτη φορά προβάλε το αίτημα για καλύτερο όριο μισθών τις 7.000 δρχ, το κόστος ζωής αυξήθηκε κατά 50%.

Ο ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΣΤΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΣΥΝΔΙΚΑΤΑ

Για να μπορη ο Σαλαζαρ να ελεγχη τους εργατες, ειχε φτιαξει με τετοιο τροπο τα συνδικατα ωστε οι εργατες ηταν χωρισμενοι σε μικρες ομαδες. Τα σωματεια και τα συνδικατα σχηματιζαν οριζοντιες δομες, οργανωμενα στη βαση επαγγελματος/ειδικοτητας. Ετσι ενας χειριστης μηχανων ανηκε στο συνικατο των μεταλλουργων, ακομη και αν δουλευε σε ζυθοποιειο, σε εργοστασιο αυτοκινητων η σε αεροδρομιο. Αυτα τα σωματεια ηταν επισης χωρισμενα αναλογα με το σεξ - ραπτες και μοδιστρες ανηκαν σε διαφορετικα σωματεια. Υπηρχαν πανω απο 400 συνδικατα στη Πορτογαλλια οταν ειγνε το πραξικοπημα. Σε μερικα εργοστασια υπηρχαν 30 - 40. Στη CUF υπηρχαν 100 σωματεια. Στα ναυπηγεια της Λισαβε υπηρχαν 24 χωριστα σωματεια τεχνιτων οπου περισσοτεροι απο 7.000 εργατες ναυπηγειων ηταν μελη τους.

Περισπου 2 εκατομυρια εργατες ηταν διεσπαρμενοι σ αυτα τα σωματεια. Το 1969, 80% απο τα συνδικατα ειχαν κατα μεσο ορο κατω απο 1.616 μελη και μονο 8 συνδικατα ειχαν περισσοτερα απο 20.000 μελη. Μερικοι απ αυτους ηταν συνασπισμενοι στα συνδικατα σε τοπικη βαση, οπως παραδειγματος χαριν το σωματειο των ηλεκτρολογων του νοτου.

Το ΚΚΠ που ελεγχε την Ιντερσυνδικαλ μετα την 27η Απριλιου, δεν κατεστρεψε τη δομη που ειχαν, αλλα την κρατησε οπως ηταν.

Τα συνδικατα υποφερουν ακομα απο τον καταεμαχισμο που ειχε επιβαλει το φασιστικο καθεστως. Υπαρχει ακομη ενας μεγαλος αριθμος συνδικατων που εινα χωρισμενα και συμφωνα με το επαγγελμα και συμφωνα με τη περιοχη.

Οι μεταλουργοι παραδειγματος χαριν, που αποτελουν ενα μεγαλο ποσοστο βιομηχανικων εργατων στη Πορτογαλλια, εχουν ξεχωριστα σωματεια σε καθε μια απο τις μεγαλες πολεις. Το ιδιο ισχυει και για τα σωματεια των τραπεζιτικων υπαλληλων. Μερικες αλλες μορφες που εχουν κληρονομηθει επισης απο τη δικτατορια καθως και η ελλειψη παραδοσης στην ανεξαρτητη οργανωση των εργατικων συνδικατων, εχουν προκαλεσει σοβαρα προβληματα σε μερικα εργατικα συνδικατα. Τα μετρα που ειχαν επιβληθει πανω στα συνδικατα απο το φασιστικο καθεστως, επιβεβαιωναν οτι το σωματιο πατρνει τις τελικες αποφασεις ενος συνδικατου, δεν εινα ενα συμβουλιο αντιπροσωπων, αλλα μια Γενικη Συνελευση, οπου εχουν το δικαιομα να παραβρισκονται ολα τα μελη ενος σωματιου. Κατα την περιοδο του φασισμού, δεν ηταν δυνατον να εκπληρωθουν ελευθερα

αυτες οι αποφασεις γιατι υπηρχε κρατικός έλεγχος. Αυτό το μετρο ειγνε αποδεκτο σαν δημοκρατικο χωρις καμια κριτικη μετα τις 25 Απριλιου.

Στην πραξη ομως, η μεθοδος αυτη εινα δυνατον να αποδειχθη πολυ αντιδημοκρατικη. Ο τοπος και ο χρονος τη Γενικης Συνελευσης μπορουν να καθοριχουν ποιες ομαδες εργατων εινα πιο πιθανο να παρουν μερος, δημιουργωντας ετσι τεχνικη πλειοψηφια. Πολλες ανωμαλιες προεκυψαν απο αυτο. Ας κοιταξουμε δυο παραδειγματα: Το εκτελεστικο συμβουλιο του σωματειου των τραπεζιτικων υπαλληλων του Οπορτο, οργανωσε μια σειρα απο συνελευσεις και ενα συνεδριο αντιπροσωπων για να συζητησουν τα αιτηματα που ειχαν υποβαλει, μια μειωση των ωρων εργασιας. Η προταση περασε παμψηφη σε ολες αυτες τις συνελευσεις στις οποιες ειχε παρει μερος ενας παρα πολυ μεγαλος αριθμος τραπεζιτικων υπαλληλων. Οταν ομως καλεστηκε γενικη συνελευση, ο αριθμος των μελων που τη παρακολουθησε δεν ξεπερνουσε τον αριθμο μερικων απο τις τοπικες συνελευσεις και η προταση του εκτελεστικου συμβουλιου δεν περασε. Αυτη η αποφαση, συμφωνα με τα μετρα του συνδικατου, επρεπε να αντιπροσωπευη την επισημη πολιτικη του συνδικατου, αν και η πλειοψηφια των μελων ηταν καθαα αντιθετη προς αυτην.

Αυτό το μετρο επετρεπε σε μερικα εκτελεστικα συμβουλια των συνδικατων να διατηρουν ενα γραφειοκρατικο ελεγχο πανω στα συνδικατα. Σε μερικες περιπτωσεις, αυτο εχει περιορισει τις δραστηριοτητες των εργατικων συνδικατων σε βαθμο που τα πολιτικα κομματα να κινητοποιουν τους οπαδους τους να παρακολουθουν τις Γενικες Συνελευσεις και ετσι να καταψηφισουν τους οπαδους της αντιθετης πολιτικης γραμμης.

Στο συνδικατο των μεταλουργων στη Λισσαβωνα παραδειγματος χαριν, το εκτελεστικο συμβουλιο που υποστηριζε τη γραμμη της Ιντερσυνδικαλ, απελυσε εναν αριθμο συνδικαλιστων που ειχαν υποστηριξει απεργιες με τις οποιες το εκτελεστικο συμβουλιο ηταν αντιθετο. (Our Common Struggle, No 7, April 1975)

ΚΑΤΑΠΙΕΣΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΥΠΟ

Το Κομμουνιστικο Κομμα υποστηριξε ολα τα καταπιεστικα μετρα εναντια στον τυπο που ειχε παρει η Κυβερνηση του Σπινολα.

Κατα το τελος του Ιουλιου 1974, το ραδιοφωνο και η τηλεοραση ειχαν μηη κατω απο στρατιωτικο ελεγχο και απολυθηκαν ολοι οι αριστεροι εκφωνητες.

Επιβληθηκαν προστημα σε 3 εφημεριδες και φυλακιστηκε ο Σαλντανχα Σαντσεζ, εκδοτης της Λουτα Ποπουλαρ, μελος της μαοικης ομαδας MRPP. Την 1η Αυγουστου, σταματησαν την εκδοση της "Ντιαριο ντε Λισμποα" για δυο ημερες και της "Α καπιταλ" και "Ρεπουμπλικα" για μια μερα, γιατι δημοσιευσε τη διαδηλωση κατα των αποικιακων πολεμων που ειγνε δυο μερες πριν. Η προσωρινη επιτροπη που ειχε εκλεγει για το νομο, διαμαρτη-

ρηθηκε κατα του "ανησυχιτικου" αρθρου της "Ντιαριο ντε Λισμποα" που περιεγραφε την κατασταση που επικρατουσε στην Αγκολα.

Ο τυπος απαντησε την επομενη ημερα με μια απεργια διαμαρτυριας κατα των κλεισιματων, και η "Ντιαριο Ποπουλαρ" ηταν η μονη βραδυνη εφημεριδα που βγηκε. Οι ομαδες που οργανωθηκαν για να σταματησουν το μοιρασμα της απεργοσπαστικης εφημεριδας, ηταν τα θυματα της πιο βαρβαρης επιθεσης απο μερους της ασυνομιας απο τοτε που εγινε το πραξικοπημα.

Πεντε μερες αργότερα η αστυνομια εκανε ξανα την εμφανιση της, αυτη τη φορα μαζι με 11 τανκς, με τη συνοδεια πολυαριθμων οχηματων της στρατιωτικης αστυνομιας και πολλες εκατονταδες στρατιωτων, για να καταπνιξουν μια διαδηλωση που εγινε για τη διαμαρτυρια εναντια στη φυλακιση του Σαντσεσ και το "επ'αοριστο" κλεισιμο της "Λοτα Ποπουλαρ". Η διαδηλωση ηταν ησυχη και το οτι προσπαθησαν να τη διαλυσουν εδειχνε το ποσο αποφασισμενοι ηταν να ελεγχουν τα μεσα επικοινωνιας και να καταπνιξουν καθε αντιλογο απο οποιους τολμουσαν να φερουν αντιρρησης. Το αποικιακο προβλημα και ο αγωνας των εργατων ηταν οι πιο ευαισθητες περιοχες.

Οι επιθεσεις δικαιολογουνταν με αοριστους ορους οπως: "υποκινηση να απεργησουν" η "ιδεολογικη επιθεση". (Our Common Struggle, No 1, Sept. 74)

Τον Ιουλιο βγηκε ενας προσωρινος νομος για τον τυπο, τον οποιο θα ακολουθουσε ενα ολοκληρο νομοσχεδιο. Σκοπος του ηταν να επιβαλη ελεγχο πανω στον τυπο. Εκτος απο αυτο, ιδρυθηκε και μια προσωρινη επιτροπη παρακολουθησης που ειχε τη δυναμη να επιβαλη προστιμο και να διαταξη το κλεισιμο εφημεριδων που ηταν επιθετικες. Αυτο ηταν το πρωτο μετρο που παρθηκε για τη λογοκρισια του Πορτογαλικου τυπου. Δεν χρειαζονταν δικαστηριο για να επικυρωσει τις αποφασεις. Οποιος νομιζε οτι ειχε αδικηθει μπορουσε να υποβαλη εφεση, αλλα στο μεταξυ οι αποφασεις ειχαν εφαρμοσθη ηδη και εξυπηρετουσαν καλα το σκοπο τους.

Τα κυρια θυματα ηταν οι μικρες τοπικες εφημεριδες και τα οργανα των κομματων που δεν μπορουσαν να πληρωσουν προστημα και να αντεξουν τη ζημια απο το κλεισιμο της εφημεριδας τους.

ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ:

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Μετα την 25η Απριλιου, το Πορτογαλικο Κομμουνιστικο Κομμα ηταν το μονο πολιτικο κομμα οργανωμενο σε εθνικη κλιμακα. Ειχε μια σημαντικη βαση στην εργατικη ταξη, 5.000 μελη, καθως και την εμπιστοσυνη και εκτιμηση που ειχε κερδισει απρ τη συνεχη αντισταση και δραση κατα τη διαρκεια της δικτατοριας. Η εβδομαδιαια εφημεριδα του ΚΚΠ, "Αβαντε", ηταν η μονη παρανομη εφημεριδα που εβγαλνε κανονικα κατατην διαρκεια των 48 χρονων της δικτατοριας. Επισης, πολλοι αγωνιστες του κομματος φυλακιστηκαν και σκοτωθηκαν γιατι πηραν μερος στην αντι-

σταση που εκανε η εργατικη ταξη εναντια στο δικτατορικο καθεστως. Μετα το πραξικοπημα, το ΚΚΠ και μονο του ακομα, ηταν σε θεση να καθοδηγηση και να ενωσει τους αγωνες που αναπτυχθηκαν. Αντιγιαυτο, αρχισε να δημιουργει γραφειοκρατικο ελεγκο πανω στις δομες των εργατικων συνδικατων που ειχαν μεινει ομως με τη παλια τους κομματιασμενη μορφη - τα μελη του Κομμουνιστικου Κομματος εκλεγονταν η αντικαταστουσαν φασιστες στην ηγεσια των περισσοτερων εργατικων συνδικατων. Ο ελεγχος του ΚΚΠ πανω στην Ιντερσυνδικαλ ηταν γερα εδραιωμενος.

Σε 200 δημους περιπου μελη του ΚΚΠ κατελαβαν τις τοπικες κυβερνησεις. Αυτο βεβαια με κανενα τροπο δεν βοηθησε για να αναπτυχθουν η συνειδηση και το ηθικο των μαζων. Αντιθετα, οπως δειχνουν τα γεγονοτα των τελευταιων μηνων στη βορεια Πορτογαλλια, ο ελεγχος των τοπικων διοικησεων απο το ΚΚΠ χρησιμοποιεθηκε απο τους προβοκατορες των φασιστων που παροτρυναν το κοσμο εναντια στους τοπικους δημαρχους, που ειτε αρνιονταν να τον βοηθησουν, ειτε ηταν ανακατεμμενοι σε διαφορες υποπτες κομπινες. Αφου κατωρθωσε να ελεγξει γραφειοκρατικα τα εργατικα συνδικατα, τις τοπικες διοικησεις και τις κυβερνητικες και στρατιωτικες θεσεις, το ΚΚΠ εκανε και μια μαζικη εκστρατια για στρατολογηση. Γρηγορα το ΚΚΠ ισχυριζονταν οτι εχει 100.000 μελη - μαζικη εισορη.

Στη προσωρινη κυβερνηση, το ΚΚΠ αρχικα μοιραστηκε την εξουσια με το Σοσιαλιστικο κομμα και το Λαικο Δημοκρατικο Κομμα. (την πολιτικη εκφραση του καπιταλισμου στη Πορτογαλλια) και τελικα με το ΚΕΔ. Για να διατηρηση και δικαιολογηση αυτη τη θεση, αντιμετωπισε μια μεγαλη αντιφαση. Απο τη μια ειχε να διατηρηση την επηρροη που ειχε για να μπορεση να κρατησει τη βαση του στην εργατικη ταξη, και απο την αλλη, θεωρουσε οτι μια δυναμικη επιθεση απο τις μαζες θα διακινδυνευε τη θεση του στη κυβερνηση και επομενως και τη δυνατοτητα του να πετυχη το "δημοκρατικο" και οχι το σοσιαλιστικο σταδιο της Πορτογαλλικης επαναστασης. Ετσι το ΚΚΠ επαιξε ενα ρολο ισοροπιας μεταξυ των δυο, γι αυτο και υποστηριζε μερικους αλλα οχι ολους τους μεγαλους αγωνες που ξεσπασαν.

Αλλα αυτο που χαρακτηρισε τη σταση του ΚΚΠ πανω απο ολα, ηταν μηχανοραφικες και ραδιουργικες.

ΤΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ

Το Σοσιαλιστικο κομμα δεν υπηρχε πριν απο το 1973. Ο Σοαρες και οι αλλοι ηγετες του Σοσιαλιστικου κομματος ηταν μια χουφτα ατομων χωρις κομμα στη περιοδο του Σαλαζαρ και του Καετανο.

Ηταν εκεινο το ειδος των δικηγωρων που υπερασπιζονταν πολιτικους κρατουμενους η αναλαμβαναν εργατικες υποθεσεις στα δικαστηρια.

Μετα τις 25 του Απριλη 1974, το Σοσιαλιστικο κομμα μπηκε στη κυβερνηση. Στην αρχη δεν ειχε ουτε μια τοπικη οργανωση, αλλα μαζι με το ΡΡΔ επαιρνε

μερος στο εκλογικο μετωπο που ειχε φτιαξει το ΚΚΠ οταν ακομη κατω απο τον Καετανό (το CDE και αργοτερα το MDP-CDE) οι Σοσιαλιστες αποσπαστηκαν απο το μετωπο στο τελος του καλοκαιριου.

Δεν υπαρχει αμφιβολια οτι στη αρχη της περιόδου αμεσως μετα τις 25 του Απριλη, το ΚΚΠ ηταν αυτο που βοηθησε να χτιστει το Σοσιαλιστικο κομμα, και να προβληθει ο Σοαρες. Για παραδειγμα, σε μια μεγαλη διαδηλωση στη Λισσαβωνα τον Ιουλη του 1974, το ΚΚΠ εβαλε τον κοσμο και ο Σοαρες εβγαλε το λογο μια και ηταν ο κυριος ομιλητης. Εκεινη την εποχη το Σοσιαλιστικο κομμα εκανε οτι μπορουσε για να καλλιεργησει την εικονα του "αριστερου" κομματος στις μαζες. Και πραγματι, το μανιφεστο του ΣΚ αναφερει στους σκοπους του πραγματα που ακουγονται επαναστατικα. Μερικα αποσπασματα το αποδεικνυουν αμεσως: "Το ΣΚ παλευει εναντια στο καπιταλιστικο συστημα και την αστικη κυριαρχια.....Το ΣΚ επεξεργαζεται μια νεα αντιληψη για τη ζωη που μπορει να πραγματοποιηθει μονο με το χτισιμο της εργατικης εξουσιας....

Ο αγωνας εναντια στο φασισμο και την αποικιοκρατια θα πετυχει μονο με τη διαλυση της καπιταλιστικης κοινωνιας και το χτισιμο του σοσιαλισμου...

Το ΣΚ πιστευει οτι κανουν μεγαλο λαθος αυτοι που ισχυριζονται οτι ειναι σοσιαλδημοκρατες αλλα συνεχιζουν να υποστηριζουν το κατεστημενο, τη καπιταλιστικη δομη της κοινωνιας και τα συμφεροντα του ιμπεριαλισμου". (Socialist Worker, July 26, 1975)

Ο Σοαρες μιλουσε για ενα κομμα που θα περιλαμβανε ολες τις τασεις στην αριτερα συμπεριλαμβανομενης της Επαναστατικης Αριστερας.

Απειλησε οτι θα παραιτηθει απο τη κυβερνηση διαφωνωντας πανω σε ορισμενα δεξια μετρα που παρθηκαν και που το ΚΚΠ υποστηριζε (νομος περι τυπου καλοκαιρι του 1974, και ο αργος ρυθμος αποχωρησης απο τις αποικιες που επετρεπε ο Σπινολα).

Εκεινο το καιρο το ΣΚ παρουσιαζοταν διπλοπροσωπο. Μεγαλες συγκεντρωσεις γινονταν με ομιλητες απο διαφορες χωρες, οπως ο Αλταμιρανο, ο αριστερος ηγετης του ΣΚ της Χιλης, αλλα και ο Μιττεραν, ο δεξιος ηγετης του Γαλλικου ΣΚ, ο οποιος κατα καιρους ευθυγραμμιζεται με τον Ουίλσον, τον Σμιτ, τον Παλμε και Σια, προς χαριν της "δημοκρατιας" (διαβαζε καπιταλισμος) στη Πορτογαλλια.

Οι εργατες που στρατολογηθηκαν τοτε στο ΣΚ, ηταν πιο αριστερα απο οτι τα στελεχη του ΚΚΠ στα εργοστασια. Το ΣΚ ποτε δεν εφτασε στο σημειο να κανητοσο αργιες επιθεσεις εναντια στις απεργιες - τουλαχιστον κατα τη διαρκεια των δυο πρωτων προσωρινων κυβερνησεων, μεχρι τις 28 του Σεπτ. 1974 - οσο το ΚΚΠ που ειχε το υπουργειο εργασιας. Υπηρχαν περιπτωσης που μελη του ΣΚ συμμετειχαν σε κοινα ψηφοδελτια με την Επαναστατικη Αριστερα (π.χ. οι τραπεζιτικοι υπαλληλοι στο Οπορτο). Το ΣΚ ομως ποτε δεν εγινε ενα εργατικο κομμα σαν το ΚΚΠ. Αν και εχει παρα πολυ υποστηριξη απο τους εργατες, τα στελεχη του και

τα δραστηρια μελη του ειναι κυριως μικροαστοι. Αυτο πιθανως εξηγει την ικανοτητα που ειχε να βγαζει μερικους αριστερους ηχους κατα το καλοκαιρι του 1974, τα στελεχη του δεν ηταν αναγκασμενα να μεταφερουν μεσα στα εργοστασια τις αποφασεις των δυο πρωτων προσωρινων κυβερνησεων. Το φιδι απο την τρυπα τοβγαζε το ΚΚΠ, επειδη το ΚΚΠ φαινονταν να ελεγχει τα εργοστασια. Επειδη ομως τα στελεχη του δεν ηταν μεσα στα εργοστασια, το ΣΚ μπορεσε να στραφη πολυ γρηγορα προς τα δεξια молις εφτιαξε τον κομματικο μηχανισμο του σ ολοκληρη τη χωρα. Αυτο συνεβη περυσι το φθινοπωρο, κατω απο την πιεση της δυτικоеυρωπαικης σοσιαλδημοκρατιας. Ετσι περσι το φθινοπωρο, το ΣΚ και το Λαικο δημοκρατικο κομμα αποσπαστηκαν απο το εκλογικο μετωπο (MDP - CDE). Αμεσως αρχισαν τη προπαγανδα για το δικαιομα των σωματειων να υπαρχουν ανεξαρτητα απο την Ιντερ-συνδικαλ (η διαμαχη πανω στο νομο περι σωματειων δεν εχει σχεση με νομο για τις απεργιες).

Στην αρχη, η κατασταση πανω σ αυτο το προβλημα ηταν πολυ υπερδεμενη - ο στρατος ηθελε να επιβαλη μονοσυνδικαλισμο με μια μονο εργατικη ομοσπονδια για ολους τους εργατες (με την υποστηριξη του ΚΚΠ). Το ΣΚ και το Λαικο δημοκρατικο κομμα δεν περναν ξεκαθαρη θεση πανω στο προβλημα, προετοιμαζοντας το εδαφος για διασπαση μεσα στα συνδικατα. (Οπως συνεβη με τη Φορς Ουβριερ στη Γαλλια το 1948).

Στην πραγματικοτητα δυο πραγματα κρινονταν: η συγκρουση αναμεσα στους υποστηρικτες του NATO και στους υποστηρικτες του Συμφωνου της Βαρσοβιας για το ποιος θα ελεγξει περισσοτερα κομματια του κρατικου μηχανισμου σε μια στρατηγικης σημασιας χωρας, και επισης, η επιθυμια της "δυσης" (μεσω του ΣΚ) να διασπασει και να αποδυναμωσει το εργατικο κινημα.

Λιγο πριν απο τις 11 του Μαρτη, το ΣΚ στην αντιπολιτευση σκληρηνη τη θεση του εναντια στο ΚΚΠ (ενας απο τους παραγοντες που παρακίνησαν τους συνομωτες να επιχειρισουν το πραξικοπημα στις 11 του Μαρτη.)

Το ΣΚ ομως, δεν υποστηριξε τη δεξια ουτε στις 28 του Σεπτεμβριου ουτε στις 11 του Μαρτη. Γιατι ομως; Κατ αρχην, επειδη πανω στο προβλημα της Αφρικης το ΣΚ αντιπροσωπευε εκεινη τη μεριδα της αστικης ταξης και των μικροαστων που ειχαν αποφασισει οτι δεν μπορουσαν πια να σηκωσουν το βαρος των πολεμων στην Αφρικη. Κατα δευτερο, εαν το πραξικοπημα στις 28 του Σεπτεμβριου η στις 11 του Μαρτη πετυχαινε, η δεξια πιθανως να αποφασιζε οτι μπορει να κυβερνησει και μονη της χωρις να χρειαζεται πολιτικους τυπου Σοαρες.

Απο τις 11 του Μαρτη καιμετα, το ΣΚ προσπαθουσε να ξανακερδισει προς χαρη των αστικων φυλοδυτικων στοιχειων, εκεινα τα κομματια του κρατικου μηχανισμου που επεσαν στα χερια του ΚΚΠ και τα κοινωνικα εκεινα στρωματα που ελεγχονταν απο τους εργατες. Γιαυτο και οι συνεχεις απειλες του ΣΚ οτι θα αποχωρησει απο την προσωρινη κυβερνηση, οπως και τελικα εκανε.

Το ΣΚ όμως φοβάται ακόμη μήπως χάσει εντελώς την υποστήριξη της εργατικής τάξης. Και αυτός είναι ο λόγος που οι ομιλητές του ΣΚ βγάζουν ακόμη πολύ αριστερούς λόγους. Στο Νότο π.χ., πριν από την τελευταία μεγάλη διαδήλωση στη Λισαβόνα, τα τραγούδια που ακουγόνταν από τα μεγάφωνα του ΣΚ ήταν η "Διεθνής", "Παντίερα Ρόσα", το "Ενωμένο Μέτωπο των Εργατών" του Μπρεχτ, κλπ. Και την ίδια στιγμή, καλοντυμένοι νεοί της μεσοαστικής τάξης, οδηγώντας ακριβώς αυτοκίνητα, πετούσαν προκυρηξεις για τη διαδήλωση.

Φοβάται όμως επίσης να αφήσει ελεύθερες τις δεξιές δυνάμεις που μπορούν να κάνουν και χωρίς τις υπηρεσίες του. Τα συνθήματα του είναι: "Για μια κυβέρνηση εθνικής ζωτηρίας", αλλά και "Όχι στο Σπινόλα, Όχι στη Κομμουνιστική Δικτατορία".

Προς το παρόν το ΣΚ είναι ένα μικροαστικό κόμμα σε όλο του το μεγαλείο. Αντιπροσωπεύει ότι πιο άνω-ριμο και χαϊδτικό υπάρχει μέσα στη συνείδηση των μαζών.

Όλοι εκείνοι που δεν διαμορφώσαν στην περίοδο της δικτατορίας ξεκαθαρή πολιτική συνείδηση, δηλαδή, δεν ανήκαν ούτε στη φασιστική δεξιά ούτε στο Κομμουνιστικό Κόμμα, ούτε στις ομάδες της Επαναστατικής Αριστεράς, αυτοί τώρα είναι έτοιμοι να υποστηρίξουν το ΣΚ. Αυτό σημαίνει ότι υποστηρίζουν την επανάσταση της 25ης του Απριλίου αλλά χωρίς καμία άλλη παραπέρα συμμετοχή: συνθήμα τους είναι "πραγματική δημοκρατία": συμμετοχή στην επανάσταση γενικά και αορίστα.

Αυτό που χαρακτηρίζει τους μικροαστούς παντός, είναι ο φόβος και η δυσπιστία τους προς τις μάζες και το θάμπος τους μπροστά στους πλούσιους και δυνατούς.

Χρόνια πριν, ο Εγγκελς εξήγησε την ιδέα των μικροαστών για τη δημοκρατία, σ' ένα του γράμμα προς το Μπεμπέλ (11 του Δεκεμβρίου 1884). "...πραγματική δημοκρατία.....οταν φτάνει η στιγμή της επανάστασης, ξαφνικά η δημοκρατία, προσωρινά βεβαία, αποκτά σημαντική βαρύτητα....είναι βλέπεις το τελευταίο καταφύγιο ολοκλήρης της αστικής και ακόμα και της φεουδαρχικής οικονομίας... Έτσι, ανάμεσα στο Μάρτη και το Σεπτέμβριο του 1848, ολοκλήρη η φεουδαρχογαφειοκρατική μάζα βοηθάει τους φιλελευθέρους για να μπορέσει να συγκρατήσει τις επαναστατιμένες μάζες...Ότι κι αν γίνει πάντως, ο μονός μας εχθρός στις μέρες της κρίσης και στις μέρες μετά την κρίση, θα είναι ολοκλήρη η αντίδραση που θαχει συνενωθεί γύρω από το συνθήμα για "πραγματική δημοκρατία", και αυτό νομιζω πρέπει να το βάλουμε καλά στο μυαλό μας".

Και ο Μαρξ πάνω στο ίδιο: "...από την πρώτη στιγμή της νίκης, και αμέσως μετά, η δυσπιστία των εργατών δεν πρέπει να καναλαρεται πια προς το νικημένο αντιδραστικό κόμμα, αλλά εναντίον στους πρώην συμμαχούς, τους μικροαστούς δημοκράτες, που θέλουν να εκμεταλεύουν τη κοινή νίκη μόνο για τους εαυτούς τους" (Μαρξ, Προσφωνήση στη Κομμουνιστική Λίγκα, 1850. Εγγκελς, Επανάσταση και

Αντεπανάσταση στη Γερμανία, Λονδίνο 1933)

Το φουσκάμα της επανάστασης έμπασε χιλιάδες ανθρώπους στη διαδικασία χωρίς αυτοί να έχουν προηγουμένη εμπειρία στη πολιτική ζωή. Και τους πρώτους ηγέτες που υποστηρίξαν αυτές οι χιλιάδες, ήταν εκείνοι που δεν φαινόταν για καπιταλιστές, αλλά και που ήταν δύσκολο να τους κατατάξεις καπου. Όλοι αυτοί, μαζευτικάν κάτω από τη σημαία του ΣΚ.

Τα μικροαστικά στρώματα είναι ένας τεραστίος αγώγος επιρροής που συγκοινωνεί με τους καπιταλιστές από τη μία, με τις μάζες του λαού και με κομμάτια του προλεταριάτου από την άλλη. Η μεγαλοαστική τάξη είναι μία ασημαντή μειοψηφία μέσα στη κοινωνία. Η αρχούσα τάξη όμως δεν ζει απομονωμένη. Μέσα από μια σειρά ιδρύματα και οργανισμούς, αγκαλιάζει μεγάλα κομμάτια από τα κατώτερα μεσοαστικά στρώματα. Και αυτά με τη σειρά τους επηρεάζουν κομμάτια της εργατικής τάξης και ειδικότερα τα πιο καθυστερημένα και ανόργανα. Από την άλλη μεριά, τα ανώτερα μικροαστικά στρώματα, συνδέονται κατ' ευθείαν με τους μεγαλοαστούς, ενώ τα κατώτερα πεφτούν στο προλεταριάτο και στο λουμπεν προλεταριάτο.

Το ΣΚ είναι το κόμμα με τη βοήθεια του οποίου διατηρούνται οι ελπίδες των μικροαστών και των καθυστερημένων εργατών για μια βαθμιαία καλύτερευση της θέσης τους μέσα στο καπιταλισμό. Το βαθαιμα της κρίσης του καπιταλισμού στη Πορτογαλία αναποφευκτα θα υπονομεύσει τη δύναμη αυτού του κομματος, και θα παραδώσει τους οπαδούς του είτε στο επαναστατικό προλεταριάτο είτε στην ακρα δεξιά - δηλαδή στο φασιστικό στρατόπεδο. Όσο οι μάζες ταλαντεύονται ανάμεσα στην επανάσταση και στην αντίδραση, τόσο αυτά τα στρώματα θα συνεχίζουν να υποστηρίζουν το ΣΚ. Όμως αυτή η κατάσταση διστακτικότητας και αμφιταλαντεύσης των μαζών δεν μπορεί να βασίξει και πολύ.

Το βαθαιμα της κρίσης εσπρώξε τις ξεσηκωμένες μάζες των μικροαστών στο να υποστηρίξουν το ΣΚ που δημαγωγεί εκμεταλλευόμενο το σημερινό αδιέξοδο και τη κυβέρνηση Γκονσαλβες που έχει συνδεθεί με το ανεβασμα των τιμών, βαρύτερη φορολογία κλπ.

Όμως αυτή είναι μια μεταβατική περίοδος για τα μικροαστικά στρώματα. Οι εμπειρίες από την ιστορία δείχνουν ότι ο φασισμός βρίσκει μαζική υποστήριξη κυρίως μέσα στους εξαγριωμένους μικροαστούς. Εξαθλιωμένοι από τον καπιταλισμό, χανοντας κάθε εμπιστοσύνη προς το ρεφορμιστικό και ειρηνικό δρομο των αναγνωρισμένων "αριστερών" κομμάτων, ολοκληρές μάζες μικροαστών μπορούν παρα πολύ γρήγορα να στραφουν προς το φασισμό. Αυτό είναι κατι που θα γίνει στο Πορτογαλλικό ΣΚ μέσα στη σημερινή γενική κρίση της κοινωνίας, εκτός και αν, η επαναστατική αριστερά κατορθώσει να πάρει με το μέρος της τους οπαδούς του, η οποία όμως πρέπει στην πράξη να αποδείξει την ικανότητα της να ξεπεράσει όλα τα εμποδια που υπάρχουν στο δρομο, για ένα καλύτερο μέλλον για τις μάζες, συμπεριλαμβανομένων και των μικροαστικών στρωμάτων.

Το ΚΚΠ τρέμει στη σκεψη ότι πλη-

σιαζει η ωρα να το πεταξουν απο την κυβερνηση και οτι θα χασει τον ελεγχο πανω στα συνδικατα. Γιαυτο προσπαθησε να αντισταθει στη πρεση του ΣΚ και του Λαικοδημοκρατικου κομματος. Την ιδια στιγμη ομως, αρνείται να κινητοποιησει τη βαση του και το εργατικο κινημα για εναντιονα σε ολα τα επιπεδα. Οι λογοι που εβγαλαν οι αρχηγοι του ΚΚΠ στις συγκεντρωσεις της Πρωτομαγias του 1975, παρωτρυναν απλως τους εργατες να "δουλευουν σκληρωτερα" και να "περιμενουν υπομονετικα" με την ελπιδα οτι μια μερα η ανεργια θα εξαφανιστει σαν κακο ονειρο. Αντι να οργανωνει το κινημα στη βαση, το ΚΚΠ εχει βαλει σαν πρωταρχικο του σκοπο το πως θα διατηρησει τη συμμαχια του με μια μεριδα αξιωματικων μεσα στις ενοπλες δυναμεις. Και αυτος ειναι ο λογος, που ο νομος που υποστηριζε για τα συνδικατα, προβλεπει την ενοτητα στη κορυφη των συνδικατων, αλλα ειναι εναντια σε προσπαθειες να φτιαχτει οργανωση στη βαση που θα ενωνει τους εργατες διαφορων εργοστασιων και διαφορων πολεων. Αυτος ειναι και ο λογος που αυτη η φασαρια για το νομο περι συνδικατων, δεν οδηγησε σε μια εκστρατεια εναντια στο εργατικο νομοδιαταγμα.

Η πολιτικη ταλαντευση του ΚΚΠ, ο διορισμος των ηγετων απο τα πανω χωρις εκλογες, ειτε αυτο γινονταν στα συνδικατα ειτε στις τοπικες διοικησεις, τα ψεμματα και η εξαπατηση των μαζων, ολα αυτα εδειναν λαβες στους ηγετες του ΣΚ που τα εκμεταλευονταν καταλληλως. Αντι να υποβοηθα στη δημιουργια επιτροπων βασης εργατων και φανταρων, το ΚΚΠ προσπαθει με διαφορες γραφειοκρατικες μανουβρες να διατηρησει την επιρροη του πανω στα εργατικα συνδικατα, καθως, και με τις συμφωνιες που κανει με τους ηγετες του ΚΕΑ για να διατηρησει τον ελεγχο στο στρατο. Ολα αυτα, το μονο που πετυχαινουν ειναι να ριχνουν περισσοτερους εργατες στη δημαγωγια του ΣΚ περι "δημοκρατιας".

ΟΙ ΜΑΟΙΚΟΙ

Μεχρι την αλλαγη της 25ης του Απριλη οι Μαιοικες ομαδες περιοριζονταν σχεδον εξ ολοκληρου στα Πανεπιστημια (και μεσα απ αυτα ειχαν επαφες με μερικους εφεδρους αξιωματικους). Οι αρχηγοι τους ηταν στο ΚΚΠ (μια δυο περιπτωσεις ηταν μελη της ηγεσιας του κομματος) μεχρι τα πρωτα χρονια της δεκαετιας του 1960. Αποσπαστηκαν απο το κομμα στη περιοδο της Κινεζο-Σοβιετικης διαφωνιας, αλλα και αργοτερα, οταν το ΚΚΠ βρισκονταν σε εσωτερικη κριση εξ αιτιας της αποτυχιας του να μετατρεψη τη λαικη αναταραχη στα πρωτα χρονια της δεκαετιας του 1960 σε ενοπλη εξεγερση (παρ ολες τις υποσχεσεις στα λογια για ενοπλο αγωνα).

Ολες οι Μαιοικες ομαδες δεχονται το χαρακτηρισμα της Κινας για τη Ρωσσια, οτι ειναι δηλαδη "σοσιαλ-ιμπεριαλιστικη" και βλεπουν το ΚΚΠ σαν τον πρακτωρα του "σοσιαλιμπεριαλισμου".

Ολες τους δεχονται σ ενα βαθμο τη Σταλινικη θεωρια των σταδιων, συμφωνα με την οποια το πρωτο καθηκον στη Πορτο-

γαλλια ειναι η "λαικοδημοκρατικη" επανασταση. (Απ οπου και το ονομα της Λαικης Δημοκρατικης Ενωσης (UDP) και το υπερτονισμα του συνθηματος "εθνικη ανεξαρτησια").

Ολες οι Μαιοικες ομαδες δεχονται μια απο τις αποχρωσεις της Σταλινικης θεσης για το κομμα, φωναζοντας οτι σκοπος τους ειναι να "ξαναφτιαξουν" η να "ξαναϊδρυσουν" το ΚΚΠ οπως ηταν πριν απο τον Κουνιαλ. (Π.χ. η ανακοινωση που βγαλαν οι οργανωσεις Λαικοδημοκρατικη Ενωση(UDP) και Εκλογικη Κομμουνιστικη Ομοσπονδια (FEC), μιλαει για "μια νεα περιοδο που αρχισε 11 χρονια πριν, οταν οι πρωτοι Μαρξιστες-Λενινιστες αποφασισαν να εγχαταλειψουν το Κομμουνιστικο Κομμα, μετα την ολοκληρωτικη του καταληψη απο τον αποστατη Κουνιαλ....Απο τοτε οι Μαρξιστες Λενινιστες παλευουν για το ξανακτισιμο του καταστραμμενου κομμουνιστικου κομματος").

Μια τετοια αντιληψη για το κομμα τους επιτρεπει στη πραξη, να δικαιολογουν ολες τις μανουβρες, ολη τη δολιοτητα και διπλοπροσωπια και ολα τα γραφειοκρατικα κολπα που χαρακτηριζαν το Σταλινισμο στις μερες της δοξας του. (Στις διαδηλωσεις εχουν φωτογραφιες του Σταλιν, πουλανε τα βιβλια του κλπ).

Ο Σταλινισμος τους ομως αναποφενκτα τους οδηγει σε διασπασεις γιατι δεν μπορούν να προσαρμοστουν στις αναγκες και στις συνθηκες μεσα στις οποιες γινεται η Πορτογαλλικη Επανασταση, και εξ αιτιας των διαφωνιων τους για το ποιος αντιπροσωπευει τον Σταλιν και το Μαιο σημερα στη Πορτογαλλια.

Αυτες οι παρατηρησεις ειναι κοινες σε ολες τις Μαιοικες οργανωσεις. Παρ ολα αυτα ομως, βγαζουν διαφορετικα συμπερασματα η καθε μια, αν και ξεκινουν απο τις ιδιες βασικες αρχες - βλεπε "Μαιοικες Οργανωσεις" στο τελος αυτου του κεφαλαιου.

PRP-BR (ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ-ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΕΣ ΤΑΞΙΑΡΧΙΕΣ)

Οι Επαναστατικες Ταξιαρχιες φτιαχτηκαν το 1969 απο μια ομαδα αγωνιστων που αποσπαστηκαν απο το Κομμουνιστικο κομμα κατηγορωντας το οτι ειναι ρεφορμιστικο. Για μερικα χρονια εκαναν ενοπλη δραση εναντια στους φασιστες και στον αποικιοκρατικο μηχανισμο. Στο ενεργητικο τους συμπεριλαμβανεται η ανατιναξη μιας βασης του ΝΑΤΟ, ανατιναξεις αυτοκινητων του στρατου που προσοριζονταν για την Αφρικη, προσπαθεια ανατιναξης των κυριων γραμμων μεταφορας του ηλεκτρικου ρευματος τη Πρωτομαγια του 1973 (η συλλογιστικη πισω απο αυτο ηταν οτι θα βοηθαγαν τους εργατες να παρατησουν τα εργοστασια και να κανουν συγκεντρωσεις και διαδηλωσεις) και το ξαμολυμα του ρουνιων ντυμενων με ναυτικες στολες στους δρομους, οταν το 1972 τοποθετηθηκε προεδρος ενας αξιωματικος του ναυτικου.

Οι Επαναστατικες Ταξιαρχιες παντοτε καναν καθαρο οτι "Για μας, η

Εργάτες της "Ρεπουμπλικα" στη διαδήλωση για Επαναστατικά Συμβούλια στις 17 του Ιουνιου 1975

εφαρμογή της ενοπλής δράσης δεν ήταν ποτέ ξεχωριστή από την ανάγκη δημιουργίας μιας επαναστατικής οργάνωσης του προλεταριάτου, η οποία θα μπορεί να συνδέει τον ενοπλό αγώνα με τους αγώνες του μαζικού κινήματος".

Το βασικό σημείο που χαρακτηρίζει την ανάλυση των Επαναστατικών Ταξιαρχιών, ήταν ότι ο αγώνας εναντίον στον ιμπεριαλισμό δεν μπορεί να ξεχωριστεί από τον αγώνα για το σοσιαλισμό. Έτσι, οι Επαναστατικές Ταξιαρχίες ήταν εναντίον στη Μενσεβικική-Σταλινό-Μαοϊκή θεωρία των σταδίων-πρώτα θα γίνει η δημοκρατική επανάσταση, και μετά, μόνο μετά από ένα χρονικό διάστημα θα γίνει η σοσιαλιστική επανάσταση-θεωρία που είναι στην υπηρεσία της ταξικής συνεργασίας.

Τον Σεπτέμβριο του 1973, οι Επαναστατικές Ταξιαρχίες μαζί με άλλες

ομάδες της επαναστατικής αριστεράς και έναν αριθμό επαναστατών κομμουνιστών, ενωθήκαν και εφτιαξαν το PRP-BR. Το μανιφέστο που βγήκε από το συνέδριο έκανε ξεκάθαρο ότι το καθήκον της επανάστασης στη Πορτογαλία είναι η επίθεση της δικτατορίας του προλεταριάτου: "Η κρίση του καπιταλισμού στη Πορτογαλία μέσα στο πλαίσιο της γενικότερης κρίσης του παγκοσμίου ιμπεριαλιστικού συστήματος, χειροτερεύει και ακόμη περισσότερο εξ αιτίας των πολέμων για τις αποικίες. Αυτό δημιουργεί κατάσταση ασταθείας στο επίπεδο της εξουσίας. Αυτή η κατάσταση ανοίγει διαπλάτα τη porta στις επαναστατικές δυνάμεις, στο προλεταριάτο, για την προοπτική στο άμεσο μέλλον, της κατακτήσης της εξουσίας και το θρίαμβο της Σοσιαλιστικής Επανάστασης".

Το μανιφέστο κάνει αγρία επιθεση εναντια στη ρεφορμιστική αντιληψη για το ειρηνικο δρομο προς το σοσιαλισμο που δεχονται οι σοσιαλδημοκρατες και οι Σταλινικοι ρεφορμιστες: "Αντιμετωπι με αυτη τη κατασταση κρισης, οι αναθεωρητες και οι σοσιαλδημοκρατες προσπαθουν να αποδειξουν οτι υπαρχει δυνατοτητα για μια ρεφορμιστικη εναλλακτικη λυση. Ακομα και σε χωρες με αστικη δημοκρατια, δηλαδη με λαικα μετωπα, αυτη η εναλλακτικη λυση εχει αποτυχει επανηλλημενως με διαφορετικο τροπο καθε φορα. Τα προσφατα τραγικα γεγονοτα στη Χιλη, οπου οδηγηθηκαν στη σφαγη οι αγωνιστες της αριστερας και η εργατικη ταξη της χωρας, απο τις ενωμενες δυναμεις της αντιδρασης και του ιμπεριαλισμου, ειναι αλλο ενα παραδειγμα για το που οδηγει το περασμα στο σοσιαλισμο με ειρηνικα και νομιμα μεσα - η τακτικη αυτη μονο τυχοδιωκτισμος μπορει να ονομαστει".

Το μανιφέστο κάνει ξεκαθαρο οτι η ενοπλη επανασταση ειναι εντελως αναγκαια για την ανατροπη της καπιταλιστικης ταξης απο την εξουσια: "Μονο το παρσιμο της εξουσιας απο το προλεταριο, μονο η Σοσιαλιστικη Επανάσταση ειναι λυση. Αυτη η λυση ομως ειναι δυνατη μονο οταν το προλεταριο ειναι οργανωμενο για να εξασκηση επαναστατικη βια. Μονο η επαναστατικη βια των εργατων μπορει να αντιπαρεθει στην οικονομικη και κοινωνικη και πολιτικη βια της αστικης ταξης. Μονο με τη χρηση της βιας μπορει να αποσπαστει η εξουσια απο την αστικη ταξη".

Το Μανιφέστο τελικα κάνει ξεκαθαρο οτι η επανασταση στη Πορτογαλλια ειναι κομματι της διεθνους επαναστασης του προλεταριου και των αποικιοκρατουμενων χωρων: "Ο αγωνας για τη σοσιαλιστικη επανασταση στη Πορτογαλλια δεν ειναι ενας απομονωμενος αγωνας. Ειναι κομματι του γενικωτερου αγωνα που δινει το προλεταριο σε διεθνες επιπεδο, εναντια στον ιμπεριαλισμο. Ο διεθνιστικος χαρακτηρας αυτου του αγωνα εχει ενισχυθει ακομα περισσοτερο αυτη τη στιγμη εξ αιτιας της ιστορικης συμπτωσης των συμφεροντων του Πορτογαλικου Προλεταριου και των συμφεροντων των λαων των αποικιων, και που εκφραζεται σε ενα κοινο μετωπο εναντια στην αποικιοκρατια και τον ιμπεριαλισμο. (Documents do Partido Revolucionario do Proletariado-Brigadas Revolucionarias, 1971-1974, Lisbon 1975, pp.173-6)

Σ ολη του την προπαγανδα το PRP-BR ριχνει το βαρος στην αναγκη για την αυτονομη οργανωση της εργατικης ταξης και στο οτι το κομμα πρεπει να αποτελειται κυριως απο εργατες και οχι απο μερικους διανοουμενους που περιβαλλονται με φωτισμενο του ηγετη.

Επειδη ακριβως δινει τερασσια σημασια στην αυτονομη οργανωση της εργατικης ταξης το PRP ηταν σε θεση να κατευθυνει και ολοκληρη την επαναστατικη αριστερα. Ηταν κατω απο την δικη του επιρροη και το δικο του σπρωξιμο που στηθηκε η "Ιντερπρεσας Κομιτη" που διοργανωσε τις πετυχημενες διαδηλωσεις στις 28 του Σεπτεμβριου 1974 και στις 7 του Φλεβαριου 1975. Μελη αγωνιστες του

PRP ειχαν δραστηριοποιηθη παρα πολυ στις εκστρατιες συμπαραστασης σε αλλα εργοστασια μαζι με εργατες της TAP κλπ. Το PRP επαιξε σημαντικο ρολο στη προπαγανδα για τη δημιουργια των Επαναστατικων Συμβουλιων Εργατων, Στρατιωτων και Ναυτων (ΕΣΕΕΝ). Και παλι η εμφαση του για την αυτονομια της εργατικης ταξης αποδειχτηκε μεγαλο πρωταιρημα, ιδιαιτερα την περιοδο μετα το πραξικοπημα στις 11 του Μαρτη 1975. Κατα την διαρκεια των εκλογων για τη Συντακτικη Συνελευση, δεν υπαρχει αμφιβολια οτι παρα πολλοι αγωνιστες εννοιωσαν αδιασμενοι με τις τοσες διαφορετικες οργανωσεις που συναγωνιζονταν για τους ψηφους της εργατικης ταξης. Παρα πολλοι αγωνιστες αισθανονταν οτι η ενοτητα τους που ειχε σφυριλαττει μεσα στον αγωνα πριν απο την 11η του Μαρτη, αρχισε να ραγιζει εξ αιτιας των ψηφων.

Ο ακομματισμος εβρησκε ανταποκριση στα συναισθηματα πολλων απο τα πιο ανεβασμενα κομματα της εργατικης ταξης. Οταν το PRP εβαλε το θεμα των συμβουλιων εργατων και φανταρων, βρηκε ανταποκριση απο το πιο προχωρημενο κομματι των εργατων καθως και απο επαναστατες μεσα στις ενοπλες δυναμεις. Γιαυτο και η πρωτη διαδηλωση των ΕΣΕΕΝ στα μεσα του Ιουλη 1975 ηταν τοσο πετυχημενη. 40.000 κοσμος πηρε μερος σ αυτην.

Ομως το PRP δεν ηταν ριζωμενο μεσα στην εργατικη ταξη για να φτιαξει πραγματικα εργατικα συμβουλια (σοβιετ) - σαν αντισταδησημα στη σκετη προπαγανδα για τη δημιουργια τους.

Τα ΕΣΕΕΝ εκαναν γνωστη την αντιληψη για το τι ειναι εργατικη εξουσια σε μια μεριδα της εργατικης ταξης, ομως δεν μπορουσαν αμεσως να παλεψουν γι αυτη την εξουσια. (Περισσοτερα πανω σ αυτο βλεπε κεφαλαιο 5).

Το PRP ειναι μια πραγματικα επαναστατικη Μαρξιστικη οργανωση που παλευει αποκαλυπτοντας συνεχως την αναγκη για ενοπλη συγκρουση, που πιστευει ακραδαντα οτι το σημειο στηριξης για να ξεκινήσει ο σοσιαλιστικος μετασχηματισμος ειναι η δικτατορια του προλεταριου, και που βλεπει την αναγκη για την αυτονομη οργανωση του προλεταριου σε συμβουλια (σοβιετ).

Το PRP εχει ξεκαθαρισει καλα τη φυση του Κομμουνιστικου Κομματος. Απορριπτει τις κουβεντες περι "σοσιαλφασισμού" απ ουπου και η υπεροχη του σε συγκριση με τους Μαρξιστες. Την ιδια στιγμη ομως αναγνωριζει οτι παρ ολο που το Κομμουνιστικο Κομμα εχει ριζες στην εργατικη ταξη (ενω το ΣΚ δεν εχει), ειναι ενα ρεφορμιστικο κομμα που δεν μπορει να σπρωχτει στην επαναστατικη δραση. (Οπου και η υπεροχη του πανω στις κεντριστικες οργανωσεις MES και FSP. Αντιλαμβανεται την αναγκη του ενιαιου μετωπου για την αμυνα των οργανων της εργατικης ταξης.

Η υγιης εμφαση που ριχνεται στην αυτοδραστηριοποιηση του προλεταριου παντως, συνοδευεται και απο καποια σχετικη ελειψη καθαροτητας οσον αφορά τις σχεσεις αναμεσα στο επαναστατικο κομμα και το προλεταριο. (Περισσοτερα πανω σ αυτο στο κεφαλαιο 7.).

ΜΑΟΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

ΚΚΠ-ΜΑ (PCP-ML), ονομα παρατάξης ΑΟΚ, αρχηγός ο Βίλαρ..

Η οργάνωση αυτή έχει την υποστήριξη της Κίνας. Ισχυρίζεται πως ο κυρίως κίνδυνος σήμερα στην Πορτογαλία είναι ο "σοσιαλφασισμός". Δείει συνεχώς ότι, ο Δημήτρης είπε πως είναι αναγκαία η ένωση των δυνάμεων με το "φελευθερο" κομμάτι της αστικής τάξης και με τους σοσιαλδημοκράτες για να αντιμετωπισθεί ο φασισμός. Έτσι, υποστηρίζει το ΣΚ και την φιλελευθερή μπουρζουαζία εναντίον στο ΚΚΠ, κατεβαίνει στις διαδηλώσεις του ΣΚ και βοήθησε στην διοργάνωση των επιθεσεων κατά των σοσιαλφασιστών στο Βορρά. Πήρε υπό τον έλεγχο του το συνδικατο των εργατών χημικής βιομηχανίας του Νότου μετά την αλλαγή της 25ης του Απριλίου, με τα ίδια γραφειοκρατικά μέσα που και το ΚΚΠ χρησιμοποίησε για να πάρει υπό τον έλεγχο του συνδικατά που προηγουμένως ήταν κάτω από φασιστικό έλεγχο.

Δεν είχε καλό παρελθόν μέσα στους αγώνες της εργατικής τάξης και έφτασε πολλές φορές να αναπτύσει επιχειρηματολογία για την ανάγκη "συγκράτησης και περιορισμών" για χάρη του "εθνικού συμφέροντος", επιχειρήματα παρόμοια με εκείνα του ΚΚΠ.

Τελικά έχασε τον έλεγχο του συνδικατού από το ΚΚΠ και προσπάθησε να συγκρατηθεί στην εξουσία του συνδικατού χρησιμοποιώντας τραμπουκισμούς παρόμοιους με εκείνους του ΚΚΠ.

Υποστηρίζει το οικονομικό σχέδιο για μικτή οικονομία που υποστηρίχθηκε από τον Μελο Αντουνες πριν την 11η του Μαρτίου, για "την προάσπιση της εθνικής ανεξαρτησίας".

MRPP

Είναι η μεγαλύτερη "επαναστατική" οργάνωση στο Πανεπιστήμιο. Φαίνεται πως στρατολογεί γυίους των ανώτερων στρωμάτων που υποστηρίζουν το CDS. Τα μέλη τους χαρακτηρίζονται από μια θρησκευτική ζέση. Κατά την διάρκεια του φασισμού είχε προβεί σε αρκετές ηρωικές πράξεις, αλλά μετά την αλλαγή ξοδεύει τον περισσότερο καιρό του αποκηρύσσοντας την υπολοική από την επαναστατική αριστερά. Είναι πολύ χαρακτηριστικό ότι σήμερα κατεβαίνει με συνθήματα όπως: "Ζήτω το δοξασμένο MRPP", "Αρνάλντο Ματός", (γραμμάτας του MRPP) είναι ο δοξασμένος ηγέτης του Προλεταριάτου" κλπ.

Κερδισε κάποια επιρροή σε ορισμένα εργοστάσια όταν το ΚΚΠ ανακατευόνταν στο σπασίμο της απεργίας, π.χ., είχε κάποια επιρροή στην απεργία της TAP και της TLP (Ταχυδρομείων). Αλλά αυτή η επιρροή του περιορίζεται στην Λισσαβώνα το πολύ σε πέντε εργατικές επιτροπές.

Το MRPP αντιπαθείται ιδιαίτερα από τους φαντάρους της ΚΟΠΚΟΝ γιατί όταν αναφέρονται σ' αυτούς τους αποκαλούν "νεο-ΡΙΔΕ" (νεοασφαλίτες). Η θέση του ήταν διαφορετική από εκείνη του ΚΚΠ-ΜΑ/ΑΟΚ στο ότι δεν υποστηρίξαν ανοικτά το ΣΚ. Αλλά το ΣΚ βρήκε πατήμα με το να ισχυρίζεται ότι υπερασπίζεται το MRPP από τις επιθεσεις του ΚΚΠ. Πρόσφατα δε, το MRPP έδωσε ένα ευκολό όπλο στο ΣΚ για να σπάσει τον έλεγχο του ΚΚΠ σε

Επιθεση εναντίον του ΚΚΠ στο βορρά. Μερικοί Μαοίκοι το είδαν σαν το αγροτικό ξέσηκμα εναντίον των "σοσιαλφασιστών".

μερικά συνδικατά της Λισσαβώνας όπως των δημοσιογράφων, τραπεζιτικών και υπαλλήλων.

Το MRPP βλέπει στα γεγονότα του Βορρά ένα "αγροτικό ξέσηκμα κατά του σοσιαλφασισμού". Όταν το ΚΚΠ υπερασπίζονταν τα κεντρικά του γραφεία στην Λειρία, το MRPP μίλουσε για την "δόλοφονία αγροτών".

Φαίνεται πως εδώ υπάρχει ένα είδος συγκλήσης απόψεων μεταξύ των παιδιών της αστικής τάξης και των γονιών του.

FEC-ML (Κομμουνιστική Εκλογική Ένωση)

Αναφέρεται στον "σοσιαλφασισμό", αλλά δεν φθάνει στο σημείο να βγάλει συμπεράσματα για την ανάγκη υπερασπίσης της σοσιαλδημοκρατίας από τον "σοσιαλφασισμό".

Τα γραφεία τους στο βορρά έχουν δεχτεί επιθεσεις από την δεξιά. Είναι ισχυρότερο στην περιοχή του Οπόρτο απ' ό,τι στη Λισσαβώνα. (Ενώ το UDP είναι ισχυρό στη Λισσαβώνα και αδύνατο στο Οπόρτο).

Το κεντρικό σημείο στο πολιτικό τους πρόγραμμα είναι η ανάγκη ξανακτησιμάτων του κομμουνιστικού κομματος. Σε μια συνέντευξη π.χ. στο περιοδικό "Φλάμα" τρεις μήνες πριν, είπε ότι είναι καθαρή ουτοπία να μπη θέμα για επανάσταση εάν δεν έχει κτισθεί το Κομμα. Ισχυρίστηκε πως όλες οι συζητήσεις για εργατικά συμβούλια, για έλεγχο των εργατών, η, για παράλληλη ύπαρξη δυο εξουσιών, είναι μια ουτοπιαστική αποπειρά να κτιστούν νησιδες σοσιαλισμού μέσα στον καπιταλισμό. Στην πράξη αυτό εκφράζεται με το να μην βάζουν θέμα για εξουσία της τάξης. Αντιθέτα, σημαίνει μια πολιτική καταλήψης των συνδικατών με διπλωματίες, μανουβρές κλπ.

UDP (Λαϊκή Δημοκρατική Ένωση)

Μετώπο από δύο-τρεις Μάοϊκες ομάδες

Είναι η μεγαλύτερη μάοϊκη ομάδα μέσα στην εργάτική τάξη, αλλά η πολιτική τους γραμμή (σταλινική πολιτική), βάζει τεραστιά εμπόδια στο να ακολουθήσουν κάτι που θα μπορούσε να είναι σωστή επαναστατική γραμμή.

Είναι ακόμη μισοκολλημένοι σε μια θεωρία σταδίων που πιστεύει σε μια αστική επανάσταση στην Πορτογαλία και έτσι δεν μπορούν να βάλουν σαν κεντρικό θέμα το θέμα της εργατικής εξουσίας.

Το UDP προσπαθεί να διακριθεί με το να τονίζει το θέμα της "εθνικής ανεξαρτησίας από τον ιμπεριαλισμό", (το τονίζουν μαλιστα στον πληθυντικό σαν ο Ρωσικός ιμπεριαλισμός να ήταν το ίδιο άμεσα απειλητικός για την Πορτογαλία όπως ο αμερικανικός). Μια από τις βασικές τους κριτικές στο Ενωμένο Επαναστατικό Μέτωπο ήταν το ότι δεν διεκηρυτταν "Όχι στις υπερδυνάμεις, ενότητα με τον τρίτο κόσμο", και "Όχι στον ιμπεριαλισμό, εθνική ανεξαρτησία".

Στην επαναστατική διαδήλωση της 20ης του Αυγούστου 1975, το UDP φαινόταν να επιμένει μόνο σε συνθήματα "εθνικά, δημοκρατικά", και εναντιώθηκε ισχυρά για ένα πανώ που έλεγε: "ΕΞΩ ΤΑ ΑΠΟΒΡΑΣΜΑΤΑ, ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΕ ΕΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΔΟΥΛΕΥΟΥΝ".

Δεν μπορούν να μιλήσουν με κανένα τρόπο για ενωμένο μέτωπο με το ΚΚΠ ακόμη και με περιορισμένο αμυντικό χαρακτήρα, ενώ αναφέρονται, εστώ όχι συχνά, στον σοσιαλφασισμό.

Η κατάσταση απαιτήσε ένα προχωρημα παραπέρα από τα "εθνικά και δημοκρατικά" συνθήματα.

Μέχρι εδώ, στο μέτρο που το PRP προπαγάνδισε και δούλεψε προς μια κατεύθυνση, κατορθωσε να αναγκάσει το UDP να προσανατολισθεί προς τον δίκιο του στρατηγικό στόχο. Αλλά επειδή ακριβώς το UDP είναι αρκετά μεγάλο, υπάρχουν πολλοί εργάτες που δεν μπορούν να αποφασίσουν αν θα πρέπει να μπουν στο UDP ή στο PRP. Γι' αυτό το λόγο δεν μπαίνουν σε κανένα από τα δύο. Το UDP βεβαία, μπορεί να περιορίσει την επιτυχία των πρωτοβουλιών του PRP όπως π.χ. τα "Επαναστατικά Συμβούλια Εργατών, Φανταρών, Ναυτών".

'ΚΕΝΤΡΙΣΤΙΚΕΣ' ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Σε κάθε επαναστατική περίοδο, αναπτύσσονται όλα τα είδη κεντριστικών πολιτικών τάσεων. Τάσεων που αμφιταλαντεύονται ανάμεσα στο ρεφορμισμό και την επαναστατική αριστερά. Συνήθως αυτή η αμφιταλαντεύση είναι το βασικότερο πολιτικό χαρακτηριστικό της ηγεσίας αυτών των τάσεων. Η βάση τους όμως συχνά αποτελείται από σοβαρούς και αποφασισμένους αγωνιστές και εργάτες, που έχουν ξεκοφεί πολιτικά από τον ρεφορμισμό, αλλά που δεν έχουν πεισθεί τελείως ότι χρειάζεται μια πραγματικά επαναστατική οργάνωση. Οι ηγέτες προσπαθούν να κρατήσουν κάτω από τον έλεγχό τους τη βάση με επαναστατική φρασεολογία, ενώ στην πράξη ενδίδουν στους ρεφορμιστές.

Στην Πορτογαλία υπάρχει ένας αριθμός από τέτοιες ομάδες.

MES (Αριστερή Σοσιαλιστική Κίνηση)

Δημιουργήθηκε από την συγχώνευση τριών ομάδων:

- α) Ριζοσπαστικοποιημένοι Καθολικοί, διανοούμενοι που είχαν αναμειχθεί στο φιλειρηνιστικό κίνημα. Η ηγεσία και τα στελέχη της οργάνωσης προέρχονται κυρίως απ' αυτή την ομάδα.
- β) Εργάτες που αντιδρούσαν στην στρατηγική του ΚΚΠ να διαβρώση τα επίσημα συνδικάτα. Έχουν εργατική βάση κυρίως στην υφαντουργία. Ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος του συνδικατού υφαντουργών είναι μέλη του MES. Είχε επίρροη στην απεργία της TAP το 1973, και σαν αποτέλεσμα κράτησε για λίγο την προεδρία και την αντιπροεδρία στο συνδικάτο εργατών μεταλλού.
- γ) Ομάδα από Μαρξίστες διανοούμενους, που τώρα έχουν φύγει και έχουν σχημα-

τίσει την "Ex-MES" ομάδα. Μερικά από τα μέλη τους πήραν μέρος στις προσωρινές κυβερνήσεις και χαρακτηρίστηκαν "ακρα αριστερά" αυτών των κυβερνήσεων. Στο επίπεδο της βάσης οι αγωνιστές του MES ευθυγραμμίζονται με την επαναστατική αριστερά, αλλά σε εθνικό επίπεδο, έχουν την τάση να δρουν σαν ομάδα πίεσης πανώ στο ΚΚΠ και όχι σαν επαναστατική οργάνωση με σκοπό να το αντικαταστήσει. Το ΚΚΠ συχνά έχει καλοσωρίσει την παρουσία του MES επειδή του δίνει την δυνατότητα να παίρνει ένα ελαφρά "αριστερό" χρώμα.

FSP

Δημιουργήθηκε γύρω από τον ηγέτη του, Μανουέλ Σερρα, ένα ριζοσπαστικοποιημένο καθολικό εργατή που μπαίνον-βγαίνει στις φυλακές. Είχε μια ομάδα τριγύρω του, το MSP (Λαϊκή Σοσιαλιστική Κίνηση) που αμέσως μετά την αλλαγή της 25ης Απριλίου, ενώθηκε με το ΣΚ. Μετά το συνέδριο του ΣΚ τον Δεκέμβρη του 1974, όπου έβαλαν ένα ξεχωριστό ψηφοδέλτιο και έχασαν, ο Σερρα κατηγορήσε τον Σοαρές για σκηνοθετήση των εκλογών και για στρέψη προς τα δεξιά. Εφύγε παίρνοντας μαζί του και μεγάλο μέρος του αρχικού MSP και σχημάτησε το FSP.

Το FSP πάντα αρνιόταν να συμμετάσχει στην κυβέρνηση, αλλά ήταν πολύ κοντά στο ΚΚΠ και χρησιμοποιήθηκε από αυτό για επιθεσεις κατά του ΣΚ σε περιπτώσεις που το ΚΚΠ δεν ήθελε επίσημα να τις κάνει μόνο του. Οργανωτικά είναι χαλαρό και έχει μικρή βάση.

ΤΑ ΔΥΟ ΑΠΟΤΥΧΗΜΕΝΑ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΕΞΙΑΣ

Το ανεβασμα του μαζικου κινηματος της εργατικης ταξης, καθως και ο χαρακτηρας και το πλαταιμα αυτου του κινηματος, επιρεαστηκαν παρα πολυ απο τις επιθεσεις της δεξιας. Καιρο πριν, ο Μάρξ ελεγε οτι η επανασταση κατα καιρους χρειάζεται το βουρδουλα της αντεπαναστασης.

Οι δυο αποπειρες πραξικοπηματος απο τη δεξια - στις 28 του Σεπτεμβρη 1974 και στις 11 του Μαρτη 1975 - εδωσαν τεραστια ωθηση στην επανασταση.

ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΤΗΣ
28ης ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ 1974

Ενα απο τα χαρακτηριστικα της επαναστατικης διαδικασιας ειναι οτι η ισορροπια των ταξικων δυναμεων αλλαζει πολυ γρηγορα και απροβλεπα, δημιουργώντας κλιμα ασταθειας. Ο μονος τροπος να δει κανεις το πραγματικο δυναμικο των δυναμεων που συμπλεκονται, ειναι να τις εξετασει στη δραση. Ετσι η αστικη ταξη επανειλλημενα δεν αντεξε στον πειρασμο να κανει αναμετρηση δυναμεων.

Στους μηνες που ακολουθησαν την πτωση της δικτατοριας, παρ ολη την υποστηριξη των αρχηγων του Κομμουνιστικου και του Σοσιαλιστικου Κομματος και τη μεσοβεζικη σταση του ΚΕΔ, η Πορτογαλικη αστικη ταξη αποτειχε στη προσπαθεια της να συγκρατησει το εργατικο κινημα. Μετα απο μια αναπαυλα στα τελη Ιουλιου και αρχες Αυγουστου, ξεσπασε ενα νεο κυμα απεργιων και καταληψεων. Απεργιες στα εργοστασια υφαντουργιας, στους εργατες γης, στα ναυπηγεια, στην ΤΑΡ (Πορτ. Αερογραμμες) και στη καθημερινη εφημεριδα Τζορνάλ ντο Κομερσιο. Στη περιοχη της Λισσαβωνας τουλαχιστον, αυτες οι απεργιες ειταν πιο πολιτικοποιημενες απο προηγουμενως. Οι εργατες του Λισναβε διοργανωσαν διαδηλωση για τη καθαρση της διοικησης απο τα φασιστικα στοιχεια. Μερικα απο τα συνθηματα τους ηταν: "Ειμαστε εναντια στον εργατικο νομο, συμπαρασταση στον αγωνα των εργατων της ΤΑΡ, του Τζορνάλ ντο Κομερσιο, της χαλυβουργιας, και υποστηριξη των ενοπλων δυναμεων οσο αυτες υποστηριζουν τον αγωνα των καταπιεσμενων και εκμεταλευομενων ταξων εναντια στις καταπιεστικες εκμεταλευτριες ταξεις.

Απο μονη της μια τετοια εξελιξη ηταν αρκετη για να ανησυχισει την αστικη ταξη. Πλην ομως υπηρχαν ακομη και αλλοι παραγοντες που συνεβαλαν στο να μετατρεψουν αυτη την ανησυχια σε τρομο και πανικο μεσα στους κυκλους των μεγαλοβιομηχανων και σε ορισμενους στρατηγους.

Ο ενας παραγοντας ειταν η παντελης αποτυχια των κεντρων να αναπτυχθουν σαν πολιτικη δυναμη ικανη να ανακοψει την αναπτυξη της δυναμης των εργατικων οργανωσεων.

Το ΚΚΠ δεν μπορεσε να αποτρεψει την αναπτυξη ανεξαρτητης εργατικης δρασης απο τα αριστερα του. Αλλα υπερτερουσε σε πολλες περιοχες της χωρας σε συγκριση με τα πολιτικα κομματα που βρισκονταν πιο δεξια απο αυτο. Οι μεγαλοβιομηχανοι αρχισαν να αισθανονται οτι το μονο δυνατο αντιβαρο θα βρισκονταν μονο σε κεινες τις πολιτικες δυναμεις που αυτοι οι ιδιοι ειχαν παφει πριν πεντε μηνες - τα μελη του πολιτικου μηχανισμου του δικτατορα Καετανο. Και τελος, υπηρχε το αλυτο προβλημα των αποικιων στην Αφρικη. Η παραδοση της εξουσιας στο Φρελιμο εκανε την αρχουσα ταξη να φοβαται οτι η κυβερνηση θα αφηνε την πολυ πλουσια Αγκολα να ξεγλυστρισει μεσα απο τα χερια τους.

Αυτοι οι βιομηχανοι, οπως η οικογενεια Καμπαλιμαουντ που υποδεχτηκε το πραξικοπημα του Απριλη με ευχαριστηση, τωρα αρχισαν να καταγγελουν την προσωρινη κυβερνηση με τα χειροτερα λογια. Οι κραυγες και οι καταγγελιες τους δεν απειχαν πολυ απο την οργανωμενη αντιδραση. Ο Σπινολα εκφρασε αυτη ταην αλλαγη την διαθεσεων της αρχουσας ταξης. Επετρεψε τη συμμετοχη των Κομμουνιστων στην κυβερνηση του τον Μαι για να ελεγξει καλυτερα το λαικο κινημα. Σε λιγο ομως, εξαπελυε αγρια κριτικη στους αντιπροσωπους των αριστερων κομματος μεσα στο συμβουλιο του κρατους, ενω δημοσια καταγγελλε τις "πολιτικες δυναμεις" χωρις να τις κατονομαζει ειδικωτερα. Χρησιμοποιώντας τη προφαση οτι αυτος ειταν αντιθετος με τη παραδοση της Μοζαμβικης στο Φρελιμο, ζητησε απο τη "σιωπηλη πλειοψηφια" που αντιτασσονταν στην "αναρχια", να δραση.

Η οργανωση των πραξικοπηματιων που εμελλε να καταληξει στο αποτυχημενο πραξικοπημα, ηταν πρωτογονη. Εξεχοντες μεγαλοβιομηχανοι, οπως οι αντιπροσωποι των Καμπαλιμαουντ, οι αντιπροσωποι της Τραπεζας Σπιριτο Σαντο και της Μαμπορ, συναντηθηκαν μαζι με μερικους στρατηγους στους οποιους συμπεριλαμβανονταν τουλαχιστον τρεις που ηταν στη χουντα, γνωστοι πρωην υποστηρικτες του Καετανο. Ο Σπινολα εβγαλε ενα λογο καλώντας τη "σιωπηλη πλειοψηφια" να κατεβη σε διαδηλωση, ενω οι βιομηχανοι και οι πολιτικοι της δεξιας προσπαθησαν να βοηθησουν να κινητοποιηθη κοσμος και να καταλαβη τους δρομους. Σε ομαδες φασιστων δωθηκαν οπλα. Σκοπος τους ηταν, να δωσουν την εντυπωση μιας μαζικης, λαικης αντιθεσης προς την αριστερα. Το αποκορυφωμα αυτης της διαδικασιας θα ηταν μια διαδηλωση υπερ του Σπινολα που υπολογιζαν οτι θα ειχε περιπου 300.000 κοσμο. Τα οπλα που δωθηκαν δεν

σημαίνει ότι οι φασίστες θα τα χρησιμοποιούσαν για να παρουν την εξουσία, αλλά για να δημιουργήσουν με προβοκατίες τετοια αναταράχη ώστε να υπάρχουν τα προσχήματα για να επεμβούν οι στρατηγοί, να χτυπήσουν την αριστερά και να ξανάεπιβάλουν την "ταξη".

Παρ' όλη την προχειρότητα του σχεδίου, η δεξιά παρα λίγο θα πετυχαίνει το σκοπό της. Η διαδηλώση ήταν να γίνει το Σάββατο στις 28 του Σεπτεμβρη. Όλο το πρωίνο κείνης της μερας, οι αρχηγοί του ΚΕΔ παρακαλούσαν τον Σπινολα να τη σταματήσει. Τους αγνόησε και τους είχε σχεδόν υπο κράτηση, περιορισμένους στο προεδρικό μέγαρο. Από εκεί δεν μπορούσαν να κινήσουν τις μονάδες του στρατού εναντίον στη δεξιά. Για αρκετές κρίσιμες ώρες η ΚΟΠΚΟΝ είχε παραλύσει. Στο μεταξύ, δυνάμεις που βρίσκονταν κάτω από τις διαταγές υποστηρικτών του Σπινολα είχαν αρχίσει δράση. Τα δύο υπουργεία, κάτω από τον άμεσο έλεγχο των Σπινολικών αξιωματικών, τα υπουργεία αμύνης και το υπουργείο επικοινωνιών, έμποδισαν την κυκλοφορία όλων των εφημερίδων και τοποθέτησαν ενοπλές φρουρές στους ραδιοφωνικούς σταθμούς. Πάντως, ο παραγοντας που έλειπε από τους υπολογισμούς των στρατηγών ήταν η αντίδραση της μάζας της εργατικής τάξης. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι στρατηγοί ήταν καθησυχασμένοι ζώντας μέσα στην αυταπάτη της ασφάλειας, αυταπάτη που γεννιόταν από την επιθυμία των κυριωτέρων εργατικών κομμάτων να θυσιαστούν χωρίς να δώσουν μάχη. Αλλά αυτή τη φορά κρίνονταν το μέλλον των ιδίων των αριστέρων κομμάτων και ηξέραν από τα προηγούμενα ξέσπασματά του Σπινολα μέσα στο Συμβούλιο του Κράτους τι είχε στο μυαλό του.

Το βράδυ πριν από τη μέρα της διαδηλώσης, ένας αριθμός σωματείων εβγάλαν ανακοινώσεις εναντίον στη διαδήλωση. Η Ιντερσινδικαλ που ελέγχεται από τους Κομμουνιστές, καλεστεί το λαό να "επαγρυπνεί".

Το σωματείο των σιδηροδρομικών προχώρησε περισσότερο και έδωσε εντολή στα μέλη του να αρνηθούν να επανδρώσουν τα ειδικά τρέινα που θα μετέφεραν τους δεξιούς στη Λισαβώνα και να ψάχνουν στα άλλα τρέινα επίσης να δουν μήπως υπάρχουν δεξιοί που πηγαίνουν στη Λισαβώνα για τη διαδήλωση. Το ίδιο σωματείο καλεσε το σωματείο οδηγών υπεραστικών λεωφορείων να κάνουν το ίδιο. Το αποτέλεσμα ήταν ότι μόνο δύο λεωφορεία με διαδηλωτές κατέφεραν να φτάσουν στη Λισαβώνα.

Η αριστερά αρχισε να στήνει οδοφράγματα σ' ολόκληρη τη χώρα. Την ίδια στιγμή, αντιπροσωποί από ένα αριθμό οργανώσεων της Επαναστατικής Αριστεράς, συναντήθηκαν και αποφασίστηκε να βοηθήσουν στην οργάνωση των οδοφραγμάτων και χαρακωμάτων και να καλέσουν για αντι-διαδήλωση στο κέντρο της Λισαβώνας για να έρθουν σε σύγκρουση με τους δεξιούς. Αντιπροσωπίες εργατών από τις πιο μαχητικές βιομηχανικές μονάδες στη Λισαβώνα όπως η ΤΑΡ, LISNAVE, CTT (Ταχυδρομικοί), Σταντάρντ Ελεκτρικ, Τζουρναλ ντο Κομερσίο, είχαν ήδη αποφασίσει πάνω στο ίδιο σχέδιο, και έτσι οι δύο διαδηλώσεις συνενώθηκαν. Αυτό που άρχισε σαν

διαδήλωση των 10.000, γρήγορα μεγάλωσε και έφθασε να είναι τουλάχιστον 40.000.

Και μιας και το φερέ-ο λόγος -και είναι ένα παρα πολύ σημαντικό σημείο αυτό- οι πρώτοι εργάτες που βγήκαν στους δρόμους να διαδηλώσουν ήταν εκείνοι, που ο αγώνας τους είχε κριτικαριστεί αγρία από το ΚΚΠ και είχαν δεχτεί την επίθεση του στρατού μόλις πριν από μερικές βδομάδες. Οι εργάτες των ναυπηγείων Λισναβε, το προσωπικό συντήρησης της Αερ. εταιρείας ΤΑΡ, οι εργάτες του Τζουρναλ ντο Κομερσίο, και αυτοί ακόμα οι ίδιοι οι ταχυδρομικοί που μερικές βδομάδες πριν ταχά μου καθοδηγούντουσαν από "αντιδραστικούς".

Ένα τέτοιο εργατικό κίνημα δεν άργησε να διεισδύσει μέσα στα στρατόπεδα. Εκείνοι οι αξιωματικοί που υποστήριζαν δεξιές γραμμές απομονώθηκαν άμεσα. Οι φανταροι άρχισαν να ενώνονται με τους πολίτες στα οδοφράγματα παρ' όλες τις διαταγές που έδιναν οι Σπινολικοί από τα ραδιοφωνα να τα καταστρέψουν και να ελευθερώσουν τους δρόμους.

Η μαζική κινητοποίηση στους δρόμους άλλαξε το ζυγι μέσα στο Επιτελείο Στρατού και η ζυγάρια αλαφρύνε απ' τη μεριά των σπινολικών κι άρχισε να γερνει απ' τη μεριά του ΚΕΔ. Ο Σπινολα τότε έκαμε μια απεγνωσμένη τελευταία εκκλήση στο Συμβούλιο του Κράτους να του παραχωρηθούν εξουσίες δικτατορικά και μετά θα ανακαλούσε τη διαδήλωση. Οι δυνάμεις του ΚΕΔ όμως άρχισαν να κινητοποιούνται επιτελούς, κατέλαβαν τους ραδιοφωνικούς σταθμούς και άρχισαν να ψάχνουν ολοκληρή την πόλη για οποιους τυχόν είχαν σχέση με τα σχέδια των πραξικοπημάτων. (C. Harman, in International Socialism, October 1974)

Στις 30 του Σεπτεμβρη, ο στρατηγός Σπινολα μαζί με δύο υπουργούς, τρία μέλη του Συμβουλίου του Κράτους και η στρατιωτική χούντα παραιτήθηκαν. 200 άτομα που ανακτώθηκαν στη συνομοσία συνελήφθηκαν.

ΝΕΟ - ΑΠΟΙΚΙΟΚΡΑΤΙΚΗ ΛΥΣΗ

Ένας από τους κυριωτέρους λόγους που οδήγησαν το στρατηγό Σπινολα να ξεκινήσει το πραξικοπήμα ήταν η πολιτική της Πορτογαλλίας σε σχέση με τις αποικίες. Φοβόταν ότι η Πορτογαλλική επανάσταση θα υπεσκαπτε εντελώς την νεοαποικιοκρατική του "λύση" για τους πολέμους στην Αφρική. Στο βιβλίο του Σπινολα "Η Πορτογαλλία και το μέλλον", προβαλόνταν καθάρα η θέση για κοινοπολιτεία στην οποία αποικίες θα απολαμβάναν το δικαίωμα μιας δικίας τους κυβέρνησης κάτω από τον έλεγχο της Πορτογαλλίας. Παιρνοντας την εξουσία ο Σπινολα ήταν πάντοτε πολύ προσεχτικός στο να διαχωρίζει τη λύση της "αυτοδιαθέσης" (την οποία και υποστήριζε) από την λύση της "ανεξαρτησίας" την οποία απέρριπτε μιας και "δεν ήταν προετοιμασμένοι" οι λαοί των αποικιών της Αφρικής "να είναι σε θέση επί του παρόντος να αποφασίζουν για τους εαυτούς τους και για το μέλλον τους" (Le Monde 2 May, 1974)

Στις αρχές του Μαη 1974, ο στρατηγός Κόστα Γκομεζ σταλθηκε στην Αγκόλα και Μοζαμβίκη. Ένω βρίσκοταν στη Λουαντα, έδωσε τελεσίγραφο σ' όλα τα απελευθερω-

τικά κινήματα: θα έπρεπε να αρχίσουν συνομιλίες για την "κατάπαυση του πυρός" αμέσως, ειδάλλως ο αποικιακός πόλεμος θα εξακολούθωνε. Και δήλωσε: "ο ενοπλος αγώνας θα συνεχιστεί εναντίον στους ανταρτές, όσο αυτοί αρνούνται μία διπλωματική λύση στο πρόβλημα. Προτείνουμε να συνεχίσουμε τον αγώνα. Είμαι πεπεισμένος ότι η Αγκόλα θα αποφασίσει να παραμείνει Πορτογαλλική. Πρέπει να συσφύξει τις σχέσεις της με τη Νοτιο Αφρικανική Ένωση και τη Ροδεσία. (Le Monde, 7 May 1974)

Πάνω απ' όλα ο Σπινόλα και η κλίκα του ήταν ανησυχίοι για την παραμονή τους στην Αγκόλα.

Η Αγκόλα ήταν η πιο πλούσια αποικία της Πορτογαλλίας. Είναι η δεύτερη χώρα στην Αφρική μετά τη Νιγηρία στην παραγωγή πετρελαίου. Έτσι η Αγκόλα με το να είναι πλούσια σε πρώτες υλές, τραβήξε τις πολυεθνικές εταιρείες, που έχουν καλύψει τώρα τους ζωτικότερους τομείς της οικονομίας της. Εκτός από την Γκαλφ Οйл στην Καμπίντα, Πορτογαλλικά, Βελγικά και Νοτιοαφρικανικά κεφάλαια έχουν ριχτεί στη βιομηχανία διαμαντών, Πορτογαλλικά και Βελγικά κεφάλαια στα ορυχεία σιδήρου, και Πορτογαλλικά, Βελγικά, Νοτιοαφρικανικά, Γαλλικά και Αμερικανικά κεφάλαια στην πετρελαιοπαραγωγή. Η Ν. Αφρική έχει ρίξει πολλά κεφάλαια στη κατασκευή του φραγματος του ποταμού Κουνιν στην Νοτιο Αγκόλα, καθώς και σε ένα μεγάλο αριθμό άλλων έργων που ετοιμάζονται σε συνεργασία με τους Πορτογάλους.

Η Αγκόλα ξεπέρασε κατά πολύ τις άλλες δυο Πορτογαλλικές αποικίες, την Μοζαμβίκη και την Γουινέα-Μπίσας. Η Γουινέα Μπίσας είχε ελαχίστη οικονομική σημασία για την Πορτογαλλία και η Μοζαμβίκη δεχόταν όλο και πιο πολύ την οικονομική διείσδυση της Ν. Αφρικής, δίνοντας τους το δικαίωμα να χρησιμοποιούν το λιμάνι του Λορεντζό Μαρκεζ (τώρα λέγεται Καμ Φουμο) και προμηθεύοντας τεραστίο αριθμό φτηνής εργατικής δύναμης στα ορυχεία χρυσού του Ραντ. Ο φυσικός πλούτος της Αγκόλας και η βιομηχανική της ανάπτυξη την κάνουν μία από τις πλουσιότερες χώρες της Αφρικής.

Υπάρχει άλλη μία διαφορά ανάμεσα στην Αγκόλα από τη μία, και τη Μοζαμβίκη και τη Γουινέα-Μπίσας από την άλλη. Στη Μοζαμβίκη και στη Γουινέα-Μπίσας Υπήρχε μόνο ένα απελευθερωτικό κίνημα. Στη Μοζαμβίκη, το Φρελίμο, και στη Γουινέα-Μπίσας το PAIGC. Στην Αγκόλα υπάρχουν τρεις οργανώσεις που αντιμάχονταν. Καμμία τους αρκετά δυνατή, αλλά και καμμία τους αρκετά αδύνατη για να αγνοηθεί. Το MPLA, FNLA, UNITA.

Το MPLA από τον χρόνο της ίδρυσής του, το Δεκέμβριο του 1956, ξεκίνησε και αναπτύχθηκε μέσα στους μαύρους της εργατικής τάξης στη Λουαντα και στ' άλλα αστικά κέντρα, χωνώντας τις ρίζες του βαθιά μέσα στις μαζές των πόλεων, αναπτύσσοντας δεσμούς που ακόμη και σήμερα συνεχίζονται.

Το FNLA είναι κίνημα φυλετικό, αρχηγός του είναι ο Χολντεν Ρομπέρτο, ο γαμπρός του Προέδρου Μομπουτού του Ζαίρ (πρώην Κονγκό). Το καθεστώς του Μομπουτού είναι ένας από τους καλύτερους

φίλους των ΗΠΑ στην Αφρική από παλιά. Οι Αμερικανικές εταιρείες λύνουν και δένουν στο Ζαίρ, και υπάρχουν 5.000 κυβερνητικό προσωπικό των ΗΠΑ στη χώρα, πολίτες και στρατιωτικοί. Το Ζαίρ επέσε στην επιρροή των Αμερικανών μερικά χρόνια πριν όταν το 1960 η χώρα ανακυροχτήκε "ανεξαρτήτη" και αποσπαστήκε από το Βελγίο. Η ΣΙΑ επενέβη τότε δυναμικά για να σταθεροποιήσει την κατάσταση προς όφελος του ξένου κεφαλαίου, οργανώνοντας την ανατροπή και τη δολοφονία του φιλελεύθερου πρωθυπουργού Πατρίς Λουμουμπά.

Για το FNLA κυκλοφορεί η φήμη για μια συμφωνία που χρονολογείται εδώ και μερικά χρόνια, ανάμεσα στο Ζαίρ, το FNLA και την Γκολφ Οйл σύμφωνα με την οποία οι δυνάμεις του Ρομπέρτο δεν θα πειραζουν την Καμπίντα. Είναι απολύτως αληθινό ότι οι μόνες επιθέσεις εναντίον στη Καμπίντα προέρχονται από το MPLA που κρατάει θέσεις στα βοριοανατολικά στο Κονγκό-Μπραζάβιλ, παρα από το FNLA από το Ζαίρ στο νοτό.*

Η τρίτη δύναμη, το UNITA, προέρχεται από μια διασπαση του FNLA, είναι σε μεγάλο βαθμό φυλετική - υποστηρίζεται από τους Οβιμπουντού του Νοτό. Όταν έγινε η αλλαγή στις 25 του Απριλίου στην Πορτογαλλία, η UNITA ήταν καθαρά η πιο μικρή και αδύνατη οργάνωση από τις τρεις.

Ο αντιιμπεριαλιστικός αγώνας έχασε τη δύναμη του εξ αιτίας της μεγάλης διαμάχης μέσα στους κόλπους του κινήματος στην Αγκόλα και εξ αιτίας του μεγάλου αριθμού των λευκών αποίκων 400.000 στον αριθμό.

Παρά όλα αυτά, τα θεμέλια της πολιτικής του Σπινόλα και των ομοίων του που σκόπευαν προς μια νεοαποικιοκρατική "λύση", υποσκαφτόνταν συνεχώς από τον ασταμάτητο αγώνα και τις νίκες των εθνικοαπελευθερωτικών κινήματων. Και πάνω απ' όλα τις νίκες στη Γουινέα-Μπίσας και στη Μοζαμβίκη. Στις 24 Ιουνίου η σιδηροδρομική γραμμή από τη Μπείρα στο Τετ, σημαντική γραμμή ανεφοδιασμού για το φράγμα της Καμπύρα Μπάσα, τινάχτηκε στον αέρα ταυτόχρονα σε 28 σημεία. Στις νοτιές επαρχίες (Μονίκα ανς Σοφολά) ένας αριθμός φυλακίων και αποθήκες πυρομαχικών δεχτήκαν επιθέσεις. Στις 15 του Ιουλίου η στρατηγικής σημασίας πόλη Μορούμπούλα επέσε τελικά στα χέρια μοναδών του Φρελίμο.

Ο Σπινόλα όμως συνέχισε να δίνει σκληρές μάχες για να περάσει τη νεοαποικιοκρατική πολιτική του. Στις 13 του Ιουλίου 1974, σε μια περίοδο όπου η απώτεια της κοινοπολιτείας σαν λύση είχε ήδη γίνει ολοφανερή μέσα από τις ακάρπες διαπραγματεύσεις με το ΦΡΕΛΙΜΟ, το MPLA και το PAIGC, ο Σπινόλα υπερασπίστηκε την "αποαποικιακή στρατηγική"

* Το FNLA υποστηρίζεται και από την Κίνα. Το Μάη του 1974, 200 Κινέζοι συμβούλατορες έφτασαν στο Ζαίρ και άρχισαν να εκπαιδεύουν τους ανταρτές του FNLA. Σύμφωνα με ομολογίες του Ρομπέρτο, ολοκληρω το FNLA είναι τώρα εκπαιδευμένο από τους Κινέζους. (Συνέντευξη στη MONDE, 6 Ιουνίου 1975)

σε μια συνέντευξη τύπου στη Λισσαβώνα. Η στρατηγική της αποαποικιοποίησης απέβλεπε βασικά σε τέσσερεις αμέσους στόχους:

1. Συμφωνία για την καταπαυση του πυρός με τα απελευθερωτικά κινήματα.
2. Ανάπτυξη της βιομηχανίας και της διοίκησης στις αποικίες.
3. Δημιουργία δημοκρατικών θεσμών στη χώρα.
4. Δημοψήφισμα στις αποικίες, όπου οι έχοντες δικαίωμα ψήφου θα διαλεγαν ανάμεσα σε τρεις λύσεις:
 - α) Ένα ισχυρό κοινοπολιτικό κράτος μεταξύ της μητροπόλης και των αποικιών.
 - β) Ένα χαλαρό κοινοπολιτικό κράτος σ' όλη την επικράτεια.
 - γ) Τέλεια ανεξαρτησία.

Φυσικά, αφήνε να εννοηθεί ότι απερριπτε τη λύση γ) σαν "μη ρεαλιστική και προωρη" και ότι η στρατηγική του στην Αφρική ήταν δεμένη με την ιδέα του Δημοψήφισματος, που θα τους επέτρεπε να παρατείνουν όσο το δυνατόν περισσότερο τη παρουσία των Πορτογαλλικών στρατιωτικών μονάδων καθώς και την πολιτική διοίκηση στην Αφρική. Οι ελπίδες της Πορτογαλλικής αστικής τάξης ότι οι λαοί της Αφρικής δεν θα αντιλαμβάνονταν τη παγίδα, αποδείχθηκαν μόνον ονειρά καλοκαιρινής νυχτας. (Α. MUNSTER, Portugal. Jahr 1 der Revolution, Berlin 1975, p64).

Πάνω στο πρόβλημα για το ποια πολιτική να τραβήξουν ως προς τις αποικίες, ο Σπινόλα τώρα απομωνωνόταν ολο και περισσότερο από το ΚΕΔ.

Στις 10 του Ιουλίου το Πορτογαλλικό Συντάγμα άλλαζε ουσιαστικά εξ αιτίας του νομού που ψηφίστηκε και που αναγνώριζε το δίκαιωμα της ανεξαρτησίας στις αποικίες. Στις 4 Αυγούστου, η προσωρινή κυβέρνηση ανακοίνωσε επίσημα ότι αναγνωρίζει τη δημοκρατία της Γουινέας-Μπισάο και ότι υποστήριζε τη συμμετοχή της στον ΟΗΕ σαν ένα ανεξάρτητο κράτος.

Ο Σπινόλα ελπίζει ακόμα ότι θα μπορέσει να αλλάξει τη πορεία των γεγονότων. Στο λόγο του στις 10 του Σεπτεμβρίου, απευθυνόμενος στη "σιωπηλή πλειοψηφία", προειδοποιούσε την "εγκαταλείψη των κατοίκων της Αφρικής (των αποικιών) στο έλεος νέων διχτατορικών καθεστώτων" (Le Monde, 12 Sept. 1974).

Έτσι η νεοαποικιοκρατική πολιτική του Σπινόλα κατέρρευσε. Γκρεμίστηκε βασικά από το μαζικό κίνημα της εργατικής τάξης στη Πορτογαλία σε συνδιασμό με το βάδαιμα και το ξαπλώμα των κινήματων στην Αφρική.

ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ

Οι καπιταλιστές ποτε δεν παραδέχτηκαν την ήττα του πραξικοπήματος της 28ης του Σεπτεμβρίου σαν τελική ήττα. Έχοντας χάσει τη πρώτη μάχη, οι δυνάμεις της αντίδρασης ήταν αποφασισμένες περισσότερο παρα ποτε να ανασυντάξουν τις δυνάμεις τους για μια πιο αγρία επίθεση εναντίον στην εργατική τάξη. Γύρω στο Γενάρη και το Φλεβάρη του 1975, γίνονταν ολο και πιο φανερό ότι η κυβέρνηση έχανε τον έλεγχο της κατάστασης από τα χέρια της. Ούτε το ΚΚΠ ούτε το ΚΕΔ ήταν

σε θέση να χαλιναγωγήσουν το κίνημα στο ψηλό επίπεδο αγωνιστικότητας που είχε φτάσει. Το κύμα της αγωνιστικότητας ξεχύθηκε από τα εργοστάσια και αγκάλιασε μαζες ολοκληρές του λαού. Οι μαθητές σ' ολοκληρή τη χώρα βρίσκονταν σε απεργία. Χίτρια καταλαμβάνονταν από τον κόσμο που ζούσε στις φτωχότερες γύρω από κάθε μεγάλη πόλη. Εργάτες κανανε καταλήψεις στα χωράφια. Συγκεντρώσεις δεξιών κομμάτων διαλυόνταν, όπως του CDS και του PPD, των πιο δυνάτων δεξιών κομμάτων. Πρώτος στο κατάλογο αυτού του μαζικού κινήματος ήταν ο αγώνας εναντίον στις απολυσεις καθώς και εναντίον στο κλείσιμο των εργοστασίων, αγώνας που ήταν γέρα δεμένος με το αίτημα του saneamento (καθαρότητα, αποχουντοποίηση). Αυτός ο αγώνας, καθώς γενικευόνταν, επαιρνε τις διαστάσεις μιας τεραστίας εργατικής επίθεσης εναντίον στο κεφάλαιο. Κάθε καινούργια συγκρούση μπορούσε να εξελιχτεί σε άμεση πολιτική προκλήση εναντίον στην αρχούσα τάξη της οποίας το "Απριλιτικό όνειρο" γρήγορα μετασηματιζόνταν σε ένα ατελείωτο εφιαλτή.

Στις 11 Μαρτίου 1975, ένα μοναχά μήνα πριν από την ημερομηνία των εκλογών, ένα καινούργιο σχέδιο που θα ξαναδινε στη δεξιά την εξουσία, άρχισε να μπαίνει σε εφαρμογή. Οργανώθηκε από μια ομάδα δεξιών αξιωματικών που ήταν γύρω από το Σπινόλα που ζούσε στην εξοχή, λίγο έξω από τη Λισσαβώνα, από τότε που το αποτυχημένο πραξικόπημα της 28ης του Σεπτεμβρίου τον αναγκάσε να χάσει τη θέση του σαν πρωθυπουργός.

Το επιτελικό κέντρο των πραξικοπημάτων ήταν η βάση Αεροπορίας του Τανκός 100 μίλια βορειοανατολικά της Λισσαβώνας. Το σχέδιο θα περιλάμβανε το ταυτόχρονο ξέσηκωμα στρατιωτικών μονάδων μέσα και έξω από τη Λισσαβώνα.

Το σχέδιο ήταν μια αποτυχία, ασυγχρόνιστο, χωρίς να έχουν ειδωθεί όλοι οι παράγοντες, και ουσιαστικά χωρίς την υποστήριξη καμμοιάς άλλης μονάδας - δύο καταδιωκτικά ΦΙΑΤ Τ-6 και δύο ελικόπτερα βομβάρδισαν τους στρατώνες της RAL 1 (1ο Συντάγμα Ελαφρού Πυροβολικού) δίπλα στη Λισσαβώνα, και υποστηρίζονταν μόνο από μια μονάδα αλεξιπτωτιστών.

Δύο ώρες αργότερα και η δεύτερη προσπάθεια από τις 25 του Απριλίου του περασμένου χρόνου, είχε αποτύχει. Και ενώ οι σαστισμένοι αλεξιπτωτιστές συνανδελφώνονταν με τους φαντάρους του Συντάγματος πυροβολικού εξηγώντας, "Δεν είμαστε φασίστες - είμαστε δικοί σας, συντροφοί," ο Σπινόλα το έσκαγε για την Ισπανία και οι υπολοίποι από τους συνομηύτες συλλαμβανόνταν.

Το πραξικόπημα δεν εξεπλήξε κανένα. Ψυθυρίζονταν ότι θα γίνει κατι τέτοιο τουλάχιστον μια βδομάδα πιο μπροστά. Ο Οτέλο ντε Καρβαλιό, διοικητής της ΚΟΠΚΟΝ, καθώς και στρατιωτικός διοικητής της Λισσαβώνας, είχε ήδη αποκλήσει τον ανεφοδιασμό σε καυσίμα της στρατιωτικής περιοχής γύρω από τη βάση του Τανκός. Αλλά, όπως στις 28 του Σεπτεμβρίου, ήταν οι εργάτες, ο λαός της Λισσαβώνας και ολοκληρώς της χώρας που εδράσαν αμέσως και αποφασιστικά εναντίον στη δεξιά, και μάλιστα πιο μπροστά από τους στρατιωτικούς. Δεν είχαν καν περάσει δύο ώρες

απο τη στιγμή που δέχτηκε την επιθεση η RAL 1, και οδοφράγματα είχαν στηθεί γυρω απο τη Λισσαβωνα κλεινοντας έτσι τους κυριωτερους δρομους. Τα οδοφράγματα φυλαγονταν απο τους εργάτες των γειτονικών εργοστασίων. Πολλοι απο αυτούς ήταν οπλισμένοι, χρησιμοποιουσάν οτιδήποτε μπορούσαν για να ενισχύσουν τα οδοφράγματα - μπουλντοζες, φορτηγά, τσιμεντο που παίρναν απο τις αυλές των εργοστασίων. Οι εργάτες γης οπλίστηκαν με φτιαρία και τσάπες. Οι τραπεζές καταληφθηκαν, κλειδοθηκαν, και εκάναν αλυσίδα γυρω απο τα κτίρια - το ίδιο έγινε και με τα εργοστάσια και τα σχολεία. Τα γραφεία και τα καταστήματα εκλείσαν. Οι εργάτες έδιναν συνεχώς δελτία ειδήσεων στον τυπό και το ραδιόφωνο, οι εφημερίδες εβγαζαν εκτακτά παραρτήματα και χρησιμοποιουσάν φορτηγά για να τις μοιράσουν στους εργάτες και στα οδοφράγματα. Τα εργατικά σωματεία και οι εργατικές επιτροπές σε ολοκληρή τη χώρα εβγαλάν προκηρύξεις. Η προκήρυξη του Σωματείου των Ιδιωτικών υπαλλήλων στην περιοχή του Οπορτο εγραφε: "Συντροφοί, για να υπερασπισουμε τη δημοκρατία, σταματήστε τη δουλειά αμέσως και σχηματίστε αλυσίδα γυρω απο κάθε τοπο δουλειάς, πάρτε τον έλεγχο των τηλεπικοινωνιών των κτιρίων στα χέρια σας.....και εκείνοι που δεν χρειάζονται για τη φυλάξη των κτιρίων, βγείτε στους δρόμους να ξεκινήση διαδήλωση.....(J. Rollo, International Socialism, April 1975).

Στο Μπερείρο, ένα βιομηχανικό κέντρο στα νοτία της Λισσαβώνας, οι σειρήνες των εργοστασίων και των πυροσβεστικών αντλίων σφυρίζαν ασταματήτα, οι εργάτες εφτιαχνάν αλυσίδες και οδοφράγματα και σταματούσαν όλα τα αυτοκίνητα και τα ελέγχαν. Στο Σακαβέμ, που είναι κοντά στο στρατόπεδο που βομβαρδίστηκε, οι εργάτες εφτιαξαν ένα παρα πολύ γερό οδοφράγμα απ άκρη σ άκρη του δρόμου που ενισχυθηκε επιπλέον με τόνους τσιμεντο και τεσσereis μπουλντοζες.

Ενας αντιπρόσωπος απο την επιτροπή οικοδομών της περιοχής, πήγε στο στρατόπεδο και ζήτησε να δοούν οπλα στους εργάτες για να βοηθήσουν στον αγώνα. Στο Καρταξο, το οδοφράγμα φτιαχτηκε με φορτηγά που πήραν οι εργάτες απο το εργοστάσιο μύρας της SCC που είχε καταληφτεί. Πολύ γρήγορα εκατοντάδες εργάτες απο άλλα εργοστάσια ενώθηκαν μαζί τους. Ήταν οπλισμένοι με ξύλα, φτιαρία και οτι άλλο προχειρο επεφτε στα χέρια τους.

Οι Επαναστατικές οργανώσεις μπήκαν στον αγώνα. Εφτιαξαν χαράκωματα στην Αλγκουεϊταο Μαρτίνς, επετέθηκαν σε ένα φυλάκιο "εθνοφρουρών" και τους εξαναγκάσαν να μπουν και αυτοί μέσα στα χαράκωματα.

Στη Μπαϊζα ντε Μπανείρα αρπάξαν όλα τα οπλα τα οπλα των εθνοφρουρών, στη Μοίτα πήραν τα οπλα της αστυνομίας. Κατέλαβαν τη γεφυρα και ελέγχαν τα φερρου μπουτ που συνδεουν τη Λισσαβωνα με τις βιομηχανικές περιοχές στο νοτιο μέρος της και εψαχναν τα αυτοκίνητα που υπηρχε η υποψία οτι μεταφέρουν οπλα μέσα στη πολή.

Στα νυπηγεία του Λισναβέ, οι εργα-

τές σταμάτησαν τη δουλειά και ενώθηκαν με τους άλλους στα χαράκωματα αφού εστείλαν μερικούς να φυλάνε τα παιδιά του δημοτικού σχολείου της περιοχής.

Στα συνόρα, οι δρόμοι προς την Ισπανία ήταν ολοι κομμενοι και σε ολή τη χώρα οι δρόμοι φυλαγονταν απο ομάδες πολιτών.

Στη Κοιμπρα, τη τρίτη κατα σειρά μεγάλη πλη της Πορτογαλλίας, εβάλαν αυτοκίνητα πανω στο διαδρόμο προσγίωσης του αεροδρομίου οταν είδαν ένα αεροπλάνο να πέτα πολύ χαμηλά πανω απο την πολή.

Τεραστίες διαδηλώσεις μπλοκαρίζαν επί ώρες τους δρόμους της Λισσαβώνας, του Οπορτο και των άλλων μεγάλων πολεων. Οι εφημερίδες είχαν ξεπουληθεί όλες. Μερικές εβγαλάν παραρτήματα και άλλες κυκλοφορησαν μπροσούρες, αντιγραφοντας τη μεγάλης κυκλοφορίας καθημερινή εφημερίδα "Ο Σεκουλο" που συντάσσονταν απο επιτροπή εργατών.

Χίλιαδες προκηρύξεις μοιραστήκαν απο τα σωματεία και τις εργατικές επιτροπές που κατηγγέλναν την αποπειρά πραξικοπηματος. (Socialist Worker, March 22, 1975).

Ο ρολος της Επαναστατικής Αριστερας αυτή τη φορά ήταν παρα πολύ μεγαλύτερος απο οτι κατα τη διάρκεια των γεγονότων του Σεπτεμβρη. Στα οδοφράγματα ενώθηκαν επαναστάτες των οργανώσεων της Επαναστατικής Αριστερας με εργάτες

Φανταροι της RAL 1 ενωνονται με τους εργατ
πραξικοπημα της 11ης Μαρτίου.

και αγωνιστες του ΚΚΠ.

Κατέλαβαν τη γεφυρα της 25ης του Απριλη (πρωην Σαλαζαρ), η οποια ενώνει τις δυο οχδες του ποταμου Ταγου, καθως και τα φερυ μπουουτ που πηγαινοερχονται αναμεσα στη Λισσαβωνα και στη Κασιλιας. Παρο ολο που το ΚΚΠ και η Ιντερσουντικαλ (ΓΣΕΕ) ειχαν παρει επισης μερος, ο ρολος τους και η επιρροη τους φαινονταν καθαρα οτι ηταν αρκετα μικροτερος σε σχεση με αυτον του Σεπτεμβρη.

Δυο βδομαδες πριν απο το πραξικοπημα, τα αποτελεσματα των εκλογων στην αεροπορια, το στρατο και το Ναυτικο των συμβουλιων της Συνελευσης του ΚΕΔ, εμφανισαν μια ουσιαστικη στροφη προς τα δεξια μεσα στο σωμα των κατωτερων αξιωματικων. Σημαντικα μελη της Συντονιστικης Επιτροπης, γνωστα αστερια του ΚΕΔ οπως ο διοικητης της ΚΟΠΚΟΝ Οτελο ντε Καρβαλιο, εχασαν τις θεσεις τους. Αυτοι οι ανδρες δεν ηταν εξτρεμιστες. Ο ιδιος ο Καρβαλιο φλερταριζε με το κεντρο μεσα στο σωμα των αξιωματικων. Τα αποτελεσματα αυτων των εκλογων πιθανον να οδηγησαν την αρχουσα ταξη και τους στρατηγους να μαζευουν γυρω απο τον Σπινολα και να αποφασισουν οτι ειχε ελθει η καταλληλη στιγμη που περιμεναν για να χτυπησουν. Θα επρεπε να πιστευαν οτι το κυμα αντιδρασης μεσα στους κατωτερους αξιωματικους των ενοπλων δυναμεων ηταν αρκετα δυνατο για

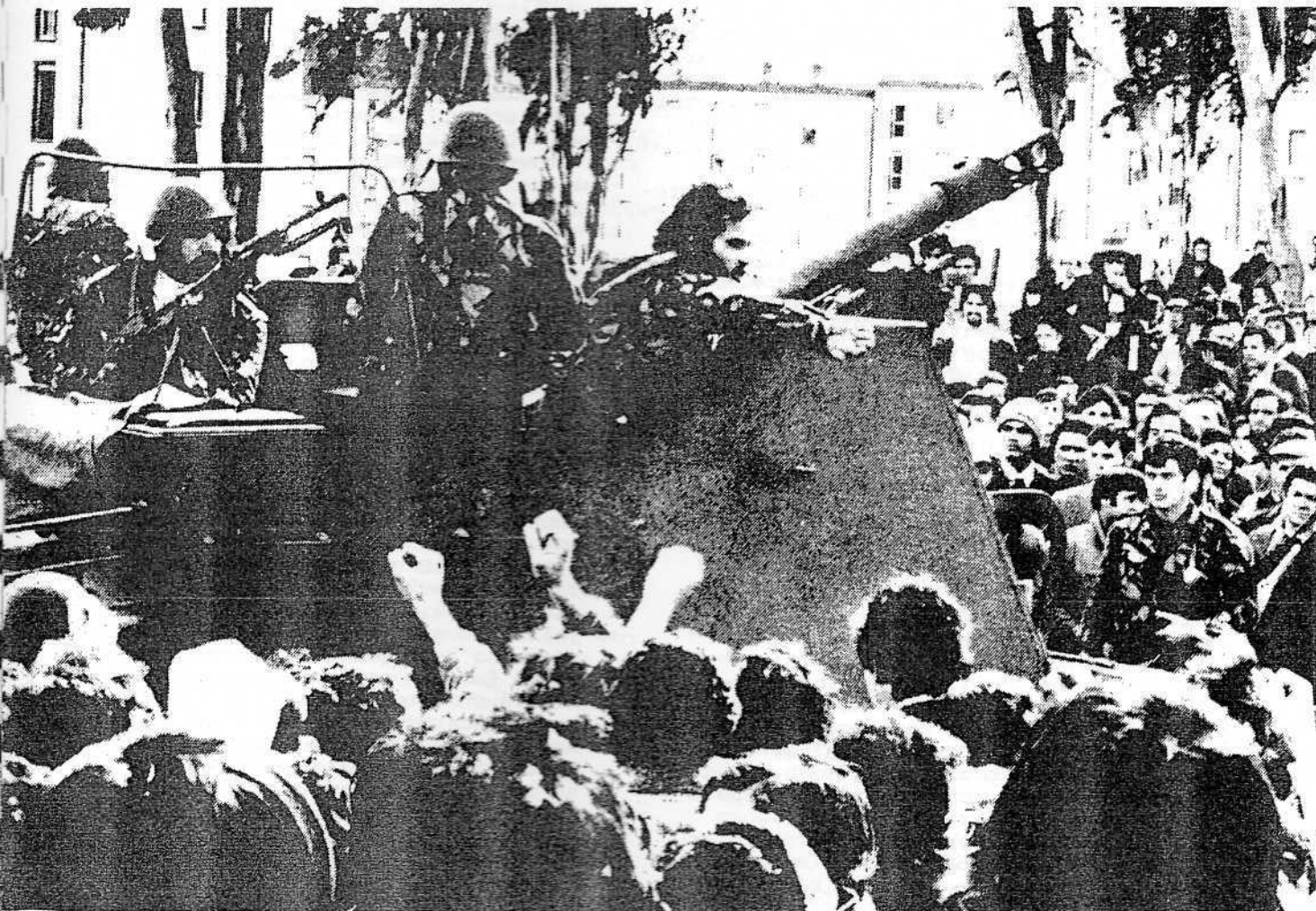
να ξαναφερη παλι τη δεξια στην εξουσια. Οι δεξιες τασεις ομως μεσα στους αξιωματικους δεν συγκεντρωθηκαν σε μια συμπαγη δυναμη. Οι αξιωματικοι αυτοι, δεν ηταν σιγουροι οτι μπορούσαννα αλλαξουν την ηγεσια του ΚΕΔ απο τη μια μερια, και απο την αλλη, δεν ηταν σιγουροι αν θα μπορούσαν να ασκησουν ελεγχο πανω στους φανταρους.

Σε πολλες μοναδες οι φανταροι αρνιοντουσαν να εκτελεσουν τις διαταγες των αξιωματικων που ηξεραν οτι ειναι δεξιοι. Και στις μοναδες που οι αξιωματικοι ηταν πιστοι στην ηγεσια του ΚΕΔ, οι φανταροι ξεπερνουσαν τις διαταγες. Οι φανταροι αδελφωνονταν ανοιχτα με τους εργατες που φυλαγαν στα οδοφραγματα πολλοι φανταροι εδειναν τα οπλα που τους ζητουσαν οι εργατες, και, για πρωτη φορα αρχισαν να γινονται συνελευσεις οπου παιρνανε μερος αξιωματικοι και φανταροι.

Μεσα στους στρατωνες της RAL 1, απο μια τετοια συγκεντρωση, περασε ομοφωνα το παρακατω ψηφισμα:
"Η δευτερη ανακοινωση των φανταρων και των αξιωματικων της RAL 1:

Προς ολους τους φανταρους, ναυτες, εργατες και αγροτες, προς ολους τους αντι-φασιστες και δημοκρατικους αξιωματικους:

Συντροφοι, όσο συνεχιζονται οι αβροτητες στους χαφιεδες της PIDE, όσο τα φασιστικα κομματα συνεχιζουν να υπα-

ρχουν νόμιμα, όσο ο κόσμος συνεχίζει να σκοτώνεται στη Σετούμπαλ, όσο οι φανταροι και οι αξιωματικοί που παλεύουν εναντίον στη φασιστική καταπίεση μέσα στα στρατοπέδα, φυλακίζονται, τόσο η καταπίεση και η εκμετάλλευση του λαού θα συνεχίζεται πιο αγρία.

Συντροφοί, οι φανταροι και όλοι οι αξιωματικοί της RAL 1 που μέχρι τώρα παλέψαν εναντίον στο φασισμό και στους συνεργούς του, θα συνεχίσουν και θα εντείνουν αυτόν τον αγώνα εναντίον στους εκμεταλλευτές και τους καταπιεστές.

Απαιτούμε την άμεση εκτέλεση των φασιστών και των συνεργών τους, είτε είναι αξιωματικοί, είτε στρατηγοί.

- Θάνατος στο φασισμό, Λαϊκά δικαστήρια.
 - Εξω οι Ιμπεριαλιστές από την Πορτογαλία.
 - Άμεση εκτέλεση των φασιστών
 - Οι φανταροι είναι τα παιδιά του λαού.
- (J. Rollo, International Socialism, April 1975).

Το πράξικοπημα της δεξιάς κατέρρευσε όταν οι αλεξιπτωτιστές ενώθηκαν με τους άνδρες του Συνταγματος ελαφρού πυροβολικού εναντίον στους οποίους υποτιθέτο ότι είχαν ελθεί να επιτεθούν. Οι δεξιοί στρατηγοί προσπάθησαν να κρυφτούν στο επιτελείο της εθνοφρουράς συνελήφθησαν. Αναμεσα στους συνομηωτες που πιαστηκαν, ηταν και οι διευθυντες μιας απο τις μεγαλυτερες τραπεζες και ενα απο τα μεγαλυτερα μονοπωλια, η CUF και Τσαμπαλιμαουντ.

Στις πεντε το απογευμα, το ΚΕΔ ελεγγε ολους τους ραδιοφωνικους σταθμους και καλουσε το λαο να εγκαταλειψει τα οδοφραγματα για να τα αναλαβει τωρα ο στρατος, αλλα να παραμεινουν αγρυπνοι και ενωμενοι. Αλλα αυτο με κανενα τροπο δεν ηταν το τελος της λαικης κινητοποιησης. Αυτο το ιδιο απογευμα, αριστεροι διαδηλωτες μπηκαν στο επιτελειο της εθνοφρουρας, στο σπιτι του Σπινολα και στα γραφεια των κομματων της ακρας δεξιας και τα λεηλατησαν. Οι εργατες που φυλαγαν τα ταχυδρομεια, τις τηλεπικοινωνιες, τα κυβερνητικα κτιρια, παρεμειναν στις θεσεις τους κοβοντας ετσι, καθε μεσο επικοινωνιας στους δεξιους. Οι δρομοι στη κεντρικη και νοτια Πορτογαλια συνεχιζαν να ειναι μπλοκαρισμενοι, στα οδοφραγματα εργατες του ΚΚΠ και της Επαναστατικης Αριστερας που φορουσαν κοκκινα περιβραχιονεια και οπλισμενοι με πιστολια, σταματουσαν τα αυτοκινητα και τα εψαχναν. (Socialist Worker, March 22, 1975).

ΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

Αμεσως μετα το πραξικοπημα, εκατονταδες χιλιαδες Πορτογαλλοι εργατες οργανωσαν μαζικες κινητοποιησεις ζητωντας να συνεχιστει ο αγωνας και να προχωρησει πιο περα η επανασταση. Να και μερικα παραδειγματα απο τα ψηφισματα που περασαν.

Το Σωματειο Σχεδιαστων ελεγε οτι

η αντιδραση ηταν σε θεση να δραση "σε μεγαλο βαθμο εξ αιτιας της απροθυμιας της προσωρινης κυβερνησης να αναλαβει επαναστατικη δραση".

Στη τεραστια συγκεντρωση εργατων της Πορτογαλλικης Αεροπορικης Εταιριας TAP, το ψηφισμα που περασε ελεγε: "θα συνεχισουμε να υποστηριζουμε το ΚΕΔ όσο αυτο ειναι με τη μερια των εργατων".

Η ηγεσια του Σωματειου των ηλεκτρολογων στο νοτο: "Ενα πραγμα πρεπει να μαθουμε καλα, ηταν η δυστακτικητητα των οργανων εκεινων που ειχαν τη δυναμη στα χερια τους, που εδωσε τη την ευκαιρια στους φασιστες να οργανωθουν".

Απο το Σωματειο των Ταχυδρομικων: "Η αποπειρα των αντιδραστικων εγινε δυνατη, επειδη η διαδικασια της καθαρσης δεν αποτελειωθηκε, και ετσι, πολλοι χαφιεδες της PIDE, λεγεωναριοι και αλλοι αντιδραστικοι παρεμειναν οχι μονο στα ταχυδρομεια, αλλα και σε παρα πολλες αλλες υπηρεσιες και βιομηχανιες. Και ολα αυτα με τις ευλογιες της κυβερνησης, και εναντια στις τοσες εργατικες απεργιες και διαδηλωσεις που εγιναν και που σκοπο ειχαν να πεταξουν απο τους τοπους δουλειας τα ατομα που ειχαν σχεση με τους φασιστες".

Τα πιο σημαντικα ψηφισματα ομως προερχονται απο το στρατο. Για πρωτη φορα γινονται μαζικες συνελευσεις των φανταρων. Η μοναδα που δεχτηκε την επιθεση, εβγαλε μια ανακοινωση απο ολους τους φανταρους, λοχιες και αξιωματικους: "Γιατι εγινε η επιθεση εναντια στο Συνταγμα Ελαφρου Πυροβολικου; Γιατι οι φανταροι του Συνταγματος Ελαφρου Πυροβολικου ξερουν καλα οτι οι εχθροι μας ειναι οι καπιταλιστες και οι φασιστες που μας καταπιεζαν, και οτι ο ρολος που πρεπει να παιξουμε, ειναι αρεσει στους στρατηγους, ειναι οχι, ειναι: να προστατευουμε τους εργατες και να παλεψουμε εναντια στην αντιδραση. Για κεινους που προσπαθησαν να μας ματοκυλισουν, το μονο πραγμα που απομενει ειναι να ζητησουμε την αμεση εκτελεση τους.

Συντροφοί, λαος οπλισμενος, ποτε νικημενος.

- Θάνατος στο φασισμό.
- Θάνατος στο Καπιταλισμό."

(Socialist Worker, March 22, 1975)

Η αποτυχια των δυο πραξικοπηματων της 28ης του Σεπτεμβρη και της 11ης του Μαρτη, δειχνουν καθαρα τη δυναμη της εργατικης ταξης. Αυτο δεν θα επρεπε με κανενα τροπο ομως να μας οδηγησει στο συμπερασμα οτι τελειωσαμε με την αντεπανασταση. Αξιζει να υπενθυμισουμε εδω, οτι στη Χιλη η δεξια προσπαθησε να ανατρεψη την κυβερνηση τρεις φορες μεχρις οτου τελικα το πετυχει. Στη Πορτογαλια, η αποδεσμευση των ενοπλων δυναμεων απο τους φασιστες αξιωματικους και η ζωντανη αναμνηση του φασισμου στη συνειδηση του λαου, θα κανει πιο δυσκολη τη πραγματοποιηση των σχεδιων της. Μπορει ομως τελικα να πετυχει και στην Πορτογαλια, αν δεν αναπτυξει η εργατικη ταξη τους δικους της αυτονομους φορεις οργανωσης που θα καθοδηγουνται απο μια συμπαγη επαναστατικη ηγεσια.

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ Ο ΣΤΡΑΤΟΣ

Το κίνημα των ενοπλων δυναμεων (ΚΕΔ) είναι ενα μοναδικο φαινόμενο. Καμία επανάσταση δεν έχει δει τίποτα παρόμοιο εκτός από την Πορτογαλλική.

Ας αρχίσουμε με την εμπειρία που μας δίνει η ιστορία για το ρόλο των ενοπλων δυναμεων σε επαναστατικές περιόδους.

Αποτέλεσμα όλων των προηγούμενων επαναστάσεων ήταν η αποσυνθήση και διάλυση του στρατού που υπήρχε. "Σίγουρα, το γεγονός είναι φανερό", έγραφε ο Ενγκελς στο Μαρξ στις 26 του Σεπτεμβρίου 1851, "οτι ένας αποδιοργανωμένος στρατός και το ολοκληρωτικό σπασίμο της πειθαρχίας είναι το χαρακτηριστικό καθώς και το αποτέλεσμα κάθε πετυχημένης επανάστασης".

Ας δούμε την εμπειρία της Ρωσίας το 1917. Τους μήνες πριν από την επανάσταση του Φλεβάρη 1917, η πειθαρχία μέσα στον Τσαρικό στρατό εσπαζε συνέχεια. Η επανάσταση του Φλεβάρη επιταχύνει αυτή την διαδικασία. Στο κάτω-κάτω, η επανάσταση έγινε όχι μοναχα χωρίς τους αξιωματικούς, αλλά και εναντίον τους. Μια, δυο μερες μετά την επανάσταση, πολλοί από τους αξιωματικούς βίαστηκαν να φορέσουν τα κοκκίνα περιβραχιονία. Αλλά μπορούσαν οι φανταροι να τους εμπιστευθούν;

Ο Β. Στανκεβίτς, ένας αξιωματικός που πέρασε με τη μερία των επαναστατών "πεντε λεπτα αφού αρχισε η επανάσταση", και έγινε ηγετης μέσα στο στρατό στο διαστήμα μεταξύ των επαναστάσεων του Φλεβάρη και του Οκτωβρη, σημειωσε πολυ καθαρά ποια ήταν τα πραγματικά συναισθήματα μεταξύ των αξιωματικών και των φανταρων τις πρώτες μερες μετά την επανάσταση του Φλεβάρη.

"Το γεγονός ήταν πως οι φανταροι εγκατέλειψαν τους στρατώνες σπάζοντας την πειθαρχία, όχι απλως χωρίς τους αξιωματικούς, αλλά και εναντίον της δέλσης των αξιωματικών, και σε πολλές περιπτώσεις εγκατέλειψαν τους στρατώνες σκοτώνοντας τους αξιωματικούς που προσπάθησαν να τους εμποδίσουν κανοντας το καθήκον τους. Και τώρα, με τη γενική, λαϊκή αλλά και επίσημη επιδοκιμασία που δεσμευε και τους ιδιους τους αξιωματικούς, οι φανταροι υποτιθεται πραγματοποίησαν με αυτο το τροπο τη πράξη της χειραφετίσης τους. Αν αυτο ήταν πραγματικά ενα ηρωικό επιτεύγμα, και

αν οι ίδιοι οι αξιωματικοί τώρα το διακηρύχνουν, τότε γιατί δεν οδηγήσαν οι ίδιοι τους φανταρους στους δρομους γιατι βλέπεις αυτο θα ήταν ευκολότερο και λιγώτερο επικίνδυνο γι αυτούς απο οτι ήταν για τους φανταρους. Τώρα, μετά τη νίκη, ενώνονται με τους δημιουργους του ηρωικού κατορθώματος. Αλλά ποσο ειλικρινής είναι αυτή η συνένωση και για ποσο καιρο; Στην αρχή βλέπεις, ήταν ανησυχoi, κρύβοντουσαν, αλλάξαν τις στολές τους με ρουχα πολιτικά..... Εστω και αν ολοι τους επέστρεψαν την επομένη μερα. Εστω και αν μερικοί απο αυτούς γυρίσαν πίσω τρεχοντας και ενωθηκαν με τους φανταρους πεντε λεπτα αφού οι τελευταίοι βγήκαν εξω. Το γεγονός ήταν οτι οι φανταροι οδηγούσαν τους αξιωματικούς και όχι οι αξιωματικοί τους φανταρους. Και αυτά τα πεντε λεπτα ήταν που ανοίξαν ενα αδιαβατο χάσμα, ξεκοβοντας τους φανταρους απο τις πιο βαθιες και βασικές προϋποθέσεις της υπαρχής του παλιου στρατού." (Β. Στανκεβίτς, VOSPOMINIJA, 1914-19, Βερολίνο 1920, σελ.72)

"Οι αξιωματικοί επίσημα γιορτάσαν την επανάσταση, έπλεξαν το εγκώμιο της, φώναξαν "ζήτω" στους αγωνιστές της ελευθερίας στολιστηκαν με κοκκίνα χρωματά και βάδισαν κάτω απο κοκκίνες σημαίες. Ο καθενας τους ελεγε "εμεις", η επανάσταση "μας, η νίκη "μας" και η ελευθερία "μας". Όμως στο βαθος της καρδιάς τους ήταν τρομοκρατημένοι, έτρεμαν, αισθανόντουσαν αιχμαλwtοι καποιας εχθρικής γι αυτούς δύναμης που βαδίζε σε άγνωστο δρομο" (Στο ίδιο βιβλίο, σελ.77)

Ο ανοικτός ανταγωνισμός αναμεσα στους φανταρους και τους αξιωματικούς, αναγκασε ακόμα και τους δεξιους ηγετες του εργατικού κινήματος-τους Μενσεβίκους και τους σοσιαλεπαναστατες της εποχής-να παραδεχτούν την ανάγκη για επιτροπές των στρατιωτών ώστε να ελεγχονται οι αξιωματικοί.

Η επαναστατική διαθεση αναμεσα στους φανταρους ήταν τετοια, ώστε οι συμβιβαστες το βρήκαν αδύνατο να διατηρήσουν την παλιά μορφή της πειθαρχίας. Το αποτέλεσμα ήταν ενα συμβιβαστικό "Διαταγμα Νο 1" που βγήκε απο το σοβιετ της Πετρούπολης την 1η του Μαρτη:

"Σε όλους τους λοχους, στα ταγματα, στα συντάγματα, στις πυροβολαρχίες, στις ιλές ιππικού, στις ειδικές υπηρεσίες των διαφορών διοικήσεων του στρατού και στα σκαφη του ναυτικού, πρέπει να γίνουν αμεσως επιτροπές απο εκλεγμένους αντιπροσώπους των κατωτερων βαθμίδων των προαναφερθέντων στρατιωτικών μοναδων.

"Για την πολιτική του δράση το στρατιωτικό τμήμα βρίσκεται κάτω απο τον έλεγχο των αντιπροσώπων του σοβιετ των εργατών και των φανταρων, αλλά και κάτω απο τον έλεγχο των δικών του επιτροπών.

Οι διαταγές της Στρατιωτικής Επιτροπής της Κυβερνήσης θα εκτελούνται μονο στις περιπτώσεις που δεν ερχονται σε αντίθεση με τις εντολές και τις αποφάσεις του σοβιετ των αντιπροσώπων των εργατών και των φανταρων.

Όπλα κάθε είδους όπως τουφεκία, πολυβόλα, τεθωρακισμένα οχηματα, κλπ,

πρέπει να βρίσκονται στην κατοχή και κάτω από τον έλεγχο των επιτροπών των λοχών και των ταγμάτων, και σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να δοθούν στους αξιωματικούς εστώ και αν το ζητήσουν.

"Κατά την διάρκεια της υπηρεσίας στο στρατό, οι φανταροι πρέπει να δείχνουν αυστηρή πειθαρχία, αλλά εξω από το στρατεύμα, στην πολιτική και ιδιωτική τους ζωή, επ ουδενί λόγω δεν στερούνται τα δικαιώματα που έχουν όλοι οι πολίτες. Ειδικότερα, καταργείται το να στεκούνται προσοχή και να χαιρετούν στρατιωτικά όταν δεν βρίσκονται σε υπηρεσία.

"Επίσης, η προσφωνίση των αξιωματικών με τίτλους όπως "η υψηλότης σας" κλπ. καταργείται, και αυτοί οι τίτλοι αντικαθίστανται με την προσφωνίση "κ. Στρατήγε" "κ. Συνταγματάρχη" κλπ. Βρίσιες εναντίον στους οπλίτες υπολιυδηποτε βαθμού, και κυρίως η προσφωνίση τους με το "ρε συ", απαγορεύεται. Οι στρατιώτες καλούνται να καταγγέλουν στις επιτροπές των λοχών κάθε παραβίαση αυτού του νόμου, καθώς και όλα τα σημεία διαφωνίας μεταξύ των αξιωματικών και των φανταρών.

"Αυτό το διατάγμα θα διαβαστεί σε όλους τους λοχούς, τα ταγματα, τα συντάγματα, τα πληρώματα των πλοίων, τις πυροβολαρχίες, καθώς και σε όλες τις εμπολέμες και μη διοικήσεις."

"Σχεδόν αμέσως, οι αξιωματικοί είχαν να αντιμετωπίσουν επιτροπές που εβάζαν αιτήματα, που ζητούσαν εξηγήσεις, που ανακαλούσαν διατάξεις και που επεβάλαν έλεγχο πανώ σε όπλα και πυρομαχικά. Συχνά, ζητιούνταν από τους αξιωματικούς να αναγνώρισουν τη δομή των επιτροπών βγάζοντας ειδικές δηλώσεις. Όλες οι προσπάθειες των αξιωματικών να πείσουν τους φανταρούς ότι το διατάγμα δεν ήταν επίσημο και ότι εν πάσει περιπτώσει, αφορούσε μόνο τη Πετρούπολη, πήγαν χαμένες. (Α. ΓΟΥΛΑΝΤΜΑΝ, "Η Επανάσταση του Φλεβάρη και ο Ρωσικός στρατός". Σοβιετικές Μελέτες, Ιούλιος 1970)

Εμφανίστηκε λοιπόν μια καθαρή περίπτωση διπλής εξουσίας στο στρατό, όπου σε κάθε μονάδα: Από τη μια μεριά ήταν οι αξιωματικοί με καθόλου σχεδόν πραγματική εξουσία, και από την άλλη μεριά οι επιτροπές των φανταρών.

Με το στρατό διηρημένο τόσο ξεκάθαρα μεταξύ αξιωματικών και φανταρών, ήταν πολύ φυσικό οι φανταροι να ενωθούν μεταξύ τους και να στέλνουν αντιπροσώπους τους στα σοβιέτ που σχηματίστηκαν κάτω από την ονομασία "Σοβιέτ των αντιπροσώπων των εργατών και των φανταρών".

Οι Μπολσεβίκοι που απεχθάνονταν τις μεσοβέζικες καταστάσεις, κάλεσαν για την πλήρη καταργήση της διπλής εξουσίας στο στρατό, διώχνοντας τους διορισμένους αξιωματικούς.

Έτσι ο Λένιν έβαλε την ερώτηση: "θα έπρεπε οι αξιωματικοί να εκλεγούνται από τους φανταρούς;" Και απαντάει: "Όχι μόνο πρέπει να εκλεγούνται από τους φανταρούς, αλλά τα βήματα κάθε αξιωματικού και στρατηγού, πρέπει να ελέγχονται από ανθρώπους που θα έχουν εκλεγεί ειδικά για αυτό το σκοπό από τους φανταρούς..."

"Είναι επιθυμητό για τους φανταρούς, κατοπιν δικίας τους απόφασης, να αντικαθίστουνε τους ανωτέρους τους;"

Και απαντάει: "Είναι επιθυμητό και σημαντικό με κάθε τρόπο. Οι φανταροι θα υπακούουν και θα σεβώνται μόνο εκλεγμένη εξουσία. (V.I. Lenin, Collected Works, Vol 34, pp 100-101).

ΤΟ ΚΕΔ

Στον Πορτογαλλικό στρατό δεν έχει γίνει μέχρι τώρα καμία διαιρέση που να χωρίζει κατακορυφα φανταρούς και αξιωματικούς. Ούτε καμία διαιρέση που να χωρίζει ορίζοντια την καθαρά επαναστατική μερίδα των αξιωματικών και των φανταρών από την καθαρά αντιδραστική μερίδα των υπολοίπων αξιωματικών και φανταρών.

Στο πραξικοπήμα της 25ης του Απριλίου 1974, δύο διαφορετικά κομμάτια του στρατού συνεργάστηκαν μεταξύ τους. Από τη μια ένα χουντικό κομμάτι, και από την άλλη το ΚΕΔ.

Οι παλαιοί αξιωματικοί που ήταν η ηγεσία της χούντας, είχαν καταλάβει λίγο πολύ τα αξιώματα τους οντας υπέρ των καθεστώτων του Σαλαζάρ και του Καetano. Ο ίδιος ο Σπινόλα είχε ταυτιστεί με το φασιστικό καθεστώς του Σαλαζάρ, πολεμώντας για τον Φρανκ στον Ισπανικό εμφύλιο και για τον Χίτλερ στο Ρωσικό μέτωπο.

Αλλά δεν ήταν το χουντικό κομμάτι που έκανε το πραξικοπήμα. Απλώς επωφελήθηκε από αυτό. Η κυρία δύναμη που έκανε το πραξικοπήμα ήταν οι μεσαιόι αξιωματικοί του ΚΕΔ, κάπου 400 στον αριθμό. Οι διαθέσεις τους και οι σκοποί τους, σε καμία περίπτωση δεν ήταν οι ίδιες με αυτές των στρατηγών.

Ανάμεσα στους νεώτερους αξιωματικούς, ένας μεγάλος αριθμός ήταν εφεδρεί. Στον Πορτογαλλικό στρατό οποίος κατατάσσεται αφού τελειώσει το πανεπιστήμιο, γίνεται αξιωματικός, εκτός αν έχει ποινικά ή πολιτικά παραπτώματα.

Από το 1962, οι φοιτητές είχαν αναπτύξει αποτελεσματική αντιδικτατορική δράση. Από το 1968, τα πανεπιστήμια ήταν σε αναβρασμό. Δεν υπήρχε φοιτητής που σε κάποια φάση να μην είχε ανακατευτεί με την πολιτική δράση στο πανεπιστήμιο. Έτσι, αυτοί οι εφεδρεί αξιωματικοί πρώην φοιτητές, έφεραν μέσα στο στρατό ένα ποσοστό πολιτικής εμπειρίας που μόνο λίγοι από τους μονιμούς την είχαν. Οι πιο πολλοί δεν είχαν καμία διάθεση να πολεμήσουν για έναν άδικο πόλεμο στην Αφρική, και πολλοί από αυτούς διατηρούσαν ακόμη ένα μέρος της αριστερή ιδεολογίας που είχαν πάρει στο διαστήμα που ήταν φοιτητές.

Πιο σημαντικό πάντως ήταν η δυσανεμία που άρχισε να αναπτύσσεται συνέχεια, καθώς ήταν αναγκασμένοι να τρέχουν σε απομακρυσμένες περιοχές των αποικιών, να πολεμούν σε πολέμους που ήταν χαμένοι από τα πριν, και όλα αυτά για χάρη των αποικιοκρατών, που στο κάτω-κάτω της γραφής είχαν πολύ ψηλότερο βιοτικό επίπεδο από αυτούς τους ίδιους. Αυτή η δυσανεμία οδήγησε στο να οργανωθούν εναντίον του καθεστώτος, όταν έγινε καθαρό ότι ο πόλεμος έβαζε σε κίνδυνο την ίδια τους την καριέρα. Το αποφασιστικό σημείο

για πολλους, ήταν η πρόταση να αλλάξει το πρόγραμμα της εκπαίδευσης των αξιωματικών το 1973, που θεωρήθηκε ότι απειλούσε να διαλύσει τον καθιερωμένο τρόπο ανοόδου στην στρατιωτική ιεραρχία.

Οι μεσαίοι αξιωματικοί της Συντονιστικής Επιτροπής του ΚΕΔ, καταλαβάνοντας ότι το σπασίμο της παλιάς πολιτικής φρουράς και το τελειώμα των πολέμων στην Αφρική δεν μπορούσε να αφεθεί απλώς στους στρατηγούς της χούντας. Έκαναν τη δική τους οργάνωση, τη Συντονιστική Επιτροπή του ΚΕΔ, για να παρακολουθεί και να ελέγχει τη χούντα. Το τελικό αποτέλεσμα ήταν ότι στην Πορτογαλία μετά το πραξικοπήμα, υπήρχαν τουλάχιστον τρία κέντρα δύναμης: η χούντα, η προσωρινή κυβέρνηση και η συντονιστική Επιτροπή του ΚΕΔ.

Ο Σπινολά προσπάθησε να συμβιβαστεί αυτές τις διαφορετικές δυνάμεις, φτιαχώντας ένα καινούριο όργανο, το Συμβούλιο του Κρατους, όπου υπήρχαν ίσα μέλη από τη χούντα, το ΚΕΔ και διάφοροι πολίτες διαλεγμένοι από το Σπινολά. Αυτό το "Συμβούλιο του Κρατους" είχε τη δύναμη να ελέγχει όλα τα διατάγματα και τους νόμους.

Αυτή όμως η νέα διαταγή δυνάμεων ποτέ δεν δούλεψε τελεία. Από τις πρώτες κιόλας μέρες μετά το πραξικοπήμα της 25ης του Απριλίου, η πίεση από τις μαζές των εργατών επηρέασε το ΚΕΔ. Οι εργάτες άμεσα διεκδίκησαν, με την υποστήριξη κομμουνιστών του ΚΕΔ, και πέτυχαν την άμεση διάλυση της μυστικής αστυνομίας.

Η προσπάθεια των στρατηγών να εμποδίσουν την εκκαθάριση του παλιού καθεστώτος, οδήγησε σε συγκρούση με το ΚΕΔ. Σε μία περίπτωση, οι στρατηγοί συνέλαβαν έναν αξιωματικό που αρνήθηκε να σταματήσει την έρευνα μυστικών φακέλλων για τη σχέση της ΡΙΔΕ με την ΚΥΠ. Τότε, αντιπροσωποί του ΚΕΔ πήγαν στον στρατώνα και τον απελευθέρωσαν.

Με τον καταπιεστικό μηχανισμό χτυπημένο, η εργατική τάξη συνέχισε την επίθεσή με απεργίες, καταλήψεις και διαδηλώσεις. Διεκδίκησε την άμεση καλλιτερεύση του βιοτικού της επιπέδου και τη διεύρυνση των πολιτικών της ελευθεριών. Η ένταξη του ταξικού αγώνα αντανάκλαστηκε άμεσα στο στρατό και στο ίδιο το ΚΕΔ. Μερικά κομμάτια του τραβήχτηκαν με τη μεριά των αφεντικών και άλλα με τη μεριά των εργατών. Η Συντονιστική Επιτροπή του ΚΕΔ προσπάθησε να διατηρήσει εικόνα ενότητας άλλοτε χτυπώντας και άλλοτε υποστηρίζοντας τους εργατικούς αγώνες.

Τον Ιούλιο του 1974 οι αρχηγοί του ΚΕΔ μπήκαν στη κυβέρνηση και ο στρατηγός Βασκό Γκονζάλβες έγινε πρωθυπουργός. Άλλες σημαντικές θέσεις που κατέλαβε το ΚΕΔ ήταν το υπουργείο Εργασίας (αντικαθιστώντας τον υπουργό Εργασίας του ΚΚΠ της πρώτης προσωρινής κυβέρνησης), καθώς και το Υπουργείο Αμυνας και Οικονομικών. Συνολικά έφτασε από τα δεκάεξη υπουργεία.

Μπλινόντας στην κυβέρνηση, το ΚΕΔ πίστευε πως θα μπορούσε να ελέγξει την κατάσταση πιο αποτελεσματικά και να εμποδίσει το φούντωμα του ταξικού αγώνα.

Αλλά δεν το πέτυχε. Για τους ίδιους λόγους το ΚΕΔ στις 8 Ιουλίου εφτίαξε την ΚΟΠΚΟΝ (Διοίκηση Ηπειρωτικών Επιχειρήσεων). Η ΚΟΠΚΟΝ είναι μια ξεχωριστή στρατιωτική μονάδα που σκοπός της ήταν να επεμβαίνει απευθείας, υποστηρίζοντας τις πολιτικές αρχές, οντας κάτω από τις διαταγές αυτών των αρχών και κάτω από την διοίκηση του στρατηγού Οτέλο ντε Καρβαλίο, που ήταν ο εγκεφαλός της αλλαγής της 25ης του Απριλίου.

Για πολλούς μήνες οι στρατιωτικοί ταλαντευόνταν μεταξύ αριστεράς και δεξιάς, προσπαθώντας να αποφύγουν μια αποφασιστική στροφή προς τη μία ή την άλλη μεριά.

Το περασμένο καλοκαίρι, χρησιμοποιήθηκε ο στρατός για να σπαστεί την απεργία των ταχυδρομικών, για να επιτεθεί στην απεργία της ΤΑΒ και της Τζουραναλ ντο Κεμερσιό, και για να διαλύσει τις διαδηλώσεις των εργατών από τα μεγάλα ναυπηγεία στο Λισαβόνα.

Η ΚΟΠΚΟΝ υποστήριξε τον νόμο για τις απεργίες το Σεπτέμβριο του 1974, ο οποίος εξαλείφει σχεδόν κάθε νομιμο δικαίωμα, για απεργία και που ήταν μια αποφασιστική αποπειρά για να σπάσει η αυξανόμενη αυτονομία δύναμη της βάσης του εργατικού κινήματος.

Το πραξικοπήμα της 28ης του Σεπτεμβρίου ήταν μια αποφασιστική καμπή για το ρολόι του ΚΕΔ και της ΚΟΠΚΟΝ. Μεχρι τότε, τον Αύγουστο του 1974, το ΚΕΔ γενικά, και ειδικότερα η ΚΟΠΚΟΝ, συμμάχουσαν με την αριστερά εναντίον της δεξιάς.

Ας πάρουμε για παράδειγμα την απεργία στο ΚΟΡΑΝΕ. Οι 300 εργάτες του εργοστασίου που φτιαχνει μεταλλικά εξαρτήματα για τη βαρία βιομηχανία, αποφάσισαν να κάνουν καταλήψη. Είχαν ψηφίσει ομόφωνα σε συγκέντρωση για την καταλήψη, διότι είχαν αποδείξει ότι το αφεντικό, ο πρώην αξιωματικός της Αεροπορίας Ντὸς Σαντος Νογκουεϊρά, έκανε συστηματικό σαμποτάζ στη δουλειά.

Ο Σίμοα, ένα μέλος της επιτροπής των εργατών, εξήγησε πως οργάνωσαν την καταλήψη. "Μετά την απόφαση της συνέλευσης, τηλεφωνήσαμε την επιτροπή των εργαζομένων στην τραπεζα και τους εξηγήσαμε γιατί θέλαμε να παγώσουν τους λογαριασμούς της εταιρίας. Συμφωνήσαν να το κάνουν."

"Τότε, τηλεφωνήσαμε στην ΚΟΠΚΟΝ και τους είπαμε ότι είχαμε κάνει καταλήψη στο εργοστάσιο, και πως θα κάναμε καταλήψη και της μητρικής εταιρίας SAPREL. Από την ΚΟΠΚΟΝ μας είπαν: "Εντάξει, δίκας το πρόβλημα - αυτό είναι επαναστατική νομιμότητα".

"Εδώ οι νόμοι δεν σημαίνουν τίποτα γιατί στην επανάσταση οι μόνοι νόμοι που ισχύουν είναι αυτοί που φτιαχίζονται από την επαναστατική διαδικασία" (Socialist Worker, May 10, 1975)

Επίσης, όπως είδαμε, στα πραξικοπήματα της 28ης του Σεπτεμβρίου και της 11ης του Μαρτίου, το ΚΕΔ πέρασε με τη μεριά των εργατών.

Από την 25η του Απριλίου και μετά, τα διάφορα πολιτικά κομμάτια προσπάθησαν να ξεπεράσουν το ένα το άλλο με τις διακυβερνητικές συμπαραστάσεις στο ΚΕΔ. Αυτά που

λεγαν οι αρχηγοί του ΚΚπ και του ΣΚ για την ανάγκη "εθνικής ενότητας", "αυτοθυσία και εγκράτεια", ήταν ο αποηχος αυτών που λεγαν οι αρχηγοί του ΚΕΔ και ταναπαλιν.

Δεν χρειάζεται παρα να συγκρίνει κανείς τα λεγόμενα του αρχηγού του ΚΚΠ, Αλβαρο Κουνιάλ, που αναφεραμε παραπάνω, μ αυτά του Βασκο Γκονζαλβες.

Όταν έγινε πρωθυπουργός στη δεύτερη προσωρινή κυβέρνηση στις 18 του Ιουλίου του 1974, ο Γκονζαλβες είπε: "Αυτό πρέπει να είναι το σύνθημα για όλους μας. Χωρίς επιπονή δουλειά, χωρίς μία γιγαντιαία προσπάθεια σε όλα τα επίπεδα (κράτος, διαχείριση και εργατική τάξη) για το εθνικό ξανακτισίμο της Πορτογαλλίας, δεν θα σταματήσουμε ποτέ την υποανάπτυξη της χώρας. Συγχρόνως, πρέπει όλοι μας σ αυτή τη περίοδο, να ζήσουμε με στερήσεις, ξοδεύοντας όσο γίνεται πιο λίγο σε πράγματα που δεν είναι αναμεσα στα απαραίτητα και να αποταμιεύουμε όσο το δυνατό περισσότερα συμμετεχοντας έτσι στη γενική προσπάθεια δημιουργίας κεφαλαίου για επενδύσεις. Κι αυτό επαναλαμβάνω, πρέπει να γίνει φροντίδα όλων μας." (V. Goncalves, Citacoes, Portugal 1975, p17)

Μερικές βδομάδες αργότερα, στις 30 του Σεπτεμβρίου, έγινε καθαρό από μεριά του Γκονζαλβες ότι στην "εθνική ενότητα" συμπεριλαμβάνονταν όλες οι τάξεις: "Πρέπει να γίνει αντιληπτό, όπως εμείς το αντιλαμβανόμαστε, ότι μια αντιμονοπωλιακή τακτική δεν σημαίνει επιθεση στην ιδιοκτησία." (Από το ίδιο βιβλίο σελ.72)

Και ξανά: "Ο λαός, και μ αυτό αναφερομαι στον πληθυσμό όλης της χώρας, εργάτες, αγρότες, διανοούμενοι, φοιτητές, μικροί επιχειρηματίες, μικροί και μεσαίοι εργοστάσιάρχες - όλοι, όλοι μας, πρέπει να αγρυπνουμε για να αντιμετωπίσουμε τους δημαγωγούς και τους αντιδραστικούς" (Στο ίδιο βιβλίο, σελ 88, "οι λόγοι στο Οπορτο, 5 Οκτ. 1974)

Στο όνομα της "ενότητας του λαού και του ΚΕΔ" είπε: "πρέπει να είστε υπομονετικοί, γιατί το να είσαι ανυπομονής σήμερα, σημαίνει ότι είσαι φασίστας". (Στο ίδιο βιβλίο, σελ.74) Μια θέση που δεν διαφέρει από αυτά που έλεγε το ΚΚΠ από την 25η του Απριλίου και δώθε.

ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΣΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Στην αρχή του Αυγούστου, ο ταγματάρχης Μελό Αντουνες, πρώην υπουργός εξωτερικών και ενθερμος υποστηρικτής του ΣΚ, μαζί με άλλα οκτώ μέλη από το Ανώτατο Επαναστατικό Συμβούλιο του ΚΕΔ (συνολο 28) εξέδωσαν ένα εντύπο με τίτλο: "Εφτάσε η ώρα των μεγάλων αποφάσεων, η ώρα για να μπουν τα πράγματα στη θέση τους". Με το εντύπο αυτό κηρυχθηκε ο πόλεμος από τη δεξιά του ΚΕΔ.

Το εντύπο του Αντουνες έλεγε πως η εθνικοποίηση είχε προχωρήσει παρα πολύ - "με τρομερή ταχύτητα", ότι "με-
ρα με την ημέρα μεγαλώνει το χάσμα με-

ταξύ μιας μικρής μειονότητας (μέρος του προλεταριάτου της Σισσάβωνας και του Νοτού) που υποστηρίζουν επαναστατικά σχέδια και του υπολοίπου πληθυσμού της χώρας, που αντιδρά σ αυτές τις αλλαγές που η επαναστατική πρωτοπορία προσπαθεί να επιβάλλει χωρίς να λαμβάνει καθόλου υπ όψιν της την πολυπλοκή πραγματικότητα της ιστορικής, κοινωνικής και πνευματικής ζωής του Πορτογαλλικού λαού."

"Βλέπουμε τη σταδιακή διαλυση των δομών του κράτους. Έχει διαδοθεί και επικρατήσει παντού η εξωπραγματική αναρχική ιδεολογία για την άσκηση της εξουσίας, η οποία έχει διεισδύσει ακόμα και μέσα στις Ενοπλες Δυνάμεις".

Όσον αφορά την εξωτερική πολιτική, το εντύπο καλούσε "για διατήρηση δεσμών με την Ευρώπη και δυνάμια και βαθύ των σχέσεων με την ΕΟΚ και ΕΕΤΑ (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ελευθέρου Εμπορίου).

Το έγγραφο του Αντουνες έγινε η αφορμή για μια μεγάλη εκστρατεία εναντία στην αριστερή ηγεσία του ΚΕΔ, που ο Αντουνες τους χαρακτήριζε προπομπους του ΚΚΠ.

Σε απάντηση των εννεα που υπογράφαν το εντύπο του Αντουνες, μια ομάδα αξιωματικών της ΚΟΠΚΟΝ δημοσίεψε μια άλλη διακήρυξη που υποστήριζε πως η κρίση στην Πορτογαλική κοινωνία ήταν αποτέλεσμα του ότι η χώρα δεν προχωρούσε αρκετά προς την κατεύθυνση της ανατροπής του καπιταλισμού και της καταπολέμησης του ιμπεριαλισμού.

"Η παρακμή της οικονομίας με όλα της τα αποτελέσματα πώνω στην πολιτική και κοινωνική ζωή του λαού, οφείλεται πανώ από όλα στην αδυναμία της κυβέρνησης να χαραξει μια συγκεκριμένη πολιτική γραμμή από την οποία να απορρέει και και το πρόγραμμα της. Είναι μάταιο να πιστεύουμε πως μπορεί να υπάρξει ένας συνδυασμός από οικονομικά μέτρα που μπορούν να λύσουν το πρόβλημα της παρακμής μέσα στο καπιταλισμό, και συγχρόνως να διατηρούν πλήρη εξάρτηση με τον ιμπεριαλισμό χωρίς να έχουμε σαν συνέπεια το κλείσιμο των εργοστασίων, τη διαφυγή του ξένου συναλλαγματός, την ανεργία και την σκανδαλώδη πολιτική πίεση που δεχόμαστε απ έξω.

"Η λύση της σημερινής κατάστασης για την οποία το ΚΕΔ είναι υπεύθυνο, δεν βρίσκεται στα καταπραυντικά φάρμακα της δεξιάς, όπως προτείνει το κείμενο του Αντουνες. Η διατήρηση της κυβέρνησης εθνικής ενότητας σίγουρα δεν μπορεί να οδηγήσει στο κτίσιμο του σοσιαλισμού."

"Οι προτάσεις που έγιναν, οδήγησαν στην ανασυνταξη και στο προχώρημα της δεξιάς και άνοιξαν το δρόμο για το γκρεμισμό της επανάστασης.

"Οι οικονομικές λύσεις που προτάθηκαν με προοπτικές δεσμών με την ΕΟΚ και την ΕΕΤΑ, θα ριξουν ακόμα πιο πολύ τη χώρα στην υποτέλεια και στον εξευτελισμό της οικονομικής και πολιτικής εφάρτησης.

"Πως είναι δυνατόν ένα σχέδιο που θέλει να παρουσιάζεται σαν αριστερό να ξεχνάει εντελώς το ρόλο των μαζών και να απορρίπτει τη δράση της πρωτοπορίας τους; Πως μπορεί να κριτική το "βαθύμο"

της εθνικοποίησης; Εάν η αστική τάξη κρατήσει για τον εαυτό της τα μέσα παραγωγής, τι θα μείνει για το λαό;"

Αυτοί που υπογράψαν το εντύπο του Αντουνες δεν ήξεραν ή εκρυψαν το γεγονός ότι το "κεντρικό θέμα στη σημερινή πολιτική κατάσταση είναι η αυξανόμενη δράση των φασιστών".

Το εντύπο της ΚΟΠΚΟΝ προτείνει έναν αριθμό από μεταρρυθμίσεις όπως, οικονομική και τεχνική βοήθεια στους αγρότες, δημοσία έργα για να δοθεί δουλειά στους ανεργούς, ελαττώση των ενοικίων, κοινωνικοποίηση της υγείας, εθνικοποίηση της βιομηχανίας φαρμάκων.

Δυστυχώς το εντύπο της ΚΟΠΚΟΝ είναι κάθε άλλο παρα αρκετό για να βοηθήσει να ξεπεραστεί η κρίση. Για παράδειγμα, δεν υπάρχει καμία αναφορά για την ανάγκη απαλλοτρίωσης του ξένου κεφαλαίου που κυριαρχεί σε σημαντικές θέσεις στην οικονομία. Πάνω από όλα, το εντύπο της ΚΟΠΚΟΝ μειονεκτεί πολύ πάνω σε βασικά θέματα-οργανωτικές προτάσεις που αφορούν το στρατό, λένε:

α) Τρόπος οργάνωσης στο στρατό

Οι στρατιωτικοί πρέπει να οργανωνται σύμφωνα με το βαθμό τους μέσα στη στρατιωτική ιεραρχία, να συζητούν ελεύθερα τα προβλήματα του βαθμού τους και να εκλεγούν δημοκρατικά τους αντιπροσώπους τους στο ADU (Συνέλευση αντιπροσώπων σύμφωνα με το βαθμό που κατέχουν στην ιεραρχία), που θα μεταφέρουν τις αποφάσεις που παίρνονται. Οι αποφάσεις που θα παίρνονται από τη γενική συνέλευση της μονάδας και θα αφορούν την γενική ζωή της μονάδας, πρέπει να συζητούνται στο ADU για να κατοχυρωθούν - αυτή είναι η απαραίτητη προϋπόθεση για να διατηρηθεί η συνοχή και η πειθαρχία στο στρατό.

β) Κοινωνικά προνόμια

Πρέπει να παρθούν μέτρα για την άμεση καλλίτερηση της ζωής των φανταρών, ειδικότερα, εκμοντερνισμός των εγκαταστάσεων, αύξηση του μισθού, οικονομικά βοηθήματα στις οικογένειες τους κλπ.

γ) Πειθαρχία

Πρέπει να μεγαλώσει το εσωτερικό δυναμικό των μονάδων του στρατού, να γίνονται συζητήσεις και αναλύσεις χωρίς κανένα περιορισμό, εμπεδώνοντας τη συνοχή του στρατού μέσα από εθελοντική πειθαρχία που θα οδηγεί στο ξεκαθάρισμα των ιδεών - μονον αυτό θα κάνει το στρατό να αφοσιωθεί ολόψυχα στην υπεράσπιση των συμφερόντων του Πορτογαλικού λαού" (Εξπρεσσο, 15 Αυγ. 1975)

Καμία αναφορά για την πλειοψηφία των αντιπροσώπων των αξιωματικών σε σχέση με τους αντιπροσώπους των φανταρών στις συνέλευσεις του στρατού, καμία αναφορά για εκλογή των αξιωματικών από τους φανταρούς, για ίσους μισθούς αξιωματικών και φανταρών, για την καταργήση της διαφοράς στο φαγητό.

ΜΕΣΟΑΣΤΟΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΣ

Οι αρχηγοί του ΚΕΔ είναι μεσοαστοί. Ένα από τα χαρακτηριστικά της μικροαστικής τάξης είναι η ελλείψη κα-

θάρης πολιτικοκοινωνικής φυσιογνωμίας, καθώς αιωρείται μεταξύ των καπιταλιστών και του προλεταριάτου.

Λίγο ως πολύ, όλοι οι αξιωματικοί του ΚΕΔ προέρχονται από κομμάτια της μεσοαστικής τάξης. Οι πατέραδες τους είναι μικροεπιχειρηματίες, πλούσιοι αγρότες, δασκαλοί κλπ.

Οι αξιωματικοί λοιπόν μπορούν να είναι αρκετά εχθρικοί προς τα μεγάλα μονοπώλια, ενώ παράλληλα να υποστηρίζουν τον καπιταλισμό των χιλιάδων μικρών εταιριών και εργοστασίων της Πορτογαλλίας

Δεν είχαν καθόλου ωφέλη από τους πολέμους στην Αφρική και έτσι ήταν σε αντίθεση με τον Καετανο και κατοπιν με το Σπινόλα; όταν αυτός ο τελευταίος φάνηκε ότι ίσως θα συνέχιζε τους πολέμους. Αλλά επίσης έχουν διαφορούς λόγους να φοβούνται την ανάπτυξη του εργατικού κινήματος και τα αποτελέσματα που μπορεί να φέρη στις μεσαίες τάξεις που έχουν την ιδιοκτησία. Εξ άλλου, οι χαμηλότεροι μισθοί πληρώνονται από τις μικρές φάρμες και όχι από τις μεγάλες. Επίσης, είναι προσκολλημένοι σε ιδέες στρατιωτικής πειθαρχίας που τους δίνουν ιδιαίτερα δικαιώματα. Αυτοί είναι οι λόγοι για τους οποίους το πρώτο οικονομικό σχέδιο των αρχηγών του ΚΕΔ (Φλεβάρης 1975) δεν προτείνει καμία απολύτως εθνικοποίηση-αν και προτείνει οικονομικά σχέδια όπου η μεσολαβήση του κράτους στις σημαντικές βιομηχανίες ήταν πολύ περιορισμένη.

Γενικά, οι αξιωματικοί του στρατού έχουν μαιευτική αντίληψη για την κοινωνία. Μόνο σε πολύ λίγες περιπτώσεις έχουν εκλεγεί αξιωματικοί από φανταρούς. Ένας φανταρός, τον προηγούμενο Αυγούστο, είπε σε ένα μέλος της οργάνωσης "INTERNATIONAL SOCIALISTS": "Δεν γίνονται εκλογές στο στρατοπέδο μου. Μπορώ να αναφερθώ μόνο σε περιπτώσεις αριστερών αξιωματικών που ήταν σίγουροι για την υποστήριξη των αντρών τους και που μάλλον για αυτό, κατεβήκαν σε εκλογές πριν δεχτούνε ένα ποστό στο οποίο είχαν ήδη διορίσει."

Στις επιτροπές του στρατού οι αξιωματικοί έχουν το πάνω χέρι, και τούτο γιατί τα μέλη των επιτροπών εκλεγούνται σε κάθε βαθμό της ιεραρχίας: οι αξιωματικοί εκλέγουν αξιωματικούς, οι λοχίες λοχίες, και οι υπολοίποι βαθμοί πάλι μέσα από τους βαθμούς τους.

Στο συμβούλιο του ΚΕΔ που αποτελείται από 240 μέλη, υπάρχουν πολλοί λίγοι φανταροί σε αντίθεση με τους αξιωματικούς. Και από τα 28 μέλη του ανωτάτου Επαναστατικού συμβουλίου ούτε ένας δεν είναι φανταρός. Επίσης υπάρχει διαφορά και στις υλικές συνθήκες των αξιωματικών και των φανταρών. Ένας φανταρός είπε σε δύο μέλη του I.S. πως ένας φανταρός παίρνει 500 εσκούδος το μήνα, ένας λοχίας παίρνει 6.000 - 7.000 εσκούδος το μήνα και ένας λοχαγός 10.000 εσκούδος το μήνα. Όσον αφορά τη διαβίωση είπε: "Οι κοίτνες που κοιμώμαστε είναι ξεχωριστοί. Κοιμώμαστε 24 σε ένα θάλαμο (200 στη βασική εκπαίδευση) ενώ οι αξιωματικοί κοιμούνται 3-4 σε

ένα δωμάτιο (αν και δεν είμαι σίγουρος γιατί ποτέ μου δεν έχω παει εκεί)".

Το να θεωρήσεις ότι οι αξιωματικοί έχουν γίνει ίσοι με τους φαντάρους, είναι σα να αγνοείς την πραγματικότητα μπροστά στα μάτια σου.

Ένας εργάτης από το ΤΑΡ το τοποθέτησε σωστά και ξεκαθάρισε την κατάσταση. "Μου φαίνεται σημαντικό να τονίσουμε το λάθος μας στο να βλέπουμε το ΚΕΔ σαν σύνολο, ενώ είναι σίγουρο πως μέσα στο ίδιο το ΚΕΔ αναπτύσσεται ταξικός αγώνας. Το ΚΕΔ δεν είναι απομονωμένο από το γενικότερο πλαίσιο, από την κοινωνία που ζούμε. Μέσα στο ΚΕΔ υπάρχει ένα κομμάτι μικροαστικής προελεύσης που είναι επαναστάτες, αλλά δεν είναι ικανοί να ηγήθουν της επανάστασης. Αυτό συμβαίνει γιατί η μόνη πραγματικά επαναστατική τάξη είναι η εργατική τάξη και επομένως μπορεί μόνη της να καθοδηγήσει την κατάσταση και να αναλάβει πρωτοβουλίες. Επίσης το ΚΕΔ αντικαθρεφτίζει τις αντιθέσεις των μικροαστών σαν τάξη, καθώς γίνεται καθαρό πως είναι αδύνατο να σπάσει εντελώς τους δεσμούς με τον ιμπεριαλισμό. Σ' αυτήν την κατάσταση, το ερώτημα που έχει ήδη μπη, το ερώτημα του εργατικού ελέγχου, έχει αποφασιστική σημασία για την πορεία της επανάστασης (Εξπρές 23 Αυγ.)

Το ερώτημα δεν είναι εάν κάποιος θα έπρεπε να εμπιστευτεί τους αξιωματικούς ή όχι. Στην πολιτική η τυφλή ευπιστία είναι βλακεία. Το να μην εμπιστευόσαι ποτέ όμως, δεν είναι καλύτερο. Πρέπει απλώς να μαθεί κανείς να συγκρίνει λογικά με πράξεις. Βάζοντας καθαρά αιτήματα στους αξιωματικούς, όταν συγχρονως διατηρείται η ανεξαρτησία των φαντάρων, μπορούν να τραβηχτούν με το μέρος μας οι τιμιοί, επαναστάτες αξιωματικοί και να ξεσκεπαστούν οι άλλοι.

Απ' αυτή την άποψη, το πρόγραμμα με τα αιτήματα που έγινε από τη δεύτερη συνδιάσκεψη των ΕΣΕΦΝ, είναι ένα μεγάλο βήμα μπροστά από τοτι υπάρχει, χωρίς όμως αυτό να είναι αρκετό.

"Ενοπλες δυνάμεις:

1. Εκλογές αντιπροσώπων της μονάδας σε γενική συνέλευση, αντιπροσώπηση αναλόγως με το βαθμό (φανταροί, λοχίες, αξιωματικοί) και ανάλογα με την αριθμητική δύναμη της μονάδας.
2. Συχνό καλεσμα γενικών συνελεύσεων της μονάδας για συζητούνται πολιτικά και στρατιωτικά προβλήματα.
3. Συγκλήση συνελεύσεων όπου είναι αποκλειστικά και μόνο φανταροί χωρίς κανένα λοχία ή αξιωματικό.
4. Συγκλήση συνελεύσεων μελών των ενοπλών δυνάμεων και εργατών για να συζητούνται κοινά προβλήματα.
5. Διαχείριση του ανθρωπίνου και τεχνικού δυναμικού για τη καλύτερη εξυπηρέτηση όλων.
6. Καταργηση των προνομίων και επιχορηγήσεων προς όφελος των λοχιών και αξιωματικών (ξεχωριστές τραπεζιές, επιχορήγηση εξόδων, καντίνες κλπ.
7. Δωρεάν εισιτήρια για τους φαντάρους.
8. Κατώτερο όριο μισθού 1.250 εσκούδος το μήνα για τους φαντάρους.

9. Συμπύξη των βαθμίδων της ιεραρχίας στο στρατό. (Ρεβολουσαο, 22 Απριλίου 1975)

Αλλά το πρόγραμμα δεν προχωράει και πολύ αν το συγκρίνεις κανείς με το πρόγραμμα του Λενίν του 1917.

Αναφερόμε μερικά σημεία:

Ο Λενίν απαιτούσε ίσους μισθούς για τους φαντάρους και τους αξιωματικούς. Το πρόγραμμα των ΕΣΕΦΝ (Επαναστατικά Συμβούλια Εργατών, Φαντάρων και Ναυτών.), ζητάει 1250 εσκούδος για τους φαντάρους. Τώρα, οι λοχαγοί παίρνουν 10.000 εσκούδος. Όσο για τους στρατηγούς....

Το πρόγραμμα των ΕΣΕΦΝ δεν λέει ούτε λέξη για την εκλογή των αξιωματικών.

Οι επιτροπές του στρατού θα πρέπει να εκλεγούνται ανεξαρτητως βαθμού, ισχυρίζεται ο Λενίν. Δεν συμβαίνει το ίδιο στο πρόγραμμα των ΕΣΕΦΝ. Ο ρόλος των επιτροπών του στρατού δεν είναι καθαρός στο πρόγραμμα των ΕΣΕΦΝ. Στο διάταγμα Νο 1 που εκδόθηκε από το σοβιέτ της Πετρούπολης στις 1 Μαρτίου 1917, όπως είδαμε, ήταν καθαρό ότι η επιτροπή του στρατού πρέπει να έχει την μεγαλύτερη πολιτική δύναμη σε κάθε μονάδα, και όλα τα όπλα στην κατοχή της.

Είναι πολύ σπουδαίο ότι οι επιτροπές του στρατού πρέπει να έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να συναντούν αντιπροσώπους των εργατικών επιτροπών, για να οργανώνουν κοινή εκπαίδευση και ομάδες περιπολίας.

Όλες οι επιτροπές των φαντάρων θα έπρεπε να έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να αναπτύσουν δεσμούς με φαντάρους έξω από τη δική τους μονάδα.

Επιπλέον, το πρόγραμμα των ΕΣΕΦΝ απέτυχε στο να απαιτήσει κάτι πολυσήμαντικό, το δικαίωμα όλων των μελών του στρατού να ανήκουν σε πολιτικά κομμάτια. Αυτό είναι πολύ βασικό. Προς το παρόν, κληρονομία από την εποχή του Σαλαζάρ, τα μέλη των ενοπλών δυνάμεων δεν έχουν το δικαίωμα να ανήκουν σε πολιτικά κομμάτια. Αυτή η κατάσταση είναι πολύ επικίνδυνη για την επανάσταση: εμποδίζει τους επαναστάτες να οργανωθούν ανοιχτά ενώ την ίδια στιγμή, αφήνει τους αντιδραστικούς αξιωματικούς να κρυβούν τις πολιτικές πεποιθήσεις τους....μέχρι τη στιγμή που θα θεωρήσουν ότι μπορούν να εκδηλωθούν. Η επανάσταση χρειάζεται αλήθεια, χρειάζεται να φωτισθούν όλες οι πλευρές της ζωής.

Κατά τη διάρκεια μιας επανάστασης, ημιμετρα, ελλείψη ξεκαθάρισης προοπτικής ή διφορούμενα μέτρα και πράξεις, είναι πολύ επικίνδυνα. Τα όπλα του επαναστατικού στρατού-και πάνω από όλα τα πολιτικά του όπλα-πρέπει να είναι αψόγα.

ΛΥΣΗ αλά ΠΕΡΟΥ

Σε πολύ λίγους αξιωματικούς του ΚΕΔ θα άρεσε μια λύση σαν της Χίλης. Πολλοί θα προτιμούσαν μια λύση σαν του Περου.

Στο Περου, η στρατιωτική κυβέρνηση πήρε ορισμένα μέτρα προς όφελος της ντοπίας αστικής τάξης σπαζώντας απεργίες και σκοτώνοντας συνδικαλιστές. Το καθεστώς είναι εθνικιστικό και μέχρι ενός σημείου έχει λαϊκή βάση.

Αλλά μια λύση αλα Περου είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να δοθεί στην Πορτογαλλία. Η εργατική τάξη είναι πολύ δυνατή, πολύ διεκδικητική, έτσι ώστε για να σπάσει θα πρέπει να παρθούν πολύ βαριά μέτρα.

Το ότι πολλοί αξιωματικοί στην Πορτογαλλία-οχι μέσα στο ΚΕΔ- δεν θα είχαν αντίρρηση για μια λύση σαν της Χίλς, είναι φανερό. Πρέπει να θυμώμαστε ότι ο πρόεδρος της Πορτογαλλίας δεν είναι κανένας άλλος παρά ο Κωστα Γκομεζ ο οποίος ήταν υπουργός άμυνας επί Σαλαζάρ, διοικήτης της εθνοφρουράς (ένα από τα στοιχεία του καθεστώτος του Σαλαζάρ και του Καετανο) και αρχιστρατηγός των δυνάμεων του Καετανο στη Μοζαμβίκη. Η δύναμη του ΚΕΔ οφείλεται κυρίως στις θέσεις κλειδιά που κατέχουν τα μέλη του. Το *saneamento* (καθάριση) στο στρατό είχε πολύ μικρή έκταση. Μόνο στο ναυτικό, παραδοσιακά το πιο ριζοσπαστικοποιημένο κομμάτι των ενόπλων δυνάμεων, έγινε κάποια σημαντική καθάριση. Στις 29 του Απριλίου 1974, σε μια συγκέντρωση από 700 αξιωματικούς του ναυτικού ψηφίστηκε το πρόγραμμα του ΚΕΔ και πετάξαν έξω πάνω από 80 ναυάρχους και υποναυάρχους. Η εκκαθάριση υποστηρίχτηκε από μεγάλες συγκεντρώσεις που έγιναν σε όλο το στόλο και από τότε έχουν σχηματιστεί συμβουλία μονιμών και εφεδρών αξιωματικών σε πολλά πλοία.

Μετά το πραξικοπήμα, το ΚΕΔ είχε μια λίστα από 400 τουλάχιστον ανωτέρους αξιωματικούς με φασιστικές τάσεις και συμπαθείες, αλλά μετά από πίεση της δεξιάς, αποφασίστηκε να μη διωχτούν. (Τζοαννα Ρόλλο, INTERNATIONAL SOCIALISM, Απριλίου 1975)

Η πλειονότητα των 10.000 μονιμών αξιωματικών μπορεί για την ώρα να καθονται ησυχά, αλλά αυτή η "σιωπηλή πλειοψηφία" περιμένει την ευκαιρία για να σηκώσει κεφάλι.

Επίσης, υπάρχουν δυο παρα-στρατιωτικές δυνάμεις της αστυνομίας που παραμένουν εντόνα δεξίες: το PSP (ειδική αστυνομία για την καταστολή διαδηλώσεων) και το GNR (η εθνοφρουρά).

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΧΩΡΙΣ ΣΟΒΙΕΤ;

Η δράση των μελών του στρατού και κυρίως της ΚΟΠΚΟΝ όταν χρειαστεί να βοηθήσουν εργάτες, μαθητές κλπ., είναι ίδια με τη δράση των εργατικών συμβουλίων σε προηγούμενες επαναστάσεις.

Πρώτα απ' όλα, ο κεντρικός ρόλος των συμβουλίων σε μια επανάσταση είναι η γενίκευση του αγώνα των εργατών.

Μεσα στον 20ο αιώνα, σε όλες τις περιπτώσεις όπου η εργατική τάξη έχει παίξει πρωτεύοντα ρόλο κατά τη διάρκεια επαναστατικών περιόδων, είχαν φτιαχτεί εργατικά συμβούλια.

Στη Ρωσία το 1905-6, τα σοβιέτ εμφανίστηκαν από την πρώτη στιγμή. Το 1917, μετά την ανατροπή του Τσαρού το Φλεβάρη, τα σοβιέτ ξαναεμφανίστηκαν σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα και αμέσως μετά εμφανίστηκαν σοβιέτ φανταρών, σοβιέτ αγροτών, και, τα πιο σημαντικά από όλα, σοβιέτ εργατών και φανταρών. Όπως ξέρουμε, στην Οκτωβριανή επανάστα-

ση κυριαρχούσε το σύνθημα "Όλη η εξουσία στα σοβιέτ".

Αυτά τα σοβιέτ αποτελούνταν από εκλεγμένους αντιπροσώπους από τους τοπούς δουλείας, από τους στρατώνες καθώς επίσης και από αντιπροσώπους εκείνων των πολιτικών κομμάτων που είχαν ριζές στην εργατική τάξη και στους αγρότες. Αντιπροσώπευαν την ενεργό δύναμη της εργατικής τάξης, και σε μικρότερο βαθμό, των αγροτών. Επειδή ήταν φτιαγμένα από τα κάτω, από εργάτες, φανταρούς και αγρότες, και όχι από τα πάνω μέσω κάποιας γραφειοκρατικής διαδικασίας, ήταν διαφορετικά μεταξύ τους στη συνθεση και στο σχηματισμό. Ήταν ζωντανές οργανώσεις που άλλαζαν και εξελίσσονταν καθώς συναντούσαν καινούργιες ανάγκες και κάτω από την επήρεια διαφορετικών πολιτικών ιδεών.

Πάντως, δεν ήταν αποτέλεσμα "ιδιαιτέρων συνθηκών" της Ρωσίας. Η Γερμανία το 1918 ήταν σχεδόν το ακρό αντίθετο της Ρωσίας σε ορισμένα πράγματα. Ήταν μια εκβιομηχανοποιημένη χώρα σε αντίθεση με τη Ρωσία που ήταν κυρίως γεωργική. Είχε για πολύ καιρό δυνατό εργατικό κίνημα το οποίο λειτουργούσε νομίμα, σε αντίθεση με τις συνθήκες κάτω από τις οποίες οι Ρώσοι εργάτες κινούντουσαν στη Τσαρική Ρωσία. Παρ' όλα ταύτα, μόλις έσπασε το καθεστώς του Καίζερ, τα γερμανικά σοβιέτ "Αρμπαϊτερ και Σολντάτερτε" (Εργατών και Στρατιωτών), εμφανίστηκαν αμέσως. "Μεσα στις πρώτες μέρες της επανάστασης του Νοεμβρίου 1918, εκλεχτήκαν επιτροπές εργατών και στρατιωτών σε όλους τους τοπούς δουλείας, στα ορυχεία, στα λιμάνια και στους στρατώνες" εξηγεί μια ιστορία της εποχής. (E. Anderson, HAMMER OR ANVIL p.43)

Στην Ισπανία, τον Ιούλιο του 1936, σχηματίστηκαν επιτροπές εργατών και αγροτών καθώς οι στρατιωτικές φασιστικές δυνάμεις του Φράνκο προσπάθησαν να ρίξουν την κυβέρνηση λαϊκού μετώπου και να διαλύσουν το κίνημα των εργατών και των αγροτών. "Σε όλες τις πόλεις και σχεδόν σε όλα τα χωριά, λειτουργούσαν παρομοίως επιτροπές κάτω από διάφορα ονόματα. Φτιαχτήκαν με χιλίους δυο τρόπους. Μερικές φορές δεν ήταν εκλεγμένα. Στα χωριά, στα εργοστάσια και στους άλλους τοπούς δουλείας, πολλές φορές αφιερωνόνταν χρόνος για να εκλεγούν τα συμβούλια σε γενικές συγκεντρώσεις. Σε όλες όμως τις περιπτώσεις, είχαν φροντίσει έτσι ώστε όλα τα κομμάτια και τα συνδικατά να αντιπροσωπεύονται.... γιατί οι επιτροπές αντιπροσώπευαν συγχρόνως τους εργάτες σαν σύνολο, και, το σύνολο των οργανώσεων τους. (P. Broue and E. Temime, The Revolution and the Civil War in Spain, London 1971, p127)

Στην Ουγγαρία παλι, κάτω από άλλες συνθήκες, οι εργατικές επιτροπές παίξανε σημαντικό ρόλο στην επανάσταση του 1956. "Από την τρίτη μέρα της επανάστασης, 26 του Οκτωβρίου, ο λαός οργανωνόνταν παντού στους φορείς που θα εκφράζαν τη νέα του δύναμη. Εφτιαξαν "επαναστατικά συμβούλια" στις πόλεις, στα χωριά, στις σύνοικίες, στα γραφεία των εφημερίδων και στα νηπιαγωγεία."

υπουργεία, στα σχολεία, στα αγροκτήματα, και πανω απ' όλα, στα εργοστάσια. (C. Harman, Bureaucracy and Revolution in Eastern Europe p.137)

Αυτά τα παραδείγματα, και άλλα πολλά ακόμη, δείχνουν ότι τα εργατικά συμβούλια (κάθως και τα συμβούλια εργατών και στρατιωτών, εργατών και αγροτών κλπ) φτιάχτηκαν σε μεγάλη ποικιλία περιπτώσεων, που ωστόσο είχαν ένα κοινό χαρακτηριστικό-μία επαναστατική κατάσταση. Είναι φανερό ότι εξυπηρετούν μια ανάγκη στη διάρκεια μιας επαναστατικής διαδικασίας που δεν εξυπηρετείται από τις άλλες μορφές οργάνωσης της εργατικής τάξης.

Δεν είναι δύσκολο να δη κανείς πως μια από τις ανάγκες που δημιουργείται είναι να δημιουργηθεί αντιπροσωπία, οργανώσεις που να αντιπροσωπεύουν όλη την τάξη, και να μπορούν μέχρι ενός βαθμού να ενώνουν τους εργάτες στο σύνολο τους και το σύνολο των οργανώσεων τους. Πραγματικά, τα εργατικά συμβούλια μπορούν να ξεπεράσουν την απομύκνωση μετάξυ των εργατών στα διαφορετικά μερτά δουλειάς, στις διαφορετικές βιομηχανίες, στις διαφορετικές ασχολίες.

Κάθως τα εργατικά συμβούλια έχουν να γενικεύσουν τον αγώνα, και κάθως σε μια επαναστατική κατάσταση, οι οικονομικοί αγώνες δεν είναι ξεκομμένοι από τους πολιτικούς, τα εργατικά συμβούλια συμμετέχουν σε κάθε κομματι του εργατικού αγώνα, μεγάλου ή μικρού.

Θα δώσουμε δυο μόνο παραδείγματα από τον τρόπο δουλειάς του σοβιέτ της Πετρούπολης στην επανάσταση του 1905:

Λίγα χρόνια μετά τα γεγονότα, ο τότε προεδρόστου ο Τρότσκι, έγραφε: "Το σοβιέτ ήταν ο αξονας κάθε γεγονότος, κάθε δρόμος οδηγούσε σ' αυτό και κάθε κάλεσμά για αγώνα ξεκινούσε από αυτό" (L. Trotsky, 1905, New York 1971, p.104)

Το σοβιέτ έδρασε πρώτα απ' όλα σαν επιτροπή γενικής απεργίας της Πετρούπολης τον Οκτώβρη κάθως και το Δεκέμβρη. Οργάνωσε τον σπλιισμό των εργατών. Οργάνωσε τη παροχή τροφών στη πόλη. Οργάνωσε μαζικές διαδηλώσεις. Πρωτοστατήσε στην καμπανία για την αμνηστία των πολιτικών κρατούμενων. Οργάνωσε καμπανία για την ελευθεροτυπία του τυπου. Πρωτοστατήσε στον αγώνα για 8ωρη εργασίμη μερτά. "Επαίρνε μερτός στις διαφορές μετάξυ μεμονωμένων εργατών και των αφεντικών τους (Στο ίδιο βιβλίο, σελ.105-12, 155, 107, 109, 136-7, 124, 125, 140-6, 179-186, 252)

Ακόμη και στα πιο μικρά περιστατικά που αφορούσαν τους εργαζομένους, το σοβιέτ επαίρνε μερτός. "Τα γραφεία του σοβιέτ ήταν πάντοτε γεμάτα από ανθρώπους κάθε είδους που ζητούσαν τη βοήθεια του.-Κυρίως εργάτες, υπηρέτες, υπάλληλοι μαγαζιών, αγρότες, στρατιώτες και ναυτές.... Ένας γερός κοζάκος από την επαρχία της Πολταβα παραπονιόταν για αδική μεταχείριση από τον πριγκίπα Ρεπνίν που τον εκμεταλευόταν για 28 χρόνια και στο τέλος τον έδιωξε δίχως αιτία. Ο γερός κοζάκος ζήτησε από το σοβιέτ να μεσολαβήσει με τον πριγκίπα για λογαριασμό του. Ο φακέλλος που περιείχε αυτή την παραξενή παρακλίση απευθύνονταν απλώς στην "Κυβέρνηση των εργατών,

Πετρούπολη", μα παρ' όλα ταυτά, παραδόθηκε κανονικά από το επαναστατικό ταχυδρομείο" (Στο ίδιο βιβλίο σελ. 222-3)

Είναι φανερό πως η μεγάλη-μάζα της εργατικής τάξης μπορεί μόνο τότε να κερδηθεί στην ιδέα του συμβουλίου, με ένα πολύ πρακτικό τρόπο: το Συμβούλιο πρέπει να ιδωθεί σαν ο βασικός τρόπος με τον οποίο λύνονται τα άμεσα προβλήματα της τάξης κάθως και τα μεγάλα τρεχόντα πολιτικά προβλήματα.

Είναι φανερό πως το ΚΕΔ δεν είναι συνεπές, αποτελεσματικό και ριζωμένο-στις μάζες όπως θα ήταν ένα εργατικό ή στρατιωτικό συμβούλιο. Αλλά, δρώντας σαν υποκατάστατο, το ΚΕΔ έμποδισε για αρκετό καιρό τους εργάτες (και τους στρατιώτες) από το να κάνουν την προσπάθεια να κτίσουν πραγματικά συμβούλια.

Μεσα στους τελευταίους 18 μήνες η εργατική τάξη οργάνωθηκε γέρα τοπικά, με τις εργατικές επιτροπές στα εργοστάσια. Μεχρι τώρα, αυτές οι επιτροπές κατορθώσαν να κερδησουν τις πιο πολλές από τις απλές οικονομικές μάχες που είχαν να αντιμετωπίσουν οι εργάτες, και αυτό γιατί από τη μια τα αφεντικά σε πολλές περιπτώσεις είχαν φυγεί από τη χώρα, και από την άλλη, το κράτος, για άλλους λόγους, δεν κατορθώνε να επεμβαίνει υποστηρίζοντας τα αφεντικά. Με λίγα λόγια οι Πορτογάλλοι εργάτες θεωρήσαν πως δεν χρειάζονται ακόμη σοβιέτ.

Το γεγονός πως το κράτος, και ιδιαίτερα ο στρατός, δεν είχαν τη δύναμη ώστε να επεμβουν εναντία στους εργάτες χειροτέρεψε το μπερδεμά. Το κράτος είναι τόσο αδύνατο, ώστε οι εργάτες το έχουν αναγκάσει στη πραγματικότητα να κινή μεγάλες παραχωρήσεις. Π.χ. Η ιστορία της Ρεπουμπλικά.

Το γεγονός ότι το ΚΕΔ έχει αναγκάσει να κάνει παραχωρήσεις, έκανε πολλούς εργάτες να πιστεψουν πως κατά κάποιο τρόπο, είναι με το μερτός τους και πως μπορούν να εμπιστευονται στο στρατό να λύση τα προβλήματα τους, αντί να δουν πως πρέπει να βασίζονται στους εαυτούς τους.

Έτσι, αν και οι Πορτογάλλοι εργάτες βλέπουν τους εαυτούς τους σαν τάξη με συμφέροντα που πρέπει να υπερασπισουν, δεν βλέπουν ολοι τους πως αυτά τα συμφέροντα είναι αρκετά διαφορετικά από αυτά άλλων τάξεων, ώστε να απαιτήσουν το φτιαξιμό δικών τους ταξικών οργάνων.

Ένα παράδειγμα είναι το πραξικόπημα της 11ης του Μαρτί. Όταν τα νέα έφτασαν στα εργοστάσια, οι εργάτες τρέξαν στους στρατώνες και ζήτησαν όπλα για την υπερασπίση τους. Πάντως, η προσπάθεια απέτυχε και είναι εύκολο να πιστεψουμε πως υπεύθυνοι για την αποτυχία του πραξικοπηματος ήταν οι αριστεροί αξιωματικοί στο στρατό. Εάν η μάχη είχε κρατήσει λίγες ώρες παραπάνω, τότε οι συνθήκες θα αναγκάζαν τους εργάτες στη Δισαβώνα να αρχίσουν να οργανωνονται πανω σε ταξική βάση.

Επειδή τα θέματα δεν έχουν μπει καθαρά πανω σε ταξική βάση, πολλοί από τους πιο μαχητικούς εργάτες, προπαντων μέλη του ΣΚ και του ΚΚΠ, βλέπουν τα πολιτικά προβλήματα μέσα από το πρίσμα των συμφερόντων των κομμάτων τους, που

κάτω τα δύο έχουν κατορθώσει να συνδια-
σουν τα συμφέροντα διαφορετικών τάξεων.

Ετσι, μέσα στα συνδικατά και στα
εργοστάσια οι αγωνιστές συζητούν για
τα σχετικά προσόντα των κομμάτων αντι
να συζητούν για τις ανάγκες της εργα-
τικής τάξης.

Οι επαναστάτες στην Πορτογαλία
που βλέπουν την ανάγκη να χτιστούν
εμβρυακές οργανώσεις του προλεταριάτου,
δεν είναι ακόμα αρκετά δυνατοί εκεί
όπου μετράει-στα εργοστάσια κλειδιά-
ωστε να παρουν την πρωτοβουλία για το
χτίσιμο φοβιέτ.

Και στο στρατό επίσης, αν και οι
στρατιώτες σε πολλές μονάδες έχουν
πολύ δύναμη, οι αριστερές κινήσεις
των αξιωματικών, σημαναν για τους λιγω-
τερο πολιτικοποιημένους στρατιώτες πως
οι δημοκρατική εκλογή των αντιπροσώπων
τους και των αξιωματικών, δεν είναι
απαραίτητη.

ΔΡΑΣΗ ΥΠΕΡΦΥΣΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ;

Ο κεντρικός ρολός που έπαιξε το
ΚΕΔ όλους αυτούς τους μήνες δεν ήταν
ένα αναποφευκτο φαινόμενο που καθοριστή-
κε από τα πριν από κάποια υπερφυσική
δύναμη και έξω από κάθε ιστορικό πλαίσιο.

Ήταν το προϊόν της σχετικής
αδυναμίας της εργατικής τάξης να αναπτύξη
τη συνειδητοποίηση της και να οργανωθεί.
Αλλ όμως πάνω απ όλα ήταν το προϊόν
της δράσης των ηγετών του ΚΚΠ και του
ΣΚ που εμποδισαν το ανεβάσμα ενός αυθεν-
τικού, ανεξαρτήτου, προλεταριακού κινή-
ματος.

Η εργατική τάξη στη Πορτογαλία,
χωρίς αμφιβολία έχει τη δύναμη να
χτίσει ένα μαζικό κίνημα ικανό να ανα-
τρέψη το καπιταλιστικό σύστημα και να
βάλει τις βάσεις για το μελλοντικό
κοινωνικό μετασχηματισμό. Οι ηγέτες
του ΚΚΠ με την ακτινοβολία που απο-
χτήσαν μέσα από τόσα χρόνια αγώνα,
εναντία στο δικτατορικό καθεστώς, πραγ-
ματικά είχαν την αναγκαιότητα εμπιστοσύνη
από το λαό για να χτίσουν ένα τέτοιο
κίνημα αν ήθελαν. Πλην όμως δεν
εδείξαν καμμία τέτοια διαθεση. Αντι-
γίαιτο, προσπαθούν να ελέγξουν τις μαζές
από τα πάνω, τραυματίζοντας την αυτε-
νεργεία, την ταξική συνειδηση και την
αυτοπεποίθηση τους. Οι ηγέτες του ΚΚΠ
προτιμούσαν το συνδιασμό: σκληρό βονα-
παρτιστικό κομμα στη κορυφή και χαλαρό
μισοεπαναστατικό κομμα στη βάση.

Ο πρωταρχικός ρολός που έπαιξε
το ΚΕΔ στη πολιτική ζωή της χώρας, δη-
μιουργήσε ένα αδιέξοδο μέσα στο οποίο
οι πολιτικοί των μεγάλων κομμάτων μπο-
ρούσαν και να παίζουν το παιχνίδι τους,
αποφεύγοντας τη δοκιμασία της πολιτικής
τους στη πράξη και στον αγώνα. Οι μηχανο-
ραφίες και οι ραδιουργίες βγήκαν στο
φως. Αυτά όλα άνοιξαν τα μάτια των
εργατών και ιδιαίτερα των πιο πρωτο-
πόρων.

Μια τέτοια κατάσταση βεβαία μπορεί
να δυναμώσει τη διαθεση των ηγετών του
ΚΕΔ για μια βοναπαρτιστική λύση για το
ξεπεράσμα της κρίσης: Να ανεβάσουν
δηλαδή τη στρατιωτική ηγεσία πάνω από τα

κομμάτα για να αποφύγουν τους πολιτικούς
κλυδωνισμούς και να ελέγξουν τη κοινωνία
ολοκληρή με τη δύναμη των όπλων. Πάντως,
δεν είναι αυτή η ταχτική που μπορεί να
σταματήσει τη κοινωνική αναταραχή στη
Πορτογαλία στο κοντινό μέλλον.

Η κυβέρνηση της Πορτογαλίας σημε-
ρα είναι τόσο ασταθής όσο και η κυβερνή-
ση του Κερενσκού στη Ρωσία του 1917.
Όταν ο Λένιν αποκαλούσε τη κυβέρνηση
Κερενσκού, βοναπαρτιστική κυβέρνηση, εκα-
νε ξεκαθάρο ότι αυτή είχε τεραστίες δια-
φορές απ αυτήν του Ναπολέοντα του Ιού
(1799) και του αηψιού του αργότερα του
Ναπολέοντα του 3ου το 1849. Ο βοναπαρτι-
σμός του Κερενσκού όμως ήταν περισσότερο
ασταθής και λιγότερο ανθεκτικός.

"Ο Ρωσικός βοναπαρτισμός του
1917 διαφέρει από το πρώτο Γαλλικό βονα-
παρτισμό του 1799 και του 1849 σε πολλά
σημεία, όπως στο γεγονός ότι δεν έχει
συμπληρωθεί ακόμη εδώ (στη Ρωσία) ούτε
ένα από τα σημαντικά καθήκοντα της επανα-
στάσης. Ο αγώνας για τη λύση των αγρο-
τικών και εθνικών προγλημάτων μόλις
τώρα αρχίζει να δυναμώνει" (V.I. Lenin,
Collected Works, Vol25, p.221)

Ο βοναπαρτισμός του Κερενσκού ήταν πολύ
ασταθής επειδή δεν έλυσε κανένα από τα
βασικά κοινωνικά προβλήματα που αντιμε-
τοπιζε η χώρα, και επειδή η δύναμη του
προλεταριάτου δεν είχε εξαντληθεί. Το
ίδιο ακριβώς συμβαίνει και στον Πορτο-
γαλλικό βοναπαρτισμό.

Οι ηγέτες του ΣΚ είχαν ακόμα μεγα-
λύτερη καταστρεπτική επιδραση πάνω στο
ΚΕΔ. Εάν οι ηγέτες του ΚΚΠ είναι ρε-
φορμιστές και σκοπεύουν στο να δυναμώ-
σουν τους μετριοπαθείς αριστερούς του
ΚΕΔ, το ΣΚ κάνει ότι μπορεί για να
ενισχύσει τους δεξιούς μέσα στο ΚΕΔ.
Αυτό είναι και το νοήμα που είχε η
διακήρυξη του Αντουνές.

Το σύνθημα "Ενοτητα λαού και ΚΕΔ"
είναι δικόπο μαχαιρί: δεν σημαίνει μόνο
ότι ο στρατός μπορεί να επηρεάσει το
λαό, αλλά ότι και ο ίδιος μπορεί να
επηρεαστεί από το λαό. Ετσι ένα δυνα-
το δεξιο κίνημα μπορεί να ξαπλώσει τη
δηλητηριώδη επιδραση του πάνω σε αξιω-
ματικούς και φανταρχους μέσα στο στρατό.
Αυτή είναι η συλλογιστική πίσω από τις
επιθεσεις των φασιστών εναντία στα
γραφεία του ΚΚΠ στο Βορρά πριν από
μερικές βδομάδες. Γι αυτό και υπάρχει
κίνδυνος από τη μια μεριά, εξ αιτίας
του ΣΚ που δίνει τροφή στην αντίδραση,
και από την άλλη, εξ αιτίας των ραδιου-
ργιών και μηχανοραφιών του ΚΚΠ που η
αντίδραση εκμεταλλεύεται για να δημα-
γωγεί. Ήδη φαίνεται ότι αυτή τη
στιγμή στο Βορρά, ένας αρκετά μεγάλος
αριθμός αξιωματικών και φανταρών
έχουν επηρεαστεί από τη δεξιά, και
παραμένουν απλοί παρατηρητές όταν γί-
νονται αγριές επιθεσεις εναντία στα
γραφεία του ΚΚΠ και των άλλων αριστε-
ρων οργανώσεων. Ούτε οι ηγέτες του
ΚΚΠ αλλά ούτε και του ΣΚ αντιλαμβά-
νονται τους πραγματικούς κινδύνους
όταν συγκεντρώνουν όλες τους τις προσ-
παθειες στους αξιωματικούς ενώ σχεδόν
δεν λένε τίποτα για τους φανταρούς.
Και οι ηγέτες του ενός αλλά και του
αλλου, αναζητούν δύναμη από μια χιμαιρά
όταν προσπαθούν να συνδέσουν τους

εαυτους τους με τη μια η με την αλλη ομαδα αξιωματικων. Ο στρατιωτικος ρεφορμισμος χειρι-χειρι με το κοινοβουλευτικο ρεφορμισμο. Οι αρχηγοι αυτων των δυο κομματων ξεχνουν οτι τα αδελφα τους κομματα στη Χιλη κηρυχναν επι τρια ολοκληρα χρονια "την ενοτητα λαου και στρατου".

Το καθηκον των επαναστατων ειναι να υποταξουν το καθε τι στη συλλογικη δυναμη της βασης, στη δυναμη των εργατων, των φανταρων και των ναυτων. Κι αυτο μπορεί να εκφραστεί καλυτερα μονο μεσα απο την αυτονομη οργανωση της εργατικης ταξης-τα Συμβουλια.

Η διαδικασια διαλυσης του ΚΕΔ θα βοηθησει τους επαναστατες εαν εχουν δει ξεκαθαρα την αναγκη ενος ανεξαρτητου προλεταριατου και εαν παραλληλα μπορούν με επιδεξιότητα να προσαρmozονται σε μια κατασταση που βρισκεται σε συνεχη αλλαγη. Το ΚΕΔ ολο και λιγοτερο μπορεί να ελεγχει το σωμα των αξιωματικων, ετσι και ο ελεγχος του ΚΕΔ πανω στους υπαξιωματικους και τους φανταρους ολο και ξεγλυστραι απο τα χερια του. Οσο οι μοναδες του στρατου παιρνουν μερος στις διαδηλωσεις, αρνιουνται να αναλαβουν δραση εναντια στους εργατες, και παρα πολυ συχνα οταν τους στελλουν εναντια στους εργατες ενωνονται με το πληθος υψωνοντας τις γροθιες τους, τοσο η στρατιωτικη πειθαρχια ειναι δυσκολο να επιβληθει και εξαλειφεται.

Οι δυνατοτητες που ανοιγονται στους αξιωματικους του ΚΕΔ ειναι δυο: Ειτε θα συγχωνευτουγ μεσα στα συμβουλια των εργατων και των φανταρων, ειτε -οπως μερικοι, -ειναι αναποφευχτο- δυστυχως-θα κινηθουν προς τη δεξια. Το γεγονος ειναι παντως οτι η αραχνουφανη ενοτητα του ΚΕΔ δεν υπαρχει πια. Το ΚΕΔ παντα βρισκοταν σε διασπαση-ακομα κι αμεσως μετα τις 11 του Μαρτη. Παντως μια πολυ ριζοσπαστικη αλλαγη εγινε προσφατα. Μεχρι τους δυο τελευταιους μηνες το ΚΕΔ ηταν στο συνολο του χωρισμενο οτι παρακατω ομαδες: α) Δεξια, β) Βοναπαριστικη, γ) Κομμουνιστικη, δ) Επαναστατικη. Καθως ο Βοναπαριστικος δρομος και ο δρομος που χαραζε το ΚΚΠ αποδειχτηκαν ουτοπιες, το ΚΕΔ πολωθηκε αμεσως αναμεσα στην Δεξια και στην Αριστερα, η πλειοψηφια δε των αξιωματικων ενωθηκε με τη Δεξια.

Καθως ο ταξικος αγωνας γινεται οξυτερος, οι ενοπλες δυναμεις θα συρονται ολο και περισσοτερο μεσα στον αγωνα. Το ΚΕΔ ολο και θα σπρωχνεται στο περιθωριο, μια και αντικαθρεφτιζει το ταξικο διαχωρισμο της κοινωνιας. Η εργατικη ταξη θα αρχισει να αντιλαμβανεται οτι η μονη συμμαχια που μπορεί να κερδισει και να θωρακισει την επανασταση ειναι η επαναστατικη συμμαχια των εργατων και των φανταρων που οργανωμενοι σε δημοκρατικα Συμβουλια (σοβιετ) θα μπορούν να επιβαλουν την διχτατορια του προλεταριατου, το μονο οπλο που μπορεί να φερει τη ελευθερια και το σοσιαλισμο.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΑΔΙΕΞΟΔΟ

Η ΚΡΙΣΗ

Η Πορτογαλλία είναι βασικά μια νεοαποικία των αναπτηγμένων καπιταλιστικών χωρών της Δύσης, που υπέφερε τα αποτελέσματα της παγκόσμιας κρίσης πριν ακόμα το πραξικοπήμα της 25ης του Απριλίου 1974. Η κρίση του πετρελαίου χειροτέρεψε τα αδιέξοδα της Πορτογαλλίας.

Η αύξηση του εθνικού εισοδήματος το 1974 έπεσε στο 2,3% από 8,1% από το περασμένο χρόνο. Οι νέες επενδύσεις σταμάτησαν αποτομα, η παραγωγικότητα είναι πολύ κατώ, πιστωση είναι δύσκολο να παρη κανείς και ο πληθωρισμός έχει παραμείνει γενικά πολύ ψηλά. Η ανεργία έχει φτάσει στο επίπεδο των 8-10%. Τα έσοδα από τον τουρισμό έπεσαν περίπου 30%. Τα έσοδα από τα 2 εκατομμύρια των Πορτογάλων εργατών που βρίσκονται στο εξωτερικό έχουν κοπεί, αποτέλεσμα της ανεργίας που έχει μεγαλώσει λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, των φόβων της ασταθείας στη χώρα τους, και των οικονομικών καταχρήσεων από τους πλούσιους. Συγχρόνως, το εμπορικό έλλειμμα σχεδόν διπλασιάστηκε. Εάν αποτέλεσμα το πλεονάσμα του ισοζυγίου πληρωμών που έφτανε τα 255 εκατομμύρια δολάρια το 1973, έγινε το 1974 έλλειμμα 647 εκατομμυρίων δολαρίων.

Τα αποθέματα χρυσού και ξένου συναλλαγματος έπεσαν 22,6% σε επίπεδο 2,1 δεσεκατομμυρίων δολλαρίων στο τέλος του 1974, και έπεσαν ακόμα 440 εκατομμύρια τους πρώτους τέσσερις μήνες του 1975. Από τα αποθέματα, 1,2 δεσεκατομμύρια δολάρια είναι σε χρυσό που ακόμα εκτιμάται 35 δολάρια η ουγγιά. Έτσι τα αποθέματα της χώρας παραμένουν ακόμα σχετικά ισχυρά. Αλλά αυτό δεν μπορεί να συνεχιστεί για πολύ καιρό. Εάν στους ερχομένους λίγους μήνες τα αποθέματα του ξένου συναλλαγματος ελλатώθουν με την ίδια ταχύτητα όπως ελλатώθηκαν από τον Ιανουάριο μέχρι τον Απρίλη του 1975, τότε δεν θα μείνει τίποτα στα αποθέματα στο τέλος του Σεπτεμβρίου, εκτός από χρυσό, και ακόμα και αυτός ο θυσανρός δεν μπορεί να κρατήσει για παρα πολύ. Η κρίση εσφίξε μια χώρα που έτσι κι αλλιώς το βιοτικό της επίπεδο ήταν πάντα πολύ χαμηλό. Όπως το βαζει ένας οικονομικός σχολιαστής: "Ανάμεσα σε κάθε πίνακα που χρησιμοποιείται για να εκτιμηθεί το βιοτικό επίπεδο - κατανάλωση απαραίτητων τροφίμων, εκπαίδευση, κοινωνικές ασφαλήσεις, έσοδα κατά κεφαλή - η Πορτογαλλία ήταν ουραγός των Ευρωπαϊκών χωρών μαζί με την Ισπανία και Ελλάδα, που εναλλάσσονταν στην προτελευταία θέση. Έτσι το κατά κεφαλή εισόδημα εκτιμήθηκε το 1970 σε 2.698 δολάρια για την Δ. Γερμανία, 2.606 δολάρια για την Γαλλία, 889 δολ. για την Ισπανία, 891 δολ. για την Ελλάδα και μόνο 610 δολ. για την Πορτογαλλία που ήταν λίγο πιο κάτω από το Μεξικό με 632 δολ. και τον Παναμά με 629 δολ. (Burchett).

Η μαστίγα του πληθωρισμού και της ανεργίας βασανίζουν το λαό. Το κόστος των τροφίμων για τη μεση οικογένεια ανεβήκε κατά 25% μεταξύ του Μαη του 1974 και του Μαη του 1975. Ο αριθμός των ανεργών, γύρω στις 90.000 στο τέλος του 1973, έφτασε τους 177.000 στο τέλος του 1974, και περίπου στις 270.000 κατά τα μέσα του 1975. (Εξπρέσσο, 19 Ιουλίου 1975). Και αυτό πριν την μαζική μεταναστευση από την Αγκόλα - περίπου 4.000 την ημέρα και 300.000 ολοι μαζί.

	1973	1974	1973/74 αλλαγή %
(Σε εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ)			
Ισοζυγίο πληρωμών και εμπορίου			
Αποθέματα χρυσού και ξένου συναλλαγματος	2.715,1	2.102,0	-22,6
Ισοζυγίο πληρωμών	+ 255,6	-647,7	-
Ισοζυγίο εμπορίου	-857,8	-1.684,0	+96,3
Εξαγωγές	1.780,8	2.253,6	+26,5
Εισαγωγές	2.932,4	4.443,6	+51,5

ΜΙΣΟ-ΤΕΛΕΙΩΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ

Κάθε ένας που βρίσκεται σε θέση ισχυος στη Πορτογαλλία, μιλάει για την αναγκή σχεδιασμού της οικονομίας, για να ξεπεραστεί η κρίση. Αλλά ο προσχεδιασμός δεν μπορεί να δούλεψη εάν οι τομείς κλειδιά της οικονομίας δεν είναι κάτω από τον έλεγχο του κράτους και είναι ακόμα στα χέρια των πολυεθνικών μονοπωλίων.

Μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα της 11ης του Μαρτίου, έγινε μεγάλη επέκταση της κρατικής ιδιοκτησίας. Μέχρι τότε, μέσα στους 10 μήνες από την 25η του Απριλίου 1974, η δομή της οικονομίας παραμείνε τελείως η ίδια. Οι μονές εθνικοποιήσεις που έγιναν ήταν των τραπεζών, οι οποίες ήταν μέρος της κυβέρνησης και κατά την διάρκεια του προηγούμενου καθεστώτος. Ακόμα και το διάταγμα 660/74 που εξουσιοδοτούσε τη κυβέρνηση να παρεμβαίνει και να βοηθά εταιρίες που "δεν αποδίδαν κανονικά" στην οικονομία, επινοήθηκε στην αρχή από την αναγκή να σωθεί από την χρεωκοπία η Πορτογαλική ομάδα τραπεζών της Τοραλτά και Μπανκο Ιντερκοντινενταλ.

Στα καλέσματα για δραστήρια μέτρα να αντιμετωπισθούν οι αυξανόμενες οικονομικές δυσκολίες και να μεταριθμισθεί η οικονομική δομή της χώρας, δώθηκε απάντηση το Φεβρουάριο του 1975, με τη διακήρυξη του μεταβατικού (τρία χρόνια) οικονομικού και κοινωνικού προγράμματος. Το πρόγραμμα μαζί με τα ενσωματωμένα μέτρα για την καταπολέμηση των οικονομικών προβλημάτων της Πορτογαλλίας, καθόριζε συγχρονώς και το χώρο που θα μείνει ανοικτός στον ιδιωτικό τομέα. Το άλλο που προσπαθούσε να κάνει το πρόγραμμα ήταν να καθορίσει "τους κανόνες του παιχνιδιού" σύμφωνα με τους οποίους θα λειτουργούσε. Όμως το πρόγραμμα έγινε απηρχαιωμένο μέσα σε τρεις βδομάδες μετά τα γεγονότα που ακολούθησαν το αποτυχημένο πραξικόπημα της 11ης του Μαρτίου 1975.

Το οικονομικό και κοινωνικό Πρόγραμμα δεν είχε καλέσει για εθνικοποίηση των τραπεζιτικών και ασφαλιστικών τομέων. Αλλά μετά από την αποπειρά του πραξικοπήματος όλες οι τραπεζές και ασφαλιστικές εταιρίες που ανήκαν σε Πορτογάλλους, εθνικοποιήθηκαν. Εξ αιτίας του κεντρικού ρόλου που έπαιζαν αυτοί οι πιστωτικοί οργανισμοί σαν πηγές δανείων και σαν κατοχοί αποθεμάτων των μεγάλων οικονομικών κυκλών, η κυβέρνηση με αυτή τη κίνηση έβαλε κάτω από τον έλεγχο της περίπου το 30% της βιομηχανίας της χώρας.

Αυτή η πράξη ακολούθηθηκε τον Απρίλη από το Διάταγμα 203-Γ/75, το οποίο έδινε στη κυβέρνηση μεγάλες δυνάμεις για να ελέγχει τους πιο σημαντικούς τομείς της οικονομίας. Τον ίδιο καιρό η Εθνική Αεροπορική Εταιρεία TAP, οι σιδηροδρομοί, η μονή ακεραία Πορτογαλική βιομηχανία χαλβός, τα διυλιστήρια πετρελαίων και οι εταιρίες διανομής του που ανήκαν σε Πορτογάλλους, καθώς και οι τομείς του ηλεκτρισμού, πετροχημικών προϊόντων και ναυτιλίας, εθνικοποιήθηκαν. Αυτές οι εθνικοποιήσεις

ακολούθηθηκαν το Μάιο από την εθνικοποίηση των βιομηχανιών καπνού, τσιμέντου, ξυλείας και δημοσίων μεταφορών.

Κρίνοντας από τα φαινόμενα, μία τόσο προχωρημένη εθνικοποίηση της βιομηχανίας και των τραπεζών θα έπρεπε να δημιουργήσει μια ικανή βάση για προσχεδιασμό της οικονομίας. Κατι τέτοιο όμως δεν έγινε. Πρώτα απ' όλα ο κυρίαρχος ρόλος του ξένου κεφαλαίου εμποδίζει κάθε αποτελεσματικό προσχεδιασμό της οικονομίας.

Όταν ο Αβραάμ Λινκολν είπε: "Δεν μπορείτε να έχετε μία κοινωνία όπου οι μισοί είναι ελεύθεροι και οι μισοί δούλοι", είχε πολύ δίκιο. Το ίδιο δεν μπορεί να υπάρξει σοσιαλιστική οικονομία όταν οι θέσεις κλειδιά στην οικονομία είναι στα χέρια των πολυεθνικών εταιριών.

Εχουμε δείξει ήδη ποσο μαζική ήταν η διείσδυση ξένου κεφαλαίου στη Πορτογαλλία μέσα στα 15 χρόνια πριν να περάσει η δικτατορία κατά την περίοδο του 1969 - 71. Από όλο το κεφάλαιο που είχε επενδυθεί σε νέες επιχειρήσεις τα 66,9% ήταν ξένο κεφάλαιο.

Ο ρόλος του ξένου κεφαλαίου επηρέαζε σημαντικούς κλάδους της βιομηχανίας:

Διυλιστήρια πετρελαίου	100
Ηλεκτρική μηχανουργία	81
Προϊόντα από καουτσούκ	72
Εξοπλισμοί μεταφορών	62
Βιομηχανία χημικών	48
Χαρτοποιία και Ξυλουργία	43
Ασιδερα μετάρια	43
Μεταλλουργική και οικοδομική μηχανουργία	38
Μεταλωρυχεία	32
Βιομηχανοποίηση	30

Οι ξένες εταιρίες κατείχαν 30% του κεφαλαίου επενδεδυμένου σε εταιρίες που λειτουργούσαν στη Πορτογαλλία. Επιπλέον, ξένο κεφάλαιο είχε επενδυθεί σε εταιρίες που μόνο στο όνομα ήταν Πορτογαλικές. (Burchett).

Αφού λοιπόν τις ξένες τραπεζές δεν τις αναλάβε το κράτος, πως ήταν δυνατόν να γσκηθεί έλεγχος πάνω στη διακίνηση των χρημάτων από την Πορτογαλλία;

Στην ουσία όμως, η οικονομία επηρεάζεται από δυο δυνάμεις: Οντας υποταγμένη στο τρόπο λειτουργίας του παγκοσμίου καπιταλισμού, χρειάζεται το κίνητρο του κέρδους. Αλλά ο αγώνας της εργατικής τάξης δεν οδηγείται από αυτό. Κατά τη διάρκεια του φασισμού οι μισθοί ήταν παρα πολύ χαμηλοί. Στο τέλος της δικτατορικής περιόδου, το ημερομίστιο ενός υφάντργου ήταν μόνο 60 εσκούδος σε σύγκριση με 180 εσκούδος στην Ιταλία, 220 εσκούδος στη Γαλλία και 400 εσκούδος στη Δ. Γερμανία. Γενικά, οι βιομηχανικοί μισθοί της Πορτογαλλίας ήταν 1/3 των μισθών της Αυστρίας, 1/6 της Νορβηγίας, 1/5 της Αγγλίας και 1/7 της Σουηδίας.

ΤΟ ΣΑΜΠΟΤΑΖ ΤΟΥ ΞΕΝΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Η κυβέρνηση για να μπορέσει να ξεπεράσει την απροθυμία των ξένων капиталιστών να επενδύσουν στη Πορτογαλία, όχι μόνο δεν εθνικοποίησε καμία ξένη επιχείρηση, αλλά προσπάθησε να δώσει κίνητρα στο ξένο κεφάλαιο. Έτσι παραδειγματος χάριν, ο Βασκο Γκονσάλβες στην πρώτη προσφώνηση του σαν πρωθυπουργός στις 18 του Ιουλίου 1974, καθόρισε τη στάση της κυβέρνησης με τις ακόλουθες λέξεις: "Το ενδιαφέρον μας είναι μεγάλο για τις ξένες επενδύσεις που έχουν ένα πραγματικά ζωντανό αποτέλεσμα στην οικονομία για την τύχη των οποίων η κυβέρνηση θα εγγυηθεί." (Textos Historicos da Revolucao, Lisbon, June 1975, pl14) Αλλά τα λόγια δεν σταμάτησαν το οικονομικό σαμποτάζ των μεγάλων επιχειρήσεων.

Οι Πορτογάλλοι капиталιστές αρχισαν να στέλνουν τα λεφτά τους εξω χρησιμοποιώντας κάθε κομπινα που μπορεί να σκαφιστεί το μυαλό του ανθρώπου, παρά τους αυστηρούς περιορισμούς για το συναλλάγμα. Μια από τις πιο συνηθισμένες μεθόδους ήταν οι τραπεζές με ξένα υποκαταστήματα να κρατούν χρήματα στο εξωτερικό που τα είχαν καταθέσει οι μεταναστες για να τα μεταφέρουν στους λογαριασμούς τους στην Πορτογαλία. Οι πλούσιοι Πορτογάλλοι τότε, κατέθεταν τα χρήματα τους στους λογαριασμούς των μεταναστών και τότε το ξένο υποκατάστημα της τραπεζας μετέφερε άμεσα ένα ισοτιμίο ποσό από το λογαριασμό του μεταναστού, στο δικό τους. Με αυτό το τρόπο κανένα ξένο συναλλάγμα δεν εμπαινε στη Πορτογαλία αλλά οι οικογενείες των μεταναστών μπορούσαν να παρουν τα χρήματα τους. Και αν σκεφθεί κανείς ότι τα εμβάσματα των Πορτογάλων μεταναστών είναι αρκετά να φερουν πλεονασμα στο ισοζυγίο πληρωμών που διαφορετικά θα παρουσιαζε ελλείμα, μπορεί να δη κανείς καθαρά σε τι βαθμό εφτανε το σαμποτάζ των κεφαλαιοκρατών.

Επίσης, οι πολυεθνικές εταιρίες στη Πορτογαλία αρχισαν να μεταφέρουν κεφάλαιο εξω από τη Πορτογαλία. Αυτό το εκαναν με το να μεταφέρουν δουλειές εξω, και επίσης με το να πληρωνουν υπερογκές τιμές για εισαγόμενα υλικά από μητρικές εταιρίες και να εξαγουν σε τεχνικά χαμηλές τιμές στη μητρική εταιρία.

Κατά τον Απρίλη και Μάη του 1974, περίπου 10 δισεκατομμύρια εσκούδος σταλθηκαν στο εξωτερικό.

Τον ίδιο καιρο, η Διεθνής Τραπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, αρνήθηκαν να δώσουν πίστωση στην Πορτογαλία. Οι Αγγλικές τραπεζές επίσης απέσυραν κάθε πιστωτική ευκολία από την Πορτογαλία τον ίδιο καιρο που η Αγγλία προσπαθούσε να βρει χρήματα για τη χούντα της Χίλς.

Οι μεγάλες επιχειρήσεις κατέλειγαν σε άλλες μεθόδους για οικονομικό σαμποτάζ. Παραγγελίες από μητρικές εταιρίες ματαιωνονταν χωρίς κανένα φανερό λόγο, εξαναγκάζοντας έτσι να ελαττωθεί η παραγωγή και να κλείσουν εργοστάσια. Οι εργάτες των Ναυπηγείων της Λισαβέ,

μπορούσαν να αποδείξουν ότι η διευθύνση έστελνε τα πετρελαιοφόρα που χρειαζοντο επίσκεψη σε άλλα ναυπηγεία στο εξωτερικό.

Επανηλειμμένος οι πολυεθνικές εταιρίες σαμποτάρizαν τις οικονομικές προσπάθειες της Πορτογαλίας με το να σταματούν την προμήθεια εξαρτημάτων. Αυτή ήταν μια από τις ιστορίες που συνεχώς λεγονταν στους συντροφους του I.S. που είχαν παει πρόσφατα στη Πορτογαλία. Εργάτες στο γκαράζ λεοφωρειών στην Αλκανταρά, η οποία απασχολούσε 2.000 εργάτες, ελεγαν πως οι προμήθειες από την GARDNERS, CAV και LEYLAND, είχαν σταματήσει. Εργάτες στην UTIC, μέρος της LEYLAND επίσης παραπονιόντουσαν ότι η βιομηχανική μονάδα τους είχε ελειψη από εξαρτήματα που ερχόντουσαν από τη μητρική εταιρία. Οι εργάτες της μεγάλης "KAMIONAGEM ESTEVES", εταιρία μεταφορών που απασχολούσε 500 εργάτες, ελεγαν τις δυσκολίες που συναντούσαν για να βρουν εξαρτήματα, υδραυλικά εμβόλα και μηχανήματα που κλείνουν αεροστεγώς τα βυτία των πετρελαίων.

Ο ΕΦΙΑΛΤΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ

Στις 30 Αυγούστου 1975, η εφημερίδα "Εξπρεσσο" δημοσίευσε ένα άρθρο με τον τίτλο "Η χειρότερη της οικονομικής κατάστασης στη Πορτογαλία". Συνοψιζε την κατάσταση με τις λέξεις: "Η όλη οικονομική κατάσταση στη Πορτογαλία εκφυλίζεται προς το χειρότερο καλπάζοντας..."

Η κατάσταση του ισοζυγίου πληρωμών είναι πραγματικά πολύ διαβαστακή. "Η οικονομική κατάσταση τον Ιούνιο του 1975, δείχνει μια αύξηση των εισαγωγών περίπου κατά 30% σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου χρόνου, έχοντας φτάσει 10.853.000 εσκούδος... Την ίδια περίοδο οι εξαγωγές ανεβηκαν στα 4.627.000 εσκούδος δείχνοντας μια πιο μετρια αύξηση 17,5%.

Έτσι η αναλογία εξαγωγών και εισαγωγών χειρότερη, καθώς οι εξαγωγές αποτελούσαν μόνο το 42,6%

Μήνες	Αναλογία εξαγωγών προς εισαγωγές %	Αλλαγή μέσα ένα χρόνο
Ιαν.	47,3	-56,5
Φεβ.	53,8	-16,8
Μαρ.	59,1	- 6,8
Απρ.	64,9	+20,6
Μαΐς	55,6	+ 0,04
Ιουν.	42,6	- 9,7

Η κατάσταση στη βιομηχανία χειρότερη πολύ γρήγορα: ο αριθμός των εταιριών με τελειώς αδεία τα βιβλία παραγγελιών είχε φτάσει το 68% ενώ όχι περισσότερες από 4% ήταν φουλ από παραγγελίες και οι 28% βρίσκονταν καπου στο μέσο. Μόνο 42% των εταιριών δουλεύουν

με κανονικό ρυθμό παραγωγής.

Τα υφάντουργικά, τυπογραφικά, χρομικά, αμέταλλα ορυκτά, και ηλεκτρικά εξαρτήματα και μηχανήματα, είναι κυρίως αιτία γι αυτή την κατάσταση. Σ αυτούς τους τομείς η κατάκόρυφη πτώση των επενδύσεων έχει φτάσει το 80%.

Το ίδιο άρθρο προχωράει και λέει ότι η ανεργία θα φτάσει πιθανώς τους ερχομένους μήνες τον φανταστικό αριθμό των 500.000. Για μια χώρα με περίπου τρία εκατομμύρια εργαζομένους, αυτό είναι ένα ποσοστό 17,5% - τρισημίσυ φορές χειρότερα από ότι στην Αγγλία σήμερα.

Η ΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Μπροστά στο φόβο της οικονομικής καταρρεύσης, η κυβέρνηση, οι αρχηγοί του ΚΚΠ και η Ιντερσινδικαλ, προβάλλουν το σύνθημα της μάχης για την παραγωγή: "Ας εργαστούμε όλοι σκληρότερα και καλλίτερα. Όσο περισσότερο δουλεύω, τόσο περισσότερος πλούτος μου πεφτεί". Οι αρχηγοί της Πορτογαλλίας φαίνεται δεν είναι καλλίτεροι από το βασιλεία Κανούτ. Μπορεί κανείς να φανταστεί την αύξηση της παραγωγής μέσα σε μια κοινωνία που μαστιζείται από την ανεργία σαν το αντιδοσάτο για το ξεπερασμά της κρίσης;

Οι αγωνιστές εργάτες καταλαβάν γρηγορά τι σημαίνει αυτό. Θα παραθεσούμε τι είπαν μερικοί από αυτούς: Ένας εργάτης από την ΤΑΡ είπε: "Το κάλεσμα στη "μάχη για την παραγωγικότητα" τη στιγμή που οι παραγωγικές τάξεις δεν έχουν ακόμη τη δύναμη στα χέρια τους, τη στιγμή που οι εργάτες είναι ακόμη εκμεταλλευόμενοι, σημαίνει στην πραγματικότητα όχι μια "μάχη για την παραγωγικότητα", αλλά, μια μάχη για εκμετάλλευση.

Δεν θα πρέπει η εργατική τάξη να παρασυρθεί σε εκστρατίες που δεν βοηθάνε στη δική της χειραφέτηση, εκείνο που πρέπει να γίνει είναι, η εργατική τάξη να κάνει ότι μπορεί για να βαθύνει την κρίση του καπιταλισμού και να τον κάνει να υποκύψει σ αυτή την κρίση."

Ένας εργάτης από τη Λισαβέ είπε: "Αντι για "τη μάχη για την παραγωγή" που προπαγανδίζεται, δεν θα ήταν καλλίτερα να δώσουμε τη μάχη για το δικαίωμα στη δουλειά, για τους 250.000 ανέργους που υπάρχουν στη χώρα σήμερα;"

Ένας άλλος εργάτης είπε: "Στην κατάσταση που βρίσκεται η Πορτογαλλία σήμερα, μάχη για την παραγωγή - που έτσι και αλλιώς έχει αποτύχει τελείως - φαίνεται να έχει δύο σκοπούς: πρώτα να σταματήσουν οι οικονομικές απαιτήσεις και δεύτερο να επιταχυνθεί ο ρυθμός εργασίας. Τώρα, όταν ο ρυθμός της εργασίας επιταχυνθεί, η ώρα που χρειάζεται για να παραχθούν τα εμπορεύματα είναι λιγότερη. Αυτό σημαίνει ότι ο βαθμός της εκμετάλλευσης είναι μεγαλύτερος".

Ένας άλλος εργάτης έκανε τη συγκρίση ανάμεσα στη μάχη για την παραγωγή με μια παρομοία καμπάνια που έγινε στη

Γαλλία μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Είπε ότι θα έπρεπε να συγκρίνει κανείς τη σημερινή καμπάνια με τις "μεθόδους που χρησιμοποιούνταν στο παρελθόν και τα αποτελέσματά τους. Αναφερόμαι συγκεκριμένα στα γεγονότα στη Γαλλία μετά την απελευθέρωση, όταν ο υπουργός (μέλος του ΚΚΓ, υποδευ) που κατείχε μια θέση βασικά ίδια και έδινε τις ίδιες οδηγίες με αυτές που δίνονται τώρα στην Πορτογαλλία, προωθούσε το παρακάτω σύνθημα: "Να παραγάγετε - Να παραγάγετε - Να παραγάγετε". Τώρα, μερικές δεκαετίες μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, βλέπουμε τα αποτελέσματα αυτού του συνθήματος. Η Ενωμένη Δημοκρατική Δεξιά που είναι η οργανωμένη δεξιά, έχει τη δύναμη στα χέρια της στη Γαλλία.

"Σε μια κοινωνία που χρειάζεται αλλαγή, αλλά που οι παλιές δομές παραμένουν ακόμα - στην οργάνωση των εργατών και στις παραγωγικές δυνάμεις - το να καλείς για "μάχη της παραγωγής", δεν σημαίνει αντικειμενικά, μια προσπάθεια να σωθεί το απομεινάρια ενός καπιταλιστικού συστήματος που σαπίζει;

Βεβαίως οι υποκίνητες της μάχης για την παραγωγή προβάλλουν επιχειρήματα και δίνουν διαφορούς λόγους. Για παράδειγμα, λένε ότι η χώρα πρέπει να παραγάγει όσα χρειάζεται για να αποφύγει οικονομικό χάος. Αυτό όμως είναι σαν να κριβής βασικές αλήθειες, να κρυβής ποιος πραγματικά κατέχει τα μέσα παραγωγής, ποια είναι πραγματικά η βάση του ταξικού αγώνα. Από την άλλη μεριά, όταν λένε ότι θα πρέπει να σταματήσει η καταναλωτική των ειδών πολυτελείας, δεν καθορίζουν ποιος κερδίζει από αυτά τα προνόμια. Πρέπει να καθορίσουμε τι πρέπει να παραχθεί - ποιος θα μεσολάβηση ενεργητικά και αποφασιστικά προς αυτή τη κατεύθυνση. Να αυξήσουμε την παραγωγή; Και να παράγουμε τι; Για ποιο σκοπό; Και για ποιόν;"

Ένας άλλος εργάτης το έβαλε ως εξής: "Ο αντικειμενικός ρόλος "της μάχης για την παραγωγή" είναι να αποτραβήξει την προσοχή των εργατών από τα ζωτικά προβλήματα που τους οδηγούν φυσικά στο παρσιμο της πολιτικής εξουσίας." (Εξπρέςσο, 23 Αυγ. 1975)

Εργάτες που έχουν αρχίσει να πιστεύουν στην επαναστατική ιδεολογία, που θέλουν να αλλάξουν τη κοινωνία από τις ρίζες της, που θέλουν να επιβάλλουν τη δικιά τους τάξη πραγμάτων, δεν προκείται να πεισθούν ότι χρειάζεται να δουλέψουν επιπλέον για να σωθούν τον καπιταλισμό ενώ την ίδια στιγμή η ανεργία έχει φτάσει σε τέτοιο υψος και συνεχίζει να μεγάλωνει.

Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Ένα από τα πιο δύσκολα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Πορτογαλλία είναι η κατάσταση της γεωργίας. Αυτό το μακροχρόνιο πρόβλημα κινδυνεύει να καταπνίξει κάθε προοδο.

Η εκμετάλλευση των αγροτών στην Πορτογαλλία γίνεται με το χειρότερο και το σκληρότερο τρόπο. Η υπαίθρος είχε εγκαταλειφθεί για χρόνια και η γεωργία

είναι πραγματικά σε πρωτογενή κατάσταση. Αυτό θα γίνει καθαρό αν συγκρίνουμε τη γεωργική παραγωγή της Πορτογαλλίας με τη γεωργική παραγωγή άλλων, ακόμη και σχετικά καθυστερημένων ευρωπαϊκών χωρών. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΟΣΑ κατά το 1974, η παραγωγή σε εκατολίτρα ανά εκτάριο ήταν:

	Πορτο- γαλλία 1972	Ιταλία 1973	Ισπανία 1972	Μη αρδευμ. 1972
Σιταρι	12,0	24,7	14,1	27,5
Αραποσιτι	13,3	53,9	21,9	48,9
Ρυζι	37,7	41,0		59,1
Σικαλη	7,3	20,1	9,2	20,8
Πατάτες	101,8	146,5	100,2	151,4

Η γεωργία είχε συστηματικά εγκαταλείφτη και το μερίδιο της στο εθνικό προϊόν επεφτε καταστροφικά κάθε χρόνο. Έτσι το 1950 ένας αγροτικός πληθυσμός που αποτελούσε το 48% όλου του πληθυσμού παρήγαγε 33% του εθνικού προϊόντος. Οι αντιστιχικοί αριθμοί για το 1971 ήταν 31% και 13%. (Εξπρεσσο, 14 Δεκ. 1974)

Το μερίδιο των επενδύσεων της γεωργίας σε σταθερό κεφάλαιο ήταν ακόμα μικρότερο: το 1972 ήταν μόνο 5,5%.

Έτσι το βιοτικό επίπεδο των μαζών στα χωριά ήταν παρα πολύ χαμηλό λόγω του ότι η γεωργία ήταν σ αυτή τη κατάσταση.

"Ας πάρουμε μια γεωργική περιοχή. Την Τρας-ος-Μοντες. Θα δούμε ότι: αυτή η περιοχή καλύπτει περίπου 10.000 τ.χ. και έχει 400.000 κατοίκους. Στη Δισσαβωνα υπάρχει ένας γιατρός για 400 κατοίκους, ενώ στο Τρας-ος-Μοντες υπάρχει ένας για κάθε 3.000 κατοίκους. Στη Δισσαβωνα 70% από τις κατοικίες έχουν τρεχούμενο νερό. Εδώ το ποσοστό είναι λιγότερο από 10%. Στη Δισσαβωνα η κατά κεφαλή κατανάλωση του ηλεκτρικού είναι 800 κιλοβατ - εδώ 60."

Το διπτύχο της φτώχειας-αγνοίας, οργιάζε στα χωριά όπου το 43,4% του πληθυσμού ήταν αγράμματο. (Εξπρεσσο, 15 Φεβ. 1975)

Για να καταλάβουμε το αγροτικό πρόβλημα στη Πορτογαλία πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας ένα πολύ σημαντικό γεγονός, το ότι η γεωργία στη Πορτογαλία χωρίζεται σε δυο ξεχωριστές ζώνες-τη βορρεια και τη Νοτια. Το συνοριο μεταξύ αυτών των δυο είναι ο ποταμός Ταγος.

Στο Νοτο, περίπου 444.000 άνθρωποι δουλεύουν στη γη σαν αγρεργατες. Πούλανε την εργασία τους στους τσιφλικαδες και στους μεγάλους γαιοκτημονες που παντοτε απουσιάζουν. Αυτοί οι γεωκτημονες των τεραστίων κτημάτων έχουν στα χέρια τους το μεγαλύτερο μέρος της γεωργίας σ αυτή την περιοχή, όπου τα κυρία προϊόντα είναι σιτηρα και ελιες. Ο ντοπιος πληθυσμος υποφέρει απο τη φτώχεια και τις αθλιες συνθηκες ζωης-πολλοι απο αυτους είναι εποχιακοι και μεταναστευτικοι εργατες, αναγκασμενοι να ακολουθουν το θερισμο απο κτημα σε κτημα.

Εχουν ομως μια μακροχρονια παρα-

δοση αγωνων. Το 1962, 200.000 αγροτες αρχισαν μια παναγροτικη απεργια με αιτημα να δουλευουν 8 ωρες την ημερα και νικησαν.

Στο Βορρα, σχεδον 300.000 αγροτες ζουν μεσα στην αθλιοτητα καλλιεργοντας μικρα κομματια γης που ειτε ανηκουν στους ιδιους, ειτε τα νοικιαζουν απο τους μεγαλοκτηματιες. Αυτη είναι κρασοπαραγωγικη περιοχη και είναι μια απο τις πιο αγονες και καθυστερημενες περιοχες της Δ. Ευρωπης.

Στο Νοτο οι αγροτες, μετα το πραξικοπημα της 25ης Απριλιου 1974, αρχισαν να αγωνιζωνται για καλλιτερες συνθηκες και μεγαλυτερους μισθους. Αν και δεν περνανε τα κατωτερα ημερομισθια, δεν καθησαν να περιμενουν με σταυρωμενα χερια. Ο μεγαλος πληθωρισμος και η αυξηση της ανεργιας μαζι με την επαναστατικη διαθεση που επικρατουσε σε ολη τη χωρα, τους εκανε να δρουν.

Δεκδικουσαν καλλιτερους μισθους, λιγωτερες μερες την εβδομαδα και καλλιτερες συνθηκες δουλειας. Η κυβερνηση αναγκασθηκε να κανη κατι. Υπογραφτηκε μια συμφωνια σε εθνικο επιπεδο, μεταξυ των σωματειων των αγρεργατων και του συνετερισμου των μεγαλοκτημων, που ικανοποιουσε τις βασικες τους απαιτησεις: ημερομισθιο πανω απο 100 εσκουδος κατα μεσο ορο (το ημερομισθιο επαιζε συμφωνα με το ειδος της εργασιας), 44 ωρες εργασιας την εβδομαδα και μονιμοποιηση. Τον ιδιο καιρο, μπηκε νεα νομοθεσια για τους ορους ενοικιασης της γης, που εδινε μεγαλυτερη ασφαλεια στους ενοικιαστες.

Αν και ήταν συντομος (διηρκησε μονο μια μερα) ο αγωνας των αγρεργατων στο Σαλβατερα ντε Μαγκος, είναι ένα λαμπρο παραδειγμα της μαχητικοτητας τους. Στις 9 Σεπτεμβριου 1974, περιπου 3.000 εργατες αρχισαν μια απεργια. Πολυ νωρις το πρωι οργανωσαν ενα μελετημενο δικτυο επικοινωνιας που επιβεβαιωνε οτι ολοι αυτοι που τους αφορουσε η απεργια, θα μαθαιναν εγκαιρα τις αποφασεις που ειχαν παρθη απο τους οργανωτες της απεργιας, και μετα σχηματισαν αλυσιδεις απο 80 ως 100 ανδρες στους τοπους εργασιας. Ηταν μια 100% σταση εργασιας και οι εργοδοτες αναγκαστηκαν να υποκυψουν αμεσως.

Ενας παραγοντας που βοηθησε πολυ στην επιτυχια της απεργιας (εγινε στα μεσα του θερισμου) ηταν το οτι βοηθησε ολη η γειτονικη αγροτικη κοινοτητα. Ακομα και οι μεταναστευτικοι εργατες που τους εφερναν απο τις γειτονικες περιοχες για να βοηθησουν στο θερισμο και να σπασουν την απεργια, κερδιθηκαν και περασαν με τη μερια των απεργων. Ειχαν οργανωθη ομαδες εργατων που αλλαζαν ποστο πολυ γρηγορα, ετσι ωστε να υπαρχει διαρκης συνδεσμος και πληροφορηση μεσα στους απεργους. Ποιοι ηταν μεσα σ αυτες τις ομαδες ηταν γνωστο μονο στις κατα τοπους εργατικες επιτροπες.

Αυτους τους αγωνες τους ακολουθησαν μηνες αχρηστων διαπραγματευσων στην διαρκεια των οποιων οι γεωκτημονες τελειοποιηθηκαν στη χρησιμοποηση των κωλυσιεργιων. Οταν νικηθηκαν, εψαξαν για καινουργια οπλα: εκαψαν τις σοδειες,

εγκατελείψαν κάθε είδος γεωργικής εργασίας και αρνήθηκαν να συμφορwhθούν με τους όρους της συμφωνίας που οι ίδιοι είχαν υπογράψει. Αρνήθηκαν να πληρώσουν τους καθορισμένους μισθούς, και αρχίσαν να απολυούν εργάτες που είχαν προσλάβει σαν μονιμούς. Αρνήθηκαν να ανανεώσουν τα συμβολαία και άφησαν τη γη ακαλλιεργητή και τις αγελάδες τους χωρίς φαι. (Our Common Struggle, No 5, Feb. 1975)

Εάν απάντηση στις μηχανοραφίες των γαιοκτημόνων και ειδικά μετά το αποτυχημένο δεξιο πραξικόπημα της 11ης του Μαρτίου, αρχίσαν να πραγματοποιούνται καταλήψεις μεγάλων κτημάτων.

Σε ένα συντροφό του I.S., που επισκεφτηκε το συναιτερικό αγροκτήμα Κουεμπραντά, καπου 40 μιλία βορειοδυτικά της Λισσαβώνας, του είπαν την ακόλουθη ιστορία: "Στις 17 Φεβρουαρίου 1975, όλοι οι κάτοικοι του χωριού (200 άνθρωποι) μαζευτηκαν στη κορυφή του λόφου που ήταν πάνω από το κτήμα. Κατοπιν, ορμήξαν όλοι μαζί κάτω και το κατέλαβαν. Κατέλαβαν τα τρακτέρ, τα κελάρια με τα κρασιά, το σπιτί, τα παντά. Ο ιδιοκτήτης εξαφανίστηκε. Ογδοντά από τους εκατό εργάτες που δεν είχαν δουλεία μπήκαν στο συνεταιρισμό. Οι υπόλοιποι δουλεύαν άλλου, σε εργοστάσια κλπ. Μερικοί από αυτούς ήταν αντιθετοί με το συνεταιρισμό. Ο συνεταιρισμός υποστηρίχτηκε και βοηθήθηκε από το ΚΕΔ. Το ΚΕΔ τους δάνησε ένα μεγάλο τρακτέρ χωρίς να τους χρεώσει τίποτα. Είχαν επίσης άλλο ένα τρακτέρ που τους το είχε δανείσει η κυβέρνηση και τα δύο τρακτέρ που είχαν πάρει από τον γεωκτημόνα, έτσι συνολικά είχαν 4 τρακτέρ. Το τρακτέρ του ΚΕΔ είχε πάνω του δύο μεγάλα όπλα, εναντίον "των λαών και των παραβατών", δηλαδή εναντίον του ιδιοκτητή που απειλούσε ότι θα ξαναγυρίσει. Υπήρχε επίσης ένας αριθμός οπλισμένων αγροτών."

Ο Συνδεσμός Μικρών Αγροτών υπολογίζει ότι η περιοχή της ακαλλιεργητής γης που κατέλαβαν οι αγρότες στη Νοτία επαρχία της Αλεντεγίο μέχρι τα μέσα Απριλίου 1975, ήταν περίπου 40 τετραγωνικά μιλία. (Our Common Struggle, No 8, June 1975)

Ο πειρασμός να καταλάβουν τα τσιφλίκια ήταν πολύ μεγάλος γιατί ένα μεγάλο ποσοστό από αυτά ήταν ακαλλιεργητό. Πολλά από αυτά χρησιμοποιούνταν σαν εκτάσεις όπου πήγαιναν για κυνήγι. Το 1974, μόνο 33% από τη γη καλλιεργούνταν. Το 25% μπορούσε να καλλιεργηθεί αλλά έμενε ακρησιμοποιητό, και το μεγαλύτερο μέρος αυτού που έμενε ακαλλιεργητό ήταν δάση.

Ο ΒΟΡΡΑΣ

Εδώ, η κατάσταση των αγροτών δεν καλλιετέρεσε καθόλου μετά την 25η του Απριλίου. Το αντίθετο μάλιστα.

Οι περιουσιακές σχέσεις δεν άλλαξαν καθόλου, αν και, εάν είχαν γίνει αγροτικές μεταρρυθμίσεις, θα καλλιετέρεσε πολύ η κατάσταση της πλειοψηφίας των αγροτών.

Για παραδειγμα το μέγεθος των κτημάτων σε μερικές από τις βορειές επαρχίες δείχνεται στον πίνακα ποιο κάτω.

Εάν με ένα νόμοσχεδίο αγροτικής μεταρρυθμίσης είχε περιορισθεί το μέγεθος του κάθε κτηματος, ας πουμε σε 5 εκταρία, τότε η πλειοψηφία των κατοίκων του χωριού θα είχε κερδίσει παρα πολύ. Στις παραπάνω 4 επαρχίες - 158.633 από τους 182.929 θα είχαν ωφεληθεί.

Καθ' ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία για το ποσο γη ακριβώς περιλαμβάνεται σε κάθε κτηματική κατηγορία, θα κάνουμε μια σχετική εκτίμηση ποσο θα είχε ωφεληθεί τούς αγρότες που έχουν λιγότερο από πέντε εκταρία, μια νομοθεσία αγροτικής μεταρρυθμίσης που θα περιορίζε κάθε περιοχή σε πέντε εκταρία. Υποθετούμε ότι οι αγρότες που είχαν λιγότερο από 5/10 του εκταρίου, είχαν κατά μέσο όρο όλοι μαζί, 1/4 του εκταρίου, αυτοί που είχαν από 0,5 μέχρι 5 εκταρία θα είχαν 2,75 εκταρία (κατά μέσο όρο) και ούτω καθ' εξής. Αυτοί με περισσότερο από 2.500 εκταρία θα υποθεσούμε ότι θα κρατούσαν μόνο 2.500 εκταρία. Τότε τα δύο χαμηλότερα στρώματα που σχηματίζουν το 87% των αγροτών, έχουν όλα

ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

	Braganca	Castelo Branco	Coimbra	Vila Real	Συνολο
Λιγώτερο από 0,5 εκτ.-	1.961	9.424	26.804	10.914	49.103
Μεταξύ 0,5 & 5 εκτ.	15.270	28.127	40.884	25.249	109.530
" 5 & 20 εκτ.	11.074	4.442	1.326	3.915	21.757
" 20 & 50 εκτ.	1.601	737	80	234	2.652
" 50 & 200 εκτ.	289	356	19	36	700
" 200 & 1.000 εκτ.	27	130	0	2	159
" 1.000 & 2.500 εκτ.	1	21	1	0	23
Πάνω από 2.500 εκτ.	0	5	0	0	5
Συνολο:	30.223	43.244	69.114	40.350	182.929

(Vasco Corregedor da Fonseca, Eleicoes para a Constituinte em Processo Revolucionario (appendix))

μαζί 313.583 εκτάρια, ή 35% της γης, ενώ τα ανώτερα στρώματα που σχηματίζουν μόνο τα 13% των αγροτών, κατέχουν 600.432 εκτάρια ή 67% της γης.

Η κυβέρνηση της Πορτογαλλίας ξεκίνησε μια αγροτική μεταρρύθμιση (δεν έχει εφαρμοστεί ακόμα) που περιορίζει τις κατοχές σε 500 εκτάρια ξερής γης που δεν ποτίζεται ή 50 εκτάρια ποτιστικής γης. Μια τέτοια αγροτική μεταρρύθμιση παντός, αφήνει τις αγροτικές σχέσεις στο Βορρά βασικά τις ίδιες.

Πώς μπορούμε να εξηγήσουμε αυτή την αναποφασιστικότητα της κυβέρνησης; Πρώτα απ' όλα, οι περισσότεροι από τους αξιωματικούς του στρατού όπως έχει αναφερθεί και προηγουμένως, είναι μέρος της μεσαιας τάξης, επίσης μερικοί από αυτούς είναι ευποροί γαιοκτήμονες.

Δεύτερο, τα κύρια κομμάτια υποστηρίζουν τη γραμμή της "εθνικής ενότητας" πράγμα που τους επιβάλει να μην ανταγωνίζονται τις μεσαιες τάξεις.

Πολλοί από τους αγρότες με μικρά αγροκτήματα που ανήκουν στους ίδιους, είναι αναγκασμένοι να δουλεύουν σαν μισθωτοί σε άλλους αγρότες, ή να νοικιάζουν τη γη τους ή και τα δυο. Εδώ επίσης δεν έχει γίνει τίποτα για το φτωχο αγρότη.

Όσον αφορά τους μισθούς: Ο νόμος ορίσε σαν μινιμουμ 3.300 εσκούδος το μήνα που αργότερα ανεβήκε στα 4.000 εσκούδος, αλλά αυτό δεν ισχύει για τους αγρεργάτες. Ο μέσος όρος μισθού το μήνα για έναν μονιμο αγρεργάτη στο τέλος του 1973 ήταν 2.400 εσκούδος, για μια αγρεργάτρια δε, ήταν 1.500 εσκούδος.

Τίποτα δεν έγινε για να κοπή το νοίκι που πληρώνει ο φτωχός αγρότης. Το πιο σημαντικό είναι ότι οι αγρότες στεναίνουν μέσα στα χρέη. Τίποτα δεν έχει γίνει για να καταργηθούν αυτά τα χρέη. Όταν εθνικοποιήθηκαν οι Τραπεζές, τα αγροτικά πιστωτικά ιδρύματα ούτε καν αγκιχτήκαν. Οι αγρότες χρειάζονται φτηνά τρακτέρ. Σε ολοκλήρη την επαρχία της Κοιμπρά με 69.114 κτήματα, υπήρχαν μόνο 467 τρακτέρ. Στην Μπραγκάνσα, με 30.223 αγροτεμάχια, υπήρχαν μόνο 109 θεριζοαλωνιστικές μηχανές. Μια επαναστατική κυβέρνηση θα είχε αλλάξει την παραγωγή αυτοκινήτων σε παραγωγή αγροτικών μηχανημάτων. Στο κάτω-κάτω ποσοί Πορτογάλλοι εργάτες έχουν την οικονομική δυνατότητα να αγοράσουν αυτοκίνητα. Αλλά τίποτα τέτοιο δεν συνέβη.

Οι αγρότες χρειάζονται λιπάσματα. Η τιμή των λιπασμάτων έχει διπλασιασθεί αυτό το χρόνο. Τι θα ήταν πιο αποτελεσματικό από το να χρησιμοποιηθούν στρατιωτικά φορτηγά για να παραδίδουν φτηνά λιπάσματα στους φτωχούς αγρότες; Αλλά ούτε αυτό έγινε. Αντί γι' αυτό, ατελείωτες συζητήσεις για περισσότερη ενεργοποίηση. Οι αγρότες πρέπει να πουλήσουν το κρασί τους. Μια επαναστατική κυβέρνηση θα είχε βρή το κεφάλαιο να αγοράσει το κρασί τους, με το να καταλάβει τις περιοχές των πλουσιών, τα πολυτελή τους αυτοκίνητα, τα σπίτια τους, τους τραπεζιτικούς λογαριασμούς τους. Αλλά και πάλι κάτι τέτοιο δεν συνέβη. Οι αγρότες ληστεύονται από τους μεσαζόντες, εμπορούς. Τίποτα δεν έγινε για να απο-

δεσμευθούν από τους μεσαζόντες με το να οργανωθεί ένα δίκτυο συνεταιρισμών που θα πουλούσε και θα αγόραζε και θα οριζε μια συμφωνημένη τιμή για τα γεωργικά προϊόντα.

Δεν είναι να απορεί κανείς γιατί ο αγροτικός πληθυσμός στο Βορρά έχει πάρει τέτοια αντιθετή και αντιδραστική θέση. Ακουει συνεχώς το ραδιοφωνό να λεί για μια καινούργια ζωή στη Πορτογαλλία, και το μόνο που βλέπουν γύρω τους είναι ότι κάθε τι είναι το ίδιο σαν και πριν, και μαλιστα χειρότερα. Οι αγορές για τα προϊόντα τους λιγοστεύουν, οι τιμές των τροφών και των λιπασμάτων ανεβαίνουν στα ύψη, τα χρέη με κανένα τρόπο δεν ελαττώνονται κλπ, κλπ.

Την συντηρητική πολιτική της κυβέρνησης στο αγροτικό τομέα, την εκμεταλευτήκαν οι πιο αντιδραστικές δυνάμεις στο Βορρά που αρχισαν να ενεργούν, και κυρίως η Καθολική εκκλησία.

Η ιεραρχία της καθολικής εκκλησίας στην Πορτογαλλία, έχει μια μακρυνή ιστορία συνδεσμού με το φασισμό και την αντίδραση.

Ο Αγκοστίνιο Λορεντίσο - ο αρχηγός της μισητής Πορτογαλλικής μυστικής αστυνομίας PIDE, ήταν διοικητής του εκκλησιαστικού ταγματός του Αγίου Γρηγορίου. Ο καρδινάλιος Εμμανουήλ Γκονσαλβες Κερεζείρα, φίλος του δικτατώρα Σαλαζάρ και αργότερα αρχιεπίσκοπος της Λισσαβώνας, έδειξε που στεκόταν όταν γύρισε από την Αφρική το 1974 που είχε σταλεί για να μαζέψει λεφτά και είπε: "Ο Πορτογαλλικός λαός πρέπει να εργάζεται σκληρότερα και να γνωρίσει την πείνα για να γίνει ταπεινός".

Οι προσπάθειες του πρωθυπουργού Γκονσαλβες, του ΚΕΔ, του ΣΚ, και του ΚΚΠ να αποκτήσουν την ευνοία της εκκλησίας χρησιμοποιώντας ευγενικά λόγια, δεν είχε βεβαίως κανένα αποτέλεσμα.

Στην πρώτη προσφωνήση του σαν πρωθυπουργός στις 18 Ιουλίου 1974, ο στρατηγός Γκονσαλβες είπε: "Η εκκλησία πρέπει να παίξει ένα βασικό ρόλο σ' αυτή την επανάσταση και θα μας ακολουθήσει στο μέλλον. Το ξέρουμε ότι αυτό προκειται να γίνει".

Από παλιά ο Βορράς ήταν η κύρια βάση του φασισμού. Το εθνικό κομμα την περίοδο του φασισμού είχε το αρχηγείο του στην μεγάλη βορεία πολύ Όπορτο όπου το έχει και το ακρα δεξίο Χριστιανο-Δημοκρατικό Κομμα (τώρα εκτός νόμου). Το γεγονός ότι πάνω από 60 γραφεία του ΚΚΠ έχουν και στο Βορρά από τον οχλό με την παροτρύνηση των παπαδών και των οργανωμένων φασιστών, επιβεβαιώνει το γεγονός ότι ο Βορράς είναι ακόμα σε μεγάλο βαθμό κάτω από μεγάλη αντιδραστική επιρροή.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η οικονομία βρίσκεται σε αδιέξοδο. Η κρίση του καπιταλισμού θα βαθυνή ακόμα περισσότερο τις ερχόμενες εβδομάδες και μήνες. Το σημερινό καθεστώς βρίσκεται σε συνεχή κρίση. Τη στιγμή που ο κεραυνός της επανάστασης έχει ξέσηκώσει χιλιάδες κοσμοί, οι αναβολές έχουν γίνει και θα γίνουν περισσότερο αβυστακτές.

Σε μια επαναστατική περίοδο, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, οι μαζες δεν μπορούν να ανεχτούν το διαχωρισμό μεταξύ λέξεων και πράξεων. Το τωρινό αδιέξοδο μπορεί να ξεπεραστεί με δυο τρόπους: Η με μια νίκη της προλεταριακής επανάστασης ή με μια νίκη της αντιδράσης.

Είναι δυνατόν να έχουμε η ένα σχέδιο παραγωγής σύμφωνα με τα συμφέροντα του προλεταριάτου και των φτωχών αγροτών, η μια καινούργια ελευθερία των μεγάλων επιχειρήσεων-ξένων και Πορτογαλικών-

να ληστρεύουν το λαό. "Προσχεδιασμένη οικονομία" μαζί με την αναρχία και τη σπαταλή του καπιταλισμού, γίνεται ολο και περισσότερο απαράδεκτη στις δυο ανταγωνιζόμενες τάξεις.

Η τελεία καταρεύση της πειθαρχίας στα εργοστάσια ήταν μια κατάσταση που ήλθε σαν αποτέλεσμα της επαναστατικής διαδικασίας. Αλλά αυτή η κατάσταση, όπου δεν μπορεί να επιβληθεί πειθαρχία από τους καπιταλιστές, αλλά ούτε και από την ελευθερή, συνειδητή συλλογικότητα του προλεταριάτου, δεν μπορεί να κρατήσει για πολύ καιρό.

Για να μπορέσουν οι καπιταλιστές να εγκαθιδρυσουν ξανά τη δική τους τάξη πραγμάτων-ενώ έχουν να αντιμετωπίσουν τις φιλοδοξίες ενός ξεσηκομμένου προλεταριάτου που προχωράει στις διεκδικήσεις του,-θα χρειαστεί αιματοκυλισμα. Από την άλλη μεριά, ένας συνεχής αγώνας των εργατών για να υπερασπιστούν τους μισθούς τους και τις συνθήκες δουλειάς που κατακτήσαν, προχωράει φυσιολογικά προς την κατεύθυνση της εκκαθάρισης των βιομηχανών και προισταμένων που θέλουν να κλείσουν τα εργοστάσια τους. Αυτά τα εργοστάσια μόνο με τη βία θα μείνουν ανοιχτά. Και ο αγώνας για εργατικό έλεγχο των εργοστασίων, είναι αναποφεύκτα, αναπόσπαστο κομμάτι του αγώνα που δίνεται για να παρη την εξουσία η εργατιά και να εγκαθιδρύσει το δικό της κράτος.

Αγροτής που ήρθε στη Λισσαβώνα από 130 χιλ. μακριά πάνω σε τρακτερ, για να παρη μέρος σε διαδήλωση για τις αγροτικές μεταρρυθμίσεις.

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ

Παντοτε η επαναστατική διαδικασία δημιουργεί ασταθεια. Το χάσμα ανάμεσα σε μια επαναστατική και μια αντεπαναστατική κατάσταση δεν είναι αγεφύρωτο γιατί η διαδεση, η ενεργητικότητα κι η δυναμη των διαφορών ομαδών μέσα στην κοινωνία αλλάζουν πολύ γρηγορά. Η αποχτηση χειροπιαστής πειρας μέσα σε μια επαναστατική κατάσταση περιπλεκεται απο την υπάρξη πολλών αλληλοδιασταυρούμενων παραγοντών, ώστε να γίνεται αδύνατη η σωστή προβλεψη των γεγονότων. Ωστόσο υπάρχουν ορισμένες βάσεις για μια αρκετά καθάρη σκιαγραφήση των μελλοντικών εξελίξεων.

Μεχρι αυτή τη στιγμή στη Πορτογαλία οι καπιταλιστές δεν έχουν καταφέρει να καταλάβουν την εξουσία, ενώ το προλεταριάτο δεν είναι ακόμη ετοιμο να τους αντιταχτεί. Σαν αποτέλεσμα, έχει δημιουργηθεί μια ασταθής ισορροπία με κέντρο βάρους το ΚΕΔ. Το ΚΚΠ σταθηκε ικανο να αντικαταστήσει την πρωτοπορεία των επαναστατών εργατών με το ΚΕΔ (ένω το ίδιο αντικατέστησε τους πρωτοπόρους εργάτες μέσα στα εργοστάσια). Οι δεξιοί εδείξαν κι αυτοί δουλική υποταγή στο ΚΕΔ. Το ΚΕΔ καταφερε να παραμείνει "υπεράνω του εθνους". Η μεσολαβηση του ανάμεσα στις αντιμαχόμενες τάξεις, σε συνδιασμό με την εμφυτή αδύναμια των αστών, έχει δώσει στο κίνημα υποβολικές, εξωπραγματικές διαστάσεις. Ομως η τάξικη πάλη συνεχίζεται και καταράκωνει την ψευτική συνοχή του ΚΕΔ.

Για μήνες τώρα, πολλοί εργάτες είδαν την επαναστατική διαδικασία σαν μια προσπάθεια για την επιβολή της δικίας τους τάξης πραγμάτων πάνω στη χλωή κατάσταση. Τους αντιδραστικούς τους εβλεπαν σαν ανατρεπτικά στοιχεία που έπρεπε να τους μεταχειριστούν με λίγο περισσότερη αυστηρότητα κάθε φορά που επεκτείναν την δραστηριότητά τους. Λόγω της ελλείψης αξιολογής αντιεπαναστατικής πρωτοβουλίας απο την 11η του Μαρτί, η μεγάλη μάζα των εργατών δεν εκρίνε αναγκαίο να προχωρήση σημαντικά προς τα αριστερά. Οι μάζες χρειάζονταν μεγάλα γεγονότα για να ανεβάσουν την επαναστατική τους μορφωση.

Και η καπιταλιστική τάξη επίσης σταθηκε στα παρασκήνια για ένα διάστημα μηνών. Αυτή η κατάσταση όμως δεν μπορεί να συνεχιστεί για πολύ καιρό ακόμη. Η οικονομική και πολιτική κρίση γίνεται πιο βαθιά και κατακερματίζει το ΚΕΔ, τον κύριο παράγοντα που μέχρι τώρα εδράσε σαν κατασταλτικό στοιχείο και σαν μεσολαβήτης ανάμεσα στις τάξεις.

Η απειλή απο τα δεξιά εντείνεται με την πολιτική των διεθνών επιχειρήσεων, που όπως πριν δυο χρόνια στη Χιλή, προκαλούν οικονομικό χάος και ριχνουν το βάρος στην αριστερά.

Η αστική τάξη που ήταν διατεθειμένη να ανεχθή την επανασταση όσο καιρό περιοριζόνταν στα ωραία λόγια, τώρα μετακινείται προς τα δεξιά με γοργό ρυθμό καθώς συνθλίβεται μεταξύ της οικονομικής κρίσης και των αιτημάτων των εργατών. Αυτό ισχύει και για τους αστούς μέσα στις ενοπλές δυνάμεις. Οι αξιωματικοί που υποστήριξαν την επανασταση όταν ήταν μόνο θεματєρματισμού των λαομισήτων πολέμων στην Αφρική, τώρα φοβούνται για τα προνόμια τα δικά τους και των συγγενών τους. Υποστηρίζονται απο όλες τις φιλοευρωπαϊκές πολιτικές δυνάμεις και ιδιαίτερα απο το ΣΚ του Μαρίο Σοαρες. Παρα την ονομαστιά του, αυτό είναι ένα αστικό κόμμα, που ενώ μπορεί και κερδίση εργατικούς ψήφους, δεν αντλεί τους πόρους του και τα οργανωτικά του στελέχη μέσα απο την εργατική τάξη.

Τις τελευταίες βδομάδες, οι δυνάμεις της δεξιάς έχουν καταφέρει τρομερές επιτυχίες στις βορείες και κεντρικές περιοχές της χώρας, καθώς τις συγκεντρώσεις του ΣΚ ακολουθούσαν αποπληρές βίας και διωγμού των αριστερών απο την περιοχή.

Ένας ακόμη παραγοντας βοήθησε και παροτρυνε την δεξιά-οι πρώην Πορτογάλλοι αποικοί και οι στρατιωτικές δυνάμεις απο την Αγκόλα.

Τα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα στις Πορτογαλικές αποικίες της Αφρικής έπαιξαν πρωτεύοντα ρόλο στο γκρεμισμα του φασισμού. Αυτή τη στιγμή οι προνομιοχοί πρώην αποικοί και ο στρατός απο την Αγκόλα, παρεμβαίνουν σαν αντεπαναστατικές δυνάμεις. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι 300.000, που 4.000 απο αυτούς φθάνουν καθημερινά απο την Αγκόλα, θα ενισχύσουν την εξτρεμιστική δεξιά.

Είναι επομένο ότι θα κατηγορησουν την επανασταση για τον διωγμό τους απο την Αγκόλα. Γενικά θα βρεθούν ανεργοί, οπότε η πικρά τους σε συνδυασμό με το πεσιμο του ηθίκου τους θα τους κάμουν επικινδύνους.

Τις τελευταίες λίγες μέρες οι είδησεις απο τη Λισσαβώνα αναφέρουν ότι η φασιστική τρομοκρατική οργάνωση ΠΑΣ (Πορτογαλλικός Απελευθερωτικός Στρατός) έχει εντείνει την δράση της σε μεγάλο βαθμό μέσα στους καταυλισμούς των προσφύγων απο την Αγκόλα.

Τι συμβαίνει λοιπόν μέσα στον Πορτογαλλικό στρατό στην Αγκόλα; Στη συνελευση της 2ης του Σεπτεμβρίου, το συμβούλιο ψήφισε συντριπτικά κατά της

αναληψης της αρχηγίας των Ενοπλων Δυνάμεων από τον πρώην πρωθυπουργό. Σύμφωνα με σχολεία που γραφτήκαν στις εφημερίδες της Λισσαβώνας, το 70% της αντι-Κονσαλβες στρατιωτικής ψηφού οφείλεται, μέχρι ένα σημείο, στην παρουσία των 30 αξιωματικών αντιπροσώπων του στρατού που είχαν φτάσει αεροπορικάς από την Αγκόλα για να παρουν μέρος στην συνελευση. Εκτος από την επιρροή τους στο αποτέλεσμα της ψηφοφορίας, οι σχολιαστές ισχυρίζονται, ότι ο στρατός προσπαθεί να αποδείξει ότι μπορεί να υπολογίζει στην υποστήριξη των Ενοπλων Δυνάμεων στην Αγκόλα που περιλαμβάνουν καπου 24.000 εξαιρετικά εκπαιδευμένους και εξοπλισμένους άντρες. ("The Guardian, Sept. 5, 1975)

Η δεξιά είναι διατεθειμένη να προσπαθήσει να αντισταθεί στην εργατική τάξη για να ξαναεπιβάλλει το νόμο και την τάξη του καπιταλισμού. Και μόνο μέσα στον αγώνα-ιδιαιτερα σε μια κατάσταση με τους αντιφατικούς και αγνώστους παράγοντες-μπορεί να αποκαλυφτεί η πραγματική ισχύς των ταξικών δυνάμεων. Είναι επομένο λοιπόν ότι η πίεση από τη δεξιά θα ενταθεί σε μεγάλο βαθμό-από την διαλλακτική δεξιά του Αντουνες και Σοαρες μέχρι τους εξτρεμιστές του ΠΑΣ και του ΔΚ (Δημοκρατικού Κέντρου)

Είναι επίσης επομένο ότι η εργατική τάξη, και ειδικά το πιο οργανωμένο κομμάτι της στην περιοχή της Λισσαβώνας, θα κάνει αντιπίεση για να προστατέψει τις κατακτήσεις που έχει κερδίσει από το γκρεμισμό του φασισμού στις 25 του Απριλίου 1975. Οι εργάτες γνωρίζουν ότι αυτές οι κατακτήσεις βρίσκονται σε κίνδυνο τώρα, και ασχέτα για το ποσο μπερδεμένοι είναι μερικοί από τις μανούβρες, τους καυγάδες, τις διασπάσεις και τις εναλλασσόμενες συμμαχίες ανάμεσα στους επαγγελματίες αξιωματικούς και πολιτικούς στην κορυφή της κοινωνίας. Οι εργάτες έχουν αναπτύξει τρομακτική δύναμη. Το τωρινό καθεστώς είτε είναι η πρώτη κυβέρνηση, η δεύτερη, η τρίτη.....η έκτη, η οποιαδήποτε κυβέρνηση, είναι ηπιο ασταθής καρικατούρα Βοναπαρτισμού. Δεν αντιπροσώπευει καμία νέα ισορροπία δυνάμεων, αλλά τερματίζει μια παλιά. Είναι ένα θνησιγενές μεταβατικό καθεστώς που θα οδηγήσει είτε στην προλεταριακή επανάσταση είτε στην νίκη του φασισμού. Είναι ένα κενό ανάμεσα σε δυο δικτατορίες.

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ

Εξ αιτίας του κατακερματισμού και της απειθαρχίας μέσα στις ενοπλές δυνάμεις-κι όπως σύμφωνα με τη διδασκαλία του Μαρξ και του Ενγκελς ότι το κράτος ουσιαστικά απαρτίζεται από οπλισμένους άντρες συν υπολοίπα συμπληρωματικά όργανα της κρατικής εξουσίας-ένα πλήθος από κυβερνητικούς συνδυασμούς είναι αμέσως αναποφεύκτοι.

Δύο κομμάτια παίζουν βασικό ρόλο στην ρύθμιση των κυβερνητικών συνδυασμών: Το ΣΚ και το ΚΚΠ.

Ο Μαρίο Σοαρες σε ένα γραμμα του

προς τον πρόεδρο Κόστα Γκομεζ που δημοσιεύτηκε στις 4 του Σεπτεμβρίου, του ζήτησε να εγγυηθεί ότι μέσα σε 60 μέρες θα γίνουν οι εκλογές για τη Νομοθετική Συνελευση και για τον σχηματισμό μιας καινούργιας κυβέρνησης βασισμένης στα αποτελέσματα των εκλογών. Ανάμεσα στα άλλα αιτήματα του, ήταν: περιφεριακές εκλογές πριν από τον επομένο Φλεβάρη, η επιστροφή της εφημερίδας "Ρεπουμπλικα" στον πρώην εκδοτή της με το ΣΚ, η παραδοση του ελεγχού του καδελικού ραδιοφωνικού σταθμού "Ραδιο Ρενασενσα" στους Πορτογάλλους επισκόπους. Σ αυτή την ατμόσφαιρα του υστερικού αντικομμουνισμού με την συνεχιζόμενη βαθεία οικονομική κρίση, και ιδιαιτερα αν ταυτοχρονα αναγκαστούν οι εργάτες να υποχωρήσουν και ενισχυθεί το γόητρο της καθολικής ιεραρχίας με την παραδοση του "Ραδιο Ρενασενσα", είναι φανερό ότι οι εκλογές θα δώσουν οπωσδήποτε στη δεξιά μια συντριπτική νίκη.

Για το προλεταριατό επίσης, η παραδοση της "Ρεπουμπλικα" και του ραδιοσταθμού "Ρενασενσα", θα πάρη την μορφή ηττας. Θα είναι η αιχμή της σφήνας για το σπασίμο όλων των εργοστασιακών καταλήψεων και η παλιννόρθωση των παλιών αφεντικών.

Είναι επίσης επομένο ότι η δεξιά θα επιμεινεί στην ολική επαναφορά της πειθαρχίας στις ενοπλές δυνάμεις. Δύο δεξιοί αξιωματικοί, οι ταγματάρχες Μελό Αντουνες και Βίτο Άλβες, αποκαταστάθηκαν στο Ανώτατο Επαναστατικό Συμβούλιο αφού είχαν διωχτεί πριν ένα μήνα. Την ίδια ακριβώς μέρα ένας από τους κορυφαίους δεξιούς αξιωματικούς και μέλος του Ανώτατου Επαναστατικού Συμβουλίου, ο λοχαγός Σαούσα ε Καστρο, σε συνέντευξη που έδωσε στην γαλλική εφημερίδα "Le Quotidien de Paris", είπε ότι ο στρατός πρέπει να ξεκαθαριστεί από όλα τα στοιχεία που έχουν σχέση με το ΚΚΠ ή τις επαναστατικές οργανώσεις. Ο στρατός πρέπει να γυρίσει στην "κλασσική πειθαρχία και ιεραρχική τάξη. Όλοι αυτοί που παίζουν το παιχνίδι του κομματισμού δεν έχουν θέση μέσα στο στρατό. Πρέπει να παψουν όλες οι συνελεύσεις μέσα στο στρατό. Αν οι κομμουνιστές και ορισμένες επαναστατικές οργανώσεις δεν αποσυρουν την επιρροή τους από τα στρατοπέδα εθελοντικά, θα πρέπει να αναγκαστούν να το κάνουν με την βία". ("The Guardian, Sept. 9, 1975)

Οι αρχηγοί του ΚΚΠ έχουν μια πολύ δύσκολη εκλογή. Το ΣΚ τους προσφέρει ένα νέο συνασπισμό, αλλά τους ζητά να το πληρώσουν πολύ ακριβά. Με την επιστροφή της εφημερίδας "Ρεπουμπλικα" και του ραδιοφωνικού σταθμού "Ρενασενσα" στα παλιά αφεντικά, που ουσιαστικά σημαίνει την επανεγκατάσταση της μπουρζουαδικής εξουσίας. Το ΚΚΠ δεν είναι πρόθυμο να χάση τους προμαχώνες της εξουσίας του στον κρατικό μηχανισμό, στον τυπο (όπως στις εφημερίδες Diaria de Notícias και O Seculo), ή την επιρροή του στο ραδιοφωνικό και την τηλεόραση.

Κι αν θυσιάσει το "Ραδιο Ρενασενσα" και την εφημερίδα "Ρεπουμπλικα" (που ενώ δεν είναι κατω από τον έλεγχο του αποτελούν σύμβολα για όλους τους αντ-

βασμενους εργατες στη Λισσαβωνα και το Σετουμπαλ), τα μαχητικα του στελεχη θα βρεθουν ολοκληρωτικα απομονωμενα μεσα στα εργοστασια. Κατω απο τετοιες συνθηκες-μερικοι απ αυτους, αν οχι ολοι, θα φυγουν απο το κομμα.

Οι αρχηγοι του ΚΚΠ ειναι φυσικα εξαιρετικα απροθυμοι να δεχτουν τους ορους του Σοαρες. Η πιεση ομως που ασκειται πανω τους απο τον διεθνη Σταλινισμο ειναι τρομερα ισχυρη και θα συνεχιση να αυξανεται. Χρειάζεται μονο να μελετηση κανεις τα Κομμουνιστικα κομματα της Ιταλιας και της Ισπανιας που βλεπουν στον Κου νιαλ το τερας ενος "υπερεξτρεμιστη αριστερου". Τι μεγαλυτερη αποδειξη χρειαζεται κανεις απο την εξυμνηση του ιδιου του Σοαρες για το Κομμουνιστικο Κομμα Ιταλιας; Σε συνεντευξη τυπου που εδωσε ο Σοαρες στη Ρωμη στις 13 του Ιουνη ειπε: "Αν οι Πορτογαλλοι κομμουνιστες ακολουθουσαν την ιδια πολιτικη γραμμη με το ΚΚ Ιταλιας, δεν θα υπηρχε κανενα προβλημα ουτε για την Πορτογαλλικη αριστερα, αλλα ουτε και για την Ευρωπαϊκη αριστερα. Το Κ.Κ. Ιταλιας ειναι πραγματικα δημοκρατικο και θεωρει τις πολιτικες ελευθεριες σαν μεγαλη καταχτηση για την ανθρωποτητα". Ενω ηταν στη Ρωμη ο Σοαρες συναντηθηκε με τον Μπερλιγκουε, γενικο γραμματεα του Ιταλικου Κομμουνιστικου Κομματος. Οταν ερωτηθηκε αν ο Μπερλιγκουε του υποσχεθηκε συμπαρασταση, ο Σοαρες απαντησε "Αυτο ειναι το συμπερασμα των συνομιλιων μας". (Le Monde, 15-16 June 1975)

Στις 11 του Ιουλη τα Κομμουνιστικα κομματα της Ιταλιας και Ισπανιας εδωσαν στον τυπο την παρακατω ανακοινωση που χωρις αμφιβολια ειναι μια εμμεση κριτικη του ΚΚΠ. "Ειναι αδυνατη η εγκαθιδρυση του Σοσιαλισμου στις χωρες μας χωρις την προηγουμενη αναπτυξη και ολικη επιτευξη της δημοκρατιας... (αυτη βασιζεται) στην εξασφαλιση των προσωπικων και συλλογικων ελευθεριων. Αυτες πρεπει να περιφρουρουνται απο τις θεμελιωδης αρχες του πολιτικου κρατους, την δημοκρατικη του διαρθρωση, το πολυκομματισμο που ειναι η βαση της αληθινης διαλεκτικης, την αυτονομια των συνδικατων, τις θρησκευτικες ελευθεριες, την ελευθερια εκφρασης, την κουλτουρα και επιστημη" (Le Monde, July 13-14, '75)

Στην διαδηλωση του Λιβορνο στις 12 του Ιουλη, ο Μπερλιγκουε και ο Καριλλο, ο γενικος γραμματεας του Κ.Κ. Ισπανιας, επεκριναν το ΚΕΔ. Ο Μπερλιγκουε κατακρινε την πολιτικη του ΚΕΔ για το λογο οτι περιοριζει "την συμμετοχη ολων των εκφρασεων της λαϊκης θελησης- και πριν απ ολα των κομματος που ειναι η μονη εγγυηση για την αναγεννηση της Πορτογαλλικης κοινωνιας, και την αμυνα της εναντια σε καθε προσπαθεια που θα την οδηγουσε στην επανοδο της αντιδρασης".

Ο Καριλλο ειπε: "Πρεπει να δειξουμε ενδιαφερον και ανησυχια. Αν η διασπαση του συνασπισμου που σχηματιστηκε γυρω απο το ΚΕΔ στις 25 του Απριλη γινει οριστικη, αν η δημοκρατικη πορεία διακοπει οριστικα, αυτο θα βαλλει σε σοβαρο κινδυνο την τυχη της επαναστασης και πανω απ ολα θα βλαψη το συνολο του Πορτογαλλικου λαου, και την υποθεση της δημοκρατιας

σ ολη την Ευρωπη". (Le Monde, July 15, 1975)

Στις 29 του Ιουλη, ο Παβολινι, εκδοτης του καθημερινου οργανου του Κ.Κ. Ιταλιας "L'Unita" επετεθηκε εναντια στο ΚΚΠ για την υποστηριξη που εδωσε στις προτασεις του ΚΕΔ για τον περιορισμο του ρολου των πολιτικων κομματος. "Πιστευουμε οτι οι βασικες πολιτικες ελευθεριες, το δικαιωμα οργανωσης και συγκεντρωσης, η ελευθερια τυπου, πληροφοριων και κουλτουρας δεν πρεπει μονο "να ανεχονται", αλλα να υποστηριζονται και να προστατευονται σαν τα πραγματικα συνηματα του κινηματος των σοσιαλιστων εργατων" (L'Unita, 28 του Ιουλη, 1975)

Το ΚΚΠ θα μπορουσε πιθανον να αντιταχτει στην πιεση του διεθνη Σταλινισμου αν η δικη του βαση-αλλα και η βαση του στρατου-δεν ειχαν σοβαρα κλονιστει.

Αυτη την στιγμη το ΚΚΠ ειναι ακομη οργανωτικα ισχυρο. Εχει ομως απομονωθη πολιτικα. Αυτο φαινεται:

α) Απο τη σχετικη αποτυχια της ημιωρης απεργιας που οργανωσε η "Ιντερσυνδικαλ" στις 19 Αυγουστου, και που αγνοηθηκε απο μερικες απο τις πιο ισχυρες ομαδες εργατων οπως της εφημεριδας "Ρεπουμπλικα", των ραδιοφωνικων σταθμων "Ρενασενσα" και "RCP", των εργατων του μετρο, του "TAP", "TLR", "A CAPITAL".

β) Απο την ευκολια με την οποια διαλυθηκε η πεμωρη Μεραρχια.

γ) Απο το οτι η ηγεσια του ΚΚΠ αισθανθηκε (αν και για πολυ λιγο) την αναγκη να δημιουργηθει ενιαιο μετωπο με την επαναστατικη αριστερα.

δ) Απο την ηττα τους στις συνδικαλιστικες εκλογες των δημοσιογραφων, των εργατων της Φαρμακευτικης βιομηχανιας, των ιδιωτικων και τραπεζιτικων υπαλληλων (πρεπει να τονισθι οτι το συνδικατο των τραπεζιτικων υπαλληλων ηταν συνωνυμο με το ΚΚΠ και χρησιμοποιηθηκε σαν αφετηρια για την καταληψη του ελεγχου της Ιντερσυνδικαλ)

Αναμεσα στις στρατιωτικες μοναδες που πολοφορουν το ΚΚΠ φαινεται να ειναι πιο αδυνατο απο την επαναστατικη αριστερα.

Οι αντρες της στρατιωτικης αστυνομιας (το πιο προοδευτικο τμημα του στρατου εκτος απο την RAL), την περασμενη βδομαδα ψηφισαν ομοφωνα μια διακηρυξη για την Αγκολα που αναφεροταν στον "σοσιαλιμπεριαλισμο".

Στην επαναστατικη διαδηλωση της 20ης Αυγουστου, απο την οποια απουσιαζε το ΚΚΠ, πηραν μερος περισσοτεροι στρατιωτες απ οτι στην διαδηλωση του Ενιαιου Μετωπου της 27ης Αυγουστου που συμμετειχε το ΚΚΠ.

Σε μερικα ζωτικα τμηματα της εργατικης ταξης, οπως στην εφημεριδα "Ρεπουμπλικα", στο Ταχυδρομιο και την εταιρια τηλεφωνων, το ΚΚΠ φαινεται να εχει χασει ολοτελα τη μαχη. Σ αλλα τμηματα οπως την "Λισαβε" και "Σεεναβε", σχηματιζει κανεις την εντυπωσια οτι υπαρχει συνεχης ανταγωνισμος αναμεσα στο ΚΚΠ και στην επαναστατικη αριστερα προς την οποια μερα με την ημερα γερνει η πλαστιγγα επιρροης. Ακομη και σε μερη οπως την CUF, που το ΚΚΠ ηταν παρα πολυ ισχυρο, η επαναστατικη αριστερα εχει κερδισει καποια επιρροη.

Αλλά φυσικά υπάρχουν πολλών ειδών εργοστάσια που δεν είχαν εμπλακεί στην αγκιτασία του περασμένου καλοκαιριού (οταν το ΚΚΠ ελέγχε το Υπουργείο Εργασίας και καταδικάζε όλες τις απεργίες) όπου η επιρροή του έχει παραμείνει ακεραία.

Η απομόνωση του ΚΚΠ παρουσιάζει ανυπερβλήτα προβλήματα. Ο συνασπισμός του με το ΣΚ θα το απειλήσει πρώτα με την απώλεια μεγάλου μέρους από τον έλεγχο του στον κρατικό μηχανισμό, στα μέσα επικοινωνίας κλπ, και δεύτερο, με το περασμά στην επαναστατική αριστερά πολλών από τα μαχητικά στελέχη της δικής του βάσης.

Στις 25 Αυγούστου το ΚΚΠ δέχτηκε το ενιαίο μέτωπο για να προστατέψει από τη μια μεριά την αριστερή του πτέρυγα, και από την άλλη να κινητοποιήσει τους εργάτες στους δρόμους για να διαφυλάξει την θέση του στον κρατικό μηχανισμό.

Το ενιαίο μέτωπο όμως στεναχώρεσε τον διεθνή Σταλινισμό και τους συμμάχους του ΚΚΠ μέσα στο σώμα των αξιωματικών στις ενοπλες δυνάμεις.

Οποτε μετά το ζιγκ ήρθε το ζαγκ.

Τα ζιγκ-ζαγκ στην πολιτική γραμμή πρέπει να αποκαρδιώνουν τα μέλη του κομματος. Φυσικά η ιστορία του Σταλινισμού είναι γεμάτη από ζιγκ-ζαγκ, αλλά αυτά εφαρμόζονταν κάθε τρία με τέσσερα χρόνια και όχι κάθε τρεις, τέσσερις μέρες.

Έτσι στη διαδήλωση του ενιαίου μετώπου στις 27 Αυγούστου, έγινε ξεκάθαρο ότι πολλοί από τον σκληρό πυρήνα του ΚΚ ήταν απροετοίμαστοι να δεχτούν επαναστατικά συνθήματα. Αυτό ήταν επομένο αφού μόνο πριν εξη βδομάδες το συνθήμα σ όλες τις πορείες του ΚΚΠ ήταν "Μαχη για την παραγωγή". Τώρα έλεγαν ότι η Πορτογαλία ήταν ακόμη καπιταλιστική χώρα. Έχοντας όμως αντιμετώπιση το ΣΚ και την αγκιτασία του στο βορρά, οι πιο σκληροί Σταλινικοί γιούχαισαν τον Κόστα Γκομές οταν πρότεινε "το ανοίγμα προς τις άλλες πολιτικές δυνάμεις" (δηλ. το ΣΚ).

Ο Κουνιαλ όμως μετά από 24 ώρες άρχισε φιλικές επαφές με το ΣΚ. Στις 25 Αυγούστου η "Ο Σέκουλο" (καθημερινή εφημερίδα που ελέγχεται από το ΚΚΠ) έβγαλε ειδικό μεσημεριατικό παραρτήμα για να χαιρετήσει το επαναστατικό μέτωπο σαν "ιστορικό γεγονός". Αλλά μια εβδομάδα αργότερα το ΚΚΠ προσποιότανε ότι το μέτωπο δεν είχε ποτέ πραγματικά υπάρξει. Οι προοπτικές για το άμεσο μέλλον τουλάχιστο είναι ότι η απομόνωση του θα γενεί χειρότερη παρα ποτέ. Οι κεντριστικές οργανώσεις που του έδιναν μια αριστερή καλύψη, το MES, LCI και πιθανώς το FSP, έχουν αναγκαστεί να ενωθούν με το PRP για να κατηγορήσουν την προδοσία του ΚΚΠ. Μόνο αν ο Σοαρές δεν μετριάσει τις απαιτήσεις του αρκετά, είναι δυνατό για μια φορά ακόμη το ΚΚΠ να αναγκαστεί να δοκιμάσει ένα ενιαίο μέτωπο με τις επαναστατικές οργανώσεις. Το ΚΚΠ παρα το μέγεθος του μηχανισμού του και την δύναμη των στελεχών του είναι ευκόλο να αποτύχη στις προσπάθειες του να παραμείνει σαν μια οργάνωση αιωρούμενη στο κενό.

Αν το ΚΚΠ συνεργαστεί με το ΣΚ και η συνεργασία τους υποστηριχτεί από τους στρατηγούς, τότε θα δημιουργηθούν οι κατάλληλες προοπτικές για μια επίθεση της δεξιάς οποία μ αυτήν που έγινε στη Γερμανία το 1918-19. Αν το ΚΚΠ μείνει έξω από την κυβέρνηση, τότε θα υπάρξει η προοπτική για μια επίθεση των δεξιών παρομοια μ αυτή που είδαμε στην Ισπανία το 1936-39. Υπάρχουν φυσικά κι άλλες πιθανότητες. Για παράδειγμα, το ΚΚΠ μπορεί να συμμετασχει στην κυβέρνηση για ένα διάστημα αλλά κατοπιν να αποβληθεί από την δεξιά, ή, να παραιτηθεί από την κυβέρνηση από φόβο μη χάσει τη λαϊκή του βάση στις επαναστατικές οργανώσεις. Είναι επίσης δυνατό να παραμείνει έξω από την κυβέρνηση αλλά να χρησιμοποιήσει την λαϊκή πίεση με μόνο σκοπό να επιρρεάσει τους ισχυρούς της ημέρας. Υπάρχει λοιπόν ένας μεγάλος αριθμός από πιθανούς τρόπους που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι αρχηγοί του ΚΚΠ για μανουβρές και συνεχή αλλαγή πολιτικής γραμμής. Σ όλες τις περιπτώσεις όμως, οι αρχηγοί του θα κρατήσουν τις μαζές στο σκοτάδι της αγνοίας για τις πραγματικές τους προθέσεις.

Αλλά οι μανουβρές και οι απάτες στην πολιτική και ειδικά σε μια επαναστατική κατάσταση, είναι πολύ επικινδύνες: Δεν καταφέρνουν να κοροϊδεύουν τον εχθρό ενώ παράλληλα απειλούν να κοροϊδεύουν τις μαζές.

Η ΕΠΙΤΑΧΤΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΒΑΣΗΣ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΡΩΝ

Καθώς η φύση της τωρινής κυβέρνησης οδηγεί προς την μια ή την άλλη δικτατορία, η εργατική τάξη χρειάζεται επείγοντως να κτίσει μια αντιπροσωπευτική δημοκρατική οργάνωση που θα καλύπτει όλη την εργατική τάξη, δηλαδή, σοβιετ (επιτροπές βάσης). Συνήθως τα κομματα, ακόμη και τα μεγάλα, περιλαμβάνουν μόνο μια μειοψηφία του προλεταριάτου. Αυτό θα παρεμενε μια αφηρημένη δήλωση αν κανείς δεν έδειχνε πως τέτοιες επιτροπές μπορούν να δημιουργηθούν από τους άμεσους αγώνες, και πανώ απ όλα από την ανάγκη των εργατών να υπερασπιστούν τους εαυτούς τους εναντία στην αντιδραση. Οι επιτροπές πρέπει να είναι πλατιές, η οργάνωση τους να αγκαλιάζει όλη την εργατική τάξη και όχι μόνο τη πρωτοπορεία της. Το PRP-BR αξιέπαινο για το ότι είδε την ανάγκη και παροτρύνε την συγκρότηση των επιτροπών βάσης εργατών, φανταρών και ναυτών. Η πορεία των ΕΣΕΦΝ στην οποία πήραν μέρος 40.000 διαδηλωτές στις 17 του Ιουνι, ήταν θαυμασίο, αλλά αυτοί ήταν μόνο η πρωτοπορεία, δηλαδή εργάτες, φανταροί και ναύτες που θα μπορούσαν να είναι μέλη ενός επαναστατικού κομματος. Στις πραγματικές επιτροπές πρέπει να οργανωθεί πολύ περισσότερος κόσμος που θα έχει και μεγαλύτερη διαφορά στο επίπεδο συνειδητοποίησης.

ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΜΕΤΩΠΟ

Η διάλυση του ΚΕΔ σαν μια ενιαία δύναμη και οι σοβαρές απειλές της αντίδρασης, θα κάνουν δυνατό και επιτακτικό το θέμα για ένα ενιαίο αντιφασιστικό μετώπο-σαν μεταβατικό σταδίο για σοβιετ.

Το πρόβλημα του ενιαίου μετώπου-εκτός από τις βαθιές διαφορές ανάμεσα στα πολιτικά κόμματα που το απαρτίζουν, και τις αναποφευκτές διαμάχες μεταξύ τους-είναι ριζωμένο στην ανάγκη υπερασπίσεως των οργανώσεων των εργατών εναντίον στην επίθεση της αντίδρασης.

"Στη συνεχισή του αγώνα για την ανατροπή της διεθνούς αστικής τάξης" έγραφε ο Λένιν στο έργο του, "Αριστρισμός, η παιδική αρρώστια του Κομμουνισμού", "δεν είναι γελοία η προκαταβολική αποκήρυξη κάθε αλλαγής πορείας, η, η μη εκμετάλλευση της συγκρούσεως των συμφερόντων (εστω και προσωρινά) μεταξύ των εχθρών μας, η η αποκήρυξη κάθε συμφιλίωσης και συμβιβασμού με πιθανούς συμμαχούς (ακόμη κι αν αυτοί είναι προσωρινοί, αναξιοπίστοι ή υποορούς). Είναι η αναγκαιότητα, η απολύτη αναγκαιότητα για το Κομμουνιστικό Κόμμα, που είναι η πρωτοπορεία του προλεταριάτου, το συνειδητό αυτό κομμάτι της τάξης, να καταφεύγει στην προσωρινή αλλαγή πορείας, να συμφιλιώνεται και να συμβιβάζεται με τις διαφορές οργανώσεως εργατών και με τους μικροκτηματίες. Είναι ολοκληρωτικά θέμα γνώσης του τρόπου εφαρμογής αυτής της τακτικής για να "ανεβεί"-οχι να χαμηλώσει-το γενικό επίπεδο της προλεταριακής ταξικής συνειδήσεως, το επαναστατικό πνεύμα και την ικανότητα του αγώνα για την τελική νίκη." (Lenin, Collected Works, Vol 31, pp 70-74).

Και ο Λένιν έδειξε στην πράξη πως κανείς πρέπει να ακολουθήσει την γραμμή του ενιαίου μετώπου χωρίς να παρασυρθεί σε συμβιβασμούς, χωρίς αρχές ή σε δογματικό σκετσισμό. Η κλασσική δοκιμή έγινε στις 25 Αυγούστου 1917 όταν ο στρατηγός Κορνιλωφ, αρχηγός των ενοπλών δυνάμεων του ρωσικού στρατού, οδήγησε τον στρατό του εναντίον στην Πετρούπολη με σκοπό να τσακίσει την κυβέρνηση Κερενσκού, τα σοβιετ και όλα τα κόμματα-οχι μόνο τους επαναστάτες Μπολσεβίκους αλλά και τους ρεφορμιστές Μενσεβίκους και τους δήθεν επαναστάτες σοσιαλιστές. Το Μπολσεβίκικο κόμμα δεν ήταν ολότελα νομιμο και η κυβέρνηση Κερενσκού το καταπίεζε και το καταδίωκε. Συκοφαντούσαν τους αρχηγούς του σαν γερμανικούς πρακτορές. Αλλά οι Μπολσεβίκοι δεν δίστασαν να σχηματίσουν μια πρακτική συμμαχία με τους δικούς και συκοφάντες τους-Κερενσκού Τσερετελι και Σία-για να χτυπήσουν τον Κορνιλωφ.

Τα γραπτά του Λένιν αυτής της κρίσιμης περιόδου είναι κατά πολύ τα πιο ξεκαθάρια και δυναμικά. Ένα γράμμα προς την Κεντρική Επιτροπή των Μπολσεβίκων έγραφε: "Η στάση του Κορνιλωφ είναι η πιο απροσδόκητη (απροσδόκητη σε μια τέτοια στιγμή και φάση) και μια ολότελα απίστευτη στροφή

απαιτεί αναθεώρηση και αλλαγή τακτικής. Κι όπως με κάθε αναθεώρηση θα πρέπει να είμαστε εξαιρετικά προσεκτικοί για την διαφύλαξη των αρχών μας. Δεν θα πρέπει να υπάρξει αποκρυψη των θεμελιωδών διαφωνιών, μείωση της κριτικής της θέσης του προσωρινού συμμαχού ούτε και καλύψη των διαφορών μας.

Ακόμη και τώρα δεν θα πρέπει να υποστηρίξουμε την κυβέρνηση Κερενσκού. Αυτό είναι αντίθετο με τις αρχές μας. Πιθανόν να διαρωτηθούμε: Δεν θα καταπολεμήσουμε τον Κορνιλωφ; Φυσικά, αυτό είναι επιτακτικό μας καθήκον. Αλλά δεν είναι το ίδιο πράγμα. Εδώ υπάρχει μια διαχωριστική γραμμή....

"Θα πολεμήσουμε, ήδη καταπολεμούμε τον Κορνιλωφ, όπως τον πολεμούμε και τα στρατεύματα του Κερενσκού, αλλά δεν υποστηρίζουμε τον Κερενσκού. Αντίθετως, εκθέτουμε τις αδυναμίες του. Εκεί βρίσκεται η διαφορά. Είναι μάλλον μια λεπτή διαφορά, αλλά είναι εξαιρετικά σημαντικό ότι δεν πρέπει να την ξεχνούμε".

Απο τι λοιπόν απαρτίζεται η αλλαγή τακτικής των Μπολσεβίκων που επέφερε η στάση του Κορνιλωφ;

"Αλλάζουμε τη μορφή της πάλης μας εναντίον στον Κερενσκού. Χωρίς να χαλαρώνουμε καθόλου την εχθρότητα μας εναντίον του, χωρίς να ανακαλούμε ούτε μια λέξη απ' όσα του έχουμε κατηγορήσει, χωρίς να απαρνιούμαστε την αποστολή μας που είναι η ανατροπή του, πρέπει να παίρνουμε υπ' όψιν μας την σημερινή κατάσταση. Δεν θα ανατρεφούμε τον Κερενσκού προς το παρόν. Θα αντιμετωπίσουμε το έργο καταπολεμήσεώς του με διαφορετικό τρόπο, δηλαδή θα υποδείξουμε στον κόσμο που μαχεται τον Κορνιλωφ, τις αδυναμίες και αμφιταλαντεύσεις του Κερενσκού. Αυτό έχει γίνει και στο παρελθόν. Τώρα όμως, έχει γίνει ο πιο σημαντικός τρόπος μάχης, και σ' αυτόν ακριβώς το τρόπο συνίσταται η αλλαγή."

Η αλλαγή της τακτικής των Μπολσεβίκων στη στάση του Κορνιλωφ εκφράστηκε με την τοποθέτηση στο κέντρο της κομματικής αγκιτατίας ενός αριθμού από μερικά αιτήματα που θα απαιτούνταν από τον Κερενσκού: η συλλήψη του Μιλίουκοφ, ο οπλισμός των εργατών της Πετρούπολης, η επιστροφή στην Πετρούπολη των στρατευμάτων της Κροστάνδης, Βαϊμποργκ και Χέλσινγκφορς, η διάλυση της Δούμας, η συλλήψη του Ροντζιάνκο, η νομιμοποίηση της μεταβίβασης των αγροκτημάτων στους γεωργούς, η συγκρότηση ελέγχου των σιτηρών και εργοστασίων από τους εργάτες κλπ. Πρέπει να παρουσιάσουμε αυτά τα αιτήματα όχι μόνο στον Κερενσκού, όχι τόσο στον Κερενσκού, όσο στους εργάτες, φανταρούς και αγρότες που έχουν συνεπαρθεί από την πορεία της πάλης εναντίον στον Κορνιλωφ.

Πρέπει να κρατήσουμε ψηλά τον ενθουσιασμό τους, να τους ενθαρρύνουμε στην πάλη των στρατηγών και αξιωματικών που εκδηλώθηκαν υπέρ του Κορνιλωφ, να τους παροτρύνουμε να απαιτήσουν την άμεση παραδοχή της γης στους εργάτες, να τους υποδείξουμε ότι είναι απαραίτητη η συλλήψη του Ροντζιάνκο, η διάλυση της Δούμας, το κλείσιμο της εφημερίδας

Ρες και άλλων αστικών εφημερίδων και η αναλήψη ανακρίσεων εναντίον τους".

Σε όλες τις αλλαγές τακτικής, ο Λένιν δεν παραλείπει να υποδεικνύει εντονα ότι ο κεντρικός σκοπός δεν πρέπει να παραβλεφτεί ούτε για μια στιγμή: η κατάληψη της εξουσίας από το προλεταριάτο.

"Θα ήταν σφάλμα να σκεφτούμε ότι έχουμε απομακρυνθεί από το έργο της κατάληψης της εξουσίας από το προλεταριάτο. Όχι. Έχουμε φτάσει πολύ κοντά στο σκοπό μας, όχι κατ'ευθείαν, αλλά πλάγιως. Αυτή τη στιγμή πρέπει να κάνουμε την εκστρατεία μας εναντίον στον Κερενσκι, όχι τόσο άμεσα, όσο εμμεσα, δηλαδή, απαιτώντας ολό και περισσότερη δράση και πραγματικά επαναστατικό πόλεμο κατά του Κορνιλωφ. Η εξέλιξη αυτού και μόνο του πολέμου, μπορεί να μας οδηγήσει στην εξουσία, αλλά πρέπει να το αναφερόμαστε όσο το δυνατό λιγότερο στην προπαγάνδα μας... (Lenin, Collected Works, Vol 25, pp 285-9)

Και έτσι, αντιμετωπίζοντας την απειλή του Κορνιλωφ, οργανώθηκαν παντού επιτροπές για την επαναστατική άμυνα στις οποίες οι Μπολσεβίκοι μπηκαν σαν μειοψηφία. Αυτό δεν εμπόδισε τους Μπολσεβίκους που ήταν οι πιο συνεπείς να αναλάβουν ηγετικό ρόλο.

Το ενιαίο μέτωπο εναντίον στον Κορνιλωφ έδωσε νέα ζώη στα σοβιέτ που είχαν περιπέσει σε αδράνεια κάτω από την ηγεσία των Μενσεβίκων και Σοσιαλιστών επαναστατών. Μετά τον Ιούλη ιδιαίτερα, όταν άρχισε η μαζική κατάδωξη των Μπολσεβίκων.

Και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι μέσα σε μια επαναστατική κατάσταση το ενιαίο μέτωπο είναι δυνατό να οδηγήσει στην συγκρότηση των σοβιέτ. Ο Τρότσκι το έθεσε πολύ ξεκάθαρα... "ακριβώς όπως το εργατικό συνδικάτο είναι η πιο στοιχειώδης μορφή ενιαίου μετώπου στην οικονομική παλη, έτσι τα σοβιέτ είναι η πιο ολοκληρωμένη μορφή ενιαίου μετώπου στις συνθήκες που το προλεταριάτο μπαίνει στη φάση για την κατάληψη εξουσίας" (L. Trotsky, Fascism, Stalinism and the United Front, International Socialism, August/September 1969)

Δεν είναι δυνατόν να γνωρίζουμε προκαταβολικά τι ακριβώς μορφή, από ποιες ακριβώς οργανώσεις θα συγκροτηθεί το ενιαίο μέτωπο στην Πορτογαλία. Γρήγορες αλλαγές τακτικής συμπεριλαμβανομένης και αυτής του ενιαίου μετώπου, απαιτούνται σε μια πολύ γρήγορα μεταβαλλόμενη κατάσταση. Αλλά κανείς δεν μπορεί να είναι απολύτως σίγουρος για ένα πράγμα αν δεν μελετήσει την ιστορική πείρα του διεθνούς προλεταριάτου. Ένα από τα βασικά προβλήματα που είναι συνδεδεμένο και οδηγεί κατευθείαν στο ενιαίο μέτωπο, είναι το θέμα οπλισμού των εργατών, η οργάνωση πολιτοφυλακής εργατών.

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΟΦΥΛΑΚΗ

Οι εργάτες πρέπει να αυτοπροστατευτούν. Στο βορρά υπάρχει ήδη η ανάγκη

για περιπολίες στους δρόμους, για την υπερασπίση των κέντρων της εργατικής τάξης από τις επιθέσεις των αντιδραστικών. Το ίδιο θα χρειαστεί να γίνει επίσης στη Λίσσαβωνα και στη Σετούπαλ... Γιατί δεν απαιτείται από τις διευθύνσεις των εργοστασίων να δοθεί απαλλαγή εργασίας με αποδοχές σε εργάτες που θα περιπολούν στους δρόμους;

Ταυτόχρονα με την συγκρότηση της πολιτοφυλακής εργατών, πρέπει να συνεχιστεί η προπαγάνδα για τον γενικό οπλισμό των επαναστατών εργατών. Είναι επίσης αδύνατη η συνυπαρξη της πολιτοφυλακής εργατών και του τακτικού στρατού για πολύ χρόνο. Έτσι πρέπει να απαιτηθεί η συγχώνευση των δύο σωμάτων. Αυτό συνεπάγεται ότι όλοι οι αξιωματικοί θα εκλεγόνται στις ενοπλές δυνάμεις, ότι οι εκλογές στις επιτροπές των φανταρών θα γίνονται δημοκρατικά σε κάθε μονάδα, και συνολικά σε ολόκληρη τη χώρα, και έτσι οι αντιπροσωποί των φανταρών θα συμμετέχουν στο εθνικό συμβούλιο. Καθώς το προλεταριάτο δεν μπορεί να καταλάβει την κρατική εξουσία δίχως όπλα, τα συνθήματα "όπλα στους εργάτες" και "Συμβουλία εργατών, φανταρών και ναυτών" είναι αδιασπαστά δεμένα μαζί.

Ο ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Οι επαναστάσεις πραγματικά ξεκινούν σαν αυθόρμητες ενεργείες δίχως την καθοδήγηση ενός κομματος. Η Γαλλική επανάσταση ξεκίνησε με την θύελλωδη εφοδία της Βαστίλλης. Δεν είχε οργανωθεί από κανένα. Υπήρχε κανένα κομμα επικεφαλής των επαναστατών; Όχι. Ακόμη και οι μετεπειτα αρχήγοι των Ιακωβινών, για παράδειγμα, ο Ροβεσπιέρος, δεν αντιταχτήκαν στη μοναρχία ούτε και ήταν οργανωμένοι κομματικά. Η επανάσταση της 14ης του Ιουλίου 1789, ήταν μια αυθόρμητη ενεργεία των μαζών.

Το ίδιο συνέβη και στις Ρωσικές επαναστάσεις του 1905 και του Φλεβάρη 1917. Η επανάσταση του 1905 ξεκίνησε με την αιματηρή συγκρούση ανάμεσα στον Τσαρικό στρατό και την αστυνομία από την μια και τους εργάτες, αντρες, γυναίκες και παιδιά οδηγημένοι από τον παπα Γκαπον (αποδειγμένος Τσαρικός προβοκάτορας), από την άλλη. Ήταν οι εργάτες οργανωμένοι από μια ξεκάθαρη και αποφασισμένη ηγεσία με δική της σοσιαλιστική γραμμή; Φυσικά όχι. Κουβαλώντας εικόνες πήγαν να εκλλίπαρουν τον αγαπημένο τους "πατερούλη" τον Τσαρο, να τους γλυτώσει από τους εκμεταλευτές τους. Αυτό ήταν το πρώτο βήμα στο δρόμο της μεγάλης επανάστασης. Δώδεκα χρόνια αργότερα, το Φλεβάρη του 1917, οι μαζές έχοντας μεγαλύτερη πείρα και περισσότερους επαναστάτες ανάμεσα τους απ' ό,τι στην προηγούμενη επανάσταση, ξεσηκώθηκαν πάλι αυθόρμητα. Κανένας ιστορικός δεν είναι σε θέση να υποδείξει τον οργανωτή της επανάστασης του Φλεβάρη, για τον απλό λόγο ότι ήταν ανοργανωτή.

Παρ' όλα αυτά, οι επαναστάσεις αφού ξεκινήσουν με ένα αυθόρμητο ξεσηκώμα προχωρούν με διαφορετικό τρόπο. Στην

Γαλλία έγινε μια μεταβαση από την ημι-δημοκρατική κυβέρνηση του Τζιροντ στην επαναστατική κυβέρνηση που εκμηδένισε ολοκληρωτικά τις φεουδαρχικές σχέσεις ιδιοκτησίας. Αυτό δεν έγινε από τις ανοργάνωτες μαζες χωρίς καμία κομματική καθοδήγηση, αλλά κάτω από την αποφασιστική ηγεσία του κομματος των Ιακωβινών. Αυτό το σημαντικό βήμα που απαιτούσε ολοκληρωτικό αγώνα εναντίον στον Τζιροντ, θα ήταν αδύνατο να πραγματοποιηθεί χωρίς τη καθοδήγηση του κομματος. Ο λαός στο Παρίσι κατορθωσε να ξεσηκωθεί (αυθόρμητα και χωρίς ηγεσία) εναντίον στο βασιλικά μετά από καταπίεση δεκαετιών. Αλλά στην πλειοψηφία του ο λαός ήταν συντηρητικός και στερούνταν ιστορικής πείρας και γνώσεις για να κάνει διαχώρηση ανάμεσα σ' αυτούς που ήθελαν να οδηγήσουν την επανάσταση στα άκρα και σ' αυτούς που προτιμούσαν να συμβιβαστούν δυο ή τρία χρόνια αργότερα. Η ιστορική θέση απαιτούσε την τελειωτική μάχη και την παλη εναντίον στις δυνάμεις του συμβιβασμού, τους συμμαχούς του χθες. Η συνειδητή καθοδήγηση αυτής της εκστρατείας δόθηκε από το κομμα των Ιακωβινών που έθεσε την ημερομηνία και οργάνωσε την ανατροπή του Τζιροντ στις 10 Αυγούστου 1792 με την πιο παραμικρή λεπτομέρεια. Παρομοία, και η επανάσταση του Οκτωβρη δεν ήταν μια αυθόρμητη ενέργεια, αλλά ήταν μια οργανωμένη δράση βασικά σ' όλα τα στάδια της, συμπεριλαμβανομένης της ημερομηνίας, από τους Μπολσεβίκους. Σ' όλο το διάστημα των ελιγμών της επανάστασης από το Φλεβαρή ως τον Οκτωβρη, οι διαδηλώσεις του Απριλη και Ιουνη, οι μέρες του Ιουλη και η τακτική υποχώρηση που επακολούθησε, η αποκρούση του πραξικοπηματος του Κορνι-λφ-έφερε τους εργάτες και τους φανταρούς σε στενότερη επαφή κάτω από την επιρροή και καθοδήγηση του Κομματος των Μπολσεβίκων. Αυτό το κομμα ήταν απαραίτητο για το ανεβασμα της επανάστασης από την αρχική της φάση στην τελική της νίκη.

Ο αυθόρμητισμος είναι αναποφευκτα ανώμαλος κι ανίσος και ενώ όλες οι επαναστάσεις στην ιστορία αρχίζουν αυθόρμητα, καμία δεν τελείωσε με τον ίδιο τρόπο.

Για να είναι σε θέση η εργατική τάξη να καταλάβει και να διατηρήσει την εξουσία χρειάζεται ένα επαναστατικό, εργατικό κομμα.

Αυτό δεν παει να πει ότι μια επανάσταση, μια ανατροπή του καθεστώτος δεν είναι επιβλητική χωρίς την ηγεσία ενός επαναστατικού κομματος. Αυτό το αποδειχνει ολοκάθαρα το πραξικοπημα της 25ης του Απριλη. Το γκρεμισμα του παλιού καθεστώτος μπορεί να γίνει και χωρίς την υπαρξη ενός κομματος.

Ούτε υπάρχει κατι το μαγικό σε τέτοια κομματά. Τα παραδοσιακά κομματά της εργατικής τάξης, οι "σοσιαλδημοκράτες" και οι "κομμουνιστές", εδώ και δεκαετίες έχουν αναλάβει τον ρολό της τροχόπεδης και όχι του κινητήρα στην πορεία για την σοσιαλιστική επανάσταση. "Το προλεταριάτο μπορεί να ανεχθεί για πολύ καιρό μια κομματική αρχηγία που έχει ήδη υποστεί ένα ολικό εσωτερικό εκφυλισμό", έγραψε κάποτε ο Τρότσκι, "αλλά που δεν είχε όμως την ευκαιρία να εκδηλώσει αυτόν

τον εκφυλισμό στο κέντρο μεγάλων γεγονότων. Μια ισχυρή ιστορική δόνηση είναι απαραίτητη για την ξεκαθάριση αποκαλυψή της αντιφάσης".

Αυτή η δόνηση μπορεί να δημιουργήσει αμφιβολίες γύρω από όλη την ιδέα του επαναστατικού κομματος. Μπορεί να υποτεθεί ότι υπάρχουν πολλά υποκαταστάτα, είτε αριστεροί αξιωματικοί, είτε αυθόρμητη δράση της εργατικής τάξης, είτε κατι άλλο. Αλλά τίποτα δεν μπορεί να υποκαταστήσει το κομμα. Πολλά είδη μη κομματικών οργανώσεων μπορούν να παίξουν ένα ρολό στην επαναστατική πορεία, και ειδικά ο ρολός των επιτροπών βάσης των εργατών είναι αναντικατάστατος, αλλά δίχως τον επαναστατικό κομμα των εργατών, η εργατική τάξη μόνη της δεν μπορεί να κυβερνήσει.

Ένα επαναστατικό κομμα διαφέρει από τα ρεφορμιστικά κομματά, όχι μόνο στην πολιτική του γραμμή, αλλά και στη φύση του. Τα ρεφορμιστικά κομματά υποκαθιστούν παντοτε την τάξη: Ψήφισε μας και θα κάνουμε αυτό και το άλλο για σενα, είναι σχεδόν η μονιμη πολιτική τους. Στην περίπτωση των σοσιαλδημοκρατικών κομματών μαλιστα, αυτό είναι το μόνο πολιτικό καθήκον για τους οπαδούς τους σε "κανονικές" συνθήκες.

Υπάρχει επίσης, και αυτό που ονομάζεται επαναστατικός υποκαταστατισμός. Κλασσικό παράδειγμα είναι ο Μπλανκισμός. Στις 12 του Μαη 1839 ο Μπλανκί ωδήγησε τους 1200 οπλισμένους οπαδούς του στους δρόμους του Παρισιού για να ανατρέψουν την μοναρχία. Η προκήρυξη του ήταν:

"Όπλα στους πολίτες"

"Σημανε η κρίσιμη ώρα για τους καταπιεστές..."

"Η προσωρινή κυβέρνηση διαλέξε στρατιωτικούς ηγέτες για να κατευθύνουν τον αγώνα.

Αυτοί προέρχονται από τις τάξεις σας, ακολουθείστε τους. Θα σας οδηγήσουν στη νίκη.

"Εμπρός. Ζήτω η Δημοκρατία."

Το πραξικοπημα αρχικά πετυχε.

Είχε προετοιμαστεί καλά από τακτικής πλευράς. Σπουδαία κυβερνητικά κτίρια καταληφθηκαν. Η όλη όμως επιχείρηση είχε προπαρασκευαστεί με την πιο μεγάλη μυστικότητα, χωρίς καμία πολιτική προετοιμασία. Η μεγάλη μαζα του Παρισινού εργατικού πληθυσμού δεν γνώριζε τίποτα για το σχέδιο του Μπλανκί. Δεν γνώριζαν τίποτα όχι μόνο για το τακτικό σχέδιο που επρέπε να παραμείνει απορρητό, αλλά και για τους πολιτικούς και κοινωνικούς σκοπούς του κινήματος. Έτσι παραμείνει αδρανής. Η κυβέρνηση κινήτοποιήθηκε, έφερε μέσα εμπιστά στρατεύματα, και η εξέγερση συντριφθηκε.

Αυτό δεν συνεβη γιατί οι Παρισίνοι εργάτες του καιρού εκείνου ήταν ανίκανοι να αναλάβουν επαναστατική δράση. Ακριβώς το αντίθετο. Το 1830, και παλι το 1848, ανατρεψαν το καθεστώς. Αλλά και στις δυο περιπτώσεις ήταν ο πολιτικός αναβρασμός μέσα στην τάξη τους που οδήγησε στην εξέγερση.

Σήμερα, όλοι μιλούν τουλάχιστον στην θεωρία, για την αναγκαιότητα της πολιτικής προετοιμασίας, ενώ στην πραγματικότητα υποκαταστατισμός επικρατεί

ακομή και στην επαναστατική αριστερά. Χρειάζεται να τονισθεί και να τονισθεί ξανά ότι σύμφωνα με τα λόγια του Μαρξ, "η απελευθέρωση της εργατικής τάξης είναι έργο της ίδιας της εργατικής τάξης". Το επαναστατικό κομμά δεν μπορεί να αντικαταστήσει την εργατική τάξη. Άλλου είδους κομμάτα μπορούν, το κάνουν και είναι επιτακτικό για την υπαγωγή τους. Όσο και να διαφέρουν στην αποστολή τους αυτά τα κομμάτα όμως, συμφωνούν στο θέμα της πολιτικής παθητικότητας της εργατικής τάξης-την υποστήριξη της στις εκλογές και την συμμετοχή της στις καλοελεγχόμενες διαδηλώσεις οργανωμένες από ψηλά.

Η αποκρήρυξη όμως του υποκαταστατισμού με κανένα τρόπο δεν οδηγεί στην αρνήση της ανάγκης για την υπαγωγή του επαναστατικού κομματός της εργατικής τάξης. Η εργατική τάξη είναι δημιουργήμα της καπιταλιστικής κοινωνίας. Η συνείδηση της, η μαχητικότητα της και η αντίληψη της είναι σαν αποτέλεσμα εξαιρετικά ανισή. Η δραστηριοποίηση της ακόμη και για περιορισμένους αγώνες χρειάζεται οργάνωση. Για να δράσει σαν τάξη για την πραγμάτωση του πιο μεγάλου απ' όλους τους σκοπούς της, την κατάληψη της εξουσίας και την ανασυγκρότηση της σοσιαλιστικής κοινωνίας, οι πιο συνειδητοί και γεματοί πεποιθήση εργάτες πρέπει να συσπειρωθούν. Αυτοί είναι οι πραγματικοί και μελλοντικοί οδηγητές των συντρόφων τους. Ενωμένοι, και κάτω από ευνοϊκές συνθήκες μπορούν να πάρουν μαζί τους όλες τις μάζες. Αυτή η ένωση των συνειδητά ανεβασμένων εργατών είναι το επαναστατικό κομμά της εργατικής τάξης. Σε στιγμές κρίσης, οι εργάτες όπως και τα άλλα τμήματα μιας κοινωνίας, ανταποκρίνονται στο κάλεσμα μιας ηγεσίας. Τα προβλήματα πρέπει να επιλυθούν και θα λυθούν είτε με ένα προοδευτικό είτε με αντιδραστικό τρόπο. Αν δεν υπάρχει ένα επαναστατικό κομμά που να καθοδηγείται από τους πιο προοδευτικούς εργάτες, οι μάζες της εργατικής τάξης θα ακολουθήσουν ή θα συμβιβαστούν με κάποια άλλη ηγεσία. Το κενό πρέπει να γεμίσει, και αν οι "ανεβασμένοι" εργάτες δεν έχουν συνοχή και πίστη στην ικανότητά τους να ηγούνται, αν δεν είναι σε θέση να δράσουν σαν κομμά, τότε το κενό παντοτε γεμίζει από μια δύναμη που βασίζεται πάνω στην απάθεια και την συγχυση.

Φυσικά, το επαναστατικό κομμά χρειάζεται παραδοχή και θεωρία. Με άλλα λόγια τα μέλη του πρέπει να έχουν αφομοιώσει τα μαθήματα παλιών αγώνων της εργατικής τάξης σε εθνική και διεθνή κλίμακα. Για να δεθούν τα στρώματα των συνειδητά ανεβασμένων εργατών, αυτή η παραδοχή πρέπει ως ένα σημείο να διδάχεται. Τι το εξαιρετικό σ' αυτή την περίπτωση όταν τα μέλη της αστικής τάξης, οι γραφειοκράτες, οι αξιωματικοί του στρατού, οι διευθυντές, οι δικηγόροι και οι λοιποί υποβάλλονται σε μια εντατική εκπαιδευτική διαδικασία που είναι τόσο ιδεολογική όσο και τεχνική;

Είναι όμως επικίνδυνο να δει κανείς τον ρόλο του κομματός σαν βασικά διδα-

σκαλικό. Το βασικό καθήκον είναι να δώσει την ηγεσία. Για να το κάνει αυτό αποτελεσματικά, τα μαχητικά μέλη του κομματός πρέπει να αφογκραζονται, να είναι ευαίσθητοι στις μεταβαλλόμενες διαθέσεις των συναδελφών τους και να γνώριζαν πως να συνδέουν τις φιλοδοξίες των εργατών με τον κεντρικό πολιτικό σκοπό. Με λίγα λόγια πρέπει να μαθούν από τους συντρόφους εργάτες τόσα -ή και περισσότερα- από όσα μπορούν να τους διδάξουν. Για να επαναλάβουμε, η αποστολή είναι η ηγεσία, και για να ηγηθεί κανείς πρέπει να καταλαβαίνει αυτούς που τον ακολουθούν. Η ηγεσία είναι μια αμφίπλευρη διαδικασία.

Το ίδιο ισχύει και για τους ηγέτες του κομματός. Μόνο αυτοί που πιστεύουν σε ουτοπίες μπορούν να υποθετούν ότι δεν χρειάζεται κομματική ηγεσία. Καθώς η εργατική τάξη στο σύνολο της οδηγείται από τα πιο συνειδητά και γεμάτα πεποίθηση μέλη της, έτσι και μέσα στο κομμά αυτός ο διαχωρισμός είναι αναποφευκτός. Δουλεία της κομματικής ηγεσίας είναι η γενίκευση της πείρας των μαχητικών μελών και η καθοδήγηση τους, όπως ακριβώς αυτοί καθοδηγούν τους συντρόφους τους εργάτες. Η ίδια αμφίπλευρη σχέση επικρατεί και μέσα στο κομμά.

Πολλοί αριστεροί βλέπουν το κομμά σαν υποκαταστάτο της τάξης, και πάνω απ' όλα σαν το δασκάλο της τάξης. Πολλοί επίσης βλέπουν την ηγεσία του κομματός σαν το υποθηκοφυλάκιο του δογματός, της θεωρίας, της οργανωτικής επιδεξιότητας και γνώσης. Φυσικά, πρέπει να κατέχει όλα αυτά μέχρις ένα βαθμό. Αλλά κυρίως πρέπει να είναι ο πιο επιδεχτικός μαθήτης, η πιο ευαίσθητη ακοή και η πιο στιβαρή θέληση.

Πολύ συχνά θεωρία και παραδοχή καταντούν αψυχο δόγμα. Και πραγματικά, αυτό είναι αναποφευκτικό όταν δεν δεχονται με τη ζωντανή παλη, την δημιουργικότητα και πρωτοβουλία της εργατικής τάξης.

Πολλοί αναφέρονται αλλά λίγοι κατανόουν την συνοπτική γνώμη του Εγκέλς όσο αφορά τον συσχετισμό θεωρίας και πράξης: "Η θεωρία μας δεν είναι δόγμα, αλλά οδηγός δράσης".

Ο Λένιν συχνά επαναλαμβάνει "Η θεωρία φιλε μου, είναι γκρίζα, αλλά καταπρασινό το αιώνιο δέντρο της ζωής". Η ζωντανή πραγματικότητα είναι παντοτε πιο πλούσια σε εξελίξεις, πιθανότητες, περιπλοκές, από κάθε θεωρητική ιδέα ή προβλεψη και γι' αυτό ο Λένιν χλευάζει αυτούς που μεταβάλαν τον Μαρξισμό σε εικονολατρεία. "Η εικόνα είναι κατι που μπροστά του προσευχεσαι, κανείς τον σταυρό σου και προσκυνάς, αλλά μια εικόνα δεν έχει καμία επίρροη πάνω στη πρακτική ζωή και στη πρακτική εφαρμογή της πολιτικής. (Lenin, Collected Works, Vol. 30 p.356)

Μια επαναστατική ηγεσία χρειάζεται δυο πράγματα. Την κατανόηση του αγώνα στο σύνολο του και την ικανότητα να προβάλλει τα σωστά συνθήματα για κάθε στρώμα, στην πορεία των γεγονότων. Αυτά τα συνθήματα δεν απορρέουν μόνο από το προγράμμα του κομματός. Πρέπει να ταιριάζουν με τις περιστάσεις, και πάνω απ' όλα με τις διαθέσεις και τα αισθήματα των μαζών, ώστε

να μπορέσουν να οδηγήσουν μπροστά τους εργατές. Τα συνθήματα δεν πρέπει να ταϊριαζουν μόνο με την γενική κατεύθυνση του επαναστατικού κινήματος, αλλά και με το επίπεδο συνειδητοποίησης των μαζών. Μόνο με την πρακτική εφαρμογή της γενικής πολιτικής γραμμής του κόμματος γίνεται φανερό η πραγματική της αξία.

Το κόμμα και η ηγεσία του πρέπει να είναι σε συνεχή επαφή με τις μάζες. Η μόνη πραγματικά επαναστατική πολιτική γραμμή είναι εκείνη που είναι πιστή στις αρχές της ανοικτής πολιτικής, που αποφεύγει να καταφεύγει σε "κόλπα" για να κοροϊδεύει τις μάζες.

Ετσι τα δημοσιεύματα του κόμματος πρέπει να παίζουν πρωτεύοντα ρόλο στην κομματική δουλειά, με το να δίνουν στις τοπικές επιτροπές, στα μέλη του κόμματος και στο πλήθος των οπαδών του μια ξεκάθαρη ιδέα της πολιτικής γραμμής του. Αυτό συνεβη με τους Μπολσεβίκους. Στις αρχές του Ιουλίου 1917, το Μπολσεβίκικο κόμμα τυπώνει 41 εφημερίδες και περιοδικά, 27 στη ρωσική γλώσσα και τα υπόλοιπα σε γλώσσες των διαφόρων εθνικών μειονοτήτων (5 στα Λατβικά, 2 στα Λιθουανικά, 2 στα Αρμενικά, 2 στα Εσθονικά, 1 στα Πολωνοζικά, 1 στα Γεωργιανά, 1 στα Αζερμπαϊτζανικά). Από αυτές οι 17 ήταν καθημερινά εντύπα (17 στα ρωσικά), 8 εφημερίδες κυκλοφορούσαν τρεις φορές την εβδομάδα, 5 δύο φορές την εβδομάδα, 7 ήταν βδομαδιακές, 3 δεκαπενθήμερες και 1 μηνιαία. Η διατύπωση-περιλαμβανομένου και του γραπτού λόγου-παίζει πολύ σπουδαίο ρόλο στην επαναστατική πορεία. Σε καμία άλλη περίοδο της ζωής του ο Λένιν δεν έγραψε περισσότερα και καλύτερα από ότι στο διάστημα μεταξύ του Φλεβάρη και Οκτωβρίου 1917.

Η απλή και μόνο διατύπωση της σωστής κουβέντας δεν είναι διόλου αρκετό για το επαναστατικό κόμμα. Το κόμμα πρέπει να είναι ικανό να μεταφράζει τα λόγια σε πράξεις. Γι' αυτό το λόγο πρέπει να έχει βαθιές ρίζες μέσα στο προλεταριάτο, πρέπει να είναι το κόμμα των μαζών. Τέτοιο ήταν το Μπολσεβίκικο κόμμα. Τον Ιούλιο του 1917 στην Πετρούπολη οι Μπολσεβίκοι ήταν 36.000 μέλη (Η Πετρούπολη είχε περιπου τον ίδιο πληθυσμό με την σημερινή Λισσαβώνα) Φυσικά καθώς το PRP-BR στις 25 του Απριλίου 1917 ήταν μόνο μια πολύ μικρή οργάνωση, δεν είναι καθόλου ευκολό να γίνει μαζικό κόμμα, και ιδιαίτερα όταν έχει να συναγωνιστεί όχι μόνο με το ΚΚΠ (και σε λιγότερο βαθμό με το ΣΚ) μέσα στις εργατικές μάζες, αλλά και με τις άλλες μικρές οργανώσεις της αριστεράς (πάνω από όλα τους Μαοϊκούς). Παρόλα αυτά, κι εδώ η Μπολσεβίκικη εμπειρία είναι αρκετά χρήσιμη. Στους επαναστατικούς μήνες του 1917, το Μπολσεβίκικο κόμμα έκανε αλματώδη προοδο. Για παράδειγμα, ένα στο Σαράτοβ στις αρχές του Μαρτίου είχε μόνο 60 μέλη, στο τέλος του Ιουλίου έφτασε τις 3.000 μέλη. Στο Κίεβο οι αντιστοιχοί αριστεροί ήταν 200 και 4.000. Στην Αικατερινούπολη 40 και 2.800, στη Μόσχα 600 και 15.000, στην Πετρούπολη 2.000 και 36.000.

Ασχετα αν είναι δύσκολο ή ευκολό, με τον ένα τρόπο ή τον άλλο, η επιτυ-

χία της επανάστασης στην Πορτογαλία απαιτεί το κτίσιμο ενός μαζικού Επαναστατικού Προλεταριακού Κόμματος.

Το κτίσιμο του μαζικού κόμματος, η χρήση της εφημερίδας του κόμματος σαν κεντρικού οργάνου, το φτιαξίμο του και του καθενός από τα μέλη του σε αγωνιστές που επεμβαίνουν στην ταξική πάλη, είναι αναπόσπαστα μέρη της οδηγησης του προλεταριάτου στην τελική νίκη. Πολιτική γραμμή και οργάνωση είναι πάντοτε αδιαχώριστες.

Αντιθέτα με τους σεχταριστές που σφετερίζονται τον μανδύα της ηγεσίας χωρίς να δίνουν καμία προσοχή στο τι σκεφτόνται οι εργάτες, πως αισθάνονται και τι κάνουν, το επαναστατικό κόμμα πάνω από όλα πρέπει να ταυτίζεται με τους αγωνιζόμενους εργάτες. Ο βασικός ρόλος του κόμματος είναι να δώσει προοπτικές και σκοπούς στην επαναστατική δραστηριότητα των μαζών που σε καιρό ειρήνης η δραστηριότητα τους είναι περιορισμένη αλλά που στις επαναστατικές περιόδους βγαίνει στο προσκήνιο. (Lenin, Collected Works, Vol.8 p.563)

Οι εργάτες, ιδιαίτερα στις επαναστατικές μέρες, δείχνουν τις τρομερές δημιουργικές ικανότητες που έχουν. Και όπως είπε ο Λένιν "Οι οργανωτικές ικανότητες του λαού, συγκεκριμένα του προλεταριάτου αλλά και των αγροτών, αποκαλύπτονται ένα εκατομμύριο φορές πιο χτυπητά, ολοκληρωμένα και δημιουργικά σε περιόδους επαναστατικού ανεμοστροβίλου από ότι σε περιόδους ηρεμίας.. αρχής, ιστορικής εξέλιξης." (Lenin, Collected Works, Vol 10, p.259)

Μια νίκη της προλεταριακής επανάστασης στην Πορτογαλία θα ανοίξει ένα καινούργιο κεφάλαιο στην παγκόσμια ιστορία. Ο αντιχτύπος που θα δημιουργήσει στην γειτονική Ισπανία θα είναι αποφασιστικός. Ακούη και πριν γκρεμιστεί ο φασισμός, η εργατική τάξη στην Ισπανία δείχνει θαυμαστή μαχητικότητα. Οι επίσημες στατιστικές για το 1974 μιλούν για 1196 εργατικές απεργίες που αφορούσαν 669.861 εργάτες κι αυτά είναι συντηρητικά στοιχεία δοσμένα από την Ισπανική κυβέρνηση. Αν οι πολυεθνικές εταιρίες χάσουν τα εργοστάσια τους στην Πορτογαλία, υπάρχουν πολύ μεγάλες πιθανότητες ότι θα τα χάσουν και στην Ισπανία.

Η Πορτογαλία, ο πιο αδύνατος κρίκος στην καπιταλιστική αλυσίδα της Ευρώπης, μπορεί να γίνει ο καθελκυστήρας της σοσιαλιστικής επανάστασης σ' ολοκληρωτή την ηπειρό.

Αυτά που διακυβεύονται σήμερα στην Πορτογαλία είναι εξαιρετικά σοβαρά και για την εργατική τάξη αλλά και για την αστική τάξη. Το ΝΑΤΟ, η ΣΙΑ, το ΜΙ6 (στρατιωτική υπηρεσία αντικατασκοπείας της Αγγλίας στο εξωτερικό), η Κοινή Αγορά, το Στείτ Ντιπάρτμεντ και το Φορέιν Όφισ, οι συντηρητικοί και οι σοσιαλδημοκράτες αρχηγοί, όλοι αυτοί, έχουν συναψεί ιερά συμμαχία για την υπερασπίση της "δημοκρατίας". Το διεθνές προλεταριάτο πρέπει να συσπειρωθεί πίσω από τους Πορτογάλους αδελφούς του. Για να μη γίνει η Πορτογαλία μια άλλη Χίλη. Για να φέρει ο αγώνας στο αποκορύφωμα του την εργατική εξουσία και τον Σοσιαλισμό.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ

Πολλά σημαντικά γεγονότα έχουν συμβεί από τότε που γραφτηκε η αγγλική έκδοση αυτού του περιοδικού. Γι' αυτό, προσθετούμε ένα συμπλήρωμα ειδικά γραμμένο για την Ελληνική έκδοση και δύο άρθρα από εκδόσεις των "Διεθνών Σοσιαλιστών".

Αυτά τα άρθρα δείχνουν ποσο καθαρά και συγχρονως τραγικά επιβεβαιώθηκε η ανάλυση του περιοδικού στην πράξη. Κάθε μέρα που περνάει δείχνει ολο και πιο καθαρά την προδοσία του Σταλινισμού και του ρεφορμισμού και τον αποπροσανατολιστικό ρόλο του Μαρξισμού καθώς και την τεραστία ανάγκη για το κτίσιμο ενός πραγματικά μαζικού, Επαναστατικού Κομματος.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ

Εάν ένα μαζικό επαναστατικό κομμα είναι απαραίτητο για να οργανώσει και να καθοδηγήσει την εργατική τάξη στην εξουσία, άλλο τόσο είναι απαραίτητο και για να χαλυβώσει την προλεταριακή εξουσία.

Βεβαίως, η ιστορία μας έχει δείξει μερικές περιπτώσεις που το προλεταριατό ήρθε στην εξουσία χωρίς τη βοήθεια ενός μαζικού επαναστατικού κομματος. Για παράδειγμα στο Παρίσι το 1871 η Κομμουνά επεξήσσε για δυομισιό μήνες, στην Ουγκάρια το 1919 για τεσσαράμισι μήνες, στη Βαυαρία τον ίδιο χρόνο για λιγότερο από ένα μήνα. Αλλοιμονο όμως, σ' όλες αυτές τις περιπτώσεις η ελλείψη ενός μαζικού κομματος οδήγησε πολύ γρήγορα στην διασπαση και την ήττα.

Ο λόγος είναι προφανής. Μετά την καταλειψη της εξουσίας από το προλεταριατό, η πίεση που δεχεται το καινούργιο καθεστώς είναι τεραστία. Οικονομικές δυσκολίες, μαζική αντιδραστική προπαγάνδα, στρατιωτικοί εκβιασμοί, όλα αυτά είναι μια δοκιμασία για τα νευρά μιας εργατικής τάξης που δεν είναι συνηθισμένη ακόμα στο να κρατά τα χαλινάρια της εξουσίας τόσο σφικτά η τόσο χαλαρά, αναλόγα με το ποσο χρειάζεται κάθε φορά.

Σήμερα στη Πορτογαλία το Ενωμένο Επαναστατικό Μετωπο (ΕΜΕ), οδήγησε στο να φτιαχτεί το SUV (Φανταροι ενωμένοι θα νικήσουν). Στις 25 του Σεπτεμβρίου, έγινε στη Λισσαβώνα μια τεραστία διαδήλωση που την οργανωσε η Επαναστατική Αριστερά μέσα από το SUV: Γύρω στους 15.000 φανταρους και 100.000 εργάτες πήραν μέρος στη διαδήλωση. Η διαδήλωση εφτάσε στο αποκορυφωμα της όταν δεκαδες χιλιαδες φανταροι και εργάτες ξεκίνησαν για τις στρατιωτικές φυλακες στο Τραφαρία για να απαιτήσουν την απελευθέρωση των δυο μελών του SUV που είχαν συλληφθεί. Οδοφραγματα στηθηκαν για να εμποδίσουν τους λοκατζήδες σε περίπτωση που τους εστέλναν για να αποκαταστήσουν την τάξη.

Από το SUV ο δρομος προς τα σοβιετ είναι πιο ευκολος. Οπως έχει γραφτεί παραπάνω, μέσα σε επαναστατικές συνθήκες ένα ενωμένο μετωπο μπορεί να οδηγήσει στα σοβιετ. Αλλοιμονο όμως, το SUV και το ΕΜΕ δεν είναι σοβιετ. Επιτροπές εργατών εκλεγμένες μέσα στα εργοστάσια και συνδεδεμένες με το SUV, ναι, αυτο μπορεί να είναι σοβιετ. Με τη μαζική δυναμη που έχει το SUV και το ΕΜΕ και με τη δεξιά που κάνει ότι μπορεί για να προκαλέσει το προλεταριατό, μπορεί να γίνει μεγάλος πειρασμός το αρχινισμα της προλεταριακής επαναστάσης χωρίς την υπαρχη των δυο βασικών οπλων για τη καταληψη της εξουσίας-α) Τα σοβιετ, β) το μαζικό Επαναστατικό Κομμα. Η δεξιά θα κάνει τα αδυνάτα δυνατά για να στραγγαλίσει το SUV και το ΕΜΕ, θα κάνει τα αδυνάτα δυνατά για να προκαλέσει μια μετωπική συγκρούση προτου φτιαχτούν τα σοβιετ και το μαζικό Επαναστατικό Κομμα.

Η δεξιά θα κάνει ότι μπορεί για να παρασυρει την πρωτοπορία της εργατικής τάξης σ' ένα πρωίμο ξεσηκωμο.

Μια κυβέρνηση από το SUV και το ΕΜΕ που δεν καλυπτεται από σοβιετ, που δεν καθοδηγείται από ένα μαζικό Επαναστατικό Κομμα, θα πεσει πολύ γρήγορα κάτω από τις αφανταστες πιέσεις που θα δεχεται.

Η ρωγμή που υπάρχει ανάμεσα στην Επαναστατική Αριστερά μέσα στο Ενωμένο Μετωπο, ανάμεσα στο PRP και τους κεντρίστες-MES, FSP, MDP, CDE, τότε, μπορεί να οδηγήσει σε μεγάλη αναταραχή. Η πλατιά επιρροή του ΚΚΠ έξω από τον κύκλο επιρροής του Ενωμένου Μετωπου μπορεί σε μεγάλο βαθμό να επηρεάσει ακόμη και τις διαθεσεις των μαζων που καθοδηγούνται από το ΕΜΕ μέσα από τον θετικό αγωγο επιρροής, τα κεντριστικά κομματα.

Είναι ζήτημα ζωής η θανάτου για την Επανάσταση, το PRP να γίνει ένα μαζικό Επαναστατικό Κομμα γρήγορα.

Σε κάθε εκδήλωση, σε κάθε συγκέντρωση, σε κάθε διαδήλωση το PRP πρέπει να στρατολογεί μαζικά. Η παραδοχή των Επαναστατικών Ταξιαρχιών, μιας καλοοργανωμένης επαναστατικής οργάνωσης με παρα πολλές ομοιότητες προς τα Μπλανκιστικά προτυπα οργάνωσης του περασμένου αιωνα, δεν πρέπει να εμποδίζει αυτή την τόσο κρίσιμη και τόσο απαραίτητη αναγκαιότητα. Οι οργανώσεις Μπλανκιστικού τυπου είχαν την αντίληψη του κομματος των συνωμοτών, όπου προγραμματιζόνταν

οι τεχνικές λεπτομερείες του ξεσηκώματος. Βεβαίως οι αντικείμενικες συνθήκες απαιτούν από κάθε σοβαρή επαναστατική οργάνωση να αφιερωθεί και ορισμένος χρόνος για την προετοιμασία του τεχνικού μετ' όρους της επανάστασης. Αλλά αυτό πρέπει να έρχεται μόνο σαν συμπλήρωμα της πολιτικής οργάνωσης των μαζών.

"ΑΙΘΩΝΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ"

Νοεμβρίου 1975

ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ: Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΦΑΣΗ

Ο Κρίσ Χαρμαν γράφει:

Την ώρα που γραφεται αυτο το αρθρο, η εκτη κυβερνηση της Πορτογαλλιας ειναι ήδη αδυναμή και απομονωμενη οπως ηταν και η πεμπτη κυβερνηση. Φτιαχτηκε με το σκοπο να ξαναδωσει στη χωρα τη μορφη της αστικής κυριαρχιας αλλα μεχρι τωρα το μονο που καταφερε ειναι να επιδεινωσει την πολιτική κριση. Οι προσπαθειες της να ξαναεπιβαλη την αστική εξουσια μεσα στον στρατο, στον τυπο και στη βιομηχανια, ειχαν το αποτελεσμα να επιταχυνθη η αυτονομη οργάνωση των εργατων και των φανταρων.

Η εκτη κυβερνηση αρχισε τις προσπαθειες της επιχειρωντας αρχικά την απομακρυνση αριστερων αξιωματικων απο θεσεις κλειδια στο στρατο, προσπαθοντας να κερδισι τον ολοκληρωτικο ελεγχο των ενοπλων δυναμεων. Το μονο που πετυχε ηταν να δωσει την ωθηση για τον σχηματισμο, - για πρώτη φορα - ενός κινήματος των φανταρων λιγο η πολυ ανεξαρτητο απο τους "προδευτικούς αξιωματικούς, το ΦΕΝ (Φανταροι Ενωμενοι θα Νικησουν). Η κυβερνηση ανακαλυψε ποσο αδυναμη ειναι οταν εστειλε στρατο να κλεισει το ραδιοφωνικο σταδιο και το σταδιο της τηλεορασεως στις 29 του Σεπτεμβρη. Μεσα σε λιγες ωρες οι φανταροι αδελφωνονταν με τους εργατες των σταθμων. Πραγματικά, ηταν η μεσολαβηση των κομμαντος που μοις ειχαν ερθει απο την Αγκολα που καταφερε να σταματησει τον πιο αριστερο ραδιοσταδιο, τον Ρενασενσα. Στα μεσα του Οκτωβρη, γινοντουσαν συχνες κοινες συγκεντρωσεις ολων των στρατιωτικων μοναδων της Λισσαβνας (εκτος απο τεσσερεις) που αποτελουσαν κυριως απο φανταρους.

Ο Φαμπιαο, στην ηγεσία του στρατου, αναγνωρισε το αδιεξοδο στο οποιο βρισκονταν οταν μεσολαβησε για να κανη σημαντικες υποχωρησεις στην υποθεση της καταληψης του στρατωνα βαρυ πυροβολικου (RASB) στο Οπορτο, που ειχε καθοδηγηθη απο το ΦΕΝ - αν και τωρα η στρατιωτική ηγεσία προσπαθει να παραβη τις υποσχεσεις του.

Ενω η δεξια προσπαθει να επιβληθει ξανα, το ΚΚΠ απ την αλλη, δεχτηκε καμποσα χτυπηματα μεσα σ αυτο το μην.

Το ΚΚΠ μπλοκαρεται συνεχεια αναμεσα στην επιθυμια του να ειναι στην κυβερνηση και να χρησιμοποιη τις θεσεις του για να προωθη προωστικες, κρατικοκαπιταλιστικες ρεφορμες, και, στην αναγκη να διατηρηση τη βαση του στην εργατική ταξη. Οσο πιο καλα τα καταφερνε στην κυβερνηση, τόσο πιο πολυ γινονταν υπευθυνο για προκαπιταλιστικες (η προ-κρατικοκαπιταλιστικες) τακτικες που αποξενωναν την εργατική ταξη. Η επιτυχια του να κοντρολαρη εμεσσα την πεμπτη προσωρινη κυβερνηση μεσω αξιωματικων, ειχε σαν αποτελεσμα να απομονωθη και απο τους σοσιαλδημοκρατες αλλα και απο την εργατική ταξη.

Μεσα στην εκτη κυβερνηση προσπαθησε να λυση αυτο το προβλημα ακολουθοντας συγχρονως δυο αντιφατικες τακτικες - εχοντας εχοντας μια θεση στην κυβερνηση και προσπαθοντας να τα φτιαξη με τη δεξια, και απ την αλλη, προσπαθοντας να διατηρηση τη παρουμενεια του μεσα στην εργατική ταξη και πηγαινοντας εναντια στην κυβερνηση. (Π.χ. αφηνοντας την παραταξη του "Πορτογαλλικο Δημοκρατικο Κίνημα" (MDP), μεσα στο Ενωμενο Επαναστατικο Μετωπο (FUR) καθώς και υποστηριζοντας μερικες απεργιες.

Αυτο σημαινει πως δεν καταφερε να πειση τους αγωνιστες εργατες που θυμουνται τις φορες που καταδικαζε τους αγωνες τους. Ουτε ειναι ο στοχος του ξεσπασματος ολης της δυσανεκειας που προερχεται απο την ανικανότητα των καπιταλιστικων κυβερνησεων να κανουν κατι με την οικονομική και κοινωνική κριση. (οπως με την πεμπτη κυβερνηση, προπαντων στον παραδοσιακα αντικομμουνιστικο βορρα). Καθως μεγαλωνει η κριση, η εκτη κυβερνηση θα χανει υποστηριξη - και το μεγαλυτερο κομμα μεσα σ αυτην το Σ.Κ. - και στη Λισσαβωνα τουλαχιστον αυτο θα σημαινει μεγαλυτερη υποστηριξη του ΚΚΠ απο τα λιγωτερο πολιτικοποιημενα στρωματα της εργατικής ταξης. Ολο και μεγαλυτερα κομματα εργατων μπορει να αρχισουν να θυμουνται με νοσταλγια τον "Βασκο", δηλ. την πεμπτη κυβερνηση. Ηδη η συμμαχια του ΣΚ και της Μαοικής οργάνωσης (MRPP) που κερδισε μια σειρα απο εκλογες σε σωματα υπαλληλων, εχει παραλυσει απο την αδυναμια της να ανταποκριθη στην οικονομική και πολιτική κριση. Εν αντιθεσει με το ΚΚΠ που αισθανονταν αρκετα δυνατο για να υποστηριξη μια δηθεν εθνική απεργια και διαδηλωση των εργατων μεταλλου (σχετικά με το συμβολαιο των μισθων), κερδίζοντας στις εκλογες τεσσερεις μερες αργότερα (νικωντας την επαναστατική αριστερα με 3-1).

Παντως, η δυνατοτητα του ΚΚΠ στις μανουβρες ειναι περιορισμενη, και αυτες οι μανουβρες εχουν δημιουργησει μεγαλη δυσανεκεια αναμεσα στα μελη του.

Το πιο συμαντικο οριο ειναι οτι το ΚΚΠ δεν τολμησε να οργάνωση καμια μαζική ενεργεια σε αντιθεση με την δεξια στροφη της κυβερνησης, ακομη και οταν το απαιτουσε η κατασταση. Δεν θα μπορουσε να μη μεσα στο ΦΕΝ εξ αιτίας της αναμυξης του με το στρωμα αξιωματικων καριερας. Θα μπορουσε να προσπαθησει μονο ανεπιτυχως να φτιαξη κατι αντιστοιχο του ΦΕΝ, και τοτε, πιο πετυχημενα να διεκισδυση στο ΦΕΝ σε ορισμενες περιοχες.

Ουτε θα μπορουσε να αντιδραση αμεσως στην προσπαθεια της κυβερνησης να ελεγξει το ραδιοφωνο και την τηλεοραση.

Επι τρεις μερες, ολο κι ολο που εκανε το ΚΚΠ, ηταν να βγαξη προκυρηξεις που ελεγαν πως "το ΚΚΠ μελεταει την κατασταση", ενω τα μελη του προσπαδουσαν να σταματησουν απεργιες και διαδηλωσεις. Η Επαναστατική Αριστερα, ηταν αναγκασμενη να οργάνωση τις στασεις μεσα στο στρατο απο μונה της, που εκαναν αυτες τις καταληψεις να μην ειναι αποτελεσματικες και να καλεσει τις διαδηλωσεις των εργατων

στα ναυπηγεία κλπ. Την τέταρτη μερα το ΚΚΠ εβγαλε μια προκυρηξη που καλούσε τα μελη του να επαγρυπνουν για τους πιθανούς κινδύνους μιας πορείας του ΣΚ στη Λισσαβώνα, και μετα επεσε παλι σε βαθια σιωπη.

Μονο μετα μερικες μερες φανηκε να καταληγη σε μια αποφαση για το πως θα επρεπε να αντιδραση - να οργανωση ειρηνικες διαδηλωσεις στους στρατωνες, μεσω των επιτροπων γειτονιας που ηλεγχε, υποστηριζοντας το κινημα των φανταρων, αλλα συγχρονως επαινωντας την πεμπτη κυβερνηση και φωναζοντας "Οχι στον εμφυλιο".

Σ αυτες τις διαδηλωσεις η ηγεσια του ΚΚΠ προσπαθησε να κανη διακριση μεταξυ απ τη μια "του προγραμματος της εκτης κυβερνησης" και "της προσωποικότητας του πρωθυπουργου" και απο την αλλη "τη στροφη στα δεξια" της κυβερνησης. Αλλα αυτη η διαφοροποιηση φανηκε να μη σημαινει και πολλα πραγματα τουλαχιστον σ εκείνα απο τα μελη του που ξερουν πως ο ιδιος ο Αζεβεντο ειναι υπευθυνος για τις πιο συμαντικες αποφασεις της κυβερνησης.

Υπαρχουν ολων των ειδων οι πληροφοριες για διαφωνιες μεσα στο Κομμα. Ειναι φανερο πως η ηγεσια ειναι διαιρεμενη στα τρια: Η δεξια ομαδα του Πατο με αντιμετωπιση παρομοια μ αυτη του Ιταλικου ΚΚ και με την υποστηριξη της νεολαιας του ΚΟμματος. Το κεντρο με τον Κουνιαλ, και ενα αριστερο κομματι με εκφραστη του ενα παλιο μελος του Κομματος τον Σερρα.

Πιο συμαντικο ειναι το γεγονος πως υπαρχει αρκετα μεγαλη δυσανεκεια αναμεσα στα αγωνιστικα μελη του Κομματος μεσα στη βιομηχανια.

Σε μια συγκεντρωση εκατονταδων στελεχων του ΚΚΠ, αμεσως μετα την καταληψη των ραδιοσταθμων, ενας συμαντικος αριθμος απεχωρησε. Σ αυτα τα μελη δεν ειναι καθαρα τι δεν παει καλα με το κομμα, αλλα βλεπουν μια καθαρη ασυμφωνια αναμεσα στα λογια της ηγεσιας για την επιθεση της δεξιας και στην τακτικη της αντιμετωπισης αυτης της επιθεσης.

Ειναι εξ αιτιας της αναγκης να κρατηθουν αυτοι οι ανθρωποι στο κομμα καθως και για να μη πιεση στην κυβερνηση να παρη μεσα περισσοτερα μελη του ΚΚΠ (το ΚΚΠ μιλαει για την αναγκη "περισσοτεροι αριστεροι στην κυβερνηση" και "περισσοτεροι επαναστατες στο Επαναστατικο Συμβουλιο"), που οργανωσε τις διαδηλωσεις στους στρατωνες και τωρα επετρεψε στα συνδικατα που ελεγχει να ξαναρχισουν τον οικονομικο αγωνα (προχωρησε τοσο ωστε να φοβεριζη με γενικη απεργια στο Αλεντεζιο εαν δεν γινουν γρηγορα οι ανακατανομες της γης).

Η επιθυμια του ΚΚΠ για περισσοτερες θεσεις στην κυβερνηση μπορει να συμπεση με την αναγκη της αστικης ταξης για κερδισμα χρονου, ενω αναδιοργανωνονται και συγκεντρωνονται τα εμπιστα κομματια του στρατου. Σ αυτη τη περιπτωση το αποτελεσμα θα ηταν μια κυβερνηση μεταξυ της πεμπτης και της εκτης με λιγωτερο φανερη κλιση προς τα δεξια απ οτι η τωρινη κυβερνηση και με προσωπα της πεμπτης κυβερνησης. Δεν θα μπορούσε παντως να κρατηση πανω απο 2-3 μηνες.

Μεχρι τωρα, καθε πολιτικη κριση εχει δωση στην Επαναστατικη Αριστερα τις δυνατοτητες να αντιμετωπιση τις

επιθεσεις της δεξιας και να κερδιση κομματια της βασης του ΚΚΠ.

Με το ΦΕΝ η Επαναστατικη Αριστερα εκανε την εμφανιση της σαν συμαντικο κομματι στην διεκδικηση της εξουσιας. Το γεγονος οτι το ΚΚΠ αναγκαστηκε να την ακολουθησει (αρχιζοντας με την υποστηριξη την τελευταια στιγμη στην επαναστατικη διαδηλωση της 20ης του Αυγουστου, μεχρι και την αργοπορημενη υποστηριξη του ΣΚ στο ΦΕΝ) ειναι ενδειξη της αυξανομενης δυναμης της.

Αλλα η Επαναστατικη Αριστερα αντιμετωπιζει συμαντικα προβληματα. Η δυναμη της μεσα στο στρατο ειναι ακομη πολυ μεγαλυτερη απ οτι μεσα στην εργατικη ταξη, εκτος απο μερικα μεγαλα εργοστασια Λισαβε, Σετεναβε κλπ. Το μονο μερος οπου σχηματιστηκε κατι που πλησιαζε εμβρυακη κατασταση πραγματικης οργανωσης εργατικης εξουσιας ηταν το Σετουμπαλ (οπου ειναι τα ναυπηγεία της Σετεναβε) στις 29 του Σεπτεμβριου.

Ακομα κι εκει ομως, η επιτροπη αγωνα που φτιαχτηκε με αντιπροσωπους απο ολα τα μεγαλα εργοστασια και τους στρατωνες, δεν μπορεσε να ξεπεραση στις περισσοτερες περιπτωσεις την αντιδραση για απεργιες που υποστηριζονταν απο το ΚΚΠ.

Η επιρροη του ΚΚΠ στην εργατικη ταξη ελλατωνεται, αλλα οχι τοσο γρηγορα οσο θα ηθελε η Επαναστατικη Αριστερα.

Αυτο αναγκαστικα θα εχη ενα βλαβερο αποτελεσμα μεσα στο στρατο. Οι μοναδες του στρατου δεν μπορουν να μεινουν επ αοριστον σ αυτην την επαναστατικη κατασταση παρα εκτος και αν κερδισουν προστασια απο τις οργανωσεις των εργατων. Αυτος ειναι ο λογος που μεσα στον τελευταιο μηνα εχουν αναπτυχτει περισσοτεροι συνδεσμοι μεταξυ στρατιωτικων μοναδων, εργατων και επιτροπων γειτονιας απ οτι σ ολο το προηγουμενο διαστημα. Αυτοι οι συνδεσμοι μπορει να ειναι η εμβρυακη κατασταση της εργατικης εξουσιας. Αλλα εφ οσον το ΚΚΠ διατηρει καποια επιδραση στο εργατικο κινημα, αυτοι οι συνδεσμοι μπορει να εχουν το παραδοξο αποτελεσμα της υπονομευσης της επαναστατικότητας στις στρατιωτικες μοναδες. Σιγουρα το ΚΚΠ εχει καταλαβει πως μπορει να χρησιμοποιηση την επιρροη του σε ορισμενες εργατικες επιτροπες σαν το Τρωικο αλογο για να κερδιση επιρροη στο στρατο.

Η Επαναστατικη Αριστερα δεν ειναι αναγκασμενη να καθηση με σταυρωμενα χερια και να παρακολουθη μοιρολατρικα να συμβαινη αυτο.

Το ΚΚΠ σε καμμια περιπτωση δεν ελεγχει εντελως το εργατικο κινημα των εργατων μεταλλου στη Λισσαβωνα. Οι περισσοτεροι απο τους μισους εργατες που ηταν ετοιμοι να ξεχυθουν στους δρομους φωναζοντας ενα μιγμα απο ρεφορμιστικα και επαναστατικα συνθηματα, δεν αισθανθηκαν την αναγκη να ψηφισουν το ΚΚΠ η την Επαναστατικη Αριστερα στις εκλογες λιγες μερες αργοτερα. Σε μια περιοχη οπου το ΚΚΠ ειναι πολυ δυνατο οπως τοΜπαρειρο, το ΡΡΡ μπορουσε να κανη συγκεντρωση και να μαζεψη τα 2/5 απ οτι η συγκεντρωση του ΚΚΠ την ιδια μαλιστα νυχτα. Στο Σετουμπαλ η επιτροπη αγωνα της επαναστατικης αριστερας

κατορθώσε να αναγκάσει μια παραταξη του ΚΚΠ να μάταιωση μια διαδηλώση με ρεφορμιστικά συνθήματα και να υποστηρίξει μια διαδηλώση με επαναστατικά συνθήματα (π.χ. "Δικτατορία του Προλεταριάτου" και κατώ).

Ακόμη και του ΚΚΠ οι διαδηλώσεις στους δρόμους έχουν διπλό αποτέλεσμα: οι εργάτες μπορεί να ελλātωνουν την επαναστατικότητα των φανταρών, αλλά συγχρόνως ακουνε τους αριστερούς φανταρούς να αποκυρηντουν τις τακτικές όλων των κομμάτων που είναι στη κυβέρνηση (ΚΚΠ και ΣΚ). Καθώς η Επαναστατική Αριστερά συνεχίζει να παίρνει πρωτοβουλίες το ΚΚΠ θα συνεχίσει να πολωνεται.

Πάντως, ο κίνδυνος είναι να μην εκμεταλεύει την ευκαιρία αυτής της κατάστασης όπως θαπρεπε η Επαναστατική Αριστερά. Αυτό οφείλεται εν μέρει στην πολιτική των Μασικών που είναι επιπλέον οργανώσεις καποιου μεγέθους και μέρος των οποίων έχουν πέσει στην αγκαλιά της δεξιάς με την ανάλυση τους για "σοσιαλφασισμό". (ΑΟΚ και ΜΡΡΡ). Ακόμη και το FEC τείνει να πάρη μια ουδέτερη στάση ανάμεσα στον "σοσιαλφασισμό" και "φασισμό". Το UDP δε, είναι μπλεγμένο με τη θεωρία των σταδίων που το αναγκάζει να υποστηρίξει το σύνθημα "Όχι στον Εμφύλιο" και να μιλά για το σχηματισμό "Πατριωτικού Μετώπου".

Αλλά, ακόμη και ανάμεσα στα καλλίτερα στοιχεία της Επαναστατικής Αριστεράς όπως είναι το ΡΡΡ, υπάρχει η αδυναμία να καταλάβουν την ανάγκη να οργανωνονται πολιτικά οι εργάτες που σπανε με το ρεφορμισμό.

Η αντιμετώπιση γενικά είναι πως αυτό που πρέπει να κανη το κομμα είναι να ασχολείται με τεχνικά προβλήματα όπως η οργάνωση της συγκρούσης, ενώ η λειτουργία των οργάνων για την εργατική εξουσία μπορεί να αφεθη στα σώματα που δεν ανηκουν στο κομμα. Πρακτικά αυτό σημαίνει πως το κομμα αποτελείται από ένα μικρό αριθμό, πολύ καλά εξασκημένων στελεχών (με την στρατιωτική έννοια) που δεν χρειάζεται να εισχωρήσει σε κάθε ένα κομματι της εργατικής τάξης.

Αυτή η αποφυγή στην εμφαση της ανάγκης για το κτισίμο της οργάνωσης του κομματος και της περιφέρειας του, είναι ίσως μια φυσιολογική αντιδραση στην ωμη Σταλινική αντιληψη του Κομματος που έχουν το ΚΚΠ και οι Μασικές οργανώσεις (και η οποία οδηγεί τους Μασικούς να πιστευουν πως το κομμα μπορεί να αντικαταστήσει την τάξη). Αλλά παντως, αυτή η αποφυγή στην εμφαση της ανάγκης για το κτισίμο της οργάνωσης του κομματος είναι πολύ επικίνδυνη τώρα.

Στη Ρωσία το 1905 ο Λένιν επεμενε συνεχεία για την ανάγκη να τραβηξη το Κομμα μαζί του δεκαδες χιλιάδες εργατών, να τραβηξη κοντά του κάθε ένα εργατή που κατά καποιον τροπο ειχε επαναστατική αντιμετώπιση.

Αντιλαμβανονταν πως εαν δεν τους κερδιζε το επαναστατικό κομμα και δεν τους εδενε μαζί του σε κοινή δραση σε μια κοινή οργάνωση, θα ήταν πολύ ευκολο ολοι αυτοι να πεσουν πίσω παλι, μέσα στην τροχία του ρεφορμισμού η ακόμη και της αντιδρασης.

"Χρειαζομαστε νέες δυνάμεις.

Θαπρεπε να πυροβολείτε επι τοπου αυτοσ που ισχυρίζεται πως δεν υπάρχουν καταλληλοι ανθρωποι. Οι ανθρωποι στη Ρωσία είναι λεγεωνες. Αυτό που έχουμε να κανουμε είναι να στρατολογήσουμε νέους ανθρωπους, πιο πλατιά και θαρράλεα, πιο θαρράλεα και πιο πλατιά και ξανα πιο πλατιά και πιο θαρράλεα, χωρίς να τους φοβομαστέ... Ας φοφορτοδοουμε όλες τις παλίες συνήθειες της ακινησίας, του σεβασμου στην ιεραρχία κλπ. Φτιαξτε εκατονταδες κυκλους γυρω απο την εφημερίδα ανάμεσα στους νέους και ενθαρυνετε τους να δουλεψουν σκληρά... Πρέπει, και πολυ γρηγορά μαλιστα, να μαζεψουμε κοσμο με επαναστατική διαθεση και να τους βάλουμε να δουλεψουν. Μη φοβαστε την ελλειψη εξασκήσης τους, μην τρεμετε μπρος στην απείρεια τους και στο επιπεδο ανάπτυξης τους. Πρώτα και κυρία, αν αποτύχετε στο να τους οργανώσετε και να τους βάλετε να δουλεψουν, θα ακολουθήσουν τους Μενσεβίκους και τους Γκαπονιστες και αυτή η απείρεια τους θα κανη πεντε φορες μεγαλύτερο κακο. Κατά δεύτερο, τα ίδια τα γεγονοτα θα τους διδαξουν τη γραμμή μας... Βρισκομαστε σε ώρα μάχης. Είτε θα φτιαξετε νέες, φρεσκιες, ενεργητικές οργανώσεις παντου για επαναστατική δουλειά κάθε είδους, σε όλα τα επιπεδα, η θα εξαφανιστείτε φορωντας το μανδύα του "γραφειοκρατη της επιτροπής".

Αυτά τα λογία του έχουν αμεση αναφορά στην Πορτογαλία σήμερα. Κάθε ένας που κινείται στα αριστερά και δεν έχει κερδιθει απο μια οργάνωση όπως το ΡΡΡ, θα καταλήξη στην τροχία του ρεφορμισμού, του κεντρισμου η του σεχταριστικού Μασισμού, και θα δημιουργηση τεραστία προβλήματα για τους επαναστατες στο μέλλον.

Τα παιγνίδια αυτών των οργάνωσης μπορεί να είναι καταστροφικά ακόμη και αν η στρατιωτική μπαλαντά των δυνάμεων δωση τη δυνατότητα για μια επιτυχη συγκρούση της Επαναστασης. Τα στοιχεία του ρεφορμισμού, του Μασισμού και του κεντρισμου, μπορούν να καταστρεψουν τη δουλειά των εργατικών συμβουλίων, να παραλυσουν μια επαναστατική κυβέρνηση και να ανοίξουν το δρομο σε μια επιθεση της δεξιάς (οπως στην Παρισινή Κομμουνά η στο Ουγγαρεζικό Σοβιετ το 1919).

Ο κίνδυνος μπορεί να αποφευχτει μονο εαν η επαναστατική αριστερά, και ειδικότερα το ΡΡΡ αλλάξει συντομα και αποφασιστικά την προταίρεση που δινεί στο κτισίμο του κομματος. Για παραδειγμα, το γεγονός πως ουτε και τώρα ακόμη βγαζουν εβδομαδιαία εφημερίδα (η "Ρεβολουσαο" βγαίνει πάνω κάτω κάθε τρεις βδομαδες), σημαίνει πως δεν μπειναι πίεση στα μέλη του να φερουν τις επαφες πιο κοντά στην οργάνωση. Δεν έχουν κανένα οργανωτικό συνδεσμο με αυτους που κυμαινονται μεταξύ του ΡΡΡ και των ρεφορμιστών, των Μασικών η των κεντριστών και δεν έχουν αποφασίσει ακόμη να οργανωθουν. Δεν έχουν τροπο να εξηγησουν την αποψη του κομματος πάνω σε καθημερινά γεγονοτα, στον μεγάλο αριθμό των εργατών που προσελκυνονται απο τις ιδέες του ΦΕΝ η του Ενωμένου Επαναστατικού Μετώπου. Δεν έχουν κανένα ευκολο τροπο να ανοίξουν διάλογο με τα δυσανεστή-

μενα μελη του ΚΚΠ η εστω και με αυτους απο τους Μαιοικους η τους κεντριστες που εχουν αμφιβολιες για τη δραση των οργανωσεων τους.

Βεβαια, το κομμα δεν χιτίζεται με το να διακυρηχτη σαν κομμα η με το να προσπαθησει να αντισταθμιστη με την αναπτυξη του μαζικου αγωνα οπως πολλες απο τις Μαιοικες ομαδες πιστευουν. Αλλα, μπορεί να κτιστη απο μια οργανωση που δειχνει στην πραξη πως ξερει τι χρειαζεται να γινη απο την εργατικη ταξη (οπως το PRP εχει κανει αρκετες φορες ως τωρα), και επιμενει να δειχνει στην εργατικη ταξη ανοιχτα και καθαρα, ξανα και ξανα, πως ειναι σε θεση να το κανη αυτο γιατι υπαρχει σαν κομμα γυρω απο ενα συγκεκριμενο προγραμμά. (Κατι που το PRP δεν το εχει κανει αρκετα).

Η εισοδος στο δρομο για την συγκρουση και τον εμφυλιο χωρις ενα μαζικο κομμα, ειναι το πιο επικινδυνο πραγμα για τους επαναστατες.

Δεν υπαρχει περιπτωση να αποφευχθη η οπλισμενη συγκρουση των ταξεων στην Πορτογαλλια για παραπανω απο μερικους μηνες το πολυ-πολυ.

Γι αυτο, η αμμεση αναγκη για την Επαναστατικη Αριστερα ειναι να κτιση την πολιτικη οργανωτικη δομη μεσα στην εργατικη ταξη μεχρι το επιπεδο των οπλισμενων φανταρων μεσα στο στρατο. Η αποτυχια αυτου του σκοπου οχι μονο θα καταδικαση σε ηττα την Πορτογαλικη εργατικη ταξη, αλλα επισης θα πεταξη και την καλλιτερη ευκαιρια για την επανασταση στην Ευρωπη απο το 1917.

"ΕΘΕΙΑΛΙΣΤΗΣ ΕΡΓΑΤΗΣ"

6 Δεκ. 1975

Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΚΕΡΔΙΣΕ ΜΙΑ ΜΑΧΗ

Την προηγουμενη βδομαδα το Πορτογαλλικο επαναστατικο κινημα δεχτηκε την πρωτη μεγαλη του ηττα απο την ανατροπη του φασισμού.

Η βαση του μεσα στις στρατιωτικες μοναδες της Λισσαβωνας εχει καταστραφη και αριστεροι αξιωματικοι και στρατιωτες βρισκονται στη φυλακη. Η αρχουσα ταξη εχει κερδισει ξανα, λιγο η πολυ, τον ελεγχω των ενοπλων δυναμεων.

Οι αρχηγοι του PRP, MES και των αλλων οργανωσεων της επαναστατικης αριστερας, κυνηγιουνται απο τις αρχες. Αλλα η ηττα αυτη δεν ειναι καθοριστικη για την επανασταση. Εχουν διαλυθει στρατιωτικες μοναδες, αλλα οι επιτροπες των εργατων και τα συνδικατα παραμενουν οπως ηταν. Η δεξια δεν αισθανεται ακομη αρκετα δυνατη για να τα πειραξη.

Η καταστροφη δεν ειναι οπως της Χιλης. Η αντιδραση κερδισε μια σημαντικη μαχη αλλα η αντεπανάσταση δεν θριαμβευσε.

ΓΙΑΤΙ ΑΥΤΗ Η ΗΤΤΑ;

Μεγαλο μερος της ευθυνης για την ηττα πεφτει στην ηγεσια του ΚΚΠ που ξεκίνησε την ανταρσια και μετα την εγκατελειψε στη μοιρα της.

Αξιωματικοι που βρισκοντουσαν κοντα στο ΚΚΠ εκαναν αγκιτασια αναμεσα στους αλεξιπτωτιστες για να καταλαβουν τις βασεις και τους σταθμους του ραδιοφωνου και τηλεορασσεως.

Η ηγεσια του ΚΚΠ παραδεχτηκε την αναμυξη της οταν εγραψε πως η "αριστερα" ειχε υπολογισει λαθος τη δυναμη της. Μονο μερικες μερες αργοτερα αρχισε να κατηγορη την "ακρα αριστερα".

Το γεγονος πως υποστηριχτες του ΚΚΠ στο στρατο εχουν συλληφθει η κρυβονται, ξεκαθαριζει τα πραγματα.

Οι επαναστατικες οργανωσεις οπως το PRP, MES, LCI φαινεται πως δεν περιμεναν κατι τετοιο.

Εφ' οσον ομως οι αλεξιπτωτιστες κινηθηκαν, δεν ειχαν αλλη εκλογη απο το να τους υποστηριξουν. Ηταν τοτε που το PRP και το MES εβγαλαν μια κοινη ανακοινωση που ελεγε: "Εφτασε η ωρα να δωσουμε ενα μαθημα στην μπουρζουαζια", και το LCI κομματι της 4ης Διεθνους, ανακοινωσε: "Αυτη ειναι η στιγμη που η επανασταση και η αντεπανάσταση αντιμετωπιζουν η μια την αλλη σε μια μαχη χωρις ανακωχη στα εργοστασια, στις γειτονιες και στους στρατωνες".

Αλλα μεσα σε λιγες ωρες, η ηγεσια του ΚΚΠ εγκατελειψε τον αγωνα. Δεν καλεσε για απεργιες σε συμπαρασταση των αλεξιπτωτιστων - αν και ειχε καλεσει για γενικη απεργια δυο ωρων την προηγουμενη μερα και ειχε πετυχει - αλλα, εβγαλε μια προκηρυξη που καλουσε τους εργατες να παραμεινουν ηρεμοι. Αφισε τους επαναστατες, κι αυτους ακομη τους δικους του αξιωματικους, απομονωμενους να δεχτουν την επιθεση της δεξιας.

Πριν εξη βδομαδες, γραψαμε στην Πορτογαλικη εκδοση του περιοδικου "Η Πορτογαλλια στο δρομο της ταξικης αναμετρησης", πως η αστικη ταξη θα επιχειρησε να στραγγαλιση την επαναστατικη αριστερα, "θα την προκαλεση σε μαχη πριν ακομη δημιουργηθουν σοβιετ η μαζικο επαναστατικο κομμα. Η δεξια θα κανη οτι περναι απο το χερι της για να ξεγελαση την πρωτοπορεια της εργατικης ταξης". Το πετυχε την Τριτη της προηγουμενης βδομαδας μεσω του ΚΚΠ.

Τωρα αυτη η προδοσια φαινεται να ανταμειβεται, καθως δεξιοι σαν τον Μελο Αντουνες και τον Σοαρες ζητουν να μεινη το ΚΚΠ στην κυβερνηση, καθως οι αριστεροι αξιωματικοι βρισκονται στη φυλακη και οι ηγετες της επαναστατικης αριστερας κρυβονται απο την αστυνομια.

Αλλα η προδοσια του ΚΚΠ ηταν κατι που το περιμενε κανεις. Για να εξηγηθει η ηττα, ειναι απαραιτητο να ξερουμε γιατι η Επαναστατικη Αριστερα δεν μπορούσε να αντιδραση σ αυτη τη προδοσια.

Η απαντηση βρισκεται στην αδυναμια των επαναστατων εκει οπου μετραει, μεσα στην εργατικη ταξη.

Η επαναστατικη Αριστερα ειχε κινητοποιησει χιλιαδες στρατιωτες για διαδηλωσεις μεσω του κινήματος των φανταρων ΦΕΝ. Ειχε κινητοποιησει δεκαδες χιλιαδες εργατες απο τα πιο σημαντικα κομματια της βιομηχανιας, παρ' ολη την αντιθεση του ΚΚΠ.

Αλλα, αλλο ειναι να διαδηλωνει μια μειονοτητα εργατων - εστω μια μεγαλη μειονοτητα - και εντελως αλλο να παρουν το δρομο της συγκρουσης. Οι εργατες δεν θα ριψοκινδυνευσουν τη συγκρουση παρα μονο οταν ξερουν οτι εχουν απο πι-

σω τους, τουλάχιστον, την παθητική συμπαράσταση της πλειονότητας της τάξης τους. Χωρίς αυτό, ακόμα και οι καλλίτερα οπλισμένοι φανταροι θα διστασουν στην αντιμετώπιση του εχθρού.

Όπως έγραφε ο "Σοσιαλιστής Εργάτης" πριν λίγες βδομάδες: "Η μεγαλύτερη αδυναμία του επαναστατικού κινήματος είναι η ανισότητα μεταξύ των εργατών και των φανταρών. Αυτή η ανισότητα δεν μπορεί να συνεχιστεί για πάντα. Εάν οι εργάτες δεν φτάσουν το επίπεδο των επαναστατών φανταρών, υπάρχει ο κίνδυνος το επίπεδο συνειδητοποίησης και δράσης των φανταρών να πέσει στο επίπεδο των εργατών... Οι φανταροι θα διστασουν να βαδίσουν μόνοι τους στην κατάληψη της κρατικής εξουσίας..."

"Στο Παρίσι το 1839 μια μειονότητα μερικών χιλιάδων μπόρεσε να πάρη την εξουσία γιατί ο υπολοίπος πληθυσμός ήταν ανοργανωτος. Αυτό δεν μπορεί να επαναληφτεί στη Δίσαβωνα. Το ΚΚΠ είναι καλά ριζωμένο στην εργατική τάξη για να το επιτρέψη αυτό".

Αν και πολλές από τις προϋποθέσεις για τη συγκρούση υπήρχαν στη Δίσαβωνα την προηγούμενη βδομάδα, έλειπε η πιο σημαντική. Δεν υπήρχε μαζικό επαναστατικό κομμαί ικανό να αντιμετωπίσει τις προδοσίες των ρεφορμιστών εκεί που μετρούσε - σε κάθε κομματί κάθε εργοστασίου. Ετσι, η ενθουσιαστική ενεργεία της γενικής απεργίας τη Δευτέρα, μπόρεσε να δώση την παθητικότητα της Τρίτης, όταν δινόταν η πραγματική μάχη.

Η Επαναστατική Αριστερά είχε επιρροή σε μερικές από τις πιο σημαντικές εργατικές επιτροπές. Αλλά γενικά μέσα στην τάξη, η επιρροή της ήταν πολύ μικρότερη απ' αυτή του ΚΚΠ.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ;

Η Επαναστατική Αριστερά δέχτηκε μια σοβαρή ήττα αλλά ο αγώνας δεν τελείωσε. Οι στρατιωτικές αρχές δεν αισθανθήκαν αρκετά δυνατές για να χτήρησουν κατά μέτωπο το κίνημα των εργατών μέσα στα εργοστάσια. Η αριστερά έχει νικήσει αλλά δεν έχει διαλυθεί.

Ιστορικά, έχουν υπάρξει πολύ χειρότερες ήττες απ' τις οποίες η εργατική τάξη αναρρώσε μέσα σε λίγους μήνες ή και μέσα σε λίγες βδομάδες. Τέτοια περίπτωση ήταν μετά την αιματοχυσία στο Βερολίνο τον Ιανουάριο το 1919 και στην Ισπανία στην Αστουρία το 1934. Μπορούμε να περιμένουμε το ίδιο και στη Πορτογαλία.

Η Πορτογαλική αρχούσα τάξη θα χρησιμοποιήσει τη νίκη της για να περάση ευκόλα στις πλάτες της εργατικής τάξης το βάρος της οικονομικής κρίσης. Οι στρατηγοί ελπίζουν πως το ΚΚΠ θα πληρωθεί για τη θέση του στην κυβέρνηση πείθοντας τις εργατικές επιτροπές και τα συνδικατά να δεχτούν αυτό το βάρος.

Στην αρχή, οι εργάτες αποκαρδιωμένοι από την ήττα μπορεί να μην αντιδράσουν. Αλλά καθώς θα ανεβαίνουν οι τιμές, θα κλείνουν τα εργοστάσια και οι μισθοί δεν θα ανεβαίνουν, η δυσανεξία τους θα αρχίσει να φουντώνει. Κάθε αύξηση του ενοικίου, κάθε εξώση,

κάθε κομματί γης που επιστρέφεται πίσω στους μεγάλους γαιοκτήμονες, θα προσθετεί σε αυτή τη δυσανεξία τους.

Είναι πολύ πιθανό πως περισσότεροι εργάτες παρά ποτέ θα πάρουν μέρος στον οικονομικό αγώνα.

Όπως η επαναστατριά Ρόζα Λουξεμπουργκ σημείωνε πριν 70 χρόνια, σε κάθε μεγάλη επανάσταση ο πολιτικός αγώνας περνάει στον οικονομικό αγώνα και ο οικονομικός αγώνας πλατύνει παραπάνω τη βάση για τον πολιτικό αγώνα.

Μέσα από τον οικονομικό αγώνα η Πορτογαλική εργατική τάξη θα επανακτήσει τη δύναμή της. Εάν αυτό συμβεί ενώ το ΚΚΠ είναι στη κυβέρνηση, οι δυνατότητες που ανοίγονται για τους επαναστάτες είναι τεραστίες - παρ' όλη την καταπίεση.

Η πολιτική ηρέμια δεν προκείται να κρατηθεί πολύ. Οι στρατηγοί και οι πολιτικοί είναι πολύ διαιρεμένοι μεταξύ τους.

Η συντηρητική δεξιά έχει ακόμη τη δύναμη. Αλλά η ακρα δεξιά περιμένει, ελπίζοντας να κερδίση τις θέσεις που έχασε με την ανατροπή του φασισμού. Ονειρεύεται να διαλύση εντελώς το εργατικό κίνημα και να πάρη πίσω τα εργοστάσια και τις τραπεζές που εθνικοποιήθηκαν τον προηγούμενο Μάρτιο. Μια επίθεση της ακρας δεξιάς εναντίον της τωρινής κυβέρνησης είναι ακόμη πολύ πιθανή στους προσεχείς μήνες.

Η επαναστατική αριστερά μπορεί να εκμεταλευτεί αυτές τις διαιρέσεις μέσα στην αρχούσα τάξη - εάν πρώτα χτίσει μια μαζική βάση στα εργοστάσια.

Αλλά αυτό σημαίνει πως πρέπει να πάρη μέρος στον οικονομικό αγώνα πολύ περισσότερο απ' ότι στους προηγούμενους μήνες. Υπάρχει μια τάση στο PRP και στις άλλες οργανώσεις της Επαναστατικής Αριστεράς να λένε στους εργάτες πως δεν φτάνει ο οικονομικός αγώνας, πως η πολιτική είναι απαραίτητη, χωρίς όμως να τους καθοδηγούν γύρω από τα οικονομικά αιτήματα μέσα στα εργοστάσια.

Η Επαναστατική Αριστερά μπορεί να ξεπεράσει την απομόνωση της και να πλατύνει τη βάση της εάν τώρα ηγήσει στον αγώνα εναντία στα μέτρα "λιτότητας" της κυβέρνησης, προτείνοντας μορφές αγώνα, ξεσκεπάζοντας την ρεφορμιστική προδοσία και δεινώντας τον αγώνα για ψωμί με τον αγώνα εναντία στην καταπίεση και τον κρατικό μηχανισμό.

Για να γίνη αυτό αποτελεσματικά, οι επαναστάτες θα πρέπει να μάθουν να δουλεύουν και ανοιχτά, με νομίμα μέσα, παρ' όλη την καταπίεση. Πρέπει να αποφύγουν τον πειρασμό να μπλεχτούν σε ενοπλή δράση απομονωμένοι από τις μαζές και πρέπει να αρπάξουν κάθε ευκαιρία για να συνδεθούν με του αγώνες των εργατών - με νομίμες παραταξείες και εφημερίδες, μέσα από τα εργατικά συμβούλια, μέσα από τις εκλογές στα συνδικατά.

Πάνω σ' αυτή τη βάση μπορούν να αρχίσουν να κτίζουν το Κομμαί που η ελλείψη του ήταν τόσο καθαρή στις 25 του Νοεμβρίου. Αν μάθουν τα μαθήματα από αυτή την ήττα συντομα θα ξεπεταχτούν και παλι.